

BERLIININ ALUEET

© Metropolia Ammattikorkeakoulu

Julkaisija:

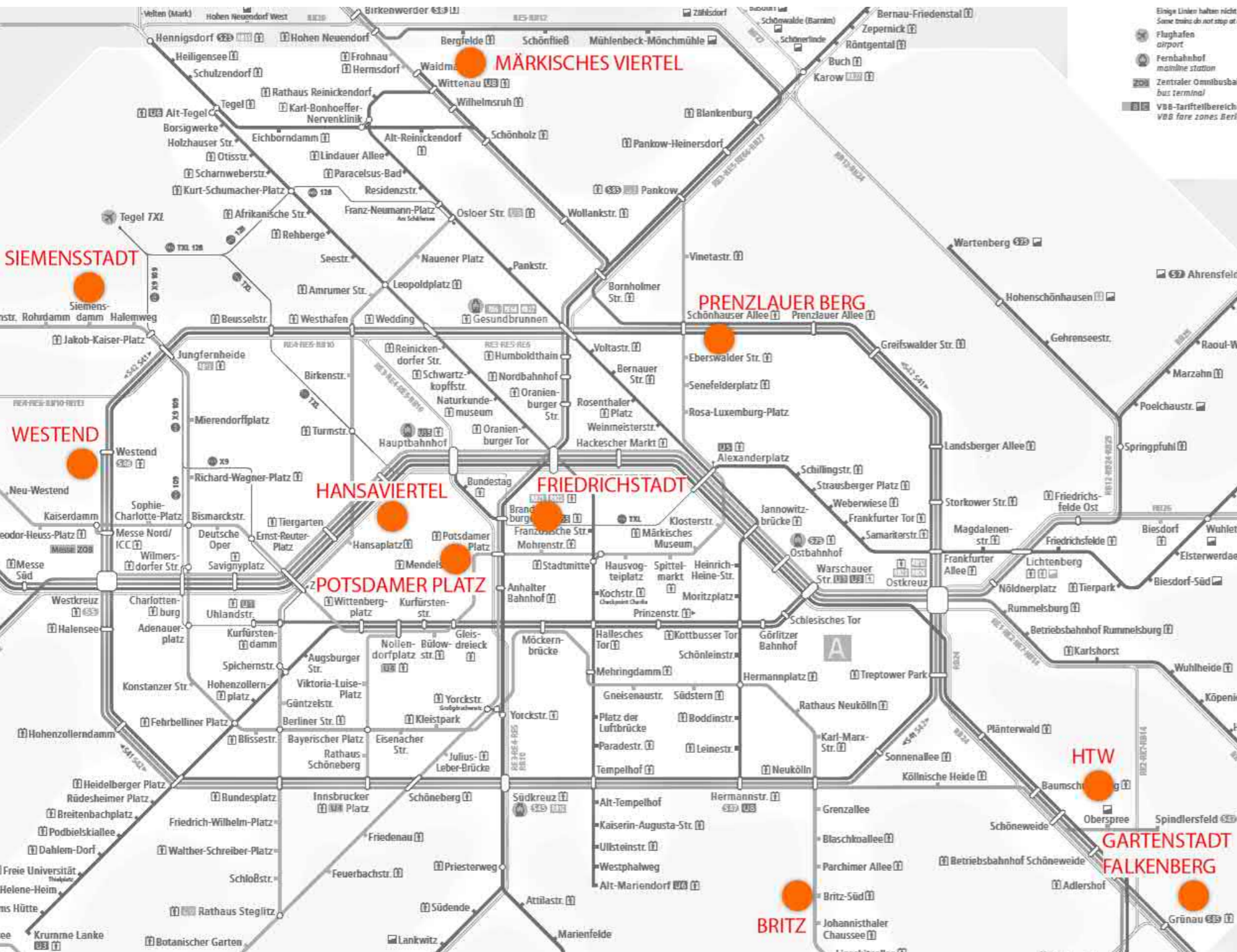
Metropolia Ammattikorkeakoulu 2018
Rakennusarkkitehtuurin tutkinto-ohjelma

Toimittanut:

Janne Järvinen, Kaisa Hyyti, Jorma Lehtinen

ISBN 978-952-328-123-3 (pdf)

www.metropolia.fi/julkaisut

SISÄLLYSLUETTELO

Jorma Lehtinen

Arkkitehtuuria voi kokea vain arkkitehtuurissa

Kaisa Hyyti

Opintomatka - opiskelija 1:1 laboratoriossa

Janne Järvinen

Berliini, kaupunkikoe

Alueraportit

Roope Berg ja Niina Sonne

Kristiina Hirvonen, Laura Häkkänen ja Mirka Kärnä

Laura Honkanen ja Aino Oksanen

Elina Huhtamäki ja Aki Sahrman

Oona Hytönen ja Suvi Wallius-Valo

Teemu Kiiveri ja Valtteri Nikulainen

Rebecca Koivukoski ja Aleksei Montonen

Anna Koskela ja Mikko Nieminen

Perttu Laitinen ja Kia Tengstrom

Kristina Litja ja Marina Rågård

Lassi Rantanen ja Paula Rauhala

Tuomo Pulkkinen, kohdealueet Helsingistä

Arkkitehtuuria voi kokea vain arkkitehtuurissa

Berliinin opintomatka RA15 1. - 5.10.2018

Jorma Lehtinen

Arkkitehtuuria voi kokea vain arkkitehtuurissa

Arkkitehtuurin oppimisessa teoriaopintoja ja suunnitteluharjoituksia täydennetään käynneillä arkkitehtuurikohteissa. Luokkahuoneessa voi ymmärtää mistä arkkitehtuuri koostuu, mutta vain vierailu kohteessa antaa todellisen arkkitehtuurikokemuksen. Arkkitehtien koulutukseen ovat kautta aikojen oleellisena osana kuuluneet opintomatkat. Ne toimivat arkkitehtiopintojen laboratoriona. Metropolian rakennusarkkitehtien yhdyskuntasuunnittelun kurssilla järjestettiin jo toisen kerran opintomatka Berliiniin. Opintomatka on oleellinen osa kurssia ja siihen liittyy tehtäviä ennen opintomatkaa, opintomatkan aikana sekä opintomatkan jälkeen tämän kirjan artikkelien kirjoittaminen.

Erittäin onnistuneen opintomatkan ajankohta oli 1. -5.10.2018.

Berliini - kaupunkisuunnittelun laboratorio

Vuonna 2017 järjestetty ensimmäinen Metropolian rakennusarkkitehtiopiskelijoiden Berliinin opintomatka osoitti, että Berliinissä on paljon sellaisia kaupunkisuunnitteluun liittyviä elementtejä, joiden kautta voi hyvin oppia yhdyskuntasuunnittelun perusteita. Berliinissä on sen historian vuoksi hyvin monikerroksellinen kaupunkirakenne, jossa voi nähdä aikajanan keskiaikaisesta eurooppalaisesta kaupunkikehityksestä 2000-luvun suurimittakaavaiseen kaupunkirakentamiseen. Erityisen kiinnostavaksi kaupunkirakentamisen näkökulmasta Berliinin tekee sen kahtiajakautuminen itäiseen ja läntiseen osaan vuosina 1948 - 1989. Uudelleen yhdistyneen kaupungin rakenteessa mielenkiintoinen alue on Berliiniin 1961 rakennetun muurin alueen jälleenrakennus 1990-luvulta lähtien.

Metropolian rakennusarkkitehtien järjestelmällisesti toteutettu opintomatkailu

Metropolian rakennusarkkitehtien opiskelussa opintomatkat rakennetaan aina saman kaavan mukaisesti; opintomatkat ovat osa jotain kurssia ja niillä on kurssin mukainen tema. Opiskelijat ovat - tutkivana oppijana - pääroolissa opintomatkojen tekemisessä ja käytännössä he sekä valitsevat kohteet ja tekevät aikataulun että esittelevät kohteet muille opiskelijoille. Ennen opintomatkan alkua tehdään painettu ekskursio-opas, jossa kohteet ja ohjelma on esitelty. Opintomatkan aikana kohteessa on aina tehtäviä, joista syntyy kurssin raportti. Berliinissä tämän opintomatkan tehtävissä analysoitiin kaupunkiympäristöä mitattavana ja koettavana asiana. Opettajien tehtävänä on ohjata ekskursion rakennustyötä ja määritellä annettavat tehtävät. Tulokset Berliinin opintomatkan tehtävästä ovat nähtävissä tässä kirjassa.

Arkkitehdin työn perustukset syntyvät havainnoinnista

Arkkitehdin työkalupakissa olemassa olevan arkkitehtuurin havainnoimisella ja kokemisella on tärkeä tarkoitus. Ilman tätä kokemisen kautta syntyvää tuntemusta on monista muuttujista koostuvaa rakennustaidetta mahdotonta ymmärtää. Klassiseen arkkitehtikoulutukseen ovat aina kuuluneet opintomatkat ja niillä syntyneet piirustukset ja muistiinpanot. Esimerkiksi kirjassa Alvar Aalto, luonnoksia (toim. Göran Schild) näkee, kuinka tärkeää Aallolle arkkitehtuurin havainnointi ja sen tutkiminen piirtämällä on matkoilla ollut. Kirjassa Erik Bryggman 1891-1955 (toim. Riitta Nikula) on luonnoksia Bryggmanin Italianmatkoilta ja siinä myös arvioidaan näiden matkojen vaikutusta hänen arkkitehtuuriinsa. Arkkitehtuurilehdissä on myös perinteisesti julkaistu arkkitehtien matkakertomuksia kuvituksineen.

Kynällä vai kameralla?

Olellaista arkkitehtuuriekskursiolla on pysähtyminen ja nähdyn analysointi. Tässä käsin piirtämisellä ja asioiden mittaamisella on tärkeä rooli. Kun kohdetta pysähtyy piirtämään, niin sitä myös katsoo aivan eri lailla kuin valokuvattaessa. Opiskelijoiden tärkein työväline ekskursiollakin on siis kynä ja muistilehtiö, jotka avaavat suoran yhteyden silmästä käden kautta aivoihin - tässä valokuvaaminen jää selvästi toiseksi.

Exkursioiden piilo-ohjelma

Opintomatkojen tarkoitus ei pelkästään ole arkkitehtuurin metsästäminen. Oma tärkeä roolinsa on myös kansainvälisyyskasvatuksella. Tutustuminen toisen maan historiaan ja sitä kautta myös arkkitehtuurin syntyyn antaa mahdollisuuden ymmärtää toisen maan kulttuuria laajemminkin. Opintomatkoihin kuuluu aina myös museokäyntejä sekä mm. tutustumiskäyntejä alan kouluihin. Berliinissä kävimme vierailulla HTW Berlin ammattikorkeakoululla.

Iltaohjelmaan kuuluu myös vapaamuotoista ohjelmaa, kuten ruokailut yhdessä. Näissä vapaamuotoisissa tilaisuuksissa opiskelijaryhmien yhteisöllisyys lisääntyy ja kanssakäyminen opettajien kanssa synnyttää mielenkiintoisia keskusteluita.

Opettajalle opintomatkalla mukana oleminen on etuoikeus, josta kiitän koko RA15 vuosikurssia!

Jorma Lehtinen
Arkkitehti
Lehtori, tutkintovastaava.
Rakennusarkkitehtuuri
Metropolia Ammattikorkeakoulu

Lähteitä:

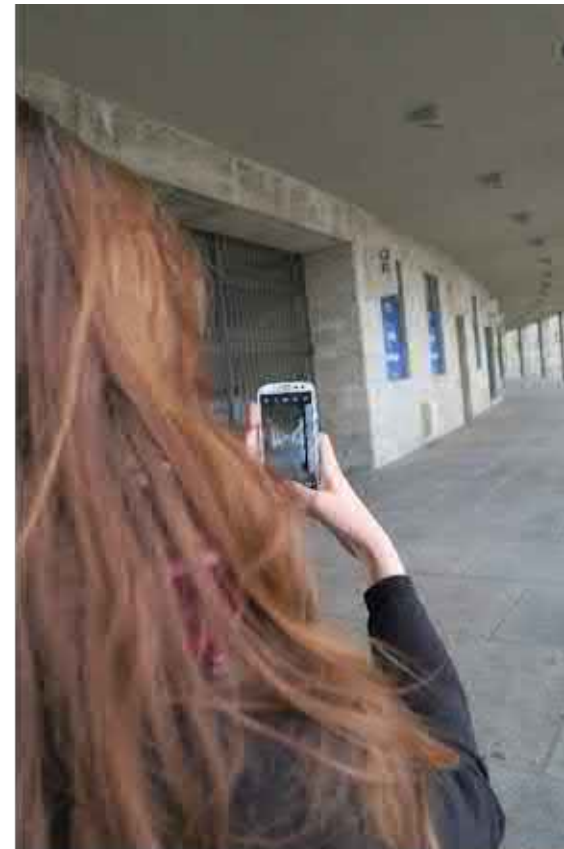
Matkalla! : suomalaiset arkkitehdit opintiellä = En route! : Finnish architects' studies abroad / toimittajat Timo Tuomi .. [et al.]. Suomen rakennustaiteen museo, 1999

Erik Bryggman 1891-1955: arkkitehti. Riitta Nikula. Suomen rakennustaiteen museo, 1991

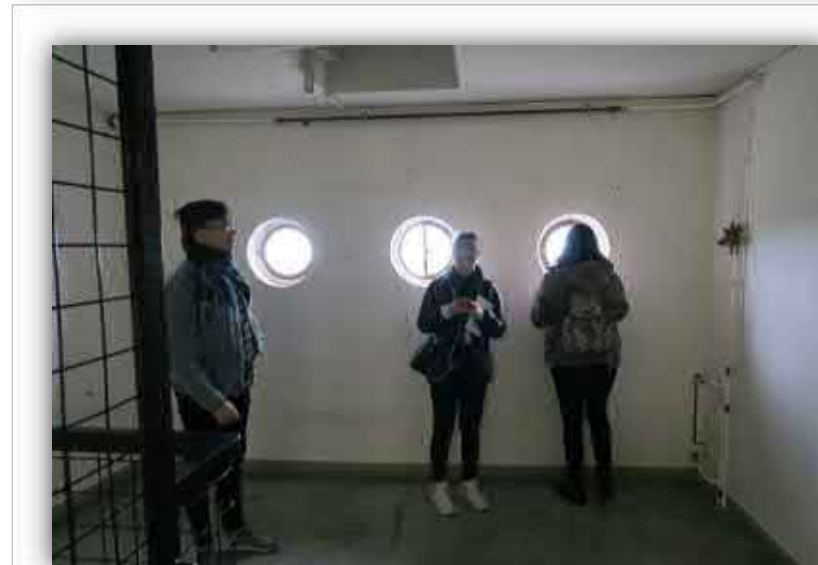
Alvar Aalto luonnoksia. Göran Schildt. Otava 1972

Malmilta maailmalle - verkkonäyttely. http://malmi.alvaraalto.fi/arkkitehtuurituliaiset_0.htm (katsottu 18.10.2018)

Berliinin katutilat. Metropolia Amk, 2017. ISBN 978-952-328-058-8 (pdf)

Kuvia Berliinin RA15 opintomatka 1. - 5.10.2018
Jorma Lehtinen

Kuvia Berliinin RA15 opintomatka 1. - 5.10.2018
Jorma Lehtinen

Opintomatka - opiskelija 1:1 laboratoriossa

Mikä on opintomatka

Opintomatalla arkkitehtuurin opiskelija vierailee kiinnostavissa rakennuksissa tai paikoissa ihastellen ja ihmetellen rakennuksia ja kaupunkitiloja. Kuulostaa yksinkertaiselta ja helpolta. Opintomatka on kuitenkin enemmän kuin mitä päällepäin näyttää. Ensinnäkin opintomatka on kokonaisvaltainen oppimistapahtuma. Se on etukäteen huolellisesti suunniteltu ja valmisteltu - kohteet on tarkasti valittu kokonaisuus. Ja toiseksi opintomatka on unohtumaton kokemus, joko kartuttaa matkalla olleiden yhteistä muistia.

Opintomatka voi olla pitkä tai lyhyt. Tärkeää on kohteiden oikea määrä suhteessa käytettävissä olevaan aikaan. Opintojaksoon kuuluva opintomatka koostuu koulupäivistä, jolloin kohdevierailut sisältävät annettujen tehtävien tekemistä, perehtymistä kirjoittamalla, piirtämällä ja valokuvaamalla. Pitää olla myös aikaa vain katsella ja vaihtaa ajatuksia.

Voidaan sanoa, että ilman opintomatoja opiskelu on hajutonta ja mautonta. Jokaisen opiskelijan tulisi osallistua opiskelunsa aikana niin monelle opintomatkalle kuin mahdollista - tai ainakin yhdelle, jotta tietää mistä on kyse.

Opintomatkan merkitys

Arkkitehtuuria opiskelevan on koettava korkeatasoisia arkkitehtuurikohteita itse. Ilman näitä kokemuksia hyvä suunnittelu on vaikeaa - jopa mahdotonta. Arkkitehtisuunnittelija suunnittelee konkreettisia rakennuksia tai ympäristöjä todellisiin paikkoihin. Kaikkea ei voi eikä kannata yrittää keksiä itse. On siis hyvä tutustua kohteisiin, joista voi ammentaa ajatuksia ja ratkaisuja omaan suunnitteluun.

Kaupunkitilat ja rakennukset on koettava itse, samoin kaupunkien ja paikkojen tunnelma ja mittakaava. On nähtävä muodot, materiaalit ja värit - mielellään eri vuodenaikoina tai ainakin eri vuorokaudenaikoina. On tutkittava, miten rakennukset on sovitettu ympäristöönsä ja paikkaansa. Paikan päällä voi tarkkailla, miten ihmiset toimivat ja onko tila merkityksellinen sitä käyttäville ihmisille. Paikalla voi tutkia, miten näkymät avautuvat kohteesta tai sitä kohti. Samalla voi myös nähdä, erottuuko vai sopeutuuko kohde ympäristöönsä. Kun paikan päällä viettää aikaa, voi aistia sen ilmapiirin ja pohtia siihen vaikuttavia seikkoja. Mikä juuri tästä kohteesta tekee rakennustaiteellisesti arvokkaan tai historiallisesti merkityksellisen? Voi olla, että valokuvissa ja piirustusten perusteella kohteen merkityksellisyyttä ei ole ymmärtänyt, mutta vierailu kohteessa voi avata silmät.

Opintomatalla suunnittelijaksi opiskeleva ottaa kokijan roolin ja on kuin kuka tahansa rakennusta tai kaupunkiympäristöä käyttävä asukas.

Tällöin voi keskittyä ajattelemaan, mitä minä näen, mihin kiinnitän huomiota, mikä minua kiinnostaa - siis mitä koen. Tärkeää suunnittelijalle on eläytyä käyttäjän rooliin, jotta osaa myöhemmin omissa suunnitelmissaan huomioida tärkeät näkökulmat. Siksi on oleellista käyttää rakennuksia ja ympäristöjä sen mukaisesti, mihin ne on suunniteltu. Jos Peter Zumthorin suunnittelemissa Valsin kylpylässä vierailisi vain rakennuksen ulkopuolella, jäisi käynnistä todennäköisesti heikko muisto, mutta neljän tunnin uiskentelu erilaisissa tunnelmallisissa allastiloissa hiljaista musiikkia kuunnellen synnyttää pitkäaikaisen muistijäljen kokijan mieleen.

Opintomatoilla voi tutustua vanhaan ja uuteen rakentamiseen. Lyhyessä ajassa voi vertailla rakentamisen tapoja eri aikakausina. Yhteiskuntien arvot näkyvät rakennetussa ympäristössä konkreettisesti. Tämä yhteys on suunnittelijalle oleellinen asia ymmärtää. Yhteiskunnan arvot ohjaavat rakennussuunnittelua aina ajasta riippumatta. Arkkitehtuuria voi helposti tutkia perehtymällä aikakausiin historiallisina ajanjaksoina. Aikakaudet on siis hyvä teema opintomatkalle. Teemoja voi olla muunkinlaisia. Rakennusteollisuus järjestää paljon arkkitehtuuriin

kuva 1: Rakennusarkkitehtuurin ensimmäinen opintomatka järjestettiin Tallinaan keväällä 2015. Jorma Lehtinen esittelee vanhan kaupungin arkkitehtuuria RA14 ryhmälle.

kuva 2: RA 14 ryhmä järjesti toisen ulkomaan opintomatkansa Hollantiin syksyllä 2015. Ohjelmaan sisältyi päivä Rotterdammassa, jolloin ryhmä pääsi vierailemaan KCAP arkkitehtuuri-toimistoon toimistossa työskennelleen arkkitehti Riikka Tuomiston opastuksella.

liittyvät opintomatkoja, joiden teemat liittyvät rakennusmateriaaleihin, esimerkiksi betoniin, tiileen ja puuhun. Opintomatkan tema voi olla myös tietty suunnittelija - Alvar Aalto on yksi suosituimmista.

Opintomatalla on hyvä olla muutama huippukohta kuten vierailu suunnittelutoimistossa tai kohteen esittely suunnittelijan toimesta. Vierailu oppilaitoksessa voi olla myös hieno tapahtuma, varsinkin jos on mahdollisuus tavata opiskelijoita tai osallistua kiinnostavaan työpajaan tai seminaariin. Harjoitustöihin tutustuminen on myös hieno mahdollisuus nähdä opiskelua muissa kouluissa. Vierailu harvinaisessa kohteessa voi järjestyä mahdollisesti vain arkkitehtuuria opiskeleville. Kaikki tuttavuudet ja muut suhteet on hyvä ottaa käyttöön opintomatkan suunnittelun yhteydessä.

Yksi omakohtaisista arkkitehtuurin kokemisen huippukohdista on ehdottomasti vierailu La Touretessa, Le Corbusierin suunnittelemissa dominikaaniluostarissa Éveuxissa Ranskassa. Betonibrutalistinen monumentti sijaitsee eristyksissä maaseudun rauhassa. Kohde ei ole helposti saavutettavissa, vaan sinne päästäkseen piti tehdä paljon järjestelyitä. Perillä vaiva sai palkkansa. Kaksi yötä Modulor -mitoitettu yhdenhengen kammiossa, kammiokerrosten täydellinen puhekielto, aamumessu, munkkien tarjoilema sunnuntaipäivällinen ja piknikki syysauringossa luostarin nurmikolla on kokonaisvaltainen kokemus, jota ei voi unohtaa. Rakennuksen monipuolinen betonin käyttö jaksoi kiinnostaa ja herätti useita keskusteluita. Vieläkään ei ole selvinnyt, miten koko ruokailutilan korkuinen ja levyinen mutta hämmästyttävän ohut betonirakenteinen ikkunaseinä on rakennettu. Mikä mahtavinta, pieni La Tourette -fanijoukkomme huomasi toisena iltana, että olimme ainoat vieraat koko luostarissa. Saimme vapaasti vallata ruokasalin ja käyttää keittiötä oman illallisemme valmistamiseen. Tuliaisina vierailulta mukaan lähti mustavalkoinen juliste kauniista rakennuksesta ja muistiinpanot sirosta kahdeksan hengen ruokapöydästä.

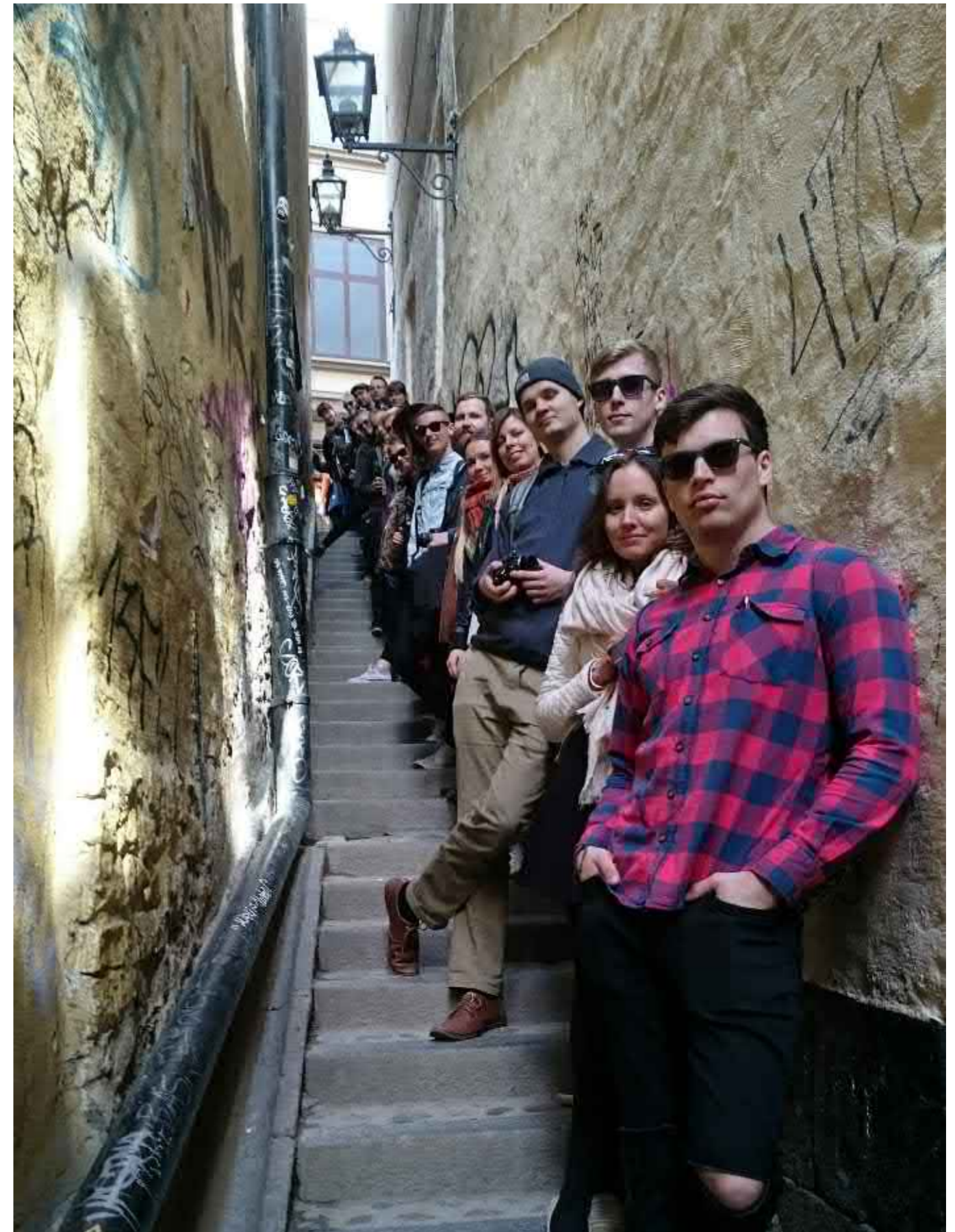
Hyvä opintomatka - ryhmätyötä parhaimmillaan

Opintomatka on aina merkittävä satsaus, joten se on syytä suunnitella ja valmistella huolellisesti.

Tärkeitä osa-alueita ovat ajankohdan, aiheen ja arkkitehtonisesti korkeatasoisten kohteiden valinta, kunnollinen perehtyminen kohteisiin, ohjelman ja aikataulun laatiminen, opaskirjan työstö, matkojen ja majoituksen varaaminen sekä budjetointi. Opintomatkan onnistumisen takaa se, että jokainen matkalle lähtijä osallistuu valmisteluihin tasapuolisesti.

- Ajankohta. Suunnittelu on aloitettava ajoissa - mitä suurempi ryhmä tai mitä pidempi opintomatka, sitä enemmän tarvitaan aikaa suunnitteluun.
- Aihe. Aihe määrittelee kohteiden valintaa - syntyy juoni, josta muodostuu kokonaisuus.
- Kohteet. Kohteiden valinta on yleensä aikaa vievin ja vaikein tehtävä. Aina löytyy niin paljon kiinnostavaa katsottavaa!
- Päiväohjelmat. Hyvien päiväohjelmien laatiminen opintomatalle on tarkkaa työtä. Päivien tulee olla sopivan intensiivisiä, mutta silti riittävän rauhallisia, jotta kohteisiin ei tue kiire, ja niitä ehditään dokumentoida - valokuvata ja piirtää. Päiväohjelmiin pitää myös mahduttaa taukoja, kuten lounas ja kahvitauko, jotta tutkimista jaksaa tehdä ja mieli pysyy iloisena
- Opasvihko. Hyvän opasvihko on osoittautunut parhaaksi opintomatkaa kasassa pitäväksi voimaksi. Hyvä koko on A5, kustakin kohteesta aukeama, johon kuuluu vähintään pohjapiirustus ja yksi valokuva. Opastekstin lopussa tulee mainita käytetyt lähteet.
- Tiedottaminen. Kun suunnittelua tehdään ryhmätyönä, on tärkeää että eri osa-alueita valmistelevat ovat tietoisia toistensa ajatuksista.

kuva 3: Arkkitehtuuri 1 kurssin opintomatka keväällä 2016 suuntautui Tukholmaan. Kun puhutaan pohjoismaisesta arkkitehtuurin historiasta, Tukholman vanhaa kaupunkia ei voi ohittaa. Ryhmä kaupungin kapeimmalla kujalla (Måtren Trozigs gränd). Etualalla Valtteri Nikulainen, Rebecca Koivukoski, Aleksei Montonen ja Janne Hänninen.

Kun on etukäteen perehtynyt kohdetta käsitteleviin dokumentteihin; piirustuksiin, suunnittelijan tietoihin, rakentamisen syihin ja aikakauteen, rakentamispaikkaan ja -tekniikkaan, käyttötarkoitukseen ja käyttäjiin, voi olla varma, että pystyy kohteessa näkemään ja kokemaan enemmän kuin ilman valmistautumista. Ymmärrys rakentamisesta ja arkkitehtuurista lisääntyy huomasti.

Käyttäytyminen opintomatalla

Opintomatkat ovat ryhmäytymisen ja ryhmähengen kannalta tärkeitä tapahtumia. Etukäteen tehty suunnittelu, matkakuume, varsinainen matka ja sillä koetut yhteiset hetket liimaavat varautuneimmatkin jäsenet osaksi ryhmää. Jotta matka sujuisi mallikkaasti, on jokaisen matkalle lähtijän hyvä muistaa muutama tärkeä asia. Jokaisen tulee:

- huolehtia riittävästä ravinnon ja unentarpeesta sekä henkilökohtaisista varusteista.
- huolehtia siitä, että on aikataulun mukaisesti ajoissa kohteissa. Tällöin ei odotuta muita ja matkafililis säilyy, ei tule kiire eikä synny sekaannuksia.
- huolehtia siitä, että liikkuu ryhmässä eikä sooloile yksikseen.
- huolehtia, että kukaan ei jää ryhmästä - kaveria ei jätetä.
- kuunnella muiden pitämät kohde-esittelyt. Esittelijöiden ja kohteiden arvostus on tärkeää.
- valmistautua huolellisesti omaan kohde-esittelyyn.
- toimia matkaoppaana edeltävästä kohteesta omaan kohteeseen.

Hyvä kohde-esittely

Kohteiden esittelyt ovat opintomatkojen pääasia. Esittelyiden kautta opintomatkan merkitys konkretisoituu. Esittelyt eivät ole ajallisesti pitkiä, usein vain muutaman minuutin. Tämän vuoksi kohde-esittelyyn on hyvä valmistautua huolellisesti. Esittelyn kolme tasoa ovat käytännöllinen, esteettinen, filosofinen:

- käytännöllinen taso: mikä kohde on kyseessä ja mikä on tai ovat olleet sen käyttötarkoitukset, mitä tyyliä kohde edustaa, mitä materiaaleja rakentamisessa on käytetty, kuka on suunnittelija, milloin kohde on rakennettu, ketkä ovat käyttäjiä. Mitkä ovat suunnittelijan käytännölliset lähtökohdat ja tavoitteet. Piirustukset: pohjapiirustukset, julkisivut, leikkaus.
- esteettinen taso: esteettisen tason kuvaamisessa esittelijän on hyvä käyttää omaa ajattelua - mitä kohteessa nähdään ja mihin on hyvä kiinnittää huomiota; tyylipiirteet, materiaalit ja värit, mittakaava, sijainti, ympäristöön soveltuminen, ilmansuunnat, näkymät, tilallisuus, massoittelu, suunnittelijan esteettiset lähtökohdat ja tavoitteet.
- filosofinen taso: historiallinen ja rakennustaiteellinen kokonaiskuva, miksi tällainen rakennus tai alue on syntynyt juuri tällaiseen paikkaan juuri tänä aikana, suunnitteluajan kohtaan liittyvät arvot, käytettävissä olevat resurssit, suunnittelijan ja tilaajan filosofiset lähtökohdat ja tavoitteet.

Esittelijän tulee olla perehtynyt oman kohteen tietoihin, aikakauteen ja tyylikauteen laajemmin kuin vain oman kohteen osalta (esim. renessanssirakennuksen yhteydessä tulee ymmärtää, millainen aikakausi renessanssi oli ja millainen merkitys rakennuksella on ko. aikakauden ilmentymänä). Esittelijän tulee tuntea kohde niin hyvin, että ei tarvitse lukea suoraan paperista vaan voi kertoa vapaasti - vaikka muistilapusta välillä vilkaisten.

Aina tulisi varmistaa etukäteen, onko mahdollista vierailla kohteessa myös sisätiloissa eli esittelijän tulee ottaa selvälle mahdolliset aukioloajat tai muut vierailua rajoittavat tekijät. Taidemuseoita ei kannata ohjelmoida maanantaipäiville, silloin ne ovat usein kiinni - vierailua ei siis kannata sijoittaa sellaiseen aikaan, jolloin kohteeseen ei pääse tutustumaan.

kuva 4: Ensimmäinen Kansainvälisyys -kurssin opintomatka järjestettiin Pietariin keväällä 2016. Ryhmä pääsi tutustumaan NCC urakoimaan aluerakennushankkeeseen Pietarin ulkopuolella. Niko Oksa, Mona Mäkelä, Anna Kokkonen, Jenna Kaiponen, Hanna Raatesalmi ja Tiina Nykänen hissimatalla 20-kerroksisen tornitalon katolle.

kuva 5: Arkkitehti Seppo Häkli esitteli Vuosaarissa sijaitsevan päiväkotä Omenamäen RA16 ryhmälle Projektä 8 Päiväkodin suunnittelu -kurssin alussa.

Opintomatkalta varustautuminen

Matkalle kannattaa varata mukaan:

- hyvät, kestävät kengät. Opintomatkoilla kävellään n. 10-15 km päivässä.
- tuulen ja sateen pitävä väljä takki, jonka alle mahtuu lämmin vaatekerta.
- pipo ja hanskat.
- reppu tai olkalaukku.
- muistiinpanovälineet (=kovakantinen luonnoslehtiö A5), hyvä kynä, kamera ja opasvihko.
- rullamitta (mitattavaa riittää: miellyttävät portaat, hyvä kaide, kiva katu,...)
- riittävästi vaihtovaatteita jos sade yllättää. Sadetakki tai -varjo oman harkinnan mukaan
- aurinkolasit, lippis, aurinkorasva, jos on odotettavissa aurinkoisia päiviä

Hyvää matkaa - opintomatkaileu kannattaa!

Porvoossa 29.12.2018

Kaisa Hyyti

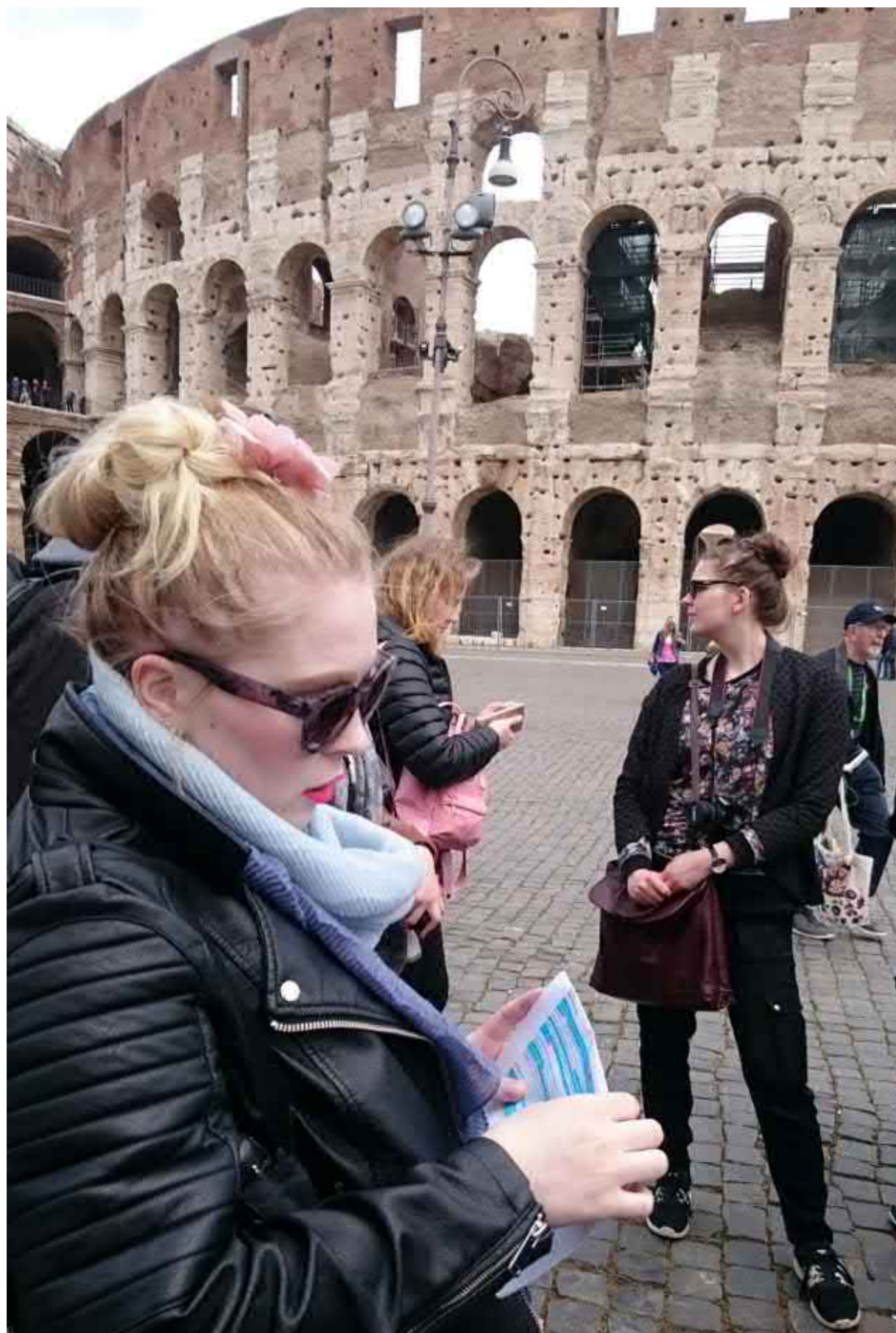

Kuva 6: Betonirakentamisen suunnittelu -kurssin yhteydessä RA14 ryhmä tutustui Parman Kangasalan elementtitehtaan toimintaan syksyllä 2016. Tehdasta ei enää ole, sillä se tuhoutui tulipalossa syksyllä 2018. Tehdasta pidettiin Suomen edistyksellisempänä julkisivuelementtien toimittajana.

kuva 7: RA 16 -ryhmä Arkkitehtuuri 1 -kurssin opintomatalla Kööpenhaminassa keväällä 2017. Pyhän Pietarin kirkkoa piirtämässä Tuomo Suursalmi, Isa Pentikäinen, Janne Mustonen, Antti Mäkinen ja Jere Komulainen sekä Maria Virpiö.

kuva 8: Toinen Kansainvälisyys -kurssin opintomatka suuntautui Roomaan keväällä 2017. Colosseumin esitteli Kristiina Hirvonen. Taustalla Paula Rauhala ja Aino Oksanen.

kuva 9: Kansainvälisyys -opintomatkalla Roomaan keväällä 2017 oli teemana Rooman vaikutus kansainväliseen arkkitehtuuriin ja päinvastoin. Teemaa piirtäen ja valokuvaten tutkimassa Francesco Borrominin San Carlo alle Quattro Fontane -kirkossa Valtteri Nikulainen, Kai Söderström, Mirka Kärnä, Laura Honkanen ja Aki Sahrman.

kuva 10: RA 17 -ryhmä Arkkitehtuuri 1 -kurssin opintomatkalla Tukholmassa keväällä 2018. Andrei Poutanen, Emma Torkkel, Matias Karhu ja Antti Ek taiteen äärellä Moderna museetissa.

Berliini, kaupunkikoe

Petrimalja

Kemiassa ja lääketieteessä tehdään kokeilta viljelemällä (solu)kantoja petrimaljoissa. Mielikuvitusta käyttäen kaupunkisuunnittelun voi rinnastaa tällaiseen eri kantojen viljelyyn. Tietty aluerakenteen ratkaisumalli tai suunnittelutapa saattaa levitä otollisessa ympäristössä kun toinen jää yhden pilottikohteen erikoisuudeksi. Kemiassa petrimaljoihin kaadetaan erilaisia kasvuliukuksia ja maljat asetetaan eri ympäristöolosuhteisiin. Tehdään testausta. Kaupunkisuunnittelussa varsinaista koestamista ennen toteutusta ei lähes koskaan voida tehdä, joten valittu, paikan ja olosuhteiden analyysin kautta hyväksytty ratkaisu vain annetaan rakentamisen malliksi ja toivotaan toteutusta ja valittujen tavoitteiden toteutumista. Analysoinnin oppiminen on siis kriittinen taito.

Berliinissä kaupunkisuunnittelun petrimaljat on alistettu tavallista vaihtelevimmille olosuhteille. Berliinin historiaan kuuluu hajanaisten kylien vaihe, suurkaupunkikehitys, kasarmien slummikaupunki, tuhottu rauniovaihe, jaettu ja uhitteleva vaihe ja markkinatalouden loisto, ehkä mahdollinen tuho. Kaikista näistä vaiheista muodostunut ympäristö on valtavan rikas erilaisista kokeilluista malleista ja niiden menestyksen vaiheista. Voisi sanoa, että kun petrimaljoja on rikkoutumisen takia päässyt sekoittumaan, on syntynyt mielenkiintoisia hybridejä ja ristisiitoksia. Löydätekö tällaisia?

Rap ja tekno

Berliiniläinen rap-artisti Romano laulaa ylistyslaulua omalle kaupunginosalleen kappaleessa Köpenick. "Vergiss St. Moritz und Saint Tropez" eli "unohda St. Moritz ja Saint Tropez". Onko kaupunginosa oikeasti moinen ihme? Itsenäisestä 1200-luvun tärkeästä kaupungista vanha Itä-Berliinin kaupunginosa on kasvanut ja vehreäksi, yhdistyneen kaupungin ulkovoimien kasvualueeksi on pitkä matka, jonka aikana alueen identiteetti on kuitenkin säilynyt. Tutkimalla karttaa ja Google Mapsin satelliittikuvia voi huomata aidosti yllättävän määrän erilaisia kerrostumia ja yhdyskuntarakenteen malleja tämän yhden kaupunginosan sisällä. Katsokaa! Ehkä Romano laulaa tietäen tämän.

Kaupunkia nopeina silmäyksinä.
kuvat Jorma Lehtinen

Toisaalla kaupungissa ovat kuuluisat teknoklubit, joiden kulttuuri on virinnyt muurin mur- tumisen ja Saksojen yhdistymisen energiasta ja niiden aikojen luovasta sekasorrosta. No, ei tällainen syntyminen kaaoksesta ole Berliinille mitään uutta. 1920-luvun cabareet ja kokeileva taide, etenkin teatteri on teknokuviota enemmän vaikuttanut yleiseen eurooppalaiseen kult- tuuriin. Ajatelkaa Peter Behrensin arkkitehtitoimistoa 1920-luvulla. Siellä työskenteli nuoria tyyperiä, joiden nimet myöhemmin merkitsivät paljon; van der Rohe, Jeanneret (Le Corbusi- er), Gropius. Ihmiset kohtasivat ympärillään erilaisuutta ja kokeilevuutta, mutta myös suurta epävarmuutta. Ilmapiiri oli luovuudelle ja uudistamiselle sopiva. Onko se nyt?

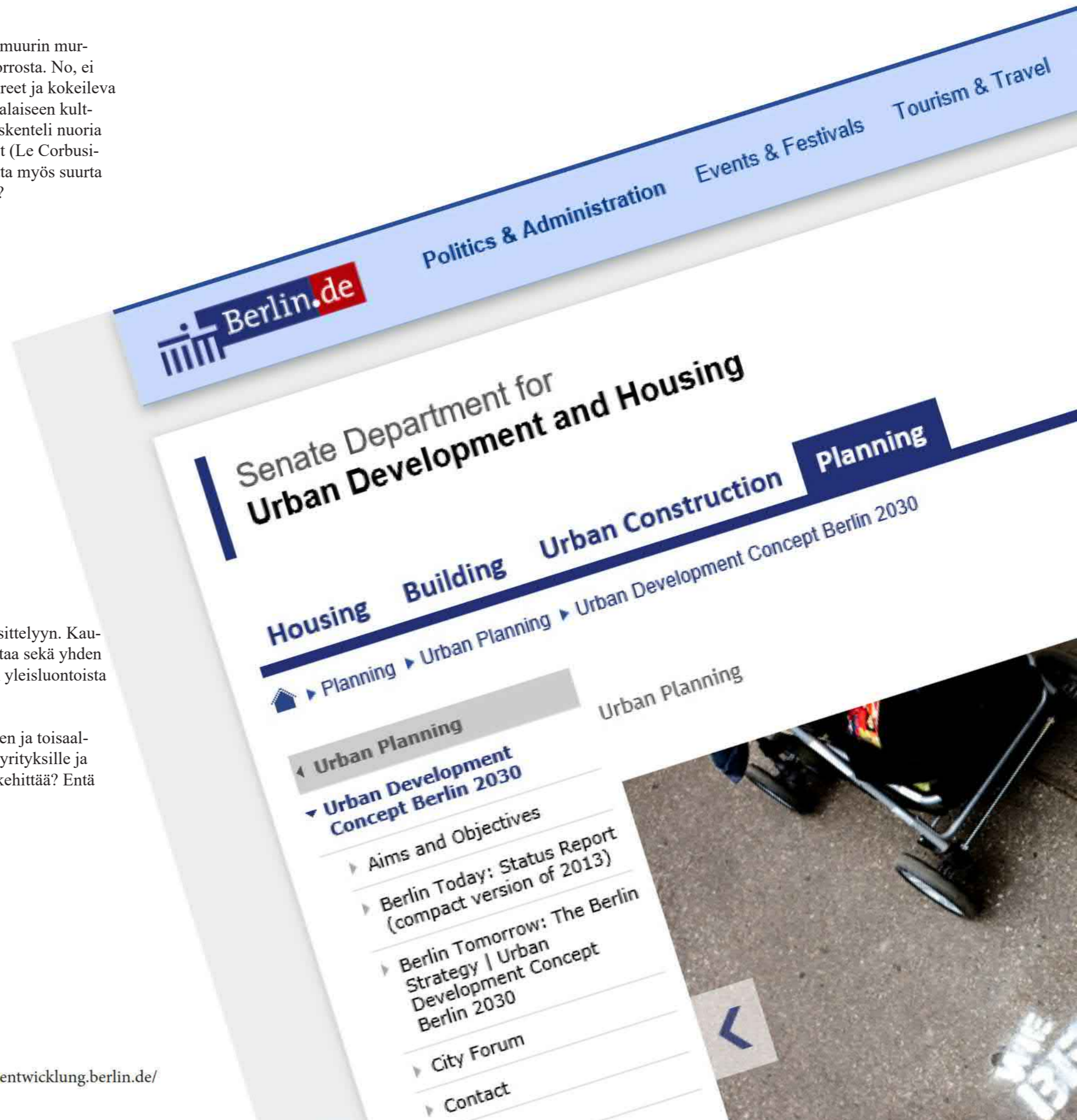
Suurkaupunki

Kirjoittakaa selaimen hakuun sanat "Berlin 2030".

Saatte vastaukseksi linkin Berliinin kaupungin sivuille, kasvukonsepti 2030 esittelyyn. Kau- punkisuunnittelijoille ja demokraattisesti valituille päättäjille Berliini muodostaa sekä yhden ison kysymyksen että monia pienempiä ratkaistavia ongelmia. Tutkikaa miten yleisluontoista kieltä he käyttävät arvaillessaan oikeaa vastausta.

Iso kysymys on miten kehittää suurkaupunkia oikein? Miten ratkaista liikenteen ja toisaal- ta asuttavuuden ja viihtyisyyden ongelmat unohtamatta, että kaiken kokoisille yrityksille ja markkinoille tulee luoda mahdollisuuksia. Millaiseksi te haluaisitte Berliiniä kehittää? Entä Helsinkiä?

kuvan lähde
<https://www.stadtentwicklung.berlin.de/>

BERLIINI

1.-5.10.2018

EXCURAPORTTI

Großsiedlung Siemensstadt alue rakentuu pitkistä kapeista lamellitaloista, talojen väliin jäävistä puisto- ja viheralueista sekä taloja ympäröivistä kaduista.

Rakennukset ovat useimmiten 4-5 kerroksisia ja runkosyvyydeltään kapeita, n.9metriä. Talojen värimaailma on vaalea, pääosin keltaista ja valkoista rappausta tiiliyksityiskohdin. Julkisivuissa on hyödynnetty paljon toistoa. Rakennukset on sijoitettu pääosin pohjoiseteläsuuntaisesti riveittäin säännöllisin välein katulinjoja mukailten. Rakennusten väleissä on n.25-30metriä leveät, reilut puolijulkiset viheralueet ja puustoa. Rakennusrivit on erotettu toisistaan julkisella puistoalueella, jossa sijaitsee myös lasten leikkipaikka. Rakennukset viheralueineen muodostavat liikennevapaan vyöhykkeen.

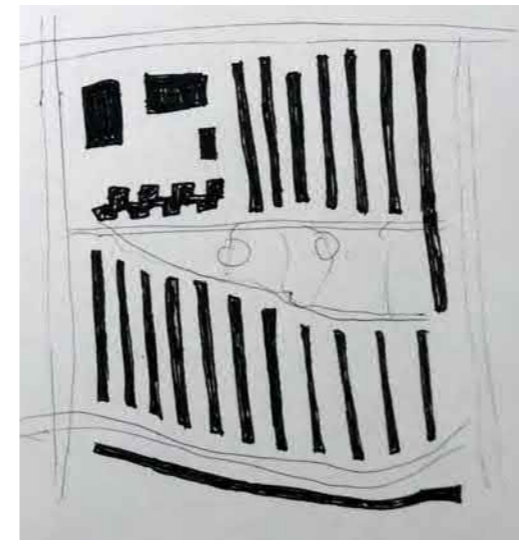
Rakennusten rappukäytävien sisäänkäynnit ovat vastakkain ja parvekkeet (jos sellaisia on) vastakkain. Sisäänkäyntien edessä olevat puistoalueet muodostuvat näin julkisiksi ja parvekkeiden edustat puolijulkisiksi. Osalla ensimmäisen kerroksen asunnoista on omat yksityiset pihat, jotka on rajattu puolijulkisesta viheralueesta lähinnä matalalla puuaidalla, yksityiseen jäädessä näin ollen vähäiseksi. Osa talojen väliin muodostuvista sisäpihoista on rajattu pensasaidoin selkeiksi yksityisiksi viheralueiksi.

Autoliikenne on eriytetty ympäröiville julkisille katualueille. Katualueet rajautuvat usein toiselta sivulta tiukasti rakennukseen ja toiselta puistoon tai rakennusten päätyihin. Kevyen liikenteen väylät on päällystetty betonilaatoin ja noppamaisin kiveyksin. Paikoitus on järjestetty pääosin kadulla, mutta myös joitain pysäköintialueita on rakennusten väleissä. Pysäköintiin nähden kadut ovat kapeita ja osittain autot valtaavat tilaa jalankululta.

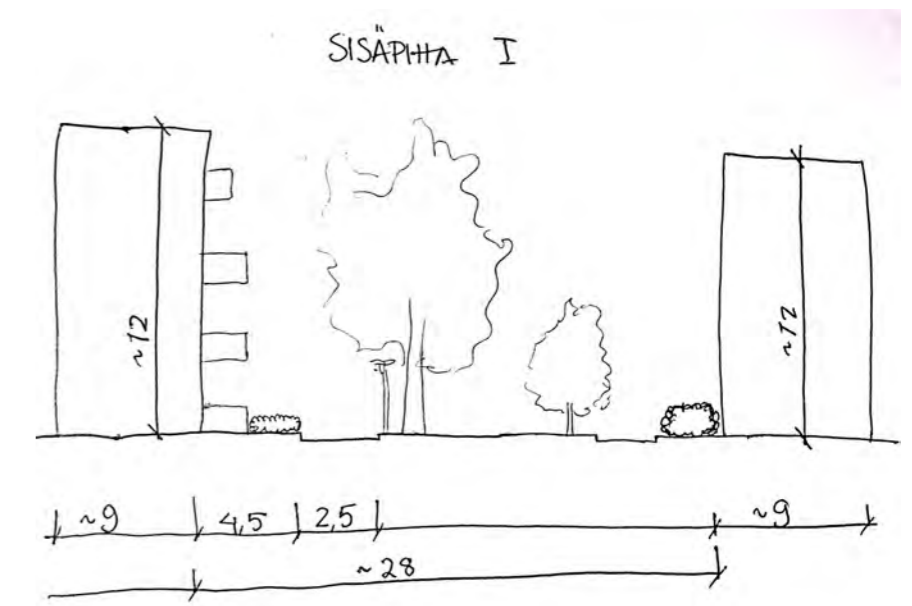
Helsingissä samantyyppisiä alueita on esimerkiksi Puotilassa, Roihuvuoressa, Herttoniemessä ja Käpylän Olympiakylässä.

Asuinalueen palvelut ovat alueen ulkopuolella, mutta kuitenkin lähetyvillä. Alueelta on hyvät liikenneyhteydet ja luonto on alueella suuressa osassa. Koulu sijaitsee aivan vieressä. Alue sopii mielestämme keskiluokkaiselle, luonnossa viihtyvälle pariskunnalle tai pienelle perheelle.

Tunnelmaltaan alue yllätti positiivisesti. Katualueiden jäykkyys ja osittainen tylisyys vaihtui sisäpihoilla rauhalliseen vehreyteen. Talojen väljä sijoitus antoi tilaa hengittää ja hillitty värimaailma loivat turvallisuuden ja pysähtyneisyyden tunnetta.

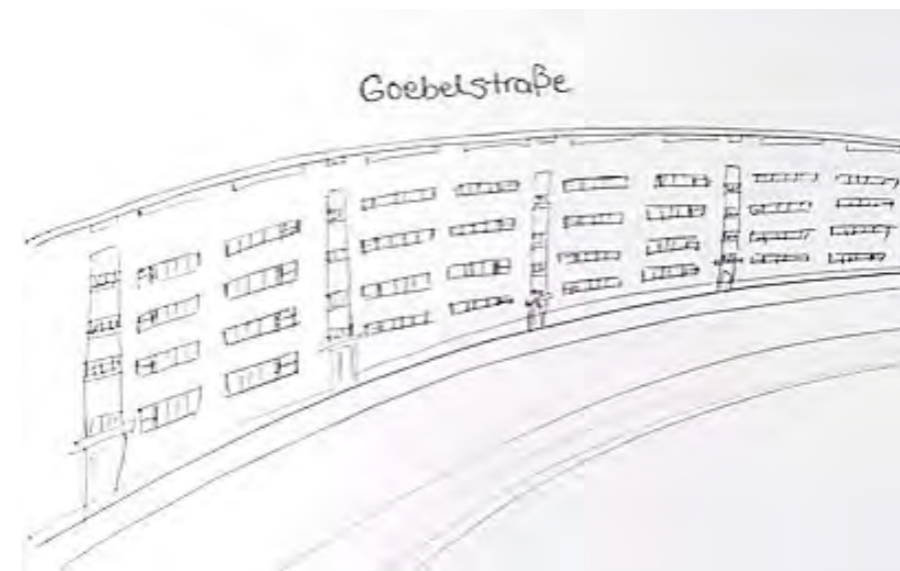
Kuvat 2.-3. Alueen rakeisuus ja rakennusten väliin muodostuva yksityinen puisto

Kuvat 4-5.. Parvekkeiden editse kulkeva pihakatu ja alueleikkaus sisäpihalta

Kuva 1 Näkymä rakennusrivien välisestä puistosta sisäpihalle

Kuvat 6.-7. Goebelstrassen kaareva katu

Villenkolonie on Westendin huvila-alue. Villenkolonien keskelle sijoittuu pyöreä Branitzer Platz puistoaukio. Aukion ympärillä pienehköt vehreät tontit ja puistomaiset tiiviit katunäkymät, muodostavat selkeän säännöllisen ruutukaavaverkoston.

Alueen rakennukset ovat huvilamaisia suurehkoja, kaksikerroksisia pientaloja, joiden värimaailma on hillitty ja toisiinsa sopiva. Rakennukset on sijoitettu tontin keskelle, jolloin rajautuu selkeät etu- ja takapihat. Takapihoista muodostuu pensasaidoin toisistaan erotettu viheraluevyöhyke. Etupihat on rajattu kadusta muurein, aidoin tai pensasaidoin. Jokaiselle pihalle on oma pieni portti. Näin ero julkisen ja yksityisen välillä on selkeä ja puolijulkinen alue puuttuu kokonaan.

Suurten puiden rajaamat kadut ovat tiiviitä ja vehreitä. Jalanjulku on erotettu kadusta korotetuilla noppakiveyksin. Kadunvarsipysäköinti on alueella tavanomaista, vaikkakin katumitoituksessa pysäköintiä ei ole huomioitu ja paikoitellen autot valtaavat tilaa jalankululta.

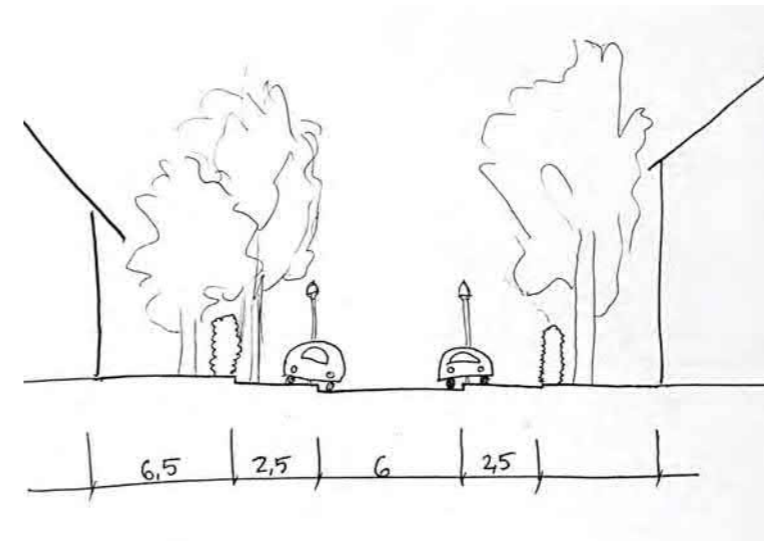
Helsingissä samankaltaisia pientaloalueita, joissa on ruutukaavaverkosto löytyy mm. Munkkiniemestä ja Vartioharjasta.

Asuinalueen palvelut ovat alueen ulkopuolella, mutta kuitenkin lähettyvillä. Liikenneyhteydet ovat hyvät ja toimivat ja alue on hyvinhoidettu & vihreä. Alue vaikuttaa arvokkaalta. Mielestämme alue sopii varakkaalle lapsiperheelle pientaloasumisesta pitävälle.

Tunnelmaltaan alue on rauhallinen ja viihtyisä. Kadut olivat autojen määrästä huolimatta rauhallisia ja miellyttäviä kulkea.

Kuva 8. Katuristeys Villenkolonie. Suurten puiden rajaamat katutilat.

Kuvat 9.-10. Ebereschallee katuleikkaus ja perspektiivi

Kuva 11. Branitzer Platz

Kuva 12. Näkymä Ebereschalleelta. Tiivis, korkein pensasaidoin rajattu katualue

Großsiedlung Briz on suuren hevosenkengän mallisen lamellikerrostalon ympärille rakentuva asuinalue. Hevosenkärakennus kiertää puistoaluetta, jossa sijaitsee myös lampi. Puisto on noin kuusikertaa niin leveä kuin rakennukset ovat korkeita ja se muodostaa viihtyisän ja avaran puolijulkisen tilan asuntojen väliin. Jokaisella alimman kerroksen asunnolla on suuri yksityinen piha-alue, joka rajautuu puistoa ympäröivästä kävelytiestä korkealla pensasaidalla. Kaikkien asuntojen parvekkeet avautuvat puistoon.

Hevosenkengää ympäröi kokoojakatu, josta säteittäiset kadut erkanevat. Kolme säteittäisistä kaduista jatkuu rakennuksen läpi kävelyteinä, avaten pitkät näkymät kohti lampea. Lähiympäristö koostuu Town House tyyppisistä rivitaloista ja matalista lamellikerrostaloista. Rakennukset ovat pääasiassa 2-3 kerroksisia. Julkisivuissa on voimakkaita, mutta kuitenkin useimmiten toisiinsa sointuvia värejä. Enimmäkseen lämmintä punaista ja keltaista. Julkisivujen aukotuksissa on paljon toistoa. Sisäänkäyntejä on korostettu värein, katoksin tai portailla.

Alimman kerroksen asunnoilla on kadun varressa kapea yksityinen piha. Rakennuksilla on takapihat, jotka muodostavat leveän vihreän vyöhykkeen asuntojen väliin. Kadut ovat tiiviitä ja niitä reunustavat rakennusten korkeuteen suhteutetut puut. Jalankulku on erotettu tiestä mosaiikkikiveyksillä. Pysäköinti tapahtuu kadunvarsilla. Alueella näkyy toistuva kaava, jossa järjestys on; takapiha, pitkä rakennusmassa, kapea etupiha, katu, jossa pysäköintimahdollisuus.

Helsingissä ei ole täysin rakennuskannalta samanlaista aluetta, mutta vastaavaa tehokkuutta on esimerkiksi Malmilla ja Latokartanossa.

Kadun varret olivat melko täynnä autoja ja alue on yksityisautoilun kannalta ahdas. Alueelle pääsee hyvin metrolla ja siellä on mukava liikkua jalan. Alue on viihtyisä ja näyttäisi sopivan hyvin keskiluokkaisille pariskunnille ja perheille, jotka haluavat oman pihan, eivätkä välttämättä tarvitse autoa.

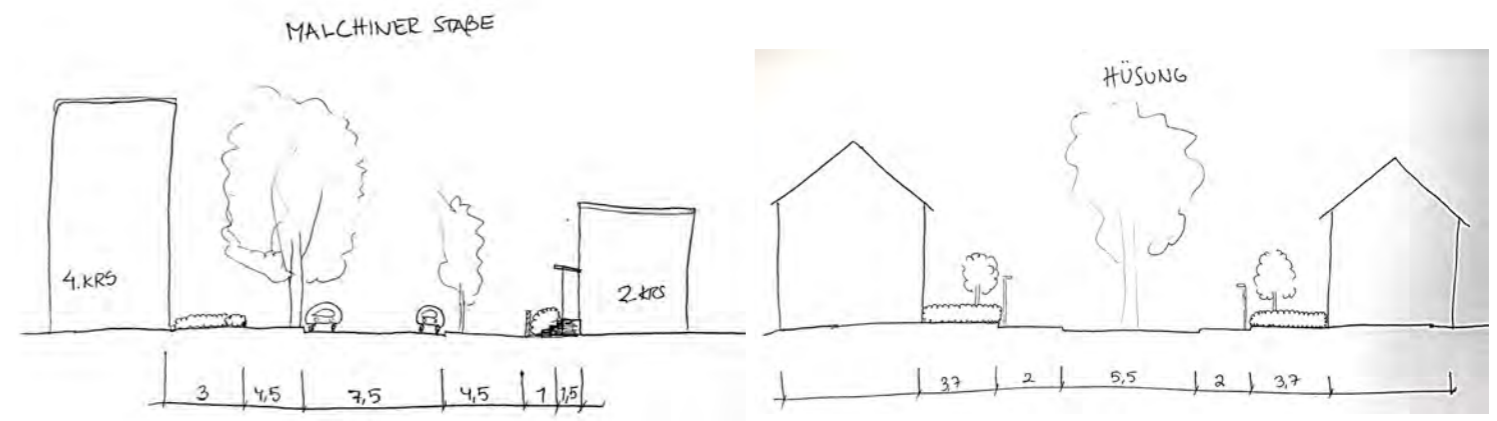
Tunnelmaltaan alue oli rauhallinen ja turvallisen oloinen. Matalien rakennusten rajaamat kadut olivat siistejä ja avaria. Se, että rakennukset rajaavat kadun vieressä selkeästi, saattaa lisätä alueen suojaisuuden tuntua.

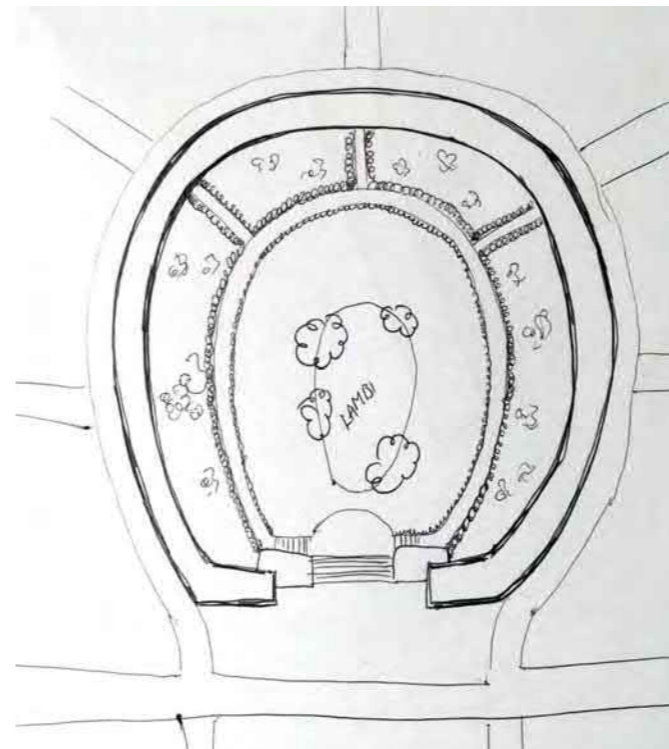
Kuva 13. Hevosenkätalon rajaama puisto.

Kuva 14. Hevosenkätaloa kiertävä katu

Kuvat 15.-16. Alueen katuleikkauksia.

Kuva 17. Hevosenkängä aluekuva.

Kuva 18. Rivitalojen pienet etupihat Hüsung-katu.

Hansaviertel rakennettiin vuoden 1957 asumiskoneiden näyttelyalueeksi. Alue muodostuu pääosin korkeista yksilöllisistä piste- ja lamellitaloista, jotka on sijoitettu alueelle väljästi. Sijoittelussa on haettu parhaita ilmansuuntia, valoa ja vihreitä puistonäkymiä. Noin 7-10 kerroksisten rakennusten ympärillä on puistoalueita, parkkipaikkoja ja kadut. Ympäristö; puistoalueet ja kadut ovat julkista tilaa. Rakennusten jalusta- ja pohjakerrokset, jossa ei ole asuntoja muodostavat puolijulkisen tilan. Esimerkiksi Alvar Aallon suunnittelemissa Bürgerverein kerrostalossa ensimmäinen kerros on avoin tila, johon on mahdollista päästä suojaan sateelta.

Alueen kadut ovat leveitä. Katuja reunustaa suuret puut ja puistoalueet. Jalankulkuväylät on erotettu autotiestä reunakivin, väylät ovat melko leveitä ja kiveyksiin päällystettyjä. Pysäköinti tapahtuu pääosin erillisillä pysäköintialueilla

Rakennukset on melko vapaasti sijoitettu lähelle katua. Vaikka rakennukset ovat suhteellisen korkeita, niiden välissä on reilusti tilaa. Siksi alueen tehokkuus ei ole niin suuren oloinen, kuin kymmenen kerrosta antaisi olettaa. Alueen tehokkuudesta tulee mieleen lähiöalueet kuten Kontula.

Alue näyttäisi sopivan pienempituloiselle vuokra-asujalle, joka ei kaipaa omaa pihaa ja jolle riittää kompakti asunto rauhallisella alueella hyvien liikenneyhteyksien päässä. Alue sopii sekä autoilijalle, että julkista liikennettä käyttävälle.

Alue oli väljä ja avoin, mutta rakennusten massiivisuus ja kolkko ulkonäkö toivat sekavan ja hajanaisen vaikutelman. Ympäristö oli liiankin avointa ja puolijulkisen tilan puuttuessa tyly ja turvaton tunnelma korostuu, etenkin pimeällä ja sateisella säällä.

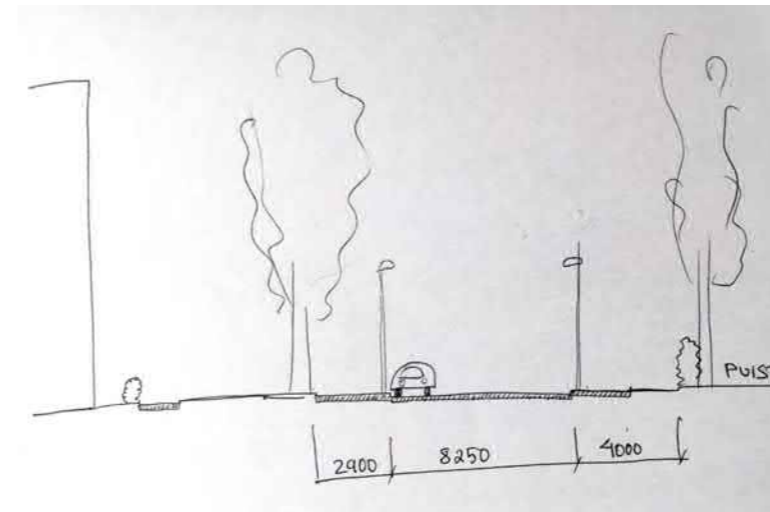
Kuva 19. Jokainen talo erottui yksilönään mm, erilaisin parvekeratkaisuin ja värein.

Kuva 20. Bürgerverein katutaso.

Kuva 21. Asumiskonenäyttelyalueen kartta.

Kuva 22. Katuleikkaus Klopstockstrasse (alku)

Kuva 23. Oscar Niemeyer Haus jalustakerros.

Kuvat 24-25.. Alueen rakennuskantaa ja excuilijoita.

Friedrichstadt on suoraviivainen ruutukaava-alue, jossa noin viisikerroksiset rakennukset ovat suoraan kadunvarressa muodostaen selkeästi rajatun katutilan. Alue rakentuu kaduista, aukiosta ja umpikortteleista, joiden keskellä puolijulkisia sisäpihoja. Alueen rakennukset ovat asuin- ja liikerakennuksia, hallinnollisia rakennuksia sekä kirkkoja. Pysäköinti on järjestetty katujen varteen.

Alueen muodostamisessa on ollut sääntönä ruutukaava, eli toistaa suorakaiteen muotoisia kortteleita kokoa alueella. Säännönmukaista katuverkostoa rikkoo Unter den Linden puistokatu. Umpikortteleihin vaihtelevuutta tuo muutama aukio ja puisto.

Alueella julkisen ja yksityisen tilan raja on jyrkkä, koska rakennusten ja kadun välissä ei ole yleensä puolijulkista tilaa, vaan ovat suoraan yhteydessä toisiinsa. Puolijulkista tilaa on joidenkin kortteleiden sisäpihat.

Tyyliään alue muistuttaa Helsingin monumentaalikeskusta, joka ei kuitenkaan ole ihan yhtä tehokkaasti rakennettu, vaan jää hiukan matalammaksi. Kamppi-Hietalahti-Punavuori alueet vastaavat tehokkuudelta Friedrichstadtin aluetta.

Alue sopii hyvin jalankulkijalle, julkiset liikenneyhteydet ovat hyvät. Yksityisautoilua varten pysäköinti vaikutti ahtaalta. Alue on suunniteltu varakkaalle väestölle, joka haluaa asua palveluiden läheisyydessä.

Umpikortteleiden luoma suljettu katutila vaikutti turvalliselta. Kadut on kuitenkin enemmän suunniteltu kävelyä kuin viihtymistä varten. Vaihtelevat julkisivut tekivät ympäristöstä mielenkiintoisen, vaikka kadut ovatkin säännönmukaisen suorina.

Kuva 26. Unter den Linden puistokatu sateisena pyhäpäivän aamuna.

Kuvat 27-32. Kuvakooste alueelta.

Prenzlauer Berg alue rakentuu pääosin suurista umpikortteleista, epäsäännöllisistä kaduista ja puistoalueista. Katujen koot ovat vaihtelevia, leveitä puiden reunustamia katuja, sekä kortteleiden välissä olevia kapeampia katuja. Pääosa rakennuskannasta on rakennettu ennen 1950-lukua. Rakennukset ovat pääasiassa 5 kerroksisia asuinkerrostaloja, joissa on liiketilaa katutasossa. Rakennukset muodostavat selkeästi rajautuvaa katutilaa. Alueen värimaailma on hillitty ja toisiinsa sointuva, perinteistä arkkitehtuuria rikkovat modernit täydentämiskorkeuskohteet.

Sääntönä alueella näyttää olleen rakentaa mahdollisimman paljon ja tiiviisti, mutta kuitenkin ottaa huomioon luonnonympäristön tarve, joka näkyy suhteellisen suurina puistoalueina. Ruutukaavasta on haluttu poiketa siten, että kadut eivät ole säännöllisen suorakulmaisesti. Kaduissa on myös selvästi ajateltu liikennemääriä eri tavalla kuin perinteisessä ruutukaavassa, jossa kadut ovat yleensä saman levyisiä. Pääkadut ovat selkeästi leveämpiä kuin sivukadut. Alue on melko laaja jolloin liikkuminen pyörällä toimii hyvin. Pysäköinti tapahtuu pääosin kadun varsilla.

Yksityistä tilaa on korttelien sisäpihat, joista jotkin ovat myös puolijulkista tilaa. Joissain täydennysrakentamisen kohteissa umpikortteli rakenne on avattu, jolloin sisäpihan yksityisyys on vähentynyt ja tila on enemmän julkinen. Pääasiassa rakennukset kuitenkin rajaavat selvästi yksityisen sisäpihan julkisesta katutilasta.

Töölö on tehokkuudeltaan suunnilleen samaa luokkaa kuin Prenzlauer Berg. Korttelirakenne on ehkä hiukan pienempi ja sodan vaikutukset eivät näy yhtä merkittävästi Töölössä. Prenzlauer Berg:ssä oli paljon korttelin kulmia, jotka oli sodan aikana tuhouttu, minkä seurauksena kulmia oli rakentamatta, tai niihin oli tehty uusia rakennuksia. Myös muurin muistomerkit näkyivät alueella vahvasti.

Alun perin alue on suunniteltu työväelle. Vaikka alue vastaa tyyliltään hiukan Friedrichstadtia, on alue tiiviimmin rakennettu ja vähemmän monumentaalinen. Suunnittelussa on kuitenkin panostettu myös puistoihin, mikä lisää alueen viihtyisyyttä ja alue sopii hyvin nykyään monelle eri asukasryhmälle. Modernit uudisrakennukset houkuttelevat alueelle myös varakkaampaa väestöä.

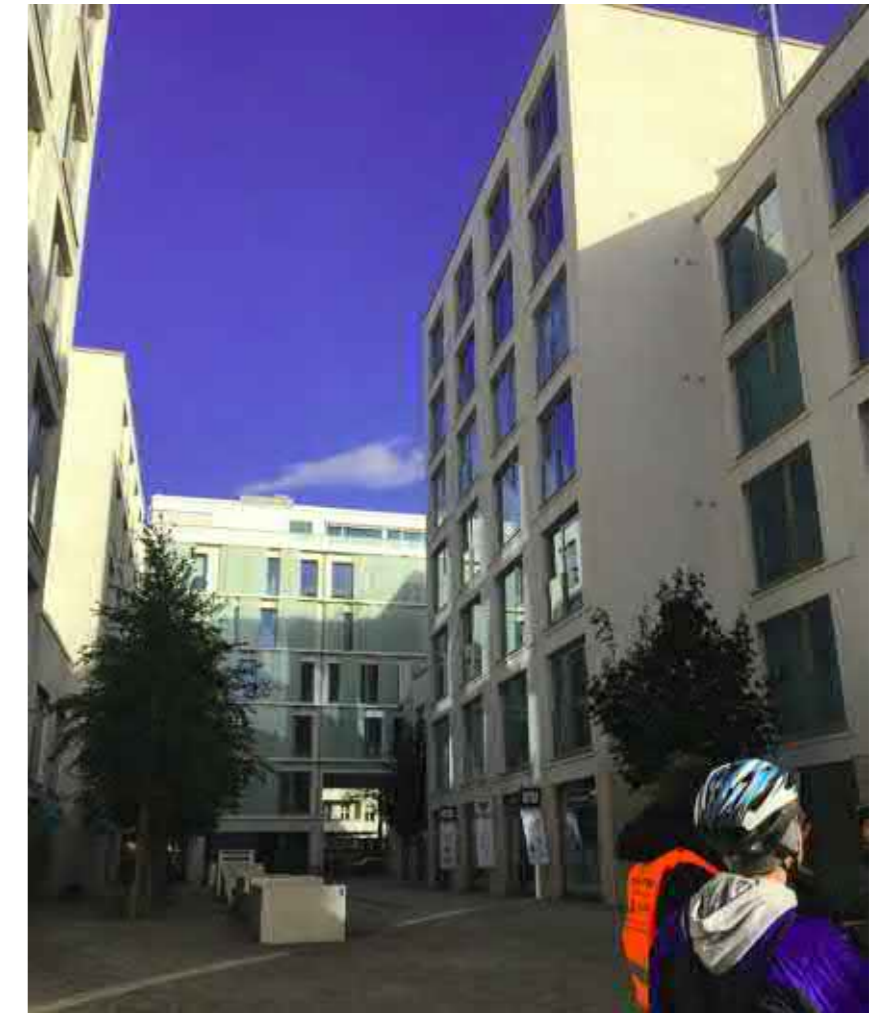
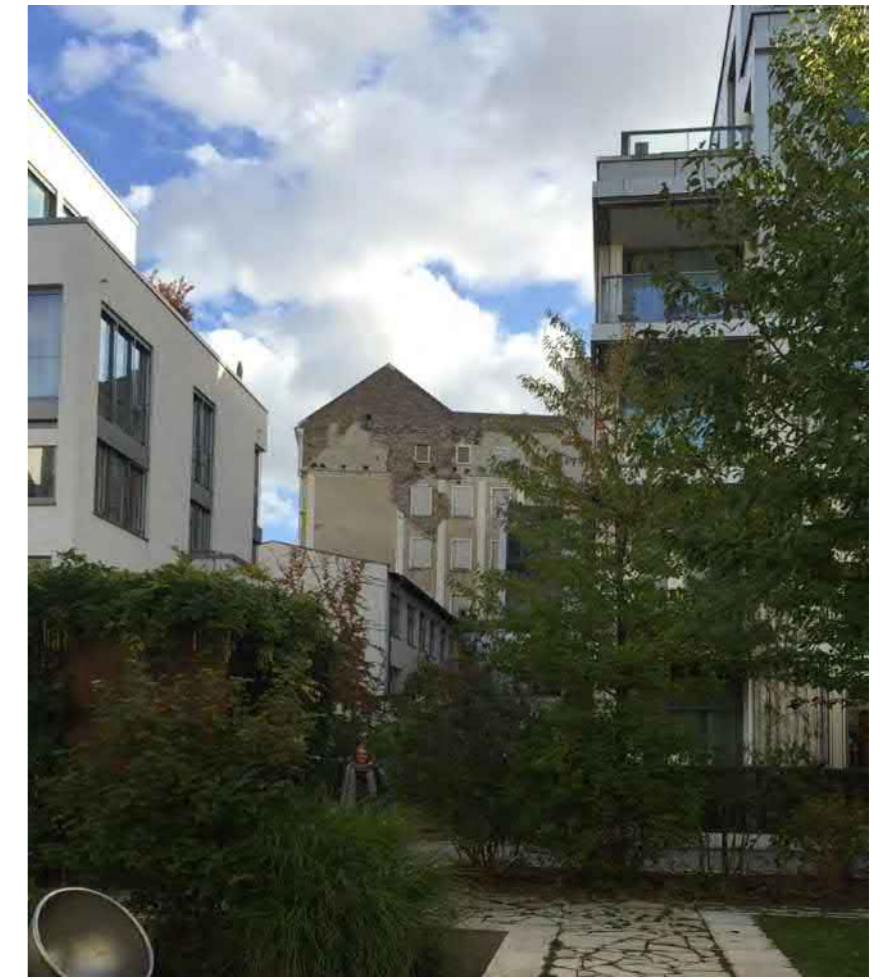
Selkeä kaupunkirakenne puistoinen oli viihtyisä ja turvallisen oloinen. Täydennysrakentaminen lisäsi alueen vaihtelevuutta/yllättävyyttä ja mielenkiintoisuutta.

Kuva 33. Muurien väliin jääneen tilan paikalla on nykyisin viihtyisä puisto.

Kuvat 34-38. Kuvakooste alueelta.

Gartenstadt Falkenberg, eli Falkenbergin puutarhakaupunki koostuu omakotitaloista ja pitkistä townhousetyyppisistä rivitaloista. Rakennukset on sijoitettu väljästi katujen suuntaisesti niin, että kadun ja rakennuksen väliin jää asuntojen omat yksityiset puutarhapihat, tai kapeampi viherkaista, jossa on istutuksia tai vain pensasrivistö ja sisäänkäynti.

Aluerakentamisen muodostamisessa näyttää olleen sääntönä omat valoisat yksityiset pihat kadun viereen. Rakennukset ovat pääosin kaksikerroksisia. Alueen värimaailma on runsas ja rohkea. Sisäänkäyntejä on korostettu ja jokainen asunto erottuu julkisivusta omalla värillään.

Alueella katu on julkinen tila, josta pääsee yksityiselle etupihalle ja siitä rakennukseen, jonka takana on yksityinen takapiha. Etupiha on yksityinen, kun piha on aidattu, mutta esimerkiksi kapeiden sisäänkäyntipihojen kohdalla raja ei ole yhtä selvä.

Kadut ovat kivettyjä ja kapeita. Kevyenliikenteenväylät on erotettu kadusta viherkaistaleella, jossa on puustoa. Akazienhofilla ei ole erillistä kevyen liikenteenreittiä. Pysäköinti tapahtuu kadunvarella.

Helsingissä vastaavaa aluetta on esimerkiksi Munkkivuori, jossa on vastaavia rivitalo asuntoja.

Autoilu on alueella mahdollista, mutta alueen puutarhamainen luonne kutsuu hyvin kävelemään. Asunnot ovat suhteellisen pieniä, vaikka ovatkin omakotitalomaisia. Alue on tarkoitettu työläisille. Asunnot ovat arvokkaan oloisia ja voi olla, että hintansa puolesta mahdollisia nykyään vain rikkaammille työssäkäyville.

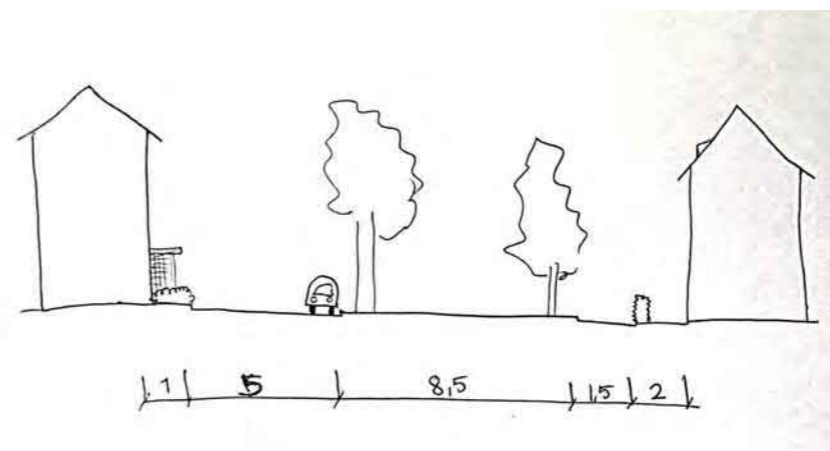
Alue on rauhallinen ja viihtyisä. Etupihojen aidat ja pienet portit numerokilpineen ovat sympaattisia. Rakennuksista on pidetty hyvää huolta ja julkisivujen vaihtelevuus tekee maisemasta mielenkiintoisen. Pienimittakaavaisuus tekee alueesta turvallisen oloisen.

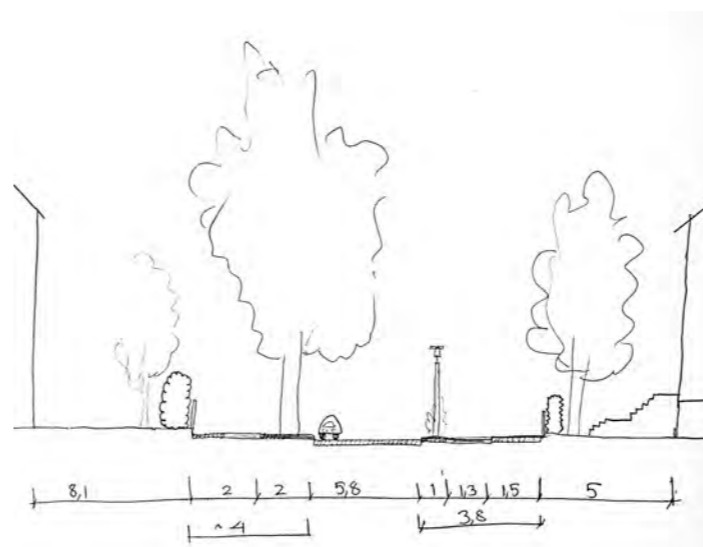
Kuva 40. Rivitalo Gartenstadtwegin varrella.

Kuva 39. Akazienhof-kadun päätteenä oleva puolijulkinen puisto.

Kuvat 41.-42. Akazienhof katuleikkaus ja julkisivuote.

Kuvat 43.-44. Katuleikkaus ja näkymä Gartenstadtweg

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin alue koostuu vanhoista teollisuusrakennuksista ja niiden väliin jäävistä kaduista ja aukioista. Koulun päärakennus on alueen korkein rakennus ja siinä on 6,5 kerrosta. Alue on rakentunut teollisuuden prosessien vaatimusten mukaan niin, että eri toimintoille on tehty vaatimukset täyttävä rakennus sopivaan kohtaan. Väliin on jätetty kulkuväylät sen mukaan, mitä toiminta tarvitsee, jolloin on syntynyt vaihtelevaa ja monipuolista, mutta myös melko suoraviivaista ympäristöä.

Puutarhoja toiminta ei ole tarvinnut, joten viheralueita ei juuri ole. Täydennysrakentamisessa tai käyttötarkoituksen muutoksissa on synnytetty puolijulkista/yksityistä tilaa rakennusten eteen sisäänkäyntiluiskilla tai pienillä nurmialueilla. Rakennukset ovat kiinni kadussa, joten tila on julkisen oloista, lukuun ottamatta pienempiä sivukujia ja koulun puolijulkista sisäpihaa.

Alueen matalampi osa muistuttaa Teurastamon aluetta Helsingissä tai Pasilan konepajan aluetta. Rakennukset ovat melko tiiviisti, mutta suhteellisen matalia. Koulun puolella tehokkuus on lähempänä Kaapelitehtaan alueen tehokkuutta.

Alue on alun perin suunniteltu teollisuudelle ja suunnittelu on tehty teollisuuden liikenteen ehdoilla. Alue on hyvin toimiva jalankulkuun, mutta myös autolla pystyy liikkumaan alueella. Käyttötarkoituksen muutos on vielä kesken monien rakennusten osalta. Koulun käyttöön on varattu osa, palveluilla on osa ja lisäksi alueella on jonkun verran asuinhuoneistoja. Joen läheisyys nostaa alueen arvoa. Tulevaisuudessa alue voisi sopia nuorelle pariskunnalle, opiskelijoille ja miksei perheillekin.

Paikka on vielä monesta kohtaa hiukan ränsistynyt ja hylätyn oloinen, mikä laskee viihtyvyyttä ja saattaa lisätä turvattomuuden tunnetta. Alueen mittakaava on kuitenkin miellyttävä ja viihtyisäkin. Rakennusten vaihteleva ulkonäkö tekee alueesta kiehtovan. Koemme että hyvällä suunnittelulla alueella on paljon potentiaalia nousta suosituksi.

Kuva 45. Akazienhof-kadun päätteenä oleva puolijulkinen puisto.

Kuvat 46.-49. Kuvakooste alueelta

Märkisches Viertel asuinalue koostuu korkeista kerrostaloista, jotka on sijoitettu epäsäännöllisesti suurien puistoalueiden ympäri ja ympärille alueen kokoojakadun Senftenberger Ringin varrelle. 10-18 kerroksiset rakennukset muodostavat monimuotoisia ryhmiä, joiden suojiin jää leveitä sisäpihoja ja puistoja. Jokaisella kerrostaloryhmällä on omanlaisensa ilme, väri, parvekeratkaisut tai muoto. Kadut eivät ole suoraan rakennuksissa kiinni, vaan väliin jää pysäköintialueita, tai puistoa. Julkisivuissa aihiot toistuvat systemaattisesti.

Alueen muodostamisen sääntönä näyttää olleen ajatus rakennuksista puiston keskellä. Tavoitteena ei ole ollut perinteinen tarkasti rajattu kaupunki, vaan väljä ja tehokas asuinalue. Rakennusten sijoittelussa on huomioitu se, että asuntoihin tulee hyvin valoa, vaikka rakennukset on korkeita.

Julkinen katutila rajautuu alueella julkisiin puistoalueisiin, tai pysäköintialueisiin, joista on pääsy puolijulkisempiin sisäpihoihin. Kadut ovat pääosin leveitä ja hyvin kunnossapidettyjä. Kevyenliikenteenväylät on erotettu ajoväylästä viherkaistaleella, jossa on puustoa.

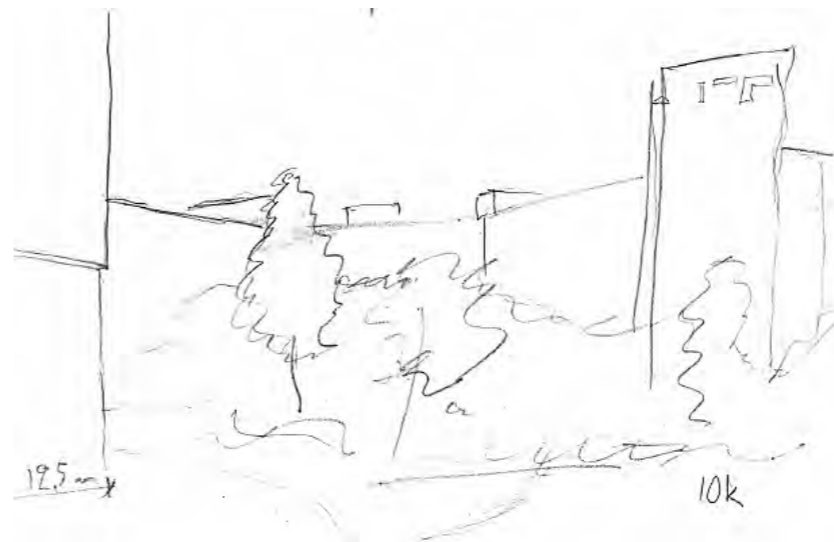
Alueella on korkea rakentamista, mutta korkeimmat rakennukset ovat melko väljästi. Helsingissä lähellä samaa tehokkuutta on Myllypuro ja Pihlajisto korkeiden rakennusten alueella.

Alue on suunniteltu keskiluokalle. Talot ovat vuokratyöitä, joita ylläpidetään säännöllisesti. Autoilu on hyvin tuettu, mutta jalankulku sopii puistomaiselle alueelle hyvin. Lapsiperheet on huomioitu alueella leikkipaikkoina. Alueelta löytyy kaikki tarvittavat palvelut. Tämänhetkinen väestö on ikääntynyttä, joka kertoo siitä että alueella viihdytään; nykyiset asukkaat ovat alkuperäisiä 60-70-luvulla taloon muuttaneita. Alue sopii hyvin sekä iäkkäille, että miksei myös lapsiperheille, jotka eivät kaipaa omaa pihaa, mutta nauttivat vihreästä puistomaisesta ympäristöstä.

Alue oli viihtyisä ja rauhallinen. Korkeiden rakennusten väljä sijoitus ja runsaat viheralueet häivyttivät rakennusten suuren mittakaavan ja alue oli miellyttävä. Ympäröivät rakennukset loivat ympäristöstä suojaosan oloisen. Laajat puistoalueet lisäävät alueen viihtyisyyttä, mutta toisaalta ne saattavat luoda myös turvattomuutta kohdissa joissa puisto on päässyt rehevöitymään liiaksi.

Kuva 50. Näkymät kattoterassilta alueelle

Kuvat 51-55. Kuvakooste alueelta

Potsdamer platz on 1990-luvulla rakennettu alue, jossa on paljon korkeita ja erittäin korkeita rakennuksia. Korkein rakennus on noin 100 metriä korkea. Suurin osa rakennuksista on kuitenkin 6 kerroksisia, jolloin korkeiden rakennusten maamerkkimäisyys korostuu. Rakennukset ovat pääasiassa liike- ja toimistorakennuksia, sekä kulttuurirakennuksia. Alueen arkkitehtuuri on modernia, jokainen on rakennus on yksilönsä, muodostaen silti hallitun kokonaisuuden.

Alueelle on muodostettu umpikortteleita, joiden välissä on myös katettuja kävely-/ostoskatuja. Alue on osittain ruutukaavaa muistuttava, mutta kadut eivät ole suorakulmaisesti. Suurien rakennusmassojen välissä on eri kokoisia katuja puurivistöillä ja myös puistoalue.

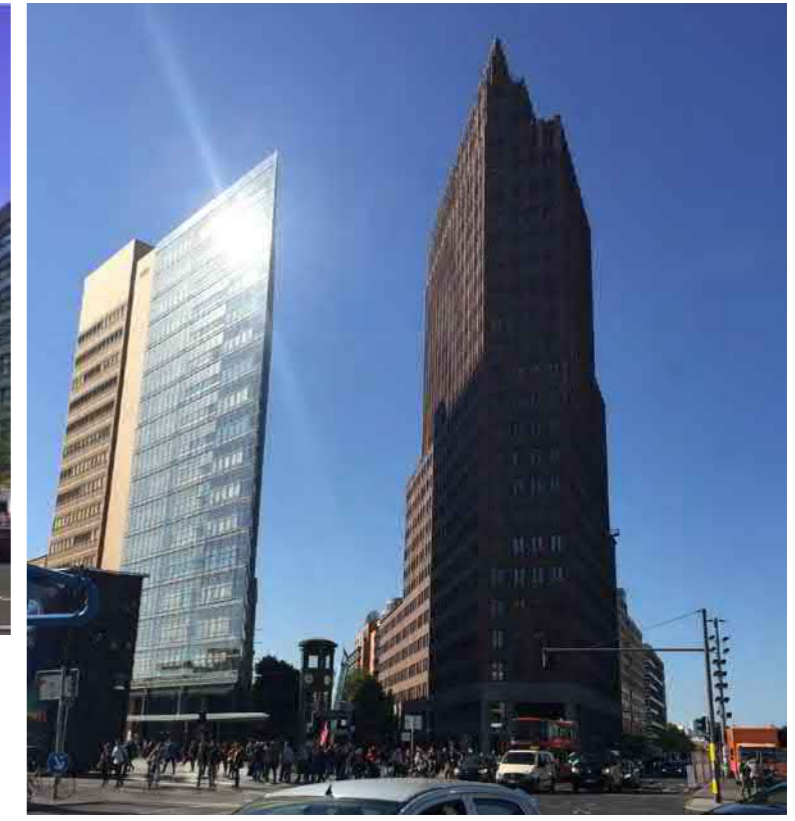
Aluerakenteen muodostamisessa sääntönä näyttää olleen muodostaa tiivis rakennusten selkeästi rajaama katutilojen sarja. Alueella on joitain puolijulkisia sisäpihoja, mutta muuten ulkotilat ovat julkisia. Palvelurakennusten ollessa kyseessä, julkinen tila jatkuu useimmiten myös rakennusten sisätiloihin.

Kadut ovat leveitä ja vilkasliikenteisiä, kävely ja pyöräily on erotettu omille kaistoilleen erivärisin kiveyksin ja maalauksin.

Helsingissä Kalasataman ja Pasilan alueet, etenkin tulevat alueet, ovat hiukan saman tyyliiset kuin Potsdamer platz. Kaikki ovat vilkasliikenteisiä liikenteen solmukohtia ja liike-elämän keskittymiä, joissa on rakennettu paljon ja tehokkaasti.

Alue on suunniteltu erityisesti palveluyrityksille ja sopii kaupungissa nopeasti vierailevalle hotelliasukkaalle. Asumista on vähän, joten alueella pääasiassa viihdytään, tehdään töitä ja lähdetään. Alue on vilkasliikenteinen ja autoja on paljon, erityisesti pääkadun kohdalla. Pääkadun sivussa on rauhallisia kävelyn sopivampia katuja. Alueella on palveluja kaikille, vaikkakin mielikuvaksi jää varakkaan väen keskittymästä.

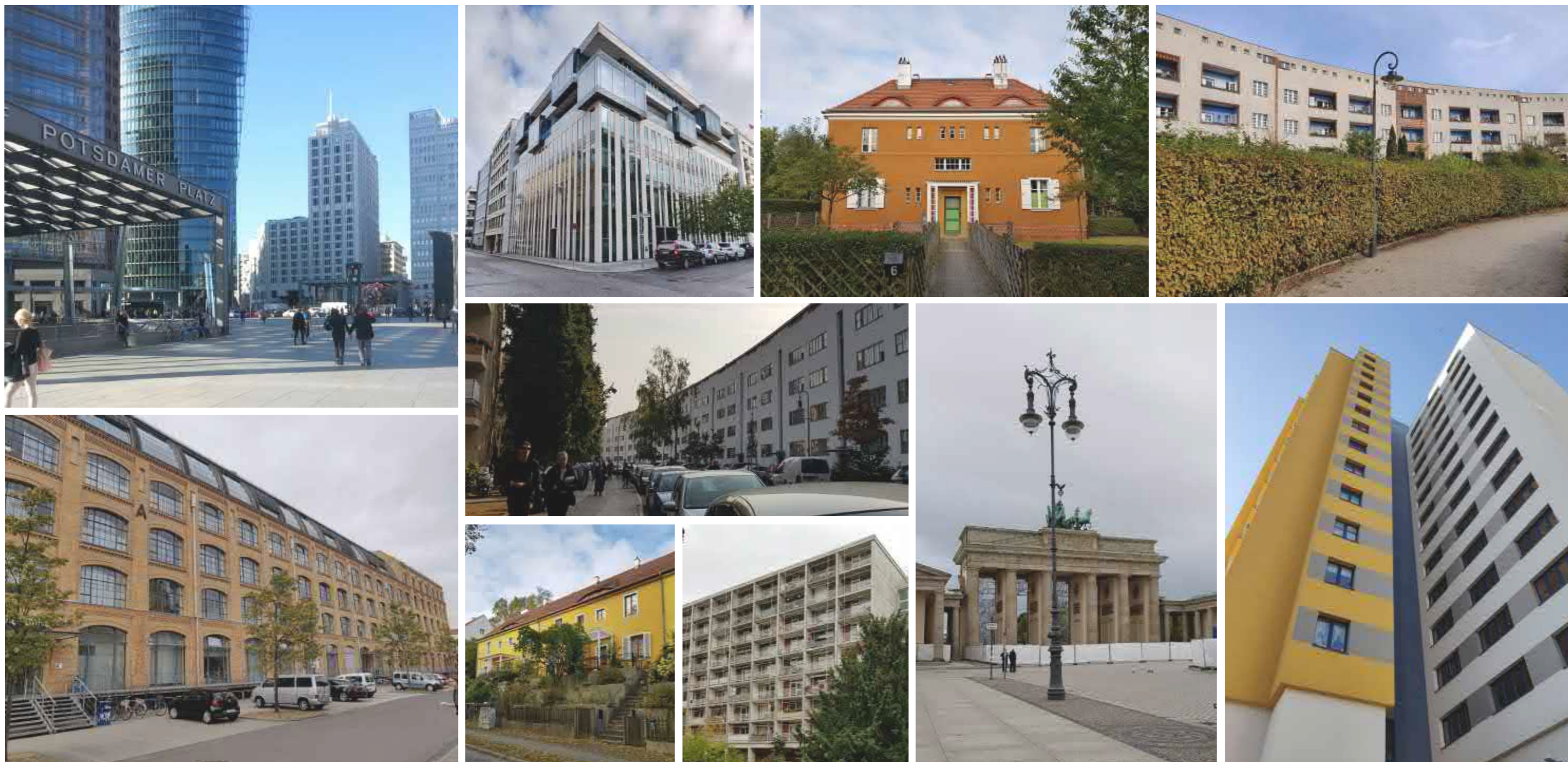
Alueella on kaksi puolta, vilkasliikenteinen tornitalojen väli ja matalampi umpikortteli katualue puustoineen. Puiston puolella ja kapeammilla kaduilla liikenne ei ollut häiritsevää, vaan ympäristö oli rauhallinen ja viihtyisä. Korkeiden rakennusten puolella liikenne teki alueesta rauhattoman. Korkeat rakennukset ja leveä vilkas katu luovat tunteen, että tähän ei ole mukava pysähtyä vaan täytyy kiirehtiä. Toisaalta korkeat rakennukset tekevät alueesta mielenkiintoisen erilaisen.

Kuva 56. Potsdamer platzin korkeat rakennukset erottuvat jo kaukaa

Kuvat 57.-62. Kuvakooste alueelta

PROJEKTI 10. YHDYSKUNTASUUNNITTELUN EXCURSIO

31.10.2018 Kristiina Hirvonen, Laura Häkkänen ja Mirka Kärnä

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu? Alueen yksiköjä ovat kaksi aluetta pohjoisessa ja idässä rajaavaa kokoojakatua, matalat lamellikerrostalot ja rakennuksiin rajautuvat puistot ja viheralueet. Kaikki alueen rakennukset ovat pitkiä, vaihtelevasti 3-4-kerroksisia lamellikerrostaloja. Korttelirakenne on avoin, eli alueelle ei muodostu selkeitä korttelirajoja.

Rakennustyyppi on alueella yhtenäinen, mutta yksittäisten rakennusten välillä on vaihtelua esimerkiksi materiaaleissa, aukotuksissa, sisäänkäynneissä ja parvekelinjoissa. Kuusi eri arkkitehtiä ovat suunnitelleet alueen rakennukset. Kerrostalojen runkosyvyyksissä ei ole merkittäviä eroja, mutta runkojen pituuksissa on huomattavaa vaihtelua.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne? Alue koostuu kolmesta erilaisesta rakennusyksiköstä. Perusyksikkö on pitkä, noin neljäkerroksinen lamellitalo, joka rajautuu katuun toisesta päädystään. Perusyksikköjen väliin jää kasvillisuusvyöhyke eli suuri sisäänkäyntipiha.

Toinen yksikkö on pitkältä sivultaan katuun rajautuva pitkä lamellikerrostalo. Julkisivulinja on täysin yhdensuuntainen katulinjan kanssa, eli rakennus myötäilee katujen suoraviivaisuutta tai kaarteita. Kolmas yksikkö on lamellitalo, joka ei rajaudu yhdensuuntaisesti katuun, vaan väliin jää kasvillisuusvyöhyke. Perusyksikköjen välillä on enemmän säännönmukaisuutta kuin toisen tai kolmannen yksikön välillä, jotka sijoittuvat koordinaatistoon vapaasti.

Viheralueet ovat pitkien rakennusmassojen ohella vahvasti alueen kokonaisilmettä hallitseva osa. Viheralueet vahvistavat myös alueen säännönmukaisuutta, sillä yksi viheralue rajautuu kahden rakennuksen väliin ja ovat keskenään keskimäärin yhtä leveitä. Viheralueet muodostavat kokonaisuuden, sillä kahden rakennusrivin väliin rajautuu läpikäveltävä puisto, josta haarautuvat sisäänkäyntipihat. Rakennuksissa, jotka pitkältä sivultaan rajautuvat katuun, ovat viheralueet sijoitettu sisäpihamaisesti rakennusten taakse. Alue rajautuu selkeästi pohjoisessa ja lännessä kokoojakatuihin. Etelässä asuinalueita rajaa erittäin pitkä, kadun mukaisesti kaartuva lamellikerrostalo, joka rajaa alueen muurimaisesti.

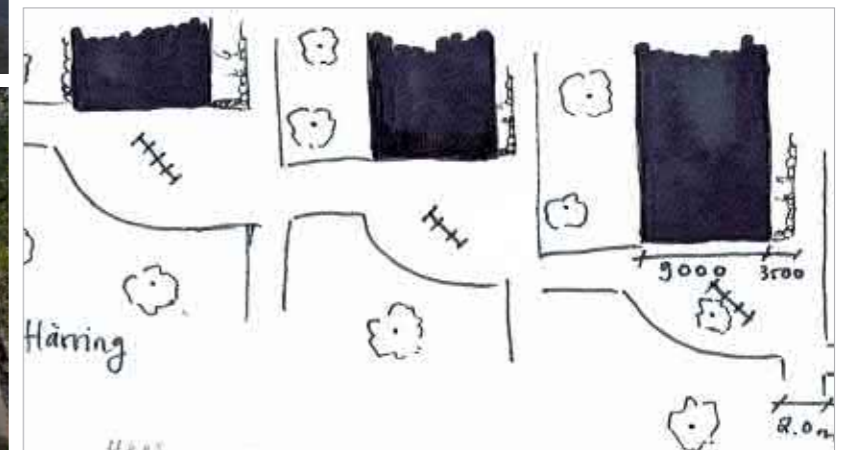
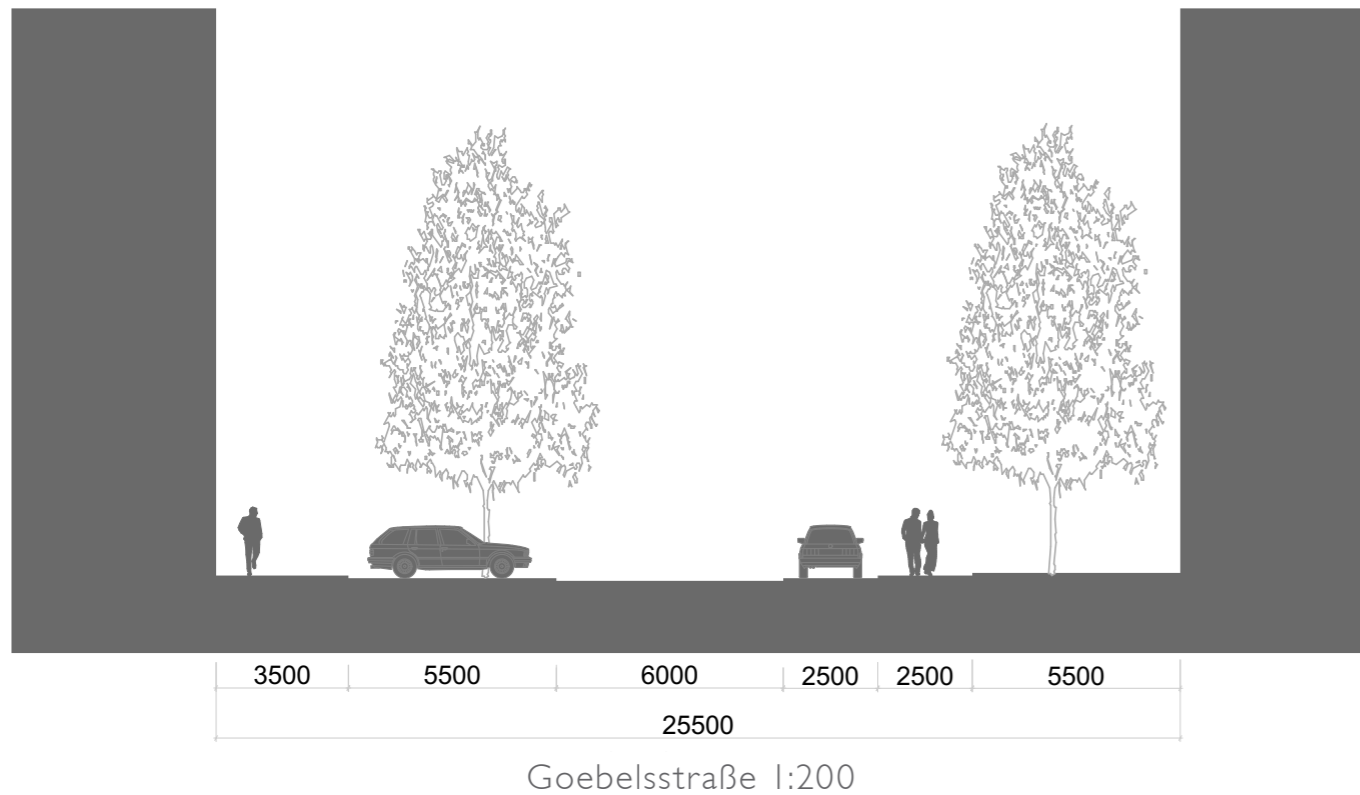
3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan rajausta? Merkittävin osa alueen kaupunkitilasta on puolijulkista tilaa. Julkisen ja puolijulkisen tilan raja on kuitenkin alueella viitteellinen ja häilyvä. Puistotilan ja rakennusten sisäänkäyntien rajautuminen kauemmas kadusta antaa puolijulkisen luonteen, mikä ei kuitenkaan merkittävästi eroa julkisesta tilasta. Alueet ovat avoimia ja läpikuljettavia. Karkeasti jaoteltuna tilojen rajausta noudattaa alueella kahta kaavaa: 1. julkinen (katutila), 2. puolijulkisen (sisäänkäyntipiha), 3. yksityinen (rakennusten sisätilat) tai 1. julkinen (katutila) 2. yksityinen (sisätila) 3. puolijulkisen (läpikuljettava sisäpiha).

4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: Jakomäki Jakomäen rakennuskanta koostuu suurimmaksi osin 3-5-kerroksisista lamellitaloista, joiden sijoittelu on väljää, kuten Großsiedlung Siemensstadtissakin.

Großsiedlung Siemensstadtin alue on kuitenkin ehkä hieman tehokkaampi, koska Jakomäen keskelle jää hieman suurempi rakentamaton kalliainen alue. Toinen samaa tehokkuutta vastaava alue voisi olla Käpylän Olympiakylän alue, jonka rakennuskanta koostuu lähinnä 3-4-kerroksisista lyhyistä lamellitaloista ja muutamasta pistetalosta. Rakennusten etäisyydet toisistaan ovat hyvin vastaavat kuin Großsiedlung Siemensstadtissa.

5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu? Asuinalue on rakennettu 1930-luvulla Siemensin tehtaan työntekijöiden asunoksi. 90 prosenttia alueen asunnoista on kaksioita. Ideaali asukas on pieni, noin 1-2 lapsinen perhe tai ikääntynyt pariskunta. Alue ei ole keskeisellä sijainnilla Berliinissä, mutta peruspalvelut ovat helposti saavutettavissa.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne. Merkittävin osa alueesta rajautuu moottoriliikenteelle tarkoitettuihin katuihin vain uloimmilta sivuiltaan, jolloin asuinalueen keskelle jää suojaisa piha- ja puistoalue. Alueella on vahva visuaalinen ilme, jossa rakennusten arkkitehtuurissa on huomattavia eroja. Rakennusajankohta, alueen selkeä rajautuminen muusta rakennuskannasta ja säännönmukaisuus esimerkiksi rakennusten rintamasuunnassa kuitenkin tekevät alueesta yhtenäisemmän. Alueelle kuitenkin muodostuu useita pienalueita, joissa sisäänkäynnit, julkisivut ja tilan yksityisyysasteen rajausta vaihtelevat keskenään huomattavasti. Keskeinen osa alueen identiteettiä ja tunnelmaa ovat viheralueet, joita rakennukset rajaavat erilleen katutilasta. Viheralueet ovat niin rajattuja, että niistä muodostuu kerrostalojen asukkaiden omia sisäpihoja.

Vasemmassa alakulmassa rakennusten väliin rajautuvat sisäpihat. Oikeassa yläkulmassa alueen rajaava muurimainen lamellitalo.

Westend Villenkolonie

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu? Villenkolonie muodostuu pyöreän muotoisesta keskusaukiosta (Branitzer Platz), josta haarautuu neljä sädekatua. Sädekaduista haarautuu lukuisia poikkikatuja, jotka risteämällä muodostavat alueelle ruutukaavaa noudattavan katuverkon. Alue on entinen huvilakaupunginosa, jonka rakennuskanta on pääosin pientaloja ja julkisia rakennuksia, joita ei erota toisistaan. Alueella näkyy historiallinen arvokkuus ja vauraus, joten pientalot ovat kooltaan suuria ja paikoitellen yli 2 kerroksisia. Rakennuskanta on kuitenkin kerroksellista, eli yhtenäistä rakennusaikaan sidonnaista tyyliä alueella ei ole. Villenkolonie on alue Westendissä, jonka muu rakennuskanta ja katuverkosto on hyvin sekoittunut, eikä muodosta selkeää säännönmukaisuutta.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne? Alueen kiintopisteen muodostaa pyöreä puistomainen, alueen keskellä sijaitseva aukio, joka on kooltaan melko pieni, mutta sovitettu alueen korttelien ja rakennusten mittakaavaan. Keskusaukiolta haarautuu neljä suoraa sädekatua, jotka poikkikatuja kanssa muodostavat alueen ruutukaavaan pohjautuvan korttelirakenteen. Säde- tai poikkikatuja välillä ei ole mitoitukseen perustuvaa hierarkiaa. Uloimmilta rajoiltaan Villenkolonie rajautuu alueellisiin kokoojakatuihin.

Villenkolonie tunnetaan puutarhakaupunkina. Viheralueet eivät muodosta säännönmukaista järjestelmää, mutta rakentamattomat alueet ovat pääosin istutettuja. Istutukset ovat pääosin jalopuita, jotka lisäävät alueen arvokasta vaikutelmaa. Rakennukset on suunnattu pitkältä sivultaan katuun nähden yhdensuuntaisesti, jolloin useimmilla rakennuksilla on edustava katujulkisivu. Yksityispihat sijoittuvat rakennusten taakse. Yksittäisissä kortteleissa rakennusten välillä on huomattavia eroja kerroslukumäärään, julkisivumateriaaleihin, kattomuotoon ja sisäänkäynteihin nähden.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja? Puolijulkista tilaa on vähän, eli julkisesta katutilasta siirrytään suoraan yksityispihalle. Alueella näkyy yksityisomistus; yhteisiä oleskelualueita ei kes-

kusaukion lisäksi ole, ja oma tila on rajattu selkeästi sisäänkäyntiportein ja pensasaidoin. Yksityiset pihat sijoittuvat korttelien keskustoisiin, eli niihin ei ole näkö – tai kulkuyhteyttä suoraan kadulta. Rakennusten sisäänkäynnit eivät sijaitse heti tontin ja katutilan rajassa, mutta muurein tai portein rajattu etupiha on kuitenkin jo yksityistä tilaa.

4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: Puu-Käpylä tai Myllypuron läntinen pientaloalue. Sekä Puu-Käpylän, että Myllypuron läntisen pientaloalueen rakennuskanta koostuu lähinnä 1-2-kerroksisista omakotitaloista. Käpylässä on Myllypuroa enemmän kaksikerroksisia taloja. Myllypurossa tonttikoot ovat hyvin vastaavia kuin Villenkoloniassa. Puu-Käpylässä tontit ovat hieman pienempiä kuin Myllypurossa ja Villenkoloniassa, mutta Villenkolonien omakotitalojen suuremman koon vuoksi tehokkuus saattaa Puu-Käpylässä kuitenkin olla lähempänä Villenkolonien tehokkuutta.

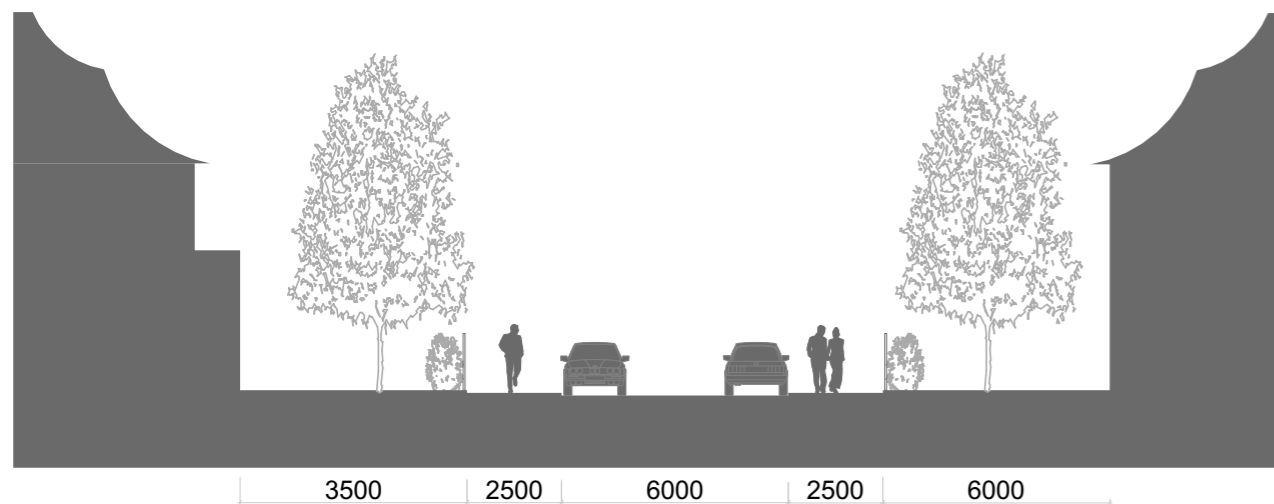
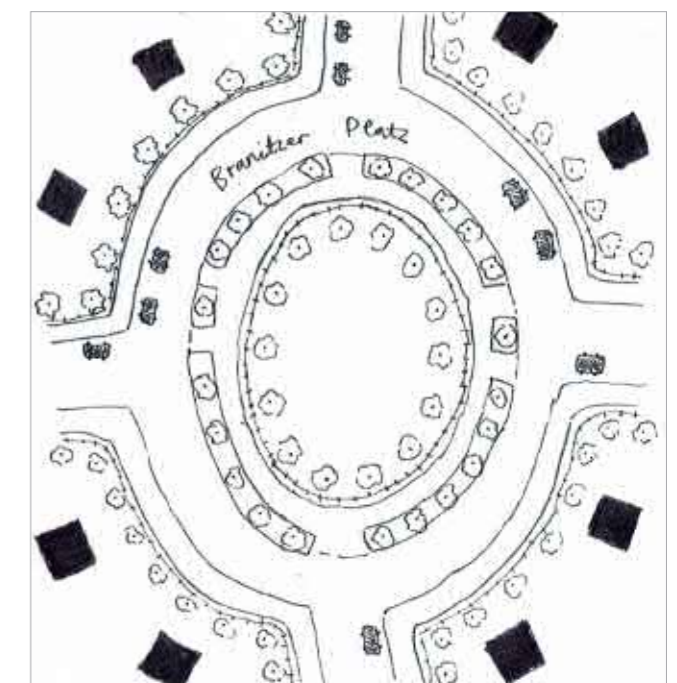
5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu? Kohderyhmältään alue on tarkoitettu hyvin varakkaille. Alue on alun perin kehitetty 1800-luvun loppupuolella asuinalueeksi varakkaille porvaristolle. Rakennusten asuntokantaa tai omistussuhteita on vaikea arvioida, mutta asuminen Berliinin historiallisella arvo-alueella yli 2-kerroksisessa yhden asunnon talossa vaatii erittäin korkean tulotason.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne. Alueella näkyy tietoisesti luotu arvokkuus, joka yhdistettynä alueen historiallisuuteen ja konservatiivisuuteen tekee Villenkoloniasta hyvin edustavan. Kaikki on alueella kuitenkin hyvin sulkeutunutta, sillä nykyaikaiselle aluesuunnittelulle tyypilliset sosiaaliset kohtaamispisteet ja oleskelualueet ovat minimoitu. Aukio on symmetrisyydessään edustava, mutta käytännössä vain ruohokenttä. Yksilöllisiä rakennuksia ja suoraa, edustavaa katulinjoja jää ihastelemaan hetkeksi, mutta muuten alue ei tarjoa vierailijalle enempää. Kaikki on hyvin rajattua, mikä jättää ulkopuolisen kylmäksi, mutta tarjoaa asukkaille turvallisuuden tunnetta.

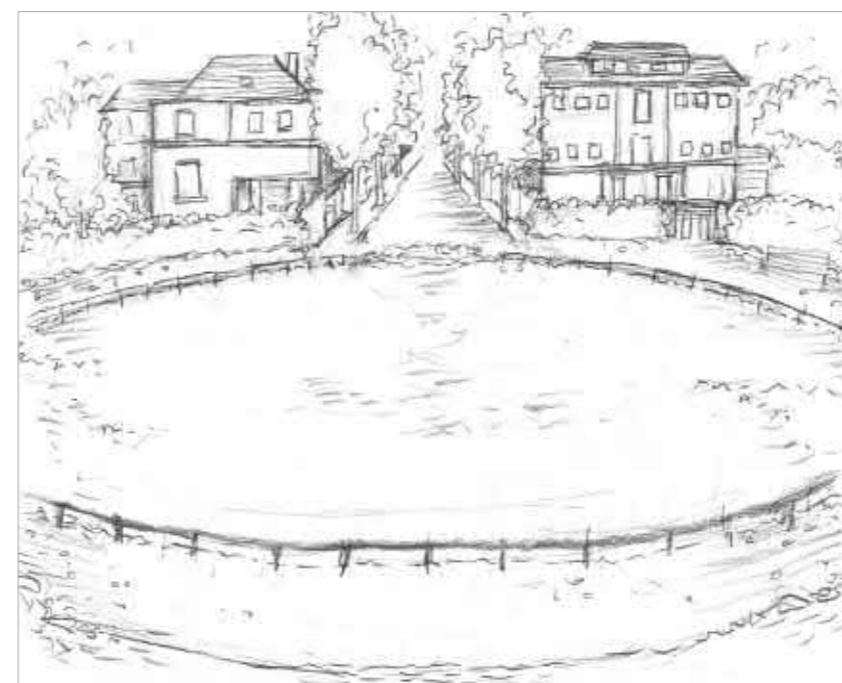
Katunäkymiä. Ylempänä esimerkki myöhemmin rakennetuista pientaloista.

Pyöreä Branitzer Platz-aukio

Ebenezerallee 1:200

Großsiedlung Britz (Hufeisensiedlung)

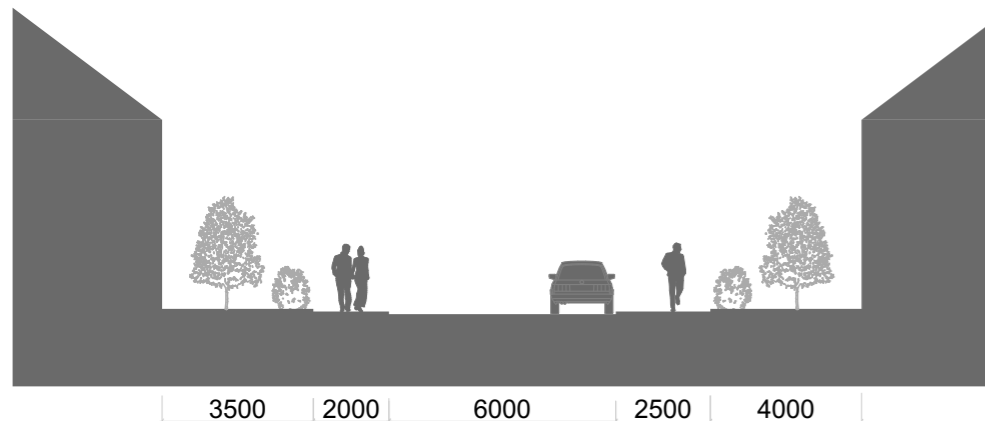
Siedlung

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu? Alueen rakennusten perusyksiköt ovat lamellikerrostalot ja townhouse-tyyppiset rivitalot. Asuinalueen keskus on hevosenkengän muotoinen lamellikerrostalo. Viheralueet eli yksityispihat ja puistot, ovat laajuudeltaan merkittävä osa aluetta. Alueella on paljon katuja; asuinrakennukset sijoittuvat liikenneitujen katujen varsille. Katujen lisäksi alueella on viherkujanteita, jotka todennäköisesti toimivat oikopolkuina ja kävely-yhteyksinä alueen asukkaille. Jalankulku on alueella erotettu ajoradasta puurivistöllä tai muilla rakenteellisilla keinoilla. Pysäköinti hallitsee katutilaa. Autot ovat pysäköity joko kadunvarsille tai tontikohtaisesti.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne? Alueen maamerkki ja kiintopiste on hevosenkengän muotoinen kerrostalo. Rakennus rajaa sisäpihan, jonka keskiössä on lampi. Sisäpihan viherrakenteet noudattavat rakennuksen muodostamaa kehää. Rakennuskanta on muodostunut lammen ympärille. Kerrostalon ulkoreunaa kiertää katu, josta haarautuu useampi sädekatu. Mutkittlevien sädekatujen varsille sijoittuu rivitaloja. Hufeisensiedlungia ympäröivä lähin rakennuskanta onkin pääosin rivitaloja. Keskipisteestä huolimatta rakennuksilla ei ole selkeää koordinaatistoa. Kokoojakatujen varsille sijoittuva rakennuskanta on kerrostaloja. Sädekadut yhdistyvät kokoojakatuihin, jotka muodostavat alueelle kampamaisen katuverkon.

Siemensstadtin siedlung-asuinalueeseen verrattuna katujen määrä on huomattavasti suurempi ja jokaisella on oma yksityispihansa. Yksityispihat muuttavat aluerakennetta. Kulkeminen toimii katujen välityksellä, eikä läpikuljettavien viheralueiden kautta. Suuralueen eteläpuolella kulkevan kokoojakadun jälkeen rakennustyyppi vaihtuu rivitaloista kerrostaloihin. Kerrostalot muodostavat rivejä, joista vain ensimmäiseen ja viimeiseen on sisäänkäynti suoraan kadulta. Väliin jääviin kerrostaloihin kuljetaan kadusta haarautuvien pihakatujen kautta.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja? Rivitaloalueella yksityispihan ja rakennuksen sisätilat erottavat julkisesta katutilasta puolijulkinen kapea etupiha. Hufeisensiedlungissa raja on monimutkaisempi ja raja julkisen ja puolijulkisen välillä on häilyvämpi. Rakennus muodollaan rajaa yksityiset sisäpihat ja puolijulkisen tai julkisen puistotilan. Puistotilan puolijulkisuutta kuitenkin korostaa tilan sijainti katutasosta alempana. Yksityispihat on rajattu selkeästi puistosta korkealla pensasaidalla. Kerrostalo-alueella raja julkisesta yksityiseen on kokonaisuudessaan hyvin

Hüsung 1:200

liukuva, eikä tarkoituksellisia rajoituksia ole tehty. Yksityistä tilaa korostaa yleensä näköyhteyden puuttuminen, mutta kerrostalojen sisäpihoilla näköyhteys säilyy myös yksityisille piha-alueille.

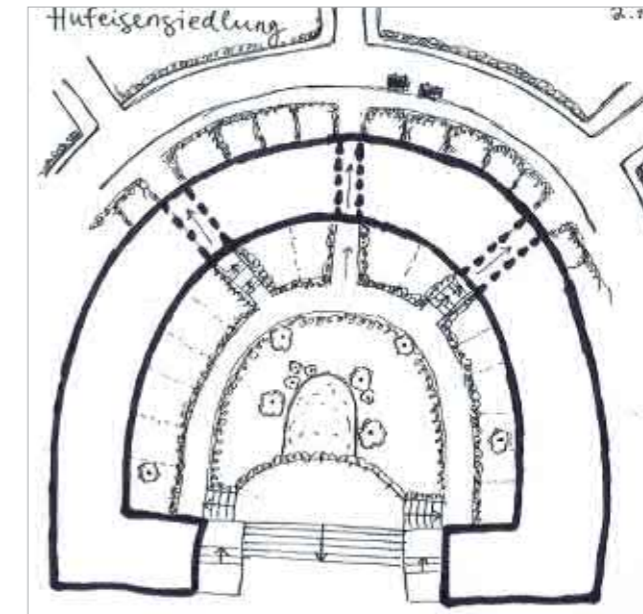
4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: Pohjois-Haaga Großsiedlung Britzin alueella rakennusten sijoittelu on väljää ja rakennukset ovat suurimmaksi osin melko matalia. Pohjois-Haagan rakennuskanta koostuu lähinnä 3-4-kerroksisista lamellitaloista ja muutamista 8-10-kerroksisista pistetaloista. Pohjois-Haagassa on siis huomattavasti korkeampia rakennuksia, mutta rakennusten sijoittelu on pohjoisalueella väljempää ja alueella on todella paljon metsää. Pohjois-Haagan eteläosassa rakennukset taas ovat matalampia ja sijoittelu tiiviimpää. Sijoittelun, kerroskorkeudet ja rakennusten koon huomiottaen alueen tehokkuuden voisi kuvitella vastaavan Großsiedlung Britzin tehokkuutta. Toinen tehokkuudeltaan vastaava alue voisi olla Vuosaaren Porslahti, jonka rakennuskanta koostuu 3-4-kerroksisista pitkistä lamellitaloista, 5-kerroksisista pistetaloista ja 1-2-kerroksisista rivitaloista.

5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu? Alun perin alue suunniteltiin vähävaraisille. Nykypäivään tultaessa asukaskanta on todennäköisesti keskiluokkaistunut. Rivitalo-asunnot ovat varmasti haluttuja suurkaupungissa. Alueelle on kohtuulliset kulkuyhteydet, ja alueen lähistöllä sijaitsee kaksi metroasemaa. Selkeiden jalankulkuväylien ja julkisen liikenteen saavutettavuuden vuoksi alue soveltuu myös jalankulkijalle. Yksityisautoilu on alueella kuitenkin esillä ja suosittua, kadunvarsipysäköinnin, liityntäpysäköinnin ja pitkien pysäköintikaistojen huomattavuuden myötä.

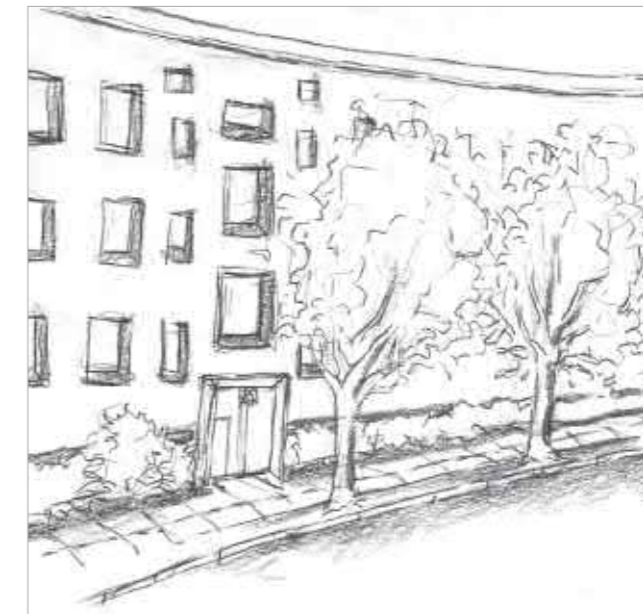
6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne. Värikkään ja vehreän kaupunkikuvan lisäksi alue tarjosi yllätyksiä; sisäpihoja, pieniä rakennusten rajaamia aukioita, lampi ja viherkujia. Suuralueena alue on kuitenkin visuaalisesti epäyhdenmukainen täydennysrakentamisen, tyyliuutosten ja rakennustyyppien kirjon vuoksi. Aluerakenteellisesti hevosenkengän muotoinen kerrostalo yhdistettynä rivitaloihin on todella erityinen valinta. Samankaltaisia alueita, jossa muu rakennuskanta ja kadut jakautuisivat yhden huomattavasti suuremman rakennuksen ympärille, ei nykypäivänä löydy. Turvallisuuden tunne laskee alueella rakennusmassojen kasvaessa ja katujen leventyessä. Hufeisensiedlungin välittömässä läheisyydessä alue on suojaista.

Hufeisensiedlungin lampi ja suuri sisäpiha.

Hufeisensiedlungin piha- ja sädekadut

Paster Behrens-strasse ja kerrostalo. Sisäänkäynti on suoraan kadulta.

Läpikulkuväylä, Hufeisensiedlung.

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu? Alueella on kokonaisuudessaan suuria kerrostaloja ja yksittäisenä alueena matalia atriumpientaloja. Korkeat, mutta väljästi sijoitellut kerrostalot hallitsevat alueen maisemaa. Asuinrakentamisen lisäksi Hansaviertelissä on julkisia rakennuksia ja palveluita, kuten esimerkiksi kaksi kirkkoa, ostoskeskus ja metroasema. Liikenne ja liikenneyhteydet on alueella näkyvä osa kaupunkirakennetta, ja Hansaviertelin merkitys asuinalueena on vuosikymmenien myötä vähentynyt. Altonaer Strasse on koko Berliinin keskustan alueella keskeinen ajoväylä, ja se kulkee Hansaviertelin alueen läpi. Alue rajautuu junarataan. Alueella on myös paikallisia autoille ja kevyelle liikenteelle tarkoitettuja katuja. Liikenteen ja asumisen lisäksi alueella on kokonaisuudessaan paljon puistoalueita ja puistoaukioita.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne? Alueella on avoimeen kaupunkirakenteeseen perustuva aluerakenne. Rakennukset on sijoitettu maastoon vapaasti, ja yhden rakennuksen tehokkuus korvaa koolla ja korkeudellaan monta yksittäistä rakennusta, jolloin kaupunkitila väljenee. Korttelit eivät rajaudu selkeästi. rakennuksien rajatun katutilan sijasta katujen ja rakennusten väliin sijoittuu viheralueita tai rakentamattomia aukioita. Väljästi sijoitetut rakennukset eivät muodosta säännönmukaisuutta toisiinsa nähden. Suurin osa rakennuksista on sijoitettu koko alueen läpi mutkittelevasti kulkevan kadun varrelle joko kohtisuorassa tai 45 asteen kulmassa.

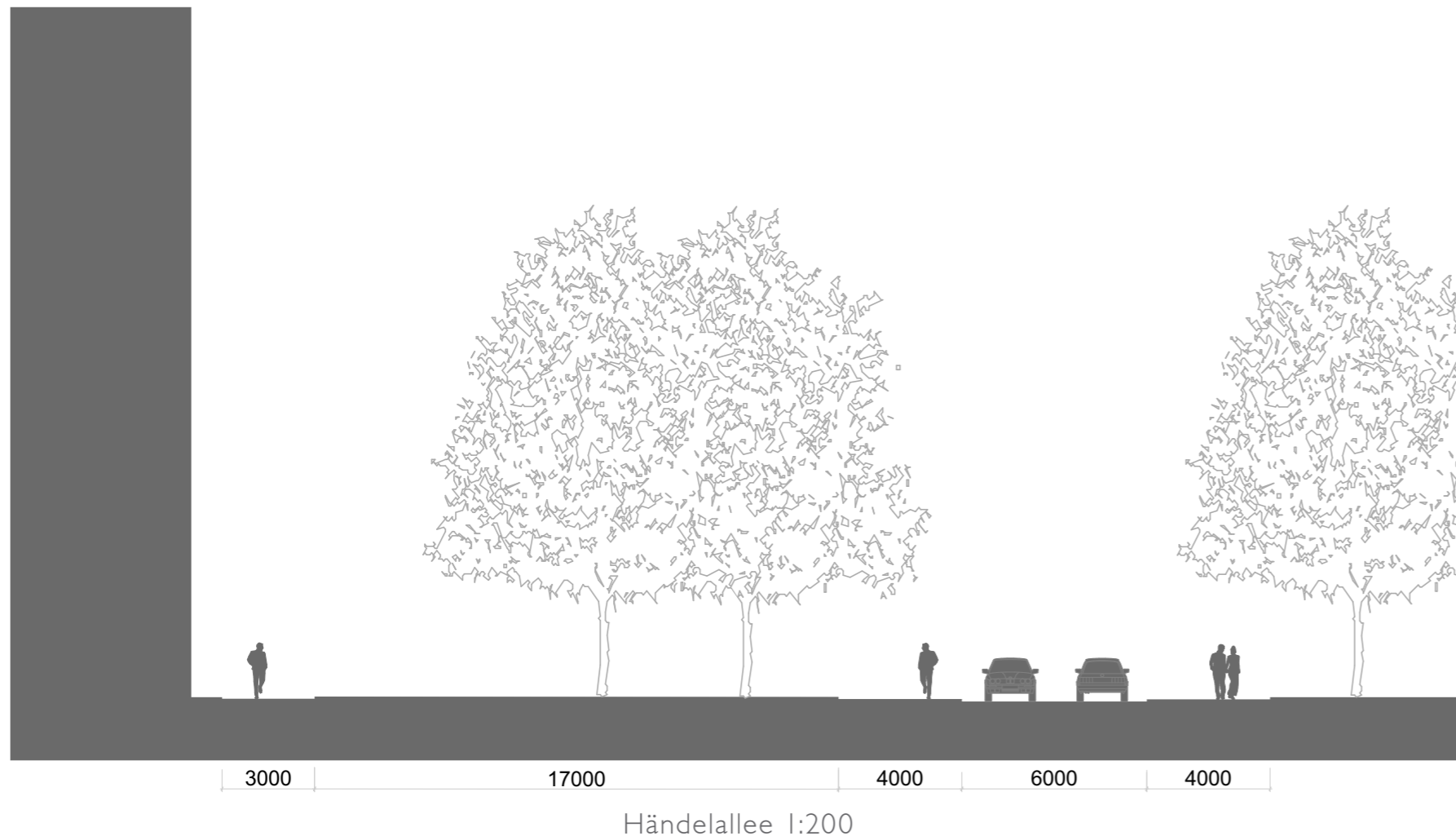
Kadun ja rakennuksen väliin jää vihervyöhyke. Aluerakenteessa näkyy hierarkian tietoinen puuttuminen; aluerakenteen muodostumista on vaikea hahmottaa katutasosta liikenteellisiä pääväyliä lukuun ottamatta.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja? Metsäiset pihat vaikuttavat hyvin julkisilta läpikuljettavuuden ja avoimeksi jätetyn suuren tilansa takia. Rajaavia elementtejä ei ole käytetty, joilla muodostettaisiin suljettumpia, suojaisempia ja puolijulkisia ulkotiloja. Rajaamattomuudesta ja julkisesta luonteestaan johtuen alueella on paljon avoimia alueita, joiden hoitamattomuus osittain johtuu siitä, että kukaan ei koe niitä omakseen. Puolijulkisuus näkyy vasta rakennuksen maantasokerroksessa, joka useassa rakennuksessa on pilareilla nostettu. Avoin maantasokerros välittää kulkua sisätiloihin ja asuntoihin, jotka ovat ainoita täysin yksityisiä tiloja. Poikkeuksena ovat atriumpientalot, joissa muurein tai seinin on rajattu yksityinen piha julkisesta katutilasta.

4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: Pihlajamäki Pihlajamäen alueen rakennuskanta koostuu suurimmaksi osin 4-kerroksisista pitkistä lamellitaloista, 5-8-kerroksisista pistetalloista, sekä alueen ostoskeskuksesta, joka on vastaava kuin Hansaviertelissä. Kuten Hansaviertelissäkin, myös Pihlajamäessä rakennukset on sijoitettu väljästi ja rakennusten väliin jää metsäisiä alueita.

5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu? Alue sijaitsee erinomaisten liikenneyhteyksien varrella, jolloin alue sopii liikenteen näkökulmasta kenelle tahansa. Alueella on metroasema ja juna-asema, josta Berliinin keskustaan pääsee noin 10 minuutissa. Alueella on myös kohtuulliset paikalliset palvelut. Asuntoja kerrostaloissa on yksioista neliöihin. Asumisen hintaa kuitenkin todennäköisesti nostaa sijainti.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne. Alue ei enää edusta samanlaisia asumisen ihanteita kuin valmistuessaan ja aika on ajanut alueen ylitse. Alueen huonokuntoisuus rakennusten ja yhteisten alueiden osalta vaikuttaa negatiivisesti alueen miellyttävyyteen. Tavallisen ihmisen näkökulmasta katsottuna alue edustaa todennäköisesti stereotyyppistä ankeaa betonirakentamista. Hierarkian puuttuminen näkyy maantasosta katsottuna ja ensisilmäyksellä hajanaisuutena. Hajanaisuutta korostaa myös eroavaisuudet rakennusten ulkoarkkitehtuurissa. Alueesta tulee myös vaikutelma ”arkkitehdiltä arkkitehdille”-suunnittelusta, jossa asukkaan sijasta on ajateltu kollegaa.

Vasemmassa kuvassa näkyy käyttämätön ja istuttamaton piha-alue asuinrakennuksen edessä, joita oli alueella useita. Oikealla miellyttäväksi mitoitettu piha Hansaviertelin pientalo-alueella.

Friedrichstadt

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu? Alue rakentuu ruutukaavaan perustuvasta auto- ja kävelytieverkostosta ja umpikortteleista. Aukioille sijoittuu suuria ja historiallisia merkkirakennuksia. Merkittävä yksikkö on myös pitkä, yhdensuuntainen ja leveä Unter den Linden-bulevardi. Merkittävien julkisten rakennusten lukumäärää perustelee alueen kuuluminen Berliinin monumentaalikeskustaan. Bulevardista ja aukiosta etäämpänä on kuitenkin myös asuinrakennuksia. Rakennuskannassa on eroja ja kerroksellisuutta, sillä Friedrichstadtin aluetta on täydennysrakennettu monia muita alueita enemmän.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne? Alueen kaksi tärkeintä sääntöä ovat umpikorttelirakenne ja ruutukaava, johon muu aluerakenteeseen liittyvä säännönmukaisuus perustuu. Alue ei kuitenkaan noudata täysin suorakulmaista ruutukaavaa, vaan alueella myös on epäsäännöllisen muotoisia kortteleita, jotka kuitenkin liittyvät umpikorttelien verkkoon osaksi kokonaisuutta. Unter den Linden on alueen pääkatuakseli, johon muu katuverkosto liittyy. Kyseinen katuakseli on erittäin pitkä ja merkittävä myös suuremmissa aluemittakaavassa. Täydennysrakennetut alueet noudattavat samaa aluerakenteellista kaavaa eli rakennukset on sulautettu osaksi vallitsevaa korttelirakennetta.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja? Yksityisen ja julkisen tilan raja on selkeä. Julkinen katutila on rakennusten välissä. Suurin osa rakennuksista on kiinni kadussa, jolloin puolijulkista tilaa, kuten sisäänkäyntipihaa, ei muodostu. Yksityisiä tiloja ovat rakennusten sisätilat ja umpikorttelien sisään rajautuva alue. Aukiot ovat julkista tilaa.

4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: Kampi ja Punavuori

Kampin ja Punavuoren alue, kuten moni muukin kantakaupungin alue on rakennuskannaltaan hyvin vastaava kuin Friedrichstadt. Katualueet, rakennusten korkeudet ja umpikortteliasettelu sekä puistojen ja aukoiden määrä ovat kaikki hyvin samankaltaisia. Näin ollen tehokkuuskin on varmasti vastaava.

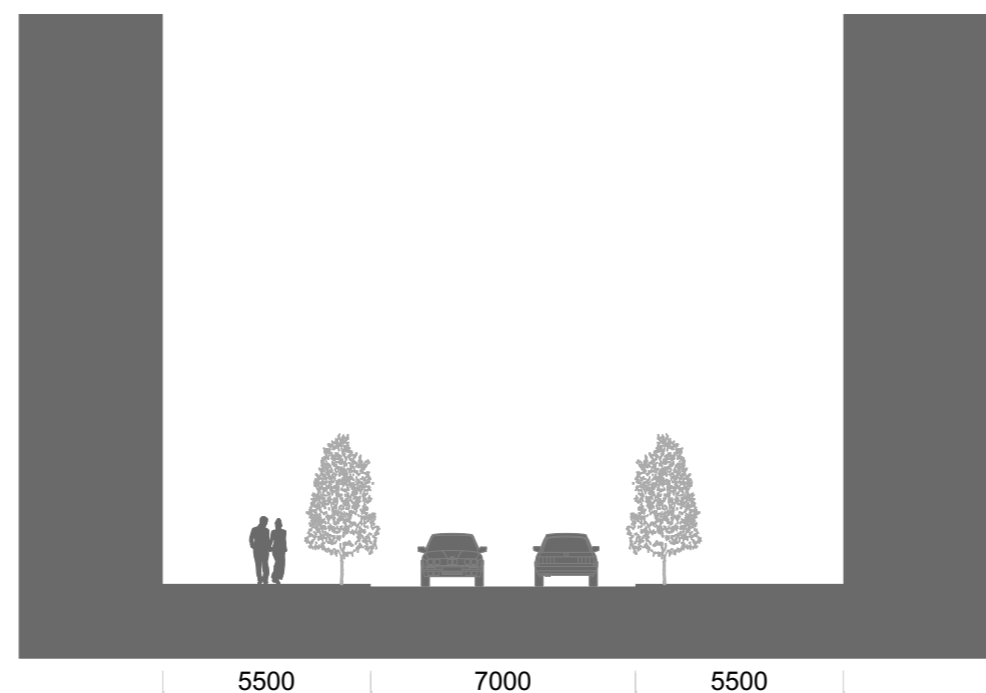
5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu?

Asuinrakentamisen sijasta suurin osa on julkista rakentamista, kuten hallinto- ja liikerakentamista. Asuntojen vähyys ja sijainti nostavat hintatasoa, jolloin alueella asuu todennäköisesti vain varakkaita. Liikenteen kannalta alueella on helpompi kulkea kävellen kuin autolla. Julkisen liikenteen yhteydet ja palvelut ovat alueella erinomaiset, mutta esimerkiksi erillisiä pysäköintialueita ei ole.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne.

Alueen mittakaava on suuri, ja ihmisläheisyyden sijasta painopiste on edustavan vaikutelman luomisessa. Katutasosta havainnoituna kaupunkikuva on tiivis ja vilkas, sillä katutila on korkein rakennuksien rajattua ja rakennusten julkisivuissa on paljon vaihtelua. Täydennysrakennetut korttelit tuovat alueelle visuaalista ja mielenkiintoista kerroksellisuutta. Esimerkiksi Friedrichwerderin korttelissa julkisivujen moninaisuus korostaa alueen tiiviyyttä ja kevyiden teräs-lasi-rakenteiden yhdistäminen historiallisiin rakennuksiin luo erityisen kontrastin.

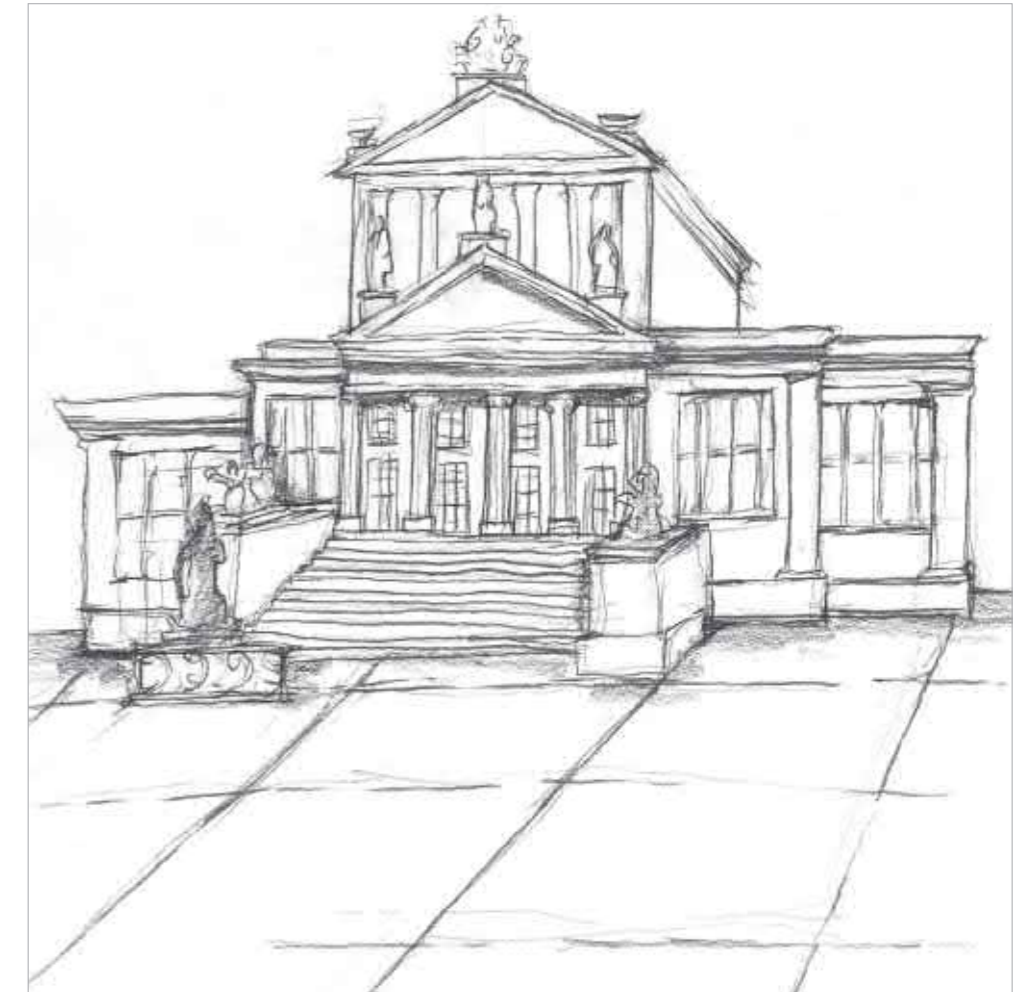
Vasemmassa kuvassa oleva Brandenburger Tor on yksi Unter den Linden-akselikadun päätepisteistä. Oikeassa yläkulmassa on Unter den Linden. Oikeassa alakulmassa kapea katu Friedrichwerderin täydennysrakennetusta korttelista.

Kleine Jägerstraße 1:200

Historiallinen ruutukaava

Ylhäällä yksi Berliinin monumentaalikeskustan rakennuksista, Berliinin konserttitalo. Konserttitalo sijaitsee Genarmenmarkt-aukiolla, jota rajaavat merkkirakennukset. Alla julkisivukaavio Friedrichwerderistä, joka monimuotoisuudessaan korostaa täydennysrakentamisen tiiveyttä.

Prenzlauer Berg

Täydennysrakentaminen

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu?

Prenzlauer Bergin alue on pääosin Toisessa maailmansodassa tuhoutunutta historiallista ruutukaavaa, jota on 2000-luvulla täydennysrakennettu. Alueella kulki myös Berliinin jakanut muuri vuosina 1960 – 1989; muurin alta purettiin paljon vanhaa rakentamista. Nykypäivänä muurin murtumisen jälkeen muurin alta on vapautunut paljon maa-alueita, joita on täydennysrakennettu.

Alueella muurin itäpuolelle jääneitä rappeutuneita rakennuksia on yhdistymisen jälkeen kohdattu purkuaalto, ja idän puolella on enemmän 90-luvulla rakennettua asutokantaa. Länsipuolella kuuluneella alueella Prenzlauer Bergistä on vielä nähtävissä alueen alkuperäistä rakentamista.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne?

Aluetta on historiallisista syistä johtuen täydennys- ja uudelleenrakennettu useasti, mutta yhtenäinen täydennysrakennusalue Prenzlauer Berg ei ole. Täydennysrakennetut alueet ovat keskimäärin yhden korttelin kokoisia. Alue koostuu puistoista, rakennuksista, kevyenliikenteen väylistä ja ajoväylistä. Täydennysrakennetut rakennukset ovat korkeudeltaan alueen rakennusten kanssa yhteneväisiä, mutta ulkonäöllisesti ja tyylillisesti rakennukset poikkeavat kuitenkin muusta rakennuskannasta ja ympäristöstään. Osa rakennuksista erottuu ympäristöstään kooltaan sekä massaltaan. Täydennysrakennetut korttelit on sovitettu olemassa olevaan kaupunkikoordinaatistoon, jossa kadut ovat suorita, mutta umpikorttelien rakennukset epäsäännöllisen muotoisia.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja?

Umpikorttelirakenteeseen perustuvalla alueella monilla rakennuksilla on sisäpihoja, jotka ovat joko puolijulkisia tai selkeämmin yksityisen tuntuista portein rajattuja puoliyksityisiä tiloja. Täydennysrakennetuissa kortteleissa umpikorttelirakenteen luoma raja julkisen ja yksityisen välillä ei kuitenkaan ole niin jyrkkä, vaan kortteleissa on esimerkiksi puolijulkisia läpikuljettavia sisäpihopolkuja tai korttelipihoja, joihin on näköyhteys kadulta.

4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: Kallio

Friedrichstadtin tavoin Prenzlauer Bergissä on myös hyvin tiiviisti rakennettuja umpikortteleita, mutta alueen rakennuksia on tuhoutunut Toisessa maailmansodassa enemmän ja rakentamaton aluetta sekä puistoja on enemmän. Tämän vuoksi hieman kantakaupunkia puustoisempi Kallion alue voisi vastata tehokkuudeltaan Prenzlauer Bergiä.

5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu?

Alue on aikanaan ennen sotia suunniteltu varakkaamman ylemmän keskiluokan asuinalueeksi. Sotien jälkeen ja Berliinin muurin jakaessa Prenzlauer Bergin alueen, itäpuoli rappeutui. Yhdistymisen jälkeen 1990-luvulla alue oli vahvasti boheemin väestön suosimaa, mutta nykyään alue on tavallisten keskiluokkaisten ihmisten aluetta. Alueen tunnelma näyttää parantuneen ja kalliin näköisistä uudisrakennuksista, keskeisestä sijainnista ja kulkuyhteyksistä päätellen asuminen ei ole alueella halpaa.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne.

Prenzlauer Bergin alue on suunnattu kaikenlaisille liikkujille. Alueella voi liikkua niin jalan, pyörällä kuin autollakin. Alueella on myös erinomaiset julkisen liikenteen yhteydet. Alue oli tunnelmaltaan hyvinkin vaihtelevaa. Modernia, ränsistynyttä ja vanhaa, joka kadulla erilaista. Täydennetyt alueet olivat tunnelmaltaan mukavia ja hyvin ylläpidettyjä.

Bernauer Strasse 8 kapea sisäpihakatu.

Bernauer Straße 8, sisäpihakatu 1:200

Bernauer Strasse 8 puiston suunnalta.

Uuden ja vanhan rakentamisen kohtaamispaikka. Uuden asuinkorttelin taustalla vanha huonokuntoinen rakennus.

Gartenstadt Falkenberg

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu? Alueen rakennukset ovat yhden asunnon pientaloja ja townhouse-tyyppisiä rivitaloja. Keskeisin osa aluetta ovat kuitenkin viheralueet, joita ovat puutarhat, puolijulkiset sisäänkäyntipihat ja yksityispihat. Alueen keskellä ja reunoilla on metsäkaistaleita. Liikenne on yhdistetty ja alueen kaduilla on sekä ajokaistat, että jalankulkuväylät. Alueella on kadunvarsipysäköinti ja paikoitellen myös keskitettyjä pysäköintialueita. Osasta kaduista haarautuu jalankulkuväylältä vielä kasvillisuusvyöhykkeen rajaama polku, joka johtaa rakennusten sisäänkäynneille.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne? Alue on muodostettu viheralueet keskeisenä teemana, siten että jokaisella asukkaalla on oma piha ja puutarha, sekä paljon vehreyttä myös ympärillään. Rakennuskanta on pientaloja, joissa on tavoiteltu inhimillistä mittakaavaa. Alueellisista kokoojakaduista haarautuu poikkikatuja, joista on yhteys tonteille. Kampamallisen katuverkoston molemmille puolille sijoittuu asuinrakennuksia. Rakennukset ovat kohtisuorassa katuun nähden; pientalot ovat harjasuunnaltaan katuun päin ja rivitalot pitkältä sivultaan. Rakennukset eivät kuitenkaan rajaudu välittömästi katuun, vaan välissä on polku ja etupiha. Yksityiset pihat ja puutarhat sijoittuvat rakennusten taakse ja ovat erotettu toisistaan esimerkiksi pensasaidoin.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja? Eri julkisuusasteen tilat on jaettu lähtökohtaisesti hyvin sulavasti, mikä lisää alueen miellyttävyyttä muodostamalla tilasarjoja. Vaikka koko kirjo on huomioitu, on paikoitellen raja epäselvä. Pienet polut tonttien välissä ovat kaiketi julkista tilaa, mutta vaikutelma on kuitenkin melko yksityinen. Alueella on onnistuttu tekemään julkisen ja puolijulkisen tilan raja huomattomaksi esimerkiksi polkujen ja istutusrivistöjen avulla, mutta pitämällä kuitenkin yksityinen yksityisenä. Osassa rakennuksista yksityispihaa on molemmin puolin,

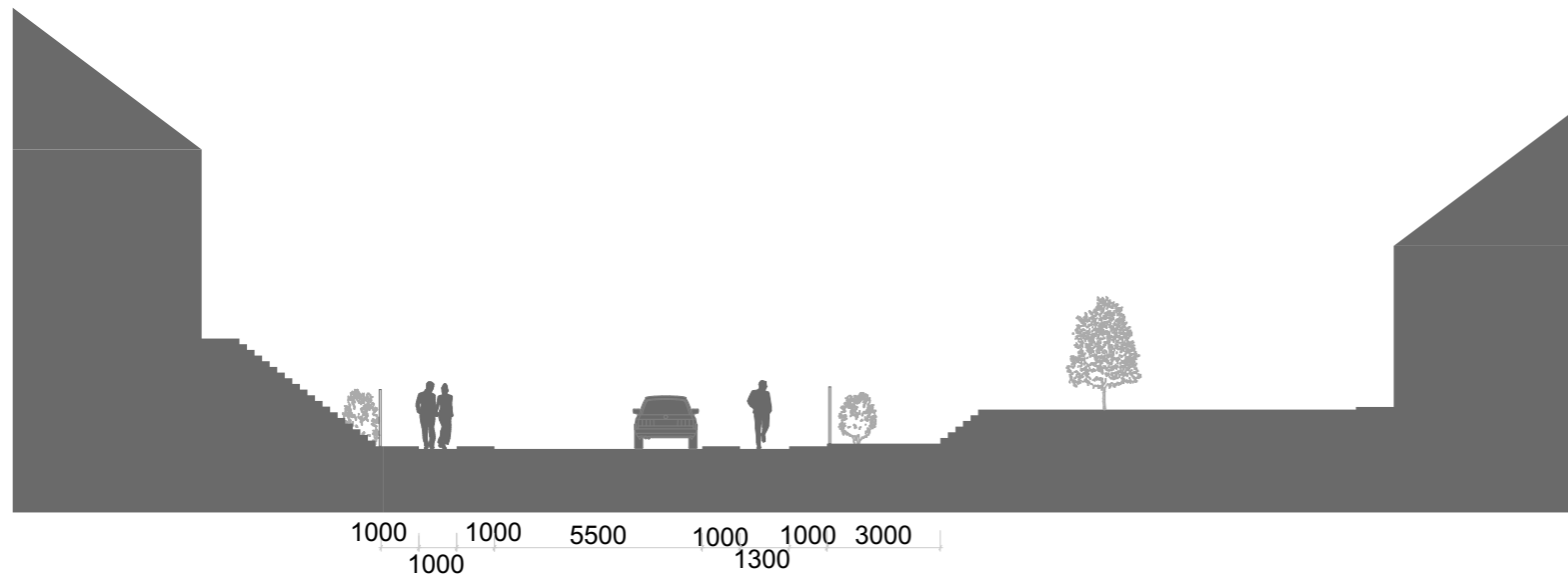
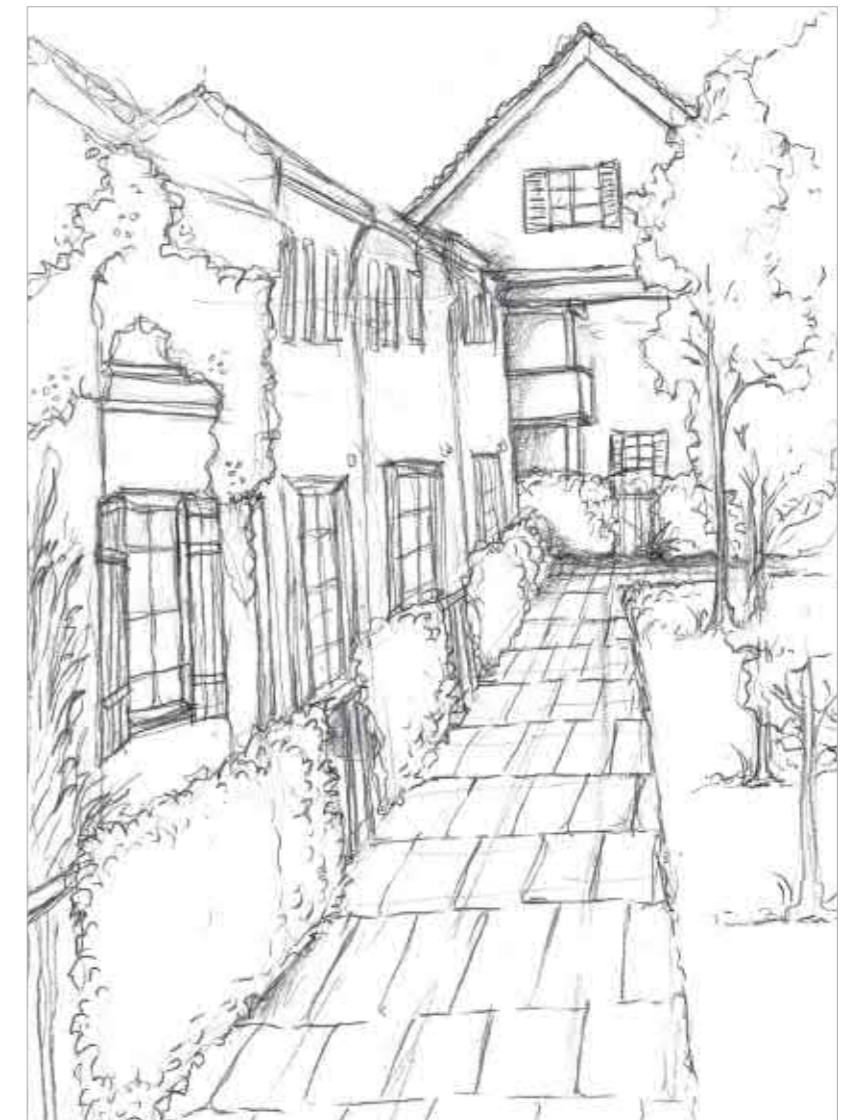
sekä kadun puolella ja rakennuksen takana. Pihat on hienovaraisesti aidattu pensasaidoin ja alueelle sopivin portein. Alueella muihin excursion kohteisiin verrattuna poikkeuksellista oli myös eri julkisuusasteen tilan rajaaminen maaston korkeuseroin.

4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: Paloheinä Paloheinä on pientaloalue Pohjois-Helsingissä, jonka rakennuskanta koostuu suurimmaksi osin yksikerroksisista omakotitaloista. Myös joitakin kaksikerroksisia rivitaloja löytyy. Alueella tonttiryhmien väleihin on jätetty metsäisiä alueita.

5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu? Alue on melko etäällä Berliinin palvelu- ja työpaikkakeskittymistä, joten alueella asuvat pysäköityjen autojen lukumäärästä päätellen suosivat yksityisautolla kulkemista. Alue on todennäköisesti hyvin keskiluokkainen, enemmistö perheellisiä tai eläkeläisiä. Alueella on peruspalvelut ja luonteeltaan alue soveltuu parhaiten ihmisille, jotka arvostavat enemmän yksityisyyttä ja luontoa, kuin että kaikki on käden ulottuvilla. Asuntoryhmät ja ulkotilojen suuri määrä tukee ajatusta, että alueella voisi paremmin viihtyä sosiaaliset ja samanhenkiset ihmiset. Puutarhanhoito harrastuksena on lähes välttämättömyys.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne. Pienimittakaavaisuus yhdistettynä yksilöllisyyteen sekä vehreyteen on tapa luoda yleisesti miellyttävää ympäristöä. Alueen miellyttävää visuaalista identiteettiä korostaa värikkyys ja pienet yksityiskohdat, vaikka kaikkien rakennusten välillä on jotain yhtenäistäkin, kuten kattomuoto. Alueen suunnittelu on vaatinut sen, että kaikki rakennukset ja tontit käsitellään yksilöinä. Sisäänkäyntipolun yhdistäminen katualueeseen loi turvallisuuden tunnetta ja yhdisti miellyttävästi julkisen ja puolijulkisen tilan ennen yksityistä sisäänkäyntiä.

Rakennus on nostettu katutasoa korkeammalle, mikä tekee vaihtelua katutilaan.

Gartenstadtweg 1:200

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu?

Alue koostuu käyttötarkoituksen ehdoilla suunnitelluista ja rakennetuista vanhoista teollisuusrakennuksista, joista vielä suuri osa on tyhjillään ja korjauksen tarpeessa. Alueen rakennukset ovat keskenään erilaisia aikaisemmasta käyttötarkoituksesta johtuen. Suurin osa vanhoista teollisuusrakennuksista ovat matalia eli kahdesta kolmeen kerrosta korkeita. Muutamia rakennuksia ovat korkeampia, noin neljästä kuuteen kerrosta. Rakennukset kooltaan ovat korttelin kokoisia. HTW:n käytössä suuresta alueesta on noin yksi kuudesosa. Vajaasta käyttöasteestaan johtuen alueella ei ole selkeitä katujärjestelyitä, mutta yleinen kulkulinja on Spree-joen varrella kulkevalta kadulta.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne?

Alue alun perin on muotoutunut kapeaksi nauhaksi teollisuuden käyttöön Spree-joen rantaan, joen tarjoamien kulkuyhteyksien vuoksi. Uudisrakentamisen myötä alue ei kuitenkaan ole täysin yhteneväinen. Yksikköjä alueella on mittasuhteiltaan suuret ja keskenään erilaiset teollisuusrakennukset, jotka on rakennettu eri vuosikymmeninä. Sijoittelultaan rakennukset eivät keskenään muodosta säännönmukaista järjestystä, jonka vuoksi osittain alueella ei myöskään ole selkeitä kulkureittejä. Aluetta halkoo kevyenliikenteen väylä, joka johtaa Spree-joen ylittävälle kevyenliikenteen sillalle. Koulun sijoittaminen alueelle on ollut merkittävä mutta kallis päätös. Päätöksen tavoite on ollut todennäköisesti vanhojen teollisuusrakennusten uudelleenkäytön ohella elävöittää ja monipuolistaa alueen palveluita ja nostaa väkimäärää. Samankaltainen tavoite on nähtävissä Itä-Helsingin uuden Myllypuron kampuksen sijoittamisessa.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja?

Yksityistä aluetta rajaa teollisuusalueella ja kampuksella ovet, portit ja aidat. Julkisen alueen puolijulkisesta alueesta erottaa kampuksella pensasaidat ja rakennukset. Kampus itsessään on kuitenkin kouluna puolijulkista tilaa. Kampuksen alue on vanhoissa teollisuusrakennuksissa, jotka ovat kunnostettu. Aluetta on myös täydennysrakennettu kampuksen tilantarpeiden mukaisesti. Täydennysrakennetut rakennukset erottuvat vastakohtaisesti vanhasta rakennuskannasta. Alueelle pääsyä ei varsinaisesti oltu rajattu mitenkään.

4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta?

Salmisaari tai Suvilahti

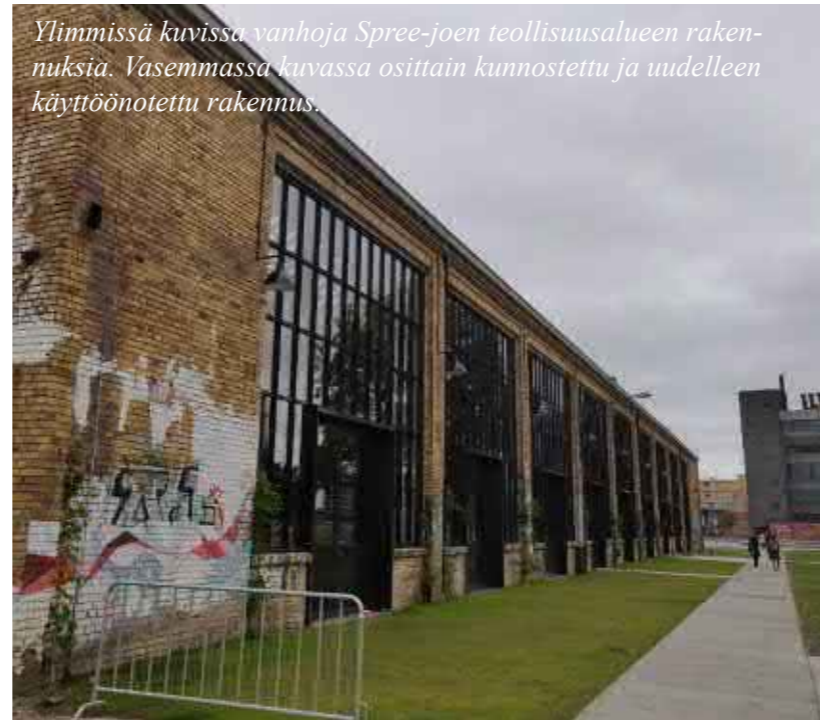
Miettiessä tehokkuudeltaan vastaavaa aluetta Helsingistä, tulee alueen luonteen vuoksi ensimmäisenä mieleen Salmisaari, sekä Sörnäisissä Suvilahden ja teurastamon alue. HTW:n ja sitä ympäröivän teollisuusalueen rakennukset ovat kuitenkin sen verran suuria ja korkeita, että näistä lähimpänä olisi varmaankin Salmisaari.

5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu?

Alue on kokonaisuudessaan vielä kehitysvaiheessa. Kampus on suunniteltu korkeakouluopiskelijoille, opettajille ja muulle henkilökunnalle. Muu teollisuusalue vielä hakee käyttäjiä, jonka mukaan uudistettu alue muotoutuu. Alun perin alue suunniteltiin teollisuuden käyttöön, jonka ympärille muotoutui työväen asuntoja.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne.

Alue on nuhjuisuudessaan vielä ankean ja turvottoman oloinen kehitystä vailla olevilla alueilla. Kuitenkin teollisuusalueella on paljon potentiaalia ja alueen valmistuessa varmasti ilmapiirikin paranee. Itse kampuksen tunnelma on vilkas ja monimuotoinen erilaisista rakennuksista koostuva kokonaisuus.

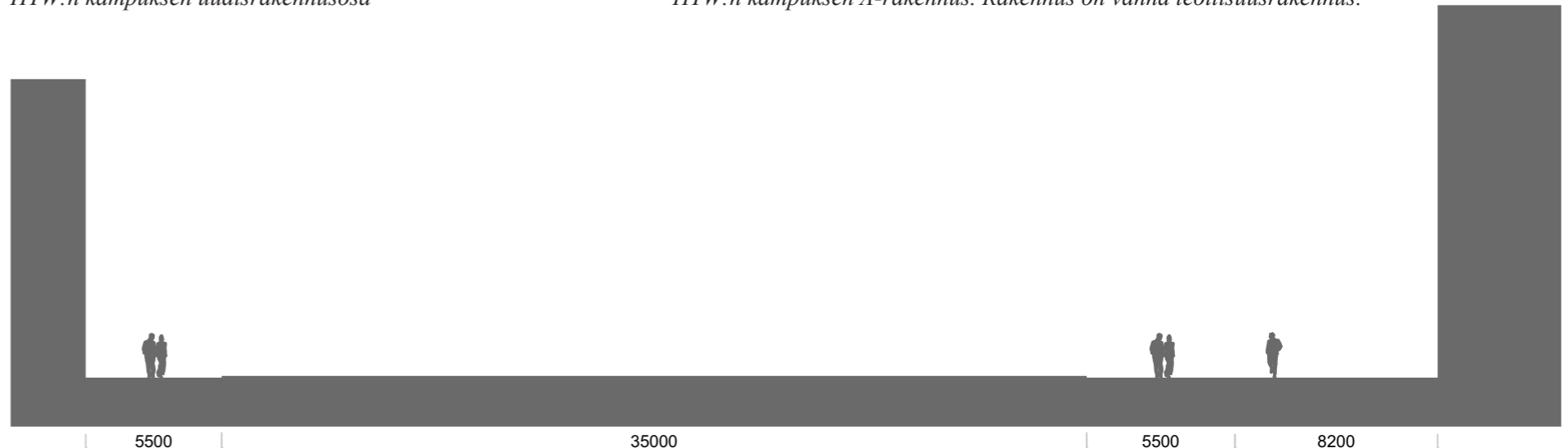
Ylimmissä kuvissa vanhoja Spree-joen teollisuusalueen rakennuksia. Vasemmassa kuvassa osittain kunnostettu ja uudelleen käyttöönotettu rakennus.

HTW:n kampuksen uudisrakennusosa

HTW:n kampuksen A-rakennus. Rakennus on vanha teollisuusrakennus.

HTW sisäpihan aukio rakennusten välissä 1:200

Märkisches Viertel

Avoin kaupunki

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu? Alue koostuu pääpiirteittäin epäsäännöllisen muotoisista, korkeista ja pitkistä lamellikerrostaloista. Suuret rakennusmassat muodostavat omia yksikköjään eli pienalueita suuremman alueen sisällä. Tehokkaaksi rakennettua ympäristöä tasapainottamaan alueella on paljon puistoja, leikkipuistoja ja mutkittelevia kävelyreittejä puistojen ja rakennusten lomassa. Alueella on auto- ja kävelyteitä, joista tärkein väylä on koko alueen kiertävä yksittäinen kokoojakatu. Alueella oli paikoitellen myös suuria pysäköintialueita, mutta kadunvarsipysäköintiä oli vähän. Suurin osa pysäköinnistä on järjestetty rakennuksiin.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne? Alue on kokonaisuudessaan hyvin suuri ja rakennusryhmät muodostavat omia pienalueitaan. Rakennusten massa, koko ja tyyppi on yksittäisellä pienalueella aina identtinen. Kokonaisuudessaan alue tukeutuu aluetta kiertävään kokoojakatuun, jota korkeat rakennusryhmät reunustavat. Alueen keskelle jää pienimittakaavaisempaa julkista rakentamista. Alueet ovat avoimia, eikä alueelle muodostu selkeää korttelijakoa. Katutilaa ei rajaa rakennukset kuin vain siluettina. Viheralueet ovat merkittävä osa aluetta rakenteellisesti ja viihtyvyyden kannalta. Kiemurtelevien lamellikerrostaloryhmien keskelle on jätetty suuret puistomaiset pihat. Rakennukset rajaavat pihat, mutta sisäpihoista ei varsinaisesti voida puhua. Mutkittelevat rakennukset kietoutuvat pihojen ympärille, jättäen kuitenkin osan rakennusmuurista avoimeksi. Pihoiden on huomattava määrä polkuja, jotka välittävät kulkua esimerkiksi sisäänkäynnelle.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja? Alueen ulkotilat ovat kokonaisuudessaan hyvin suuria ja avoimia, joka tekee tilasta julkisemman. Puolijulkista tilaa muodostuu lamellikerrostaloryhmien sisäisiin puistoihin, jotka ovat rakennuksien rajattuja, eikä niissä kulje kuin asukkaat. Alueella siis paikat, esimerkiksi pihat, tuntuvat yksityisemmiltä, jos niissä ei liiku paljoakaan ihmisiä esimerkiksi läpikulkutarkoituksessa, sillä pihat eivät ole suljettuja sisäpihoja. Sisäistä liikennettä merkittävämmässä roolissa on rakennuksen muoto; mutkittelevat talot muodostavat puolijulkisille puistoille sylin ja lisäävät tällöin suojaisuuden ja yksityisyyden tunnetta.

4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: Itä-Pasila tai Merihaka

Märkisches Viertelissä rakennusmassojen koko, muoto ja sijoittelu on kovin erilaista kuin missään Helsingissä. Itä-Pasilan ja Merihaan rakennuksissa on kerroksia keskimäärin puolet siitä mitä Märkisches Viertelissä, mutta rakennukset ovat sen verran tiiviimmin sijoiteltu, että tehokkuus voisi olla samaa luokkaa.

5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu?

Alun perin alue on suunniteltu vähävaraisille, jotka ovat joutuneet muuttamaan pois uusien aluehankkeiden tieltä. Kohderyhmää ei täsmällisemmin määritelty. Nykypäivänä alueella on monipuolisesti asukkaita ja se on yksi Berliinin aluekeskuksista. Alue on keskiluokkaistunut ja ikärakenne on todennäköisesti painottunut keski-ikäisistä vanhuksiin. Alueelle on hyvät liikenneyhteydet, erityisesti yksityisautoilijalle.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne.

Alue, jonka rakennuskanta koostuu pääosin betonisista, jopa 18-kerroksisista suurista ja toistuvista kerrostaloista ei herätä mielikuvia viihtyisästä asuinalueesta. Tunnelma kuitenkin osoittautui erilaiseksi, sillä alue oli hyvin kunnossapidetty ja raikas. Luonnontilaista maastoa alueella ei ollut, kaikki oli hyvin rakennettua. Viheralueet olivat kuitenkin hyvin suunniteltuja ja mutkittelevat polut tekivät alueella liikkumisesta miellyttävää. Epäilyksiä herättäneet toistuvat rakennusmassat rajasivat alueita suojaisimmiksi, ja välillä rakennusten korkeus hävisi katutasosta tarkastellessa puiden oksistojen vuoksi.

Osassa rakennuksista maantasokerros on nostettu pilareille, jolloin esimerkiksi läpikulku on mahdollinen.

Senftenberger Ring,
Sisäpiha 1:500

Potsdamer Platz

Täydennysrakentaminen

1. Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu? Aluetta hallitsevat suuret rakennusyksiköt. Alueella on pilvenpiirtäjiä, julkisia rakennuksia, kaupallisia rakennuksia ja toimistorakennuksia. Monet yksittäiset rakennukset muodostavat suuria korttelikokonaisuuksia. Asumista alueella on vähän. Kadut ovat leveitä, monikaistaisia ajoväyliä, joiden reunoilla on jalankulkuväylät. Alueella on useita suuria puistoja ja aukioita, jotka rajautuvat usein merkittäviin rakennuksiin.

2. Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne? Alueesta on haluttu rakentaa näyttävä ja mahtipontinen, mutta korttelirakenne soveltaa perinteistä umpikorttelirakennetta. Korttelien rakennukset ovat epä-säännöllisen muotoisia, mutta kadut suorita. Leveät katuakselit muodostuvat korttelien väliin, mutta hierarkiaa katujen välillä on vaikea havaita. Umpikortteleissa ei ole säännöllistä muotoa tai yhtenäisyyttä. Korttelin rakennusten keskelle jää avoin alue tai rakennus on koko korttelin kokoinen. Kooltaan kaikki alueen rakennukset ovat erittäin suuria. Potsdamer Platzin ydinalue rajautuu kahteen puistoon; pitkään katumaiseen Valtion puistoon ja Tiergartenin suureen puistoalueeseen.

3. Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan raja? Alue on valtaosin julkista tilaa; kadut, puistot, aukiot, julkiset rakennukset tai rakennusten maantasokerrokset. Katutasosta löytyy vähän yksityistä tilaa, joten yksityiset tai puolijulkiset tilat on nostettu ylempiin kerroksiin. Asuinrakennuskohteissa sisäänkäynti ja sisäpiha on nostettu katutasoa ylempäs, joka viestii tilan kuulumisesta vain asukkaille.

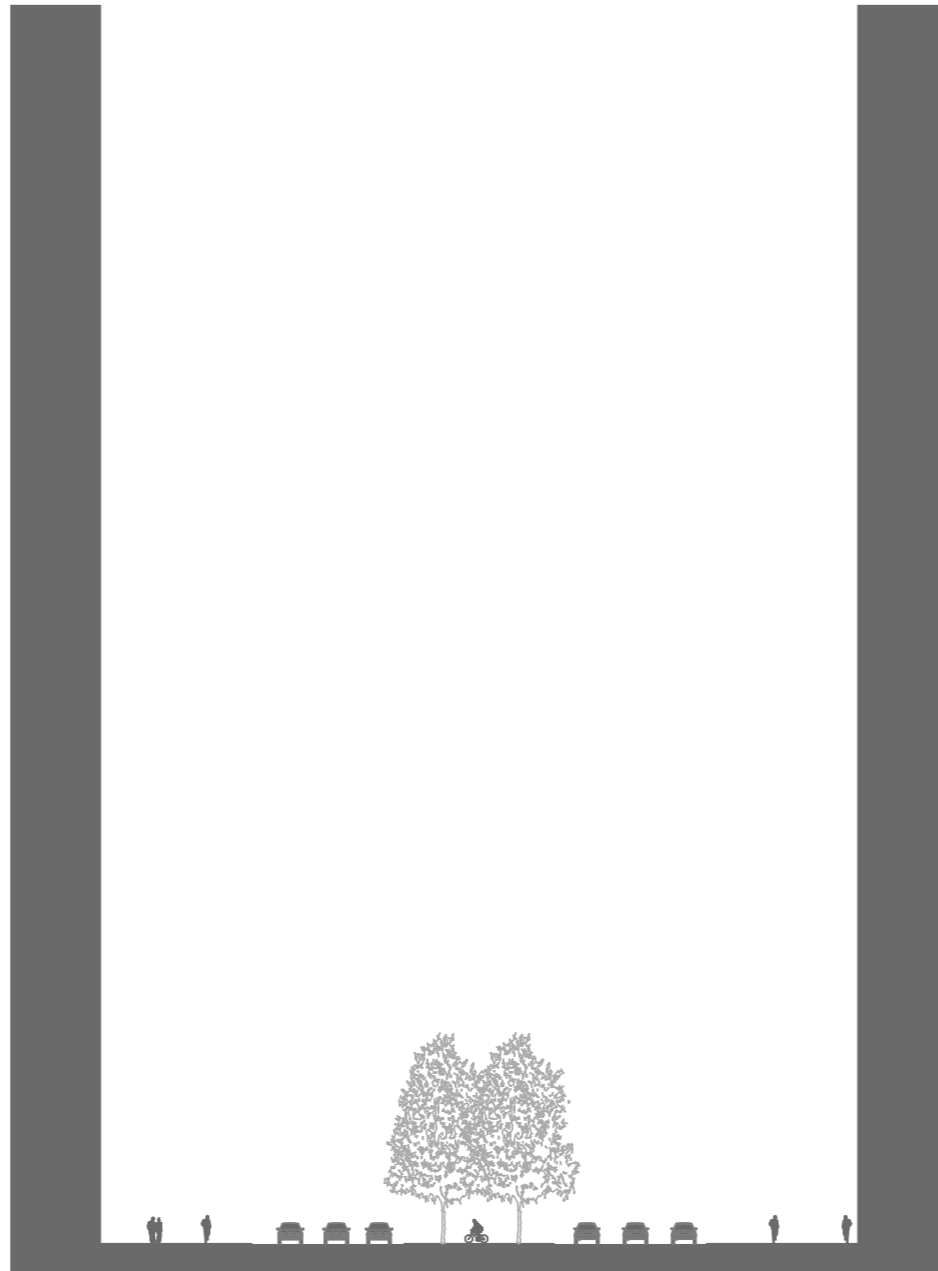
4. Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta: ei ole Potsdamer on erittäin tehokkaasti rakennettu alue pilvenpiirtäjiineen, eikä Helsingistä löydy tehokkuudeltaan vastaavaa aluetta. Tulevaisuudessa Pasilan Triplan alue toteutuessaan suunnitelmien mukaan voisi vastata tehokkuudeltaan Potsdamer Platzin aluetta.

5. Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu? Potsdamer Platzin ydinalueella vähän asuinrakentamista. Erinomainen sijainti, kulkuyhteydet, julkinen liikenne, virkistysalueet ja palvelut nostavat alueen harvojen asuntojen hinnat erittäin korkeiksi. Auton omistaminen ei ole välttämätöntä, mutta silti liikenne hallitsee kaupunkikuvaa. Alueella asuu todennäköisesti ylempää keskiluokkaa. Alue on enemmänkin palvelukeskus lähialueen asukkaille, jotka ovat todennäköisesti keskiluokkaa. Asuntoja alueella on yksineläjille, pariskunnille sekä perheellisille.

6. Millaisena koitte alueen; tunnelma, visuaalisuus, jne. Alueen kaupunkirakenteellinen merkitys näkyy rakennuksissa. Alue on mahtipontinen, lähes pröystäilevä, ja alueella konkretisoituu suurkaupungin rakentamistehokkuus. Alueelle on keskittynyt sellaisia kansainvälisiä toimijoita, joilla on ollut varaa rakentaa visuaalisesti mahtailevaa ja suurta arkkitehtuuria. Tunnelma alueella on hektinen, kaupallinen ja kansainvälinen. Suurin osa tilasta on täysin julkista ja avointa, joten tunnelmaa alueella ei voisi kuvailla turvallisesti, mutta ei toisaalta täysin turvattomaksikaan.

Potsdamer Platzin ydinalue pienoismallina. Pienoismallissa näkyy yleinen umpikorttelirakenne.

Potsdamer Straße 1:500

Sony Centerin katettu suuri sisäpiha

Potsdamerin vanhempaa rakennuskantaa: Berliinin Filharmoniatalo.

BERLIININ EKSKURSION

1.-5.10.2018

ALUERAPORTTI

RA15 Laura Honkanen & Aino Oksanen

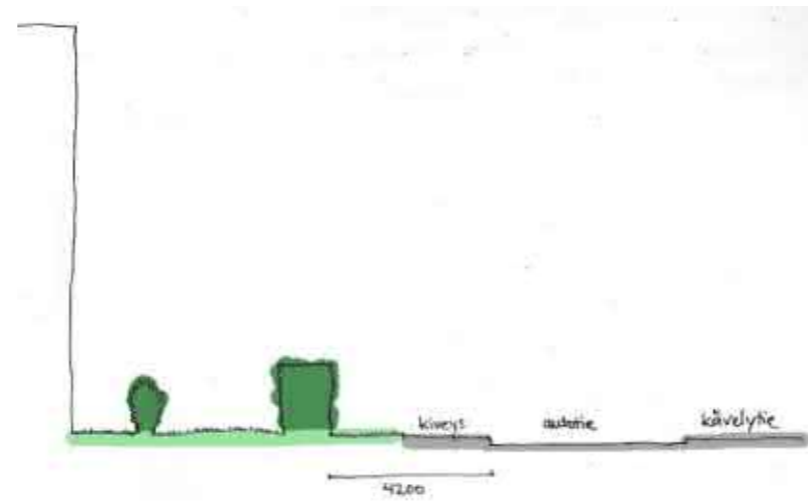
Großsiedlung Siemensstadt

Siemensstadt sijaitsee Berliinin keskustasta noin 10km luoteeseen. Se on asuinkerrostalojen muodostama laaja alue, joka muodostuu pääasiassa pitkistä lamellitaloista ja niihin liittyvistä julkisista ja puolijulkisista puutarha/viheralueista. Alueen rakennukset on rakennettu 1930-luvun vaihteessa läheisen tehtaan työväkeä varten.

Alueen ympäri kulkee julkinen autoiluliikenteen väylä, jota reunustavat jalankulkutiet. Jalankulun ja asuinrakennusten välillä on pääsääntöisesti puoliyksityinen viheralue, joka on rajattu viheraidoin.

Alueen rakennusten massat ovat pitkiä ja usein sijoitettu pohjois-eteläsuuntaan niin, että autotiet kulkevat rakennuksen päädyn puolella. Talojen väliin jää tällöin puolijulkista viheraluetta, jota ei ole muuten rajattu. Rakennukset ovat 3-4 kerroksisia ja etäällä toisistaan niin, että viereiset rakennukset eivät varjostaisi toisiaan. Tämä sai alueen tuntumaan hyvin avaralta ja rauhalliselta. Alueen rakennuskantaa yhdistää myös hillityt värit julkisivuissa, rapattu pinta ja selkeät linjat aukotuksessa.

Alue tuntui rauhalliselta ja turvalliselta niissä paikoissa, jossa talojen välillä kulki vain kevyen liikenteen väyliä. Tilan tuntu oli avaraa ja valoisa rakennusten sijoittelusta johtuen. Alue sopisi hyvin pienille ja/tai kasvaville perheille asuntojen pienuuden ja runsaan ulkotilan takia. Liiketiloja alueella ei ollut paljoa ja suurin osa päivittäisostoksista täytyy tehdä alueen ulkopuolella. Vastaava alue tehokkuudeltaan voisi Helsingissä olla esimerkiksi Pihlajamäki, jossa myös on pitkiä lamellitaloja ja suuria viheralueita.

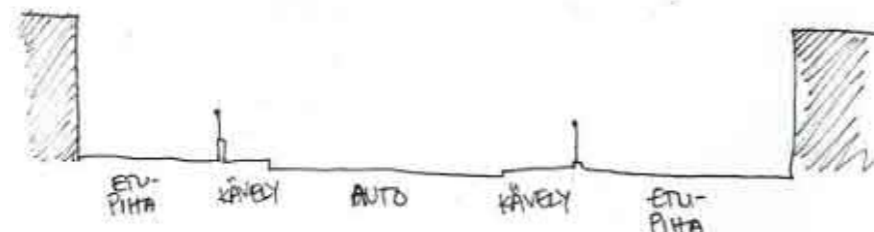
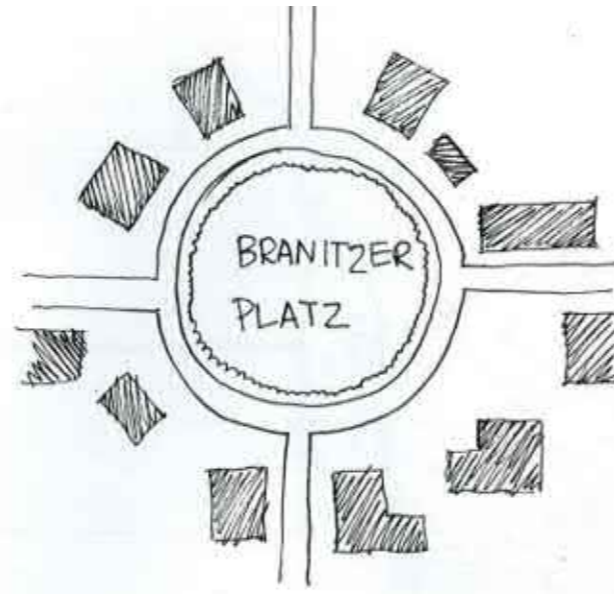
Großsiedlung Siemensstadt

Westend

Westend on neljän kokoojakadun ympärille sijoittuva huvilakaupunginosa läntisessä Berliinissä. Alue muodostuu kokoojakatujen varsilla olevista pienemmistä pihateistä ja tonteista, jotka rajautuvat kevyenliikenteenväyliin. Alueella ei ole puolijulkista tai -yksityistä tilaa, vaan rakennukset ovat sijoiteltu tontille niin että kaikille jäisi yksityinen piha-alue. Yksityisen ja julkisen tilan välissä on tontteja rajaavat piha-aidat, muurit ja kasvillisuus. Koko alueen keskiössä on Branitzer Platz -aukio, josta lähtevät autotiet säteittäin neljään eri suuntaan.

Rakennukset ovat 1900-luvun alkupuoliskolta ja pääasiassa 2-3-kerroksisia pientaloja/huviloita. Alueella on myös joitakin julkisia rakennuksia, mutta nekin noudattelevat huvilamaista ulkonäköä ja sulautuvat ympäröivään rakennuskantaan. Muotokieli vaihtelee rakennuksissa ja seassa on joitakin uudempiakin nykyaikaisempia rakennuksia. Rakennuksia yhdistää kuitenkin maanläheinen väritys ja rapattu julkisivu. Kaikki alueen rakennukset ovat myös kookkaita ja laadukkaan näköisiä omilla pihollaan, joten alue on suunniteltu mitä todennäköisimmin varakkaille asukkaille. Asukkaat myös ovat lähinnä autolla liikkuvia, sillä autotiet olivat suht leveät ja suorat helppoon liikkumiseen. Varsinkin Westendin huvila-alueella katuverkosto toteutti ruutukaavaa, joka selkeyttää liikkumista.

Tunnelma alueella oli hyvin yksityinen ja rauhallinen. Runsas kasvillisuus ja teitä rajaavat puut saavat tietkin tuntumaan yksityisemmiltä ja vaikuttaa varmasti autoilijoiden ajonopeuteen. Tehokkuudeltaan Helsingissä aluetta voisi vastata Eira, joka on samanlaista huvilarakentamista.

Großsiedlung Britz

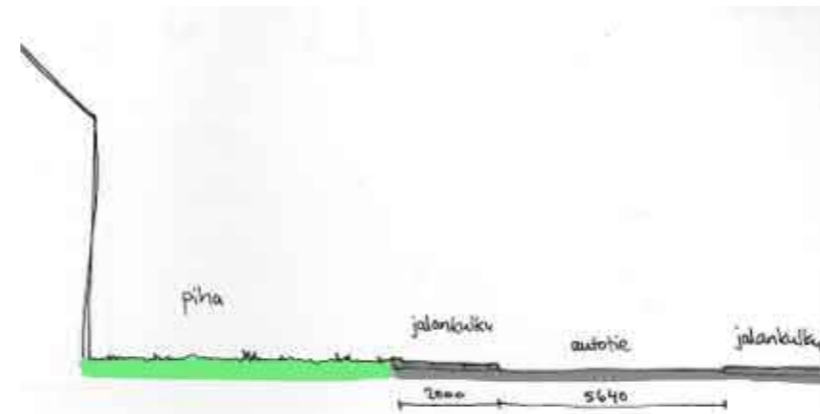
Berliinin Britzin kaupunginosassa sijaitseva "hevosenkälähiö" Großsiedlung Britz on 1920-1930-luvuilla valmistunut asuinalue. Se on pitkistä lamellitaloista muodostuva lähiö, jonka keskiössä on 350 metriä pitkä hevosenkengän muotoinen Hufeisensiedlung taloketju.

Alueen rakennukset ovat 2-4 -kerroksisia lamelli- ja rivitaloja, jotka ovat teiden suuntaisesti niin, että niiden toiselle puolelle jää muilta piiloon takapiha. Rakennuksia yhdistää rapattu pinta ja harjakatot. Julkisivujen yleinen väri on tummanpunainen, paljon näkyi myös valkoista ja sinistä. Aukotukset rakennuksissa olivat melko pieniä, jotka lisäsivät ympäröivän rakennuskannan sympaattisuutta.

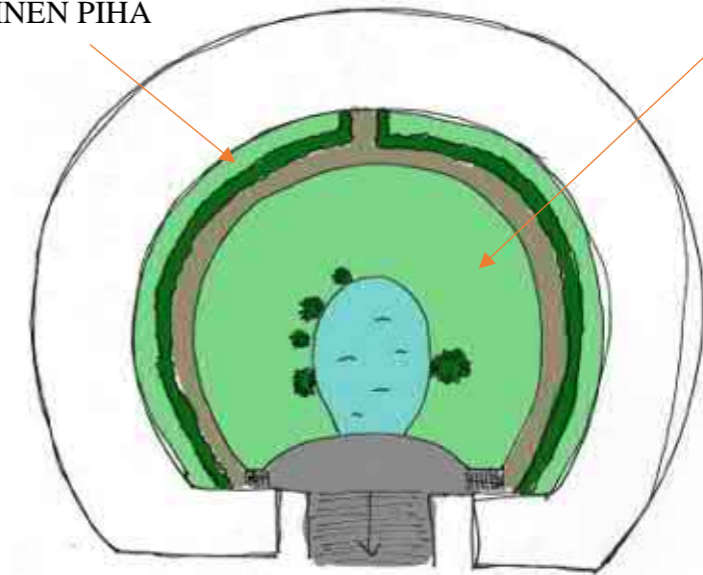
Alue tuntuu hyvin viihtyisältä ja rauhalliselta. Autotiet ovat melko kapeita ja näin saavat autoilijan ajamaan hiljempaa. Kevyenliikenteenväylät on jaettu kiveyksellä niin, että keskelle syntyy kuin kapea pääväylä.

Alueen ajoliikenneväylien reunoilla on jalankulkutiet, jotka rajautuivat asuntojen puoliyksityistä etupihaa reunustaviin mataliin viheraitoihin. Alueella autoteitä myös usein rajaa puurivistöt, joten tiet eivät olleet liian hallitsevia elementtejä ympäristössä. Puut myös suojaavat viereisiä rakennuksia luoden niille yksityisyyttä.

Asukkaiksi alueelle sopii keskituloiset perheet ja pariskunnat, jotka haluavat omaa rauhaa ja mahdollisuuden esim. istuttaa kasveja omalle takapihalle. Asukkaat melko varmasti pääasiassa liikkuvat autoin, vaikka tiet eivät aivan ideaalit siihen olekaan. Helsingissä samaa tehokkuutta voisi vastata esimerkiksi Yliskylä, josta löytyy sekä kolmikerroksisia lamellitaloja että rivitaloja sekaisin.

YKSITYINEN PIHA

PUOLIJULKINEN PIHA

Hevosenkälähiössä ulkopuolella rakennus päättyi jalankulkuväylään suoraan, mutta sisäpuolella ensimmäisen kerroksen asukkaille oltiin annettu pitkät yksityiset piha-alueet. Yksityinen piha rajautuu korkeaan pensasaitaan, jonka toisella puolella on puolijulkinen kävelytie. Hevosenkengän sisällä oleva alue tuntui täysin julkiselta pihoilta asetettujen näköesteiden takia, mutta alueelle tuskin tullaan ilman agenda, joten määrittelimme alueen puolijulkiseksi.

Großsiedlung Britz

RA15 Honkanen & Oksanen | projekti 10 Berliinin alueraportti | 31.10.2018

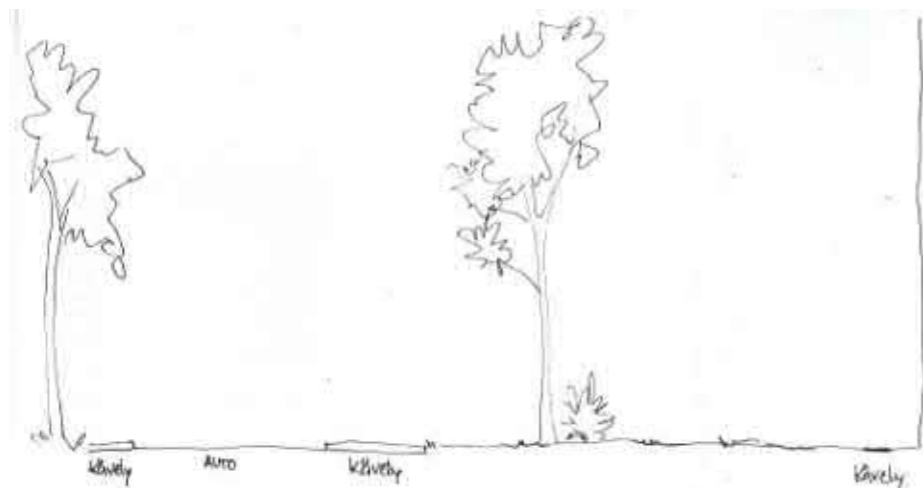
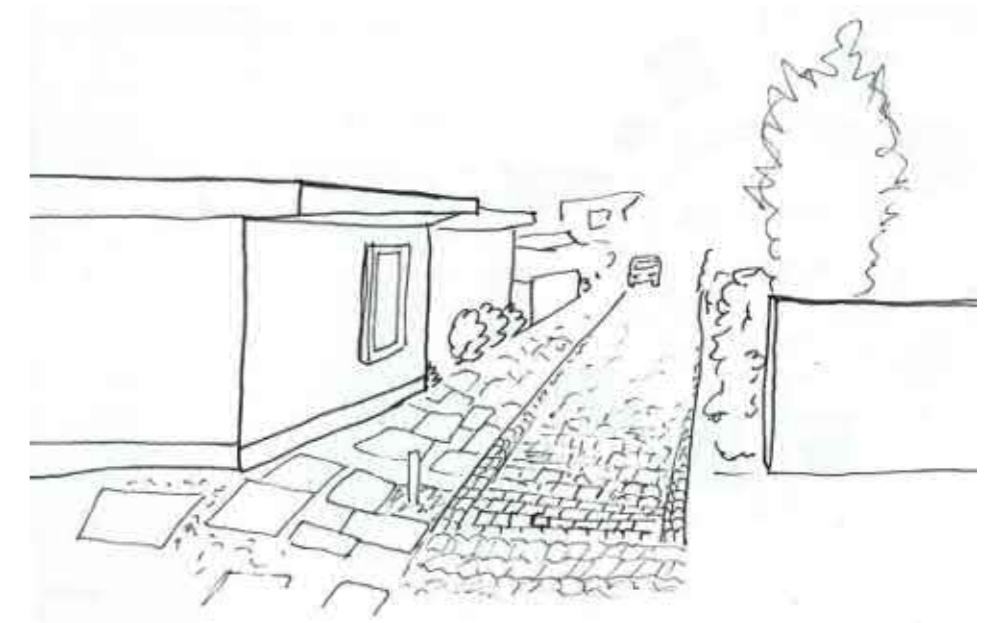
Hansaviertel

Hansaviertel on rakennettu läntiseen Berliiniin 1950-luvulla aluesuunnittelukilpailun tuloksena. Se koostuu korkeista, noin 8-kerroksisista, lamellitaloista, joita on ripoteltu ympäri kilpailualueetta. Rakennukset ovat betonirakenteisia ja värikyllänsä lähinnä valkoisen ja harmaan sävyissä.

Hansaviertel on hyvin avaraa aluetta, jossa rakennukset sijaitsevat kaukana toisistaan. Selkeitä yksityisiä tai puoliyksityisiä pihoja ei synny, vaan alue on pääosin avointa julkista tilaa, joka rajautuu itse rakennuksiin. Yksityistä tilaa on vähän ja siihen lukeutuu pääosin vain rakennuksen sisätilat, sekä muutamissa pientaloissa muurein rajatut pihat. Kerrostaloissa usein ensimmäinen kerros on nostettu pilarein maanpinnan yläpuolelle, jolloin sen alapuolelle jää tilaa puoliyksityiselle asukkaiden käyttöön tarkoitetulle oleskelualueelle.

Alueen toimiminen näyttelyalueena näkyy selkeästi, sillä yhtenäistä järjestystä alueella ei ole. Alueen rakennukset ovat sijoiteltu väljästi toisiinsa nähden, jolloin rakennusten väliin jää laajoja viherpuistoalueita. Väljyys ja vehreys tuo usein mukavan tunnelman, mutta Hansaviertelin alueella asettelu tuntui enemmän kolkolta ja hieman eksyneeltä. Syynä tähän oli varmaan ns. "asumiskoneiden" sijoittelu niin väljälle toisistaan, mikä ei kuulu usein tiiviin asumisen malliin. Ympäristöä oltiin myös otettu vähän huomioon, mikä näkyi juuri sääntöjen puuttumisessa ja käyttämättömässä ylimääräisessä tilassa.

Helsingissä samanlaista rakennuskantaa löytyy idästä, kuten Vuosaaresta, Maunulasta ja vanhasta Herttoniemestä. Alue ei ole keskustassa, mutta kulkuyhteydet ovat hyvät ympäri Berliiniä, joten ideaalinen asukas olisi keski- tai vähätuloinen vuokralainen, joka ei omista välttämättä autoa. Alueella on kuitenkin hyvin paljon erilaisia rakennustyyppisiä, joten asukaskantakin on varmasti yhtä värikästä.

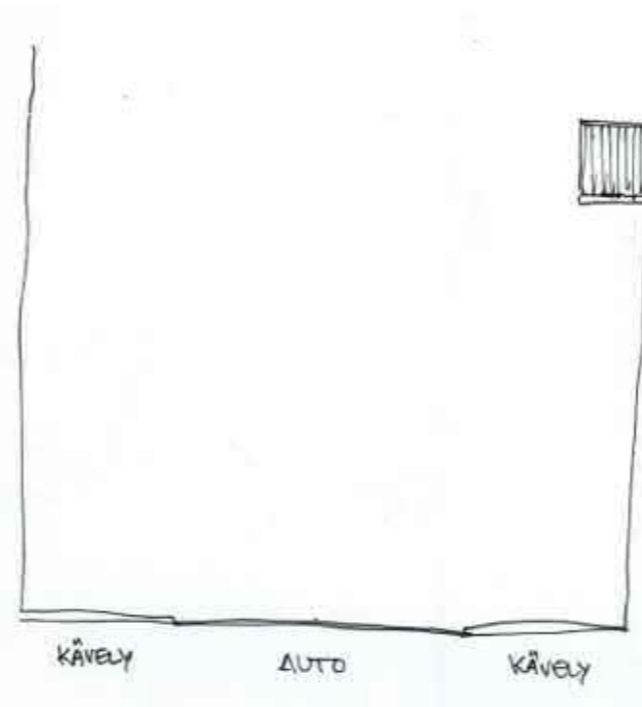
Friedrichstadt

Friedrichstadt on vilkasta julkisen rakentamisen aluetta keskellä Berliiniä. Alue koostuu suurelta osin noin 5-kerroksista kivirakennuksista, joissa on pääasiassa liike- ja toimistotiloja, sekä muutama asumiskäyttöön tarkoitettu rakennus ja kirkko. Koko alue on hyvin tiiviisti rakennettua ruutukaavaa ja suurimmaksi osaksi julkista tilaa rakennuksia lukuunottamatta. Rakennukset rajautuvat alueella usein julkisivusta jalankulkuväylään ja tiehen, jolloin aukeita viheralueita ei jää paljoa rakennusten väliin. Joissain alueilla, kuten Bundesstraßen varrella ajotien erisuuntiin menevien kaistojen välillä oli puisto tai muu julkinen aukea. Lisäksi kirkkojen ja teattereiden edessä olevat aukiot ovat julkista tilaa. Yksiyisiä piha-alueita emme nähneet, mutta niihin lukeutuisivat umpikortteleiden sisäpihat.

Tunnelma alueella oli eloisa, mutta rauhallinen. Rakennukset olivat vaihtelevia niin materiaaleilta kuin korkeuksiltaan, mikä toi muuten kasvittomaan ympäristöön eloa. Vierailuajankohdasta johtuen liikenne oli hyvin vähäistä, emmekä nähneet kuinka kiireistä alueella on normaalisti, mutta liiketilojen paljoudesta johtuen alue on varmaan vilkas, mikä tuo siihen vielä lisää eloa.

Alueen asuinrakennukset olivat kalliin oloisia, joten alueen tyypillinen asukas on varmaan hyvätuloinen, joka tahtoo asua lähellä palveluita. Liikenneyhteydet ovat hyvät sekä julkisella liikenteellä, että autolla.

Helsingissä vastaa rakentamista on esimerkiksi Helsingin keskustan alueella Aleksanterinkadulla ja Esplanadin ympärillä.

Prenzlauer Berg

Prenzlauer Bergin kaupunginosa sijaitsee Berliinin keskustasta koilliseen. Alue on pääosin vanhaa yli 100 vuotiasta rakennuskantaa, jota on jouduttu uusimaan sodan jälkeen. Muun muassa entiselle Berliinin muurin kohdalle on viimeisen 10 vuoden aikana täydennysrakennettu asuinrakennuksia.

Rakennuskanta on pääosin noin 5 kerroksisia kerrostaloja, joissa alimmat kerrokset ovat liiketiloja ja ylemmät asuntoja. Alueella uudemmat rakennukset erottuvat melko selkeästi vanhemmista modernimmalla muodokielellään. Väritys on kuitenkin hyvin maanläheinen ja harmoniassa ympäristön kanssa.

Alue muodostuu pääasiassa suurista umpikortteleista. Osa kortteleista oli avoimia yhdeltä sivulta tai osalta sivua muodostaen avoimemman näkymän korttelin yksityiselle sisäpihalle. Sisäpihoja lukuunottamatta alue on pääosin julkista tietä, joka rajautuu rakennusten tienpuoleiseen julkisivuun. Sisäpihojen ja muiden aukotusten rajalla on aidat tai portit rajaamassa julkista tilaa yksityisestä.

Alue vaikutti mukavalta, valoisalta ja pirteältä. Kokonaisuudessaan alueella tuntui olevan paljon eloa, joka sai sen vaikuttamaan halutulta paikalta. Ympäristöä oltiin otettu tarpeeksi huomioon, jotta rakennusten eriävyydet eivät haitanneet, vaan pikemminkin korostivat pirteää tunnelmaa.

Asukkaat alueella ovat varmaan hyvätuloisia, jotka ovat tulleet alueelle asumaan pitkäaikaisesti. Alueella on erikokoisia asuntoja, joten asukkaat voivat olla yksinasujia tai perheellisiä. Yhteydet ovat hyvät ja alue on lähellä Berliinin keskustaa ja palveluita, joten autoa alueella ei välttämättä tarvitse, mutta auton säilyttäminen vaikutti olevan järjestetty mahdolliseksi.

Helsingissä vastaavia alueita voisi olla umpikorttelirakenteeltaan osa Vallilasta tai Etu-Töölöstä. Uudempi esimerkki on esimerkiksi Jätkäsaaren alue, jossa rakennuskanta on samanlaista pirteää ja kekseliästä.

Prenzlauer Berg

Gartenstadt Falkenberg

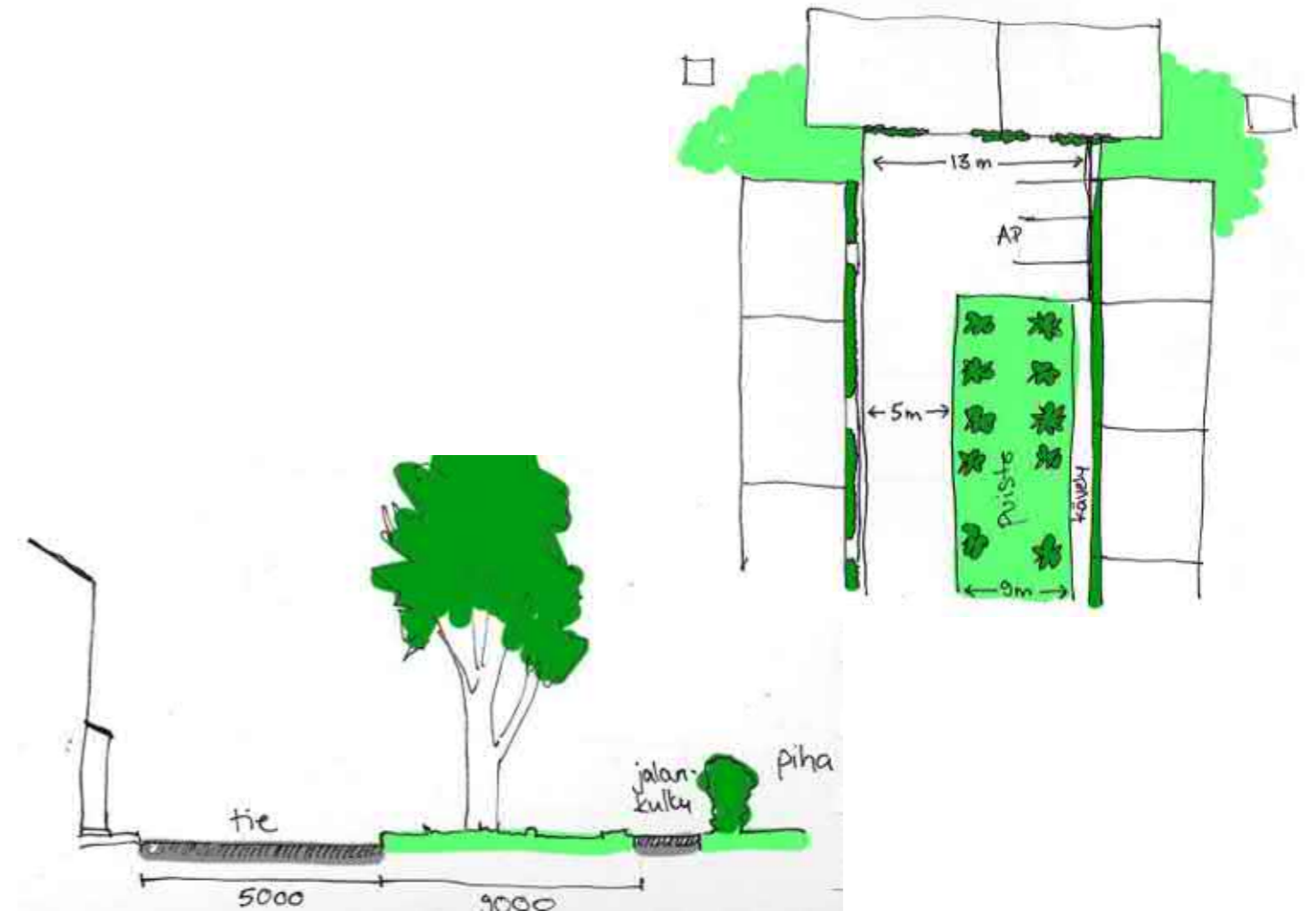
Kaakkois-Berliinissä sijaitseva Gartenstadt Falkenberg edustaa 1900-luvun vaihteessa syntynyttä puutarhakaupunki-ideologiaa. Ideologiaan kuuluen alueen jokaisella asunnolla on oma puutarha sekä itse rakennukset ovat englantilaistyyllisiä kaksikerroksisia rivitaloja.

Gartenstadt Falkenbergin asuinalueella on melko pienimittakaavaista rakentamista. Rakennukset ovat kaksikerroksisia ja yksilöityjä niin, että rivitaloissakin omat asunoyksiköt omaavat oman julkisivuväriytyksen. Kaikkia rakennuksia yhdistää harjakatto, pienet ikkunat ja niiden ikkunaluukut, harjakorkeus ja samankaltaiset sisäänkäyntikatokset.

Rakennusten kirjavat värit, harjakatot ja mittakaava sekä puistot ja etupihat tekevät alueesta hyvin sympaattisen oloisen.

Alue vaikuttaa kokonaisuudessaan puolijulkiselta, sillä lähellä ei sijaitse julkisia rakennuksia tai puistoja. Yksityiset pihat on selkeästi rajattu pensasistutuksin tai puuaitauksin.

Alue on hyvin rauhallinen ja ainoa liikenne asuinalueella syntyy itse asukkaista. Gartenstadtweg on kiveystä, mikä varmasti hillitsee autoilijan kaasujalkaa. Kevyenliikenteenväylä on noin 1,5m leveä ja sopii ympäristön tunnelmaan. Alueen asukkaina varmasti viihtyvät vanhemmat pariskunnat, jotka haluavat omaa rauhaa ja mahdollisuuden viljelyyn omalla takapihalla. Myös lapsiperheille varmasti hyvin viihtyisä alue. Alueen asukkaat kulkevat luultavimmin pääosin autoilla, mutta pienen kävelymatkan päästä löytyy myös juna-asema. Helsingissä samaa tehokkuutta löytyy Marjaniemestä, joka koostuu pientaloista ja rivitaloista.

Gartenstadt Falkenberg

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin

HTW:n koulu sijaitsee Oberschöneweidessä Spreejoen varrella, noin. 14km kaakkoon Berliinin keskustasta. Alue koostuu vanhoista tehdasrakennuksista, jotka on lähi vuosien aikana muutettu uuteen käyttöön. Suuren osan vanhoista tehdasrakennuksista vie HTW:n korkeakoulu, mutta muita rakennuksia on muutettu mm. asunnoiksi ja liiketiloiksi.

Alue on suurimmaksi osaksi julkista tilaa. Rakennusten yhteydessä ei ole aitauksia tai istutuksia, jotka rajaisivat yksityisempiä alueita. Myöskään rakennusten rajaamia selkeitä sisäpihoja ei alueella näyttänyt olevan.

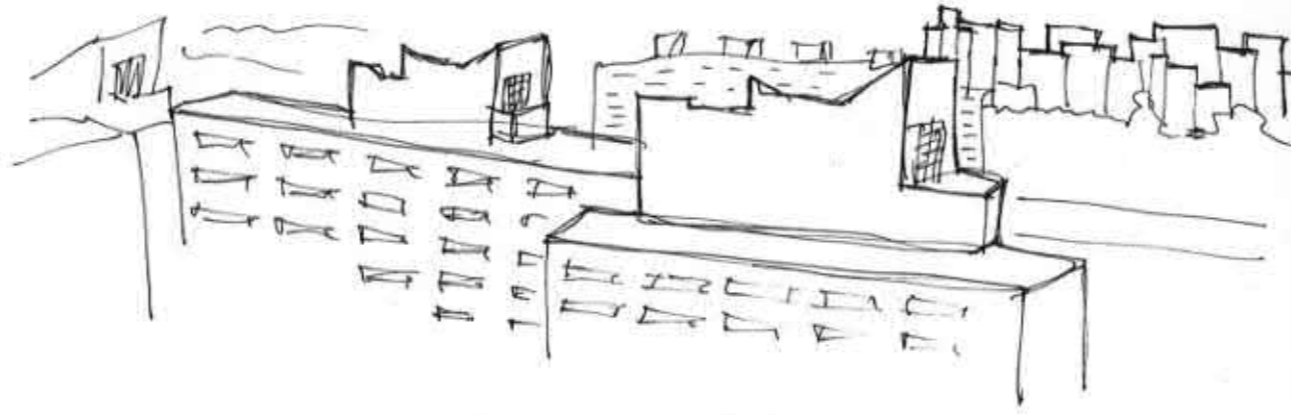
Vanhana tehdasalueena rakennusten väliin jääviä kulkuväyliä ei ole selkeästi eroteltu auto- ja kevyenliikenteenväyliksi. Tämä luo jalankulkijalle hieman turvattomuutta, sillä ei ikinä tiedä onko jonkin ajoneuvon tiellä. Muutenkaan alueesta ei vielä ole saatu kovinkaan viihtyisää, sillä osittain rakennuksia oli vielä tyhjillään ja rakennuksia ympäröivät tontit vaikuttivat keskeneräisiltä.

Alueen rakennuksia on remontoitu ja modernisoitu mm. uusilla ikkunoilla, säilyttäen kuitenkin entisen tehdasalueen tunnelman. Jokainen rakennus on omanlaisensa muodoltaan, mutta rakennuksia sitoo yhteen julkisivuissa tiili ja suuret ikkunat.

Koska rakennuksiin on tullut paljon palveluita, houkuttelee alue varmasti asukkaikeeseen melko hyvin toimeentulevia nuoria ihmisiä, joilla ei ole tarvetta autolle. Samankaltaista tehokkuutta Helsingistä voi löytyä esimerkiksi Munkkisaaresta.

Märkisches Viertel

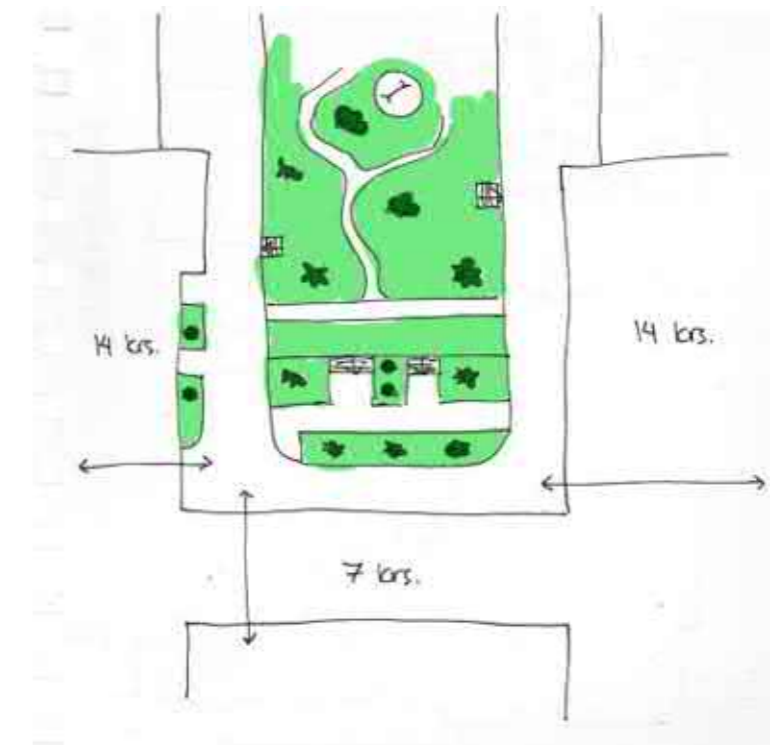
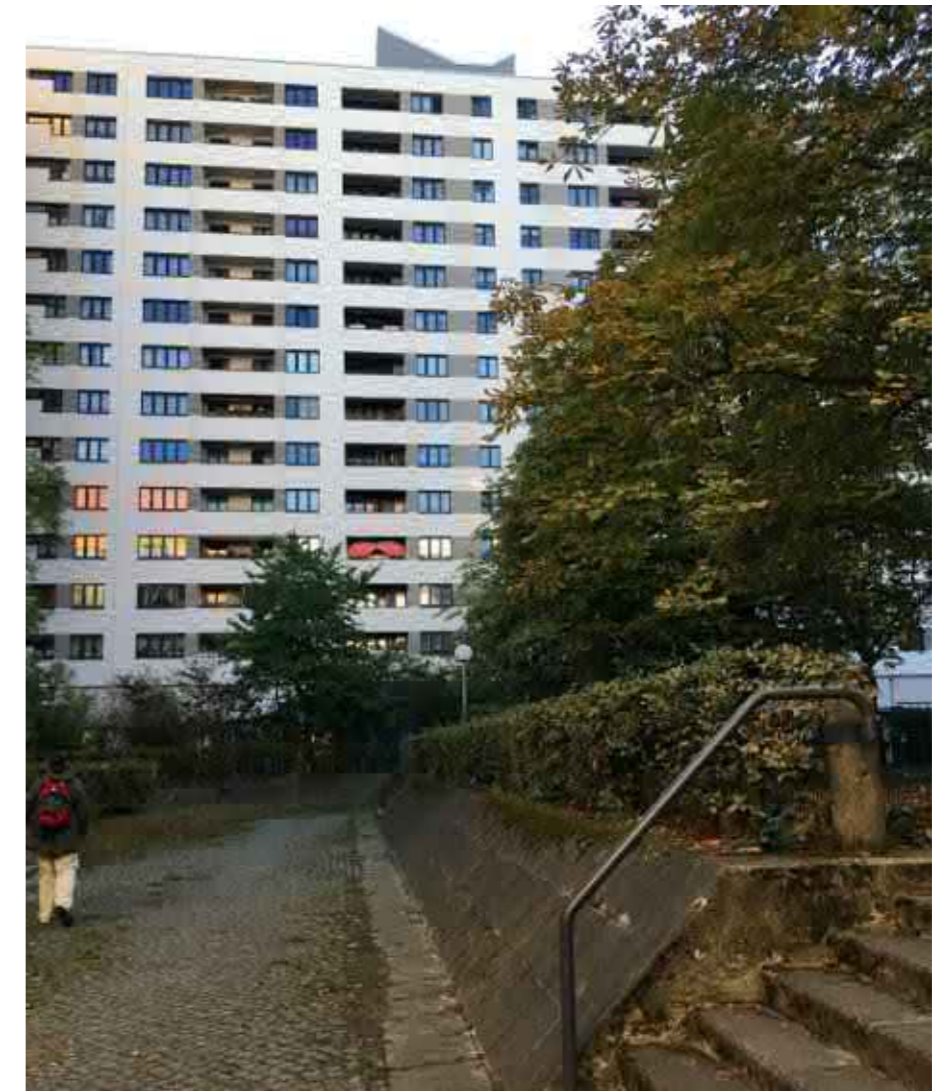

Reinickendorfin kaupunginosassa läntisessä Berliinissä sijaitseva Märkisches Viertel on suuri 1960-1970 -luvulla rakennettu asuinalue. Alue koostuu suurista kerrostaloryhmistä ja niiden väliin jäävistä laajoista puistoalueista.

Rakennuksia katsottaessa saa vaikutelman kuin monta erillistä kerrostaloa olisi laitettu kiinni toisiinsa, sillä rakennusten ulkoseinien linjat polveilevat samoin kuin niiden kattokorkeus. Rakennuksen massaa on kuitenkin rikottu vain suurissa linjoissa, eli esim. pienempiä ulokkeita erkereiden tai parvekkeiden muodossa ei ole. Rakennuksien julkisivut nousevat yhdessä linjassa ja parvekkeet on upotettu sisälle. Myös aukoitus rakennuksissa on hyvin säännöllistä ja rauhoittaa ulkonäköä. Rakennusten massan muotoilulla on saatu suurten kokonaisuuksien mittakaavaa rikottua pienempiin osiin ja vaikutelma rakennuksista on maanläheisempi.

Osa rakennuksista on jopa 18 kerrosta korkeita, mutta koska osittain rakennuksissa oli matalampia osia ja laajat puistot vieressä, ei korkeus vaikuttanut liian uhkaavalta. Alue on hyvin rauhallista sillä rakennukset rajaavat suuria puistomaisia sisäpihoja, jonne autoilla ei ole pääsyä. Sisäpihojen koon takia, sekä niille helpon pääsyn vuoksi, vaikuttavat ne puolijulkiselta alueelta. Pihvoja ei ole muuten rajattu kuin ympäröivillä rakennuksilla, jotka yleensä rajaavat U-muodossa puistot.

Tyypillisiä asukkaita voisi kuvitella olevan keskituloiset perheet ja pariskunnat sekä eläkeläiset. Rakennusten edustalta löytyi melko suuret parkkialueet, mutta läheisyydessä on myös hyvät julkiset yhteydet eli ilman autoakin alueella on hyvä liikkua. Tehokkuudeltaan vastaava Helsingissä voisi olla Itä-Pasila, vaikkakin rakennusten muotokielestä muistuu Pihlajanmäen pitkät lamellitalot.

Märkisches Viertel

Potzdamer Platz

Lähellä Berliinin keskustaa oleva vilkas kaupallinen alue, Potzdamer Platz, erottuu vahvasti muusta kaupungin perinteikkäästä ilmeestä. Alue on kokonaan uutta rakennuskantaa, sillä se on uudelleen rakennettu Berliinin muurin murtumisen jälkeen vuodesta 1994 eteenpäin. Alueella on paljon korkeita lasi-teräs -julkisivuisia rakennuksia, mutta varsinkin pilvenpiirtäjät, kuten Bahntower, erottavat Potzdamer Platzin selkeästi muista Berliinin kaupunginosista. Alueella on käytetty paljon eri arkkitehtejä ja rakennuskanta koostuukin melko selkeästi erottuvista yksiköistä. Rakennuksia sitoo yhteen kuitenkin materiaalit julkisivuissa, kuten lasi ja teräs, sekä terävät muodot massassa.

Potzdamer Platzilla on hyvin paljon palveluita ja toimistotilaa ja koska se sijaitsee aivan keskustan läheisyydessä, on alue hyvin vilkas. Aluetta myös halkaisee leveät ja runsasliikenteiset Potzdamer Straße ja Ebertstraße, joiden risteyksessä on alueen vilkkain piste. Tästä etelään päin aukeaa pitkä Valtion puisto, joka tuo hieman vehreyttä muuten tiivistä rakennettuun ympäristöön.

Alueella lähes kaikki ovat julkista tai puolijulkista tilaa, ainoastaan joidenkin rakennusten ylemmissä kerroksissa on asuntoja. Alueen asunnot varmasti ovat hyvin kalliita keskeisen sijainnin ja uusien rakennusten takia, joten vain varakkaammilla ihmisillä on varaa asuntoihin. Alueena Potzdamer Platz sopii nuorille työssäkäyville ihmisille, jotka haluavat olla lähellä palveluita. Lapsiperheitä alue ei ehkä houkuttele, sillä se on hieman rauhaton ja meluisa suuren liikenteen takia sekä hieman luotaan työntävä mahtipontisten rakennustensa takia. Tehokkuudeltaan aluetta vastaa Helsingin keskustan alueet kuten Kamppi ja Ruoholahti. Näilläkin alueilla on hyvin paljon palveluja ja työpaikkoja asuntojen lisäksi.

Potzdamer Platz

PROJEKTI 10. YHDYSKUNTASUUNNITTELUN EKSKURSION

31.10.2018 ELINA HUHTAMÄKI & AKI SAHRMAN

GROßSIEDLUNG SIEMENSSTADT

Alue rakentuu kokoojakaduista, tonttikaduista, puisto- ja viheralueista, puistoalueella sijaitsevista kevyen liikenteen väylistä sekä pitkistä pohjois-eteläsuuntaan asettuvista lamellitaloista. Luonnonvalon optimointi huoneistoihin on ollut yksi alueen suunnittelun lähtökohdista.

Alueen keskellä sijaitseva puisto toimii alueen selkärankana, jonka ympärille rakennukset asettuvat pohjois-etelä suuntaisesti. Rakennusten asettelu noudattaa suurimmaksi osaksi samaa kaavaa: rakennukset rajautuvat lyhyiltä sivuiltaan kokoojakatuun ja julkiseen puistoon. Rakennusten pitkien sivujen väliin muodostuu viheralue.

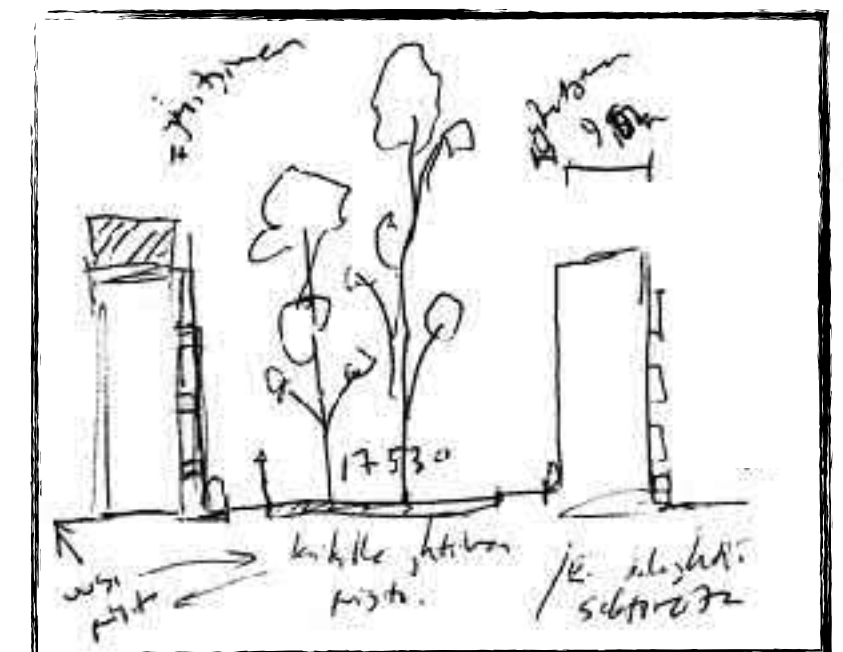
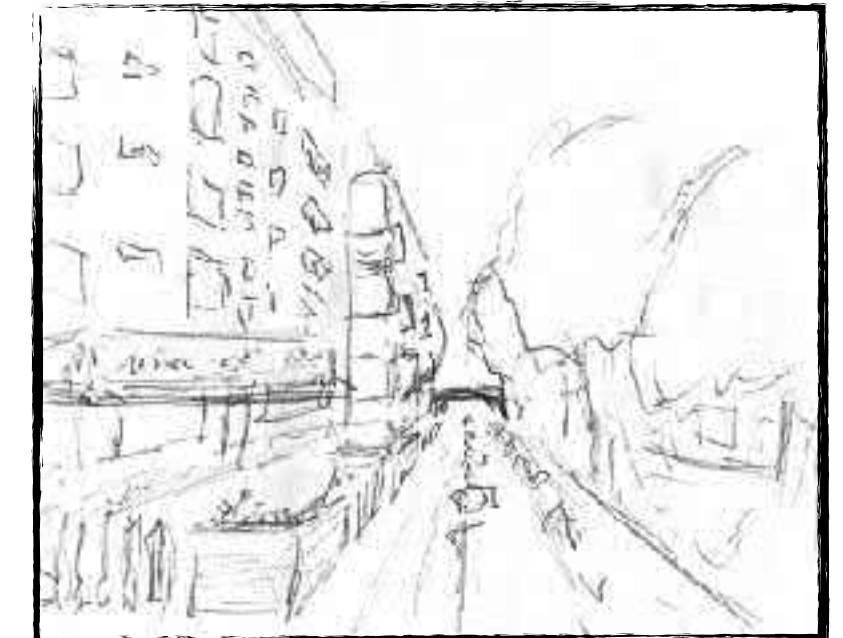
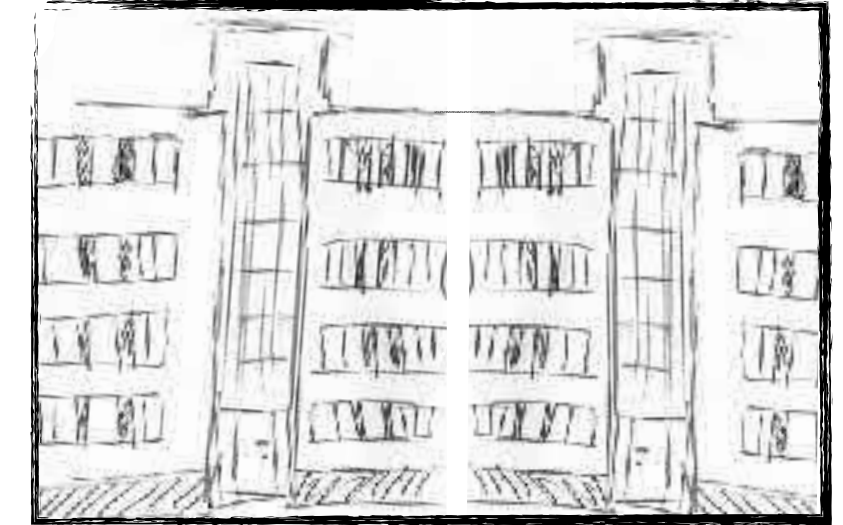
Rakennustyyppi on alueella lamellitalo. Alueen lamellitalot ovat pääosin 4-kerroksisia, runkosyvyydeltään n. 9 metriä. Alueen liikenne on ulkosyöttöistä, sillä liikenne on rajattu miltei kokonaan aluetta ympäröiville kokoojakaduille. Autot pysäköidään alueella pääasiassa kokoojakatujen varteen.

Puistoalue on selkeästi julkista tilaa oleva alue. Julkiselle alueelle sijoittuu leikkikenttä, istutuksia sekä vapaata viheraluetta. Puistoalue muuttuu puolijulkiseksi sen ulottuessa rakennusten väliin. Rakennusten parvekkeet avautuvat puolijulkiselle puistoalueelle. Yksityinen tila rajautuu parvekkeisiin. Puolijulkisella alueella sijaitsevat rakennusten sisäänkäynnit. Sisäänkäyntiä ja sen yksityisyyttä on rajattu vähäeleisesti katoksin tai sitä reunustavin istutusaluein.

Alue on suunniteltu asukkaille, joka arvostaa vihreyttä ja kaipaa ympärilleen "tilaa hengittää". Alueella asuvan oletetaan kulkevan melko paljon myös kävellen, sillä parkkipaikat ja julkinen liikenne eivät sijaitse sisäänkäyntien välittömässä läheisyydessä.

Siemenstadin asuinalueen tehokuutta vastaa Helsingissä Kannelmäki, erityisesti Kannelmäen keskiosassa sijaitseva kerrostaloalue.

Koimme vehreän alueen erittäin viihtyisänä ja se tuntui muodostavan oman turvallisen tunteisen saarekkeensa. Viihtyisyyttä ja esteettisyyttä alueelle toivat erityisesti runsaat viheralueet ja sen ylle kaartuva puusto. Alue tuntui hengittävältä, sillä alue oli rakenteeltaan hyvin avointa. Alueella oli maanläheinen ja rauhallinen tunnelma. Kontrasti lähellä sijaitsevaan pääkadun (Siemensdamm) meluisaan ympäristöön oli positiivisessa mielessä suuri.

WESTEND VILLENKOLONIE

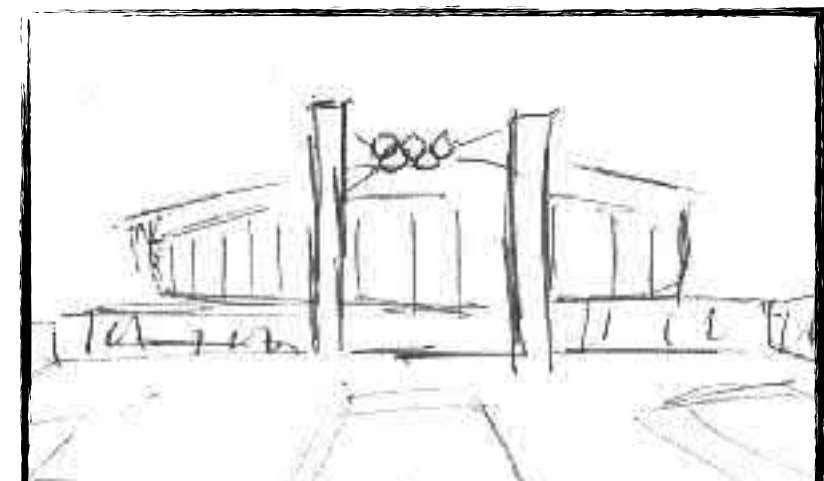
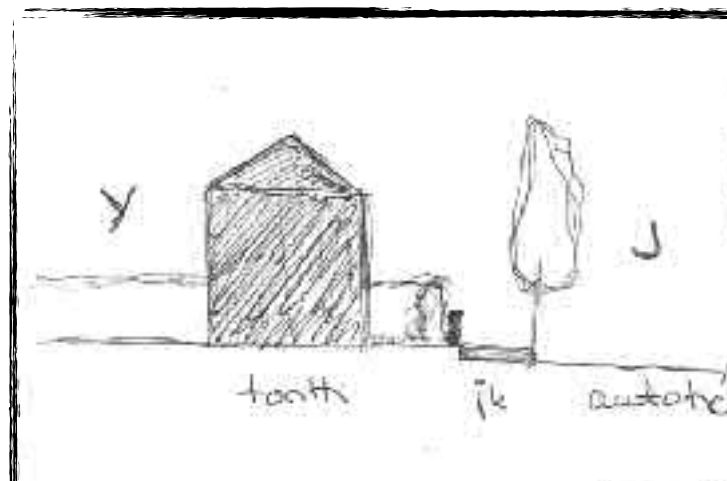
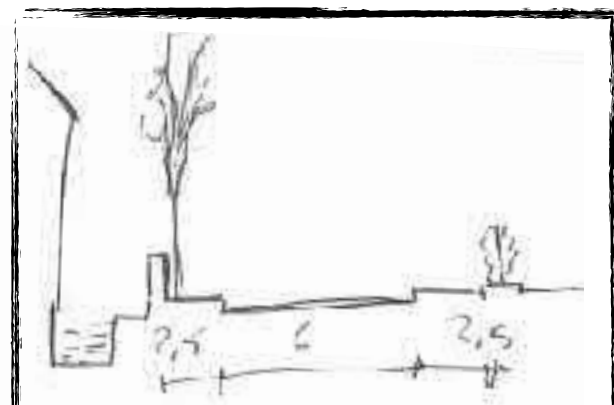
Alueen rakenne muodostuu ruutukaavaa noudattavista suorista kaduista, jotka rajaavat pientalotontteja. Poikkeuksen ruutukaavaan tuo alueen keskuksessa sijaitseva ympyrän muotoinen viheralue.

Alueen rakennustyyppi on 2-2,5 kerroksinen pientalo. Alueen rakennusmassojen asettelun peruseriaate noudatti pääosin samaa kaavaa: Pientalot jakavat tontin kapeampaan etupihaan sekä laajempaan takapihaan. Rakennusmassoja yhdistää melko yhtenevä korkeusasema, pintakäsittely (rappaus) sekä värimaailma. Vaihtelua alueelle tuovat mm. kattomuodot, erkkerit ja ikkunaukotus julkisivuissa, mikä antaa myös alueen rakennuksille yksilöidyn ilmeen. Autoliikenne ja kevyt liikenne on erotettu toisistaan pienellä tasoerolla ja osin myös kasvillisuudella. Autot pysäköidään alueella pääasiassa tonttikatujen varteen.

Kadut sekä alueen keskellä oleva viheralue muodostavat julkisen katutilan. Puolijulkisia tiloja ei näkynyt alueella lainkaan. Yksityisen ja julkisen rajaa on korostettu rajaamalla omakotitalotontit aidoin ja istutuksin.

Alue on suunniteltu yksityisyyttä arvostavalle melko varakkaille asukkaalle / perheelle. Helsingissä alueellista samankaltaisuutta voi nähdä esimerkiksi Marjaniemessä. Villenkolonien lisäksi kävimme tutustumassa Westendissä sijaitsevaan Berliinin Olympiastadioniin ja Le Corbusierin suunnittelemaan Unité d'Habitatiiniin.

Alue oli tunnelmaltaan rauhallinen, miltei pysähtynyt. Alueella saattaisi olla mukava asua, mutta ulkopuoliselle vierailijalle alueella ei kokemuksellisesti ollut paljon annettavaa, kuten puisto-, oleskelu- ja virkistysalueita. Lisäksi alueen varakas, mutta silti hoitamaton luonne vaikutti hieman ristiriitaiselta yhdistelmältä.

GROSSIEDLUNG BRITZ

Alueen rakenne muodostuu pääosin pohjois-eteläsuuntaan asettuvista hieman kaartuvista katulinjoista, jotka rajaavat sisäänsä epäsymmetrisiä vehreitä alueita. Näille vehreille alueille sijoittuu niin ikään pohjois-eteläsuuntaisesti pitkät rakennusmassat. Aluetta halkoo pääkatu, Fritz-Reuter Allee, jonka varrelle sijoittuu myös alueen erikoisuus, hevosenkengän muotoinen rakennusmassa.

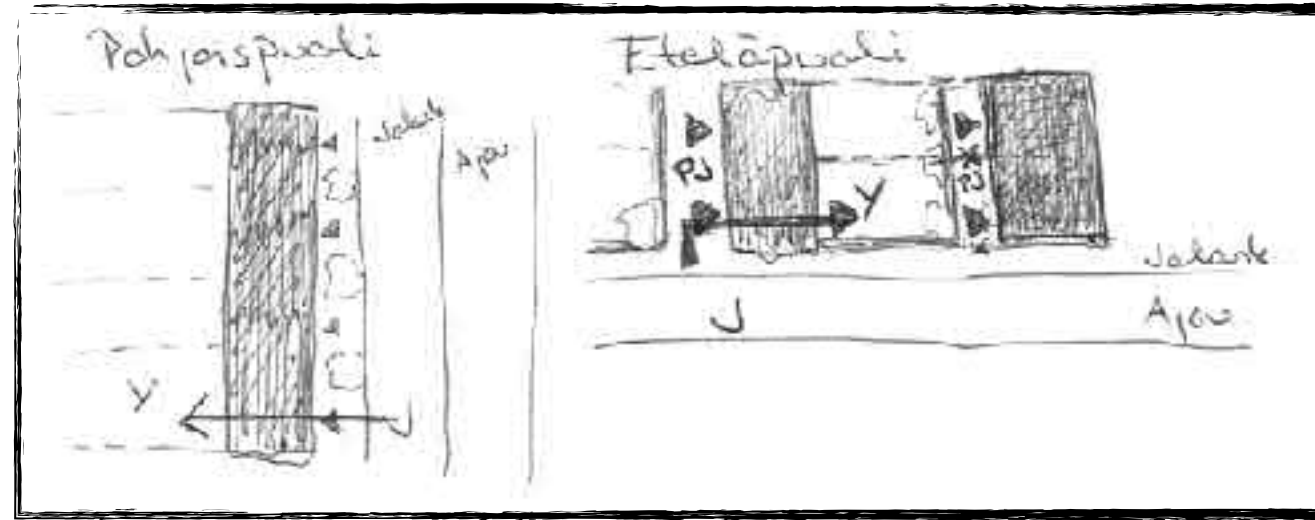
Alueen rakennuskanta koostuu pääosin 2,5 kerroksisista rivitaloista/townhouseista. Hevosenkengän sekä pääkadun varrella oleva rakennuskanta on ympäröivää rakennuskantaa korkeampaa, noin 3,5- 4-kerroksista.

Alueen pohjoispuolella (rajana Parchimer Allee) rakennukset sijoittuvat tonttikatujen varrelle ja asuntoihin käydään sisään suoraan kadulta. Yksityiset pihat rajautuvat rakennusmassojen väliin. Alueen eteläpuolella tonttikadut kulkevat itä-länsisuuntaisesti, ja rakennuksiin kuljetaan kapeahkon pohjois-eteläakselin suuntaisen puolijulkisen sisäänkäyntikadun kautta. Yksityiset pihat rajautuvat rakennusmassan ja sisäänkäyntikadun väliin.

Raja julkisen ja yksityisen välillä on selkeä. Rakennusmassat rajaavat kadun puolelle vain kapeahkon sisäänkäyntipihan, muut yksityiset tilat sijaitsevat katseilta suojassa. Puolijulkista tilaa edustavat muutamat sisäpihat, joista merkittävin on hevosenkengän sisään muodostuva alue.

Uskomme alueen soveltuvan hyvin keskiluokkaiselle asujalle. Alueella tarjoaa kaupunginomaista, tiivistä asumista, mutta tarjoaa myös yksityisyyttä ja oman pihan. Townhouse-asuminen on Suomessa vielä hyvin vähäistä, eikä vastaavaa aluetta Helsingissä ole. Tunnelmaltaan samankaltaisuutta voi nähdä Vantaan kartanonkoskessa.

Hufeisensiedlungin ympäristön alue oli mittakaavaltaan miellyttävä ja yleisilmeeltään siisti. Sisäpihoilta avautuvat rajatut näkymät toivat alueelle mielenkiintoa ja toimivat tilasarjallisina siirtyminä. Tunnelma oli rauhallinen, mutta rakennusten piristävä väriytyös toi alueelle energiaa.

HANSAVIERTEL

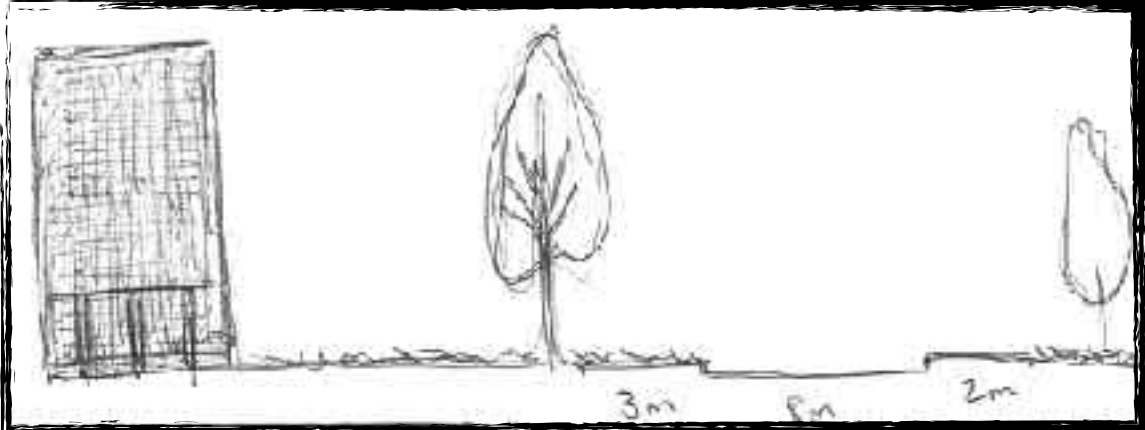
Alueen rakenne koostuu avoimessa tilassa vapaasti seisovista rakennuskappaleista. Rakentaminen painottuu alueen pohjoisosaan, eteläosan ollessa puistoaluetta. Alueen katuverkosto noudattelee läheisestä liikenneympyrästä säteittäin/kaarittain kulkevia linjoja.

Alueella on haluttu optimoida luonnonvalo: huoneistot avautuvat etelään, itään ja länteen. Vehreydelle ja puistoalueelle on annettu alueen eteläosassa paljon tilaa. Suurin osa alueen taloista on lamellitaloja. Havainnointialueella sijaitsi lamellitalojen lisäksi yksi pistetalo ja alueen keskellä pientaloalue. Rakennusten korkeusasemat vaihtelivat rakennustyyppin mukaan: pistetalo oli korkein (18 kerrosta), lamellitalot keskikorkuisia 4-9 kerrosta ja pientalot yhden tai kahden kerroksen taloja. Alueen kadut olivat erittäin leveitä suhteessa rakennusten määrään. Lisäksi rakennuksia ympäröivät laajat viheralueet sekä muu puistoalue tekivät alueesta kenttämäisen oloisen.

Puolijulkista tilaa ei ollut havaittavissa. Pientaloalueella julkinen ja yksityinen tila oli rajattu selvästi rakennusmassoin ja muurein.

Uskomme alueen sopivan asukkaalle, joka tarvitsee ympärilleen paljon tilaa. Helsingissä samaa aluetehokkutta vastaa Kontula.

Emme viihtyneet alueella. Alueen kenttämäinen rakenne teki siitä meidän makuumme liian avoimen. Alue on suunniteltu alunperin rakennusnäyttelyalueeksi, ja sellaisena sen edelleen koimme.

FRIEDRICHSTADT

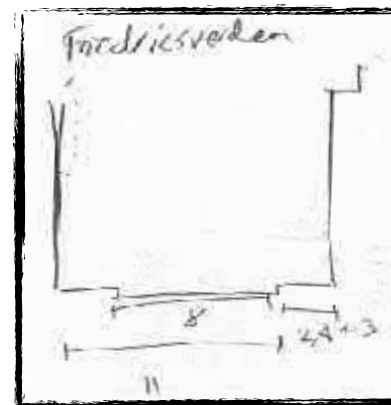
Alue koostuu ruutukaavaan asetelluista umpikortteleista. Alueen katuverkostossa on nähtävissä hierarkiaa: Brandenburgin portille johtava pääkatu (Bundesstraße) on selkeästi muita katuja leveämpi. Leveää katua on rytmitetty keskikäytävällä, jota puut reunustavat. Lisäksi ajotietä sivuaa leveä kävelykatu molemmin puolin. Kävelykatu on erotettu ajokadusta tasoerolla, pintamateriaalilla sekä reunustavalla puustolla. Pääkadun rakennuskanta (5-6 kerrosta) on yllättävän matalaa suhteessa kadun leveyteen. Alueella sijaitsee myös ruutukaavalle tyypillisiä aukioita. Julkisia viheralueita ei havainnointialueella ollut.

Rakennusmassat ovat ilmeeltään hyvin vaihtelevia, mutta melko tasakorkeita. Umpikortteleiden rakennusmassat rajaavat katuja molemmin puolin, jolloin muodostuu selkeästi hahmottuvaa katutilaa. Katutasoon sijoittuu myös liiketoimintaa, kuten kivijalkakauppoja ja ravintoloita. Pääkadun varrella katutilaa on hyödynnetty myös ravintoloiden terassialueena. Sisäänkäynti rakennuksiin on ydinkeskustalle luontaisesti suoraan jalkakäytävältä.

Julkinen, puolijulkinen ja yksityinen tila rajautuu rakennusmassaan. Umpikorttelit muodostavat sisäpihoja, jotka sulkevat sisäänsä niin yksityisiä kuin puolijulkisiakin alueita.

Alue on osa Berliinin ydinkeskustaa, joten alueella on runsas palvelutarjonta. Alue sopii urbaania kaupunkiympäristöä arvostavalle, melko varakkaalle ihmiselle, joka kulkee pääosin jalkaisin tai julkisia kulkuneuvoja käyttäen. Helsingissä samaa tehokkuutta vastaa Punavuoren alue.

Alue tuntui melko tavanomaiselta kaupunkialueelta, hieman Helsingin kaltaiselta, mutta tiiviimmältä. Alue olisi luultavasti ollut hyvin kuhiseva ja siten hyvin erilainen, ellemmme olisi olleet alueella paikallisena vapaapäivänä.

PRENZLAUER BERG

Alue koostuu umpikortteleista, jotka muodostavat epäsymmetrisiä kokonaisuuksia. Alueella pyöräillessä kaduissa oli havaittavissa selkeää hierarkiaa: välillä kuljimme vilkkaiden pääteiden viertä kun taas välillä saimme nauttia rauhallisten tonttikatujen hiljaisuudesta. Välillä pysähdyimme joko kuuntelemaan pyöräopastamme Berliinin muurin historiasta, tai kanssaoppilaan esitystä jostakin alueen rakennuksesta.

Rakennusmassa jakaa alueet julkiseen ja puolijulkiseen/yksityiseen tilaan. Umpikorttelit muodostavat sisäpihoja, jotka sulkevat sisäänsä niin yksityisiä kuin puolijulkisiakin alueita. Umpikorttelien sisäänkäynnit yksityisille pihoille on aidattu portein.

Alueen ideaaliasukas on keskituloinen urbaanista asumisesta nauttiva ihminen. Alue sopii kaikille asumisen-/perhemuodoille vauvasta vaariin. Helsingissä epäsymmetrisiä umpikorttelikokonaisuuksia on havaittavissa esimerkiksi Etu-Töölössä.

Sateen ja liikenteen seuraaminen pyörän selässä teki ajoittain alueen havainnoinnista haastavaa. Alueella limittyivät sekä asuminen että liiketoiminta, mikä toi alueelle elävyyttä. Alueen viihtyisyys vaihteli korttelikohtaisesti. Kierroksellemme osui muutama todella miellyttävä puolijulkisen sisäpiha. Erityisesti pidimme townhouse-rakennusten välissä kulkevasta kapeasta lähes yksityisestä kujasta.

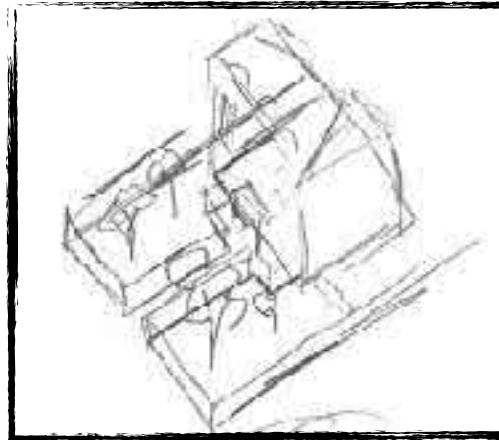
GARTENSTADT FALKENBERG

Alue koostui townhouse-tyyppisistä rivitaloista sekä erillispientaloista, jotka reunustivat tonttikadun vartta. Rakennusmassat sijoittuivat suhteessa katuun usealla eri tavalla. Osassa taloista sisäänkäynti tapahtuu miltei suoraan ajoväylältä (toki liikenne erittäin vähäistä ja nopeudet alhaisia). Tällöin sisäänkäyntiä oli korostettu taso- ja materiaalierolla, kasvillisuutta käyttäen sekä pienin sisäänkäyntikatoksin. Osassa taloista sisäänkäynti tapahtui siirtymällä jalkakäytävältä yksityiselle kapealle sisäänkäyntipihalle. Tällöin varsinainen käyttöpiha muodostui yksityisesti rakennusmassan taakse. Osassa taloista käyttöpiha rajattiin rakennusmassan ja jalkakäytävän väliin jääväksi vyöhykkeeksi. Yhtenäistä näille kaikille oli kuitenkin yksityisen sisäänkäyntipihan korostaminen aidan ja/tai kasvillisuuden avulla. Yksityisten pihojen välissä ja takana kulki kapeita kujia, joiden kautta alueella on mahdollista kulkea ilman pelkoa autoliikenteen vaaroista.

Puolijulkista ja yksityistä tilaa on rajattu alueella aidoin sekä kasvillisuutta hyväksi käyttäen. Lisäksi yksityisyyttä oli muodostettu nostamalla rakennuksen perustaso katutasoa korkeammalle. Näin kadulta ei synny suoraa näköyhteyttä suhteellisen lähellä kävelykatua sijaitsevaan asuntoon.

Ideaaliasukas alueelle on keskiluokkainen tai hyvin toimeentuleva ihminen, joka nauttii vehreydestä ja haluaa puuhastella omassa pihassaan. Helsingissä samaa tehokkuutta vastaa Puu-Vallilan alue.

Alue tuntui erittäin viihtyisältä. Alueella on käytetty luonnonmukaisia materiaaleja sekä monipuolisesti eri värisävyjä, jotka kirjavuudestaan huolimatta sointuvat yhteen. Matala rakennusmassa antoi alueelle kodikkaan ja maanläheisen ilmeen.

HOCHSCHULE FÜR TECHNIK UND WIRTSCHAFT

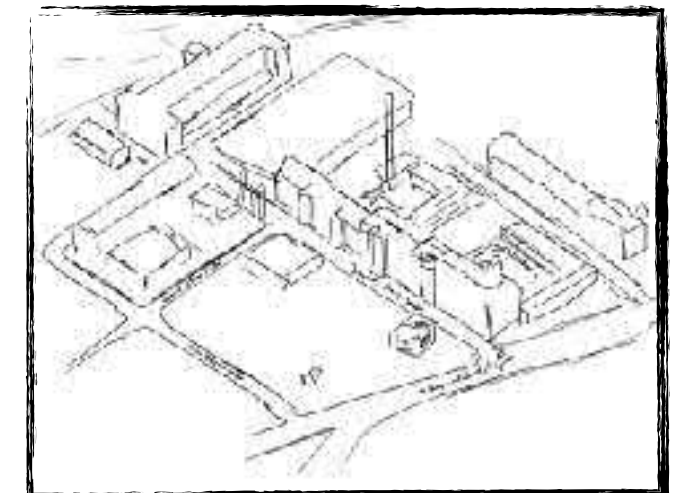
Alue koostui keltatiilisistä tehdasrakennuksista, jotka on muutettu opetus- ja opiskelukäyttöön. Alueen keskeisenä elementtinä on perustasosta nostettu viheraukio, joka mahdollistaa erinäisten tapahtumien järjestämisen.

Opetuskäyttöön tarkoitettu alue on julkista tilaa, mutta tilan tuntu on puolijulkinen. Yksityistä tilaa ei alueella ole, lukuun ottamatta saniteettitiloja. Julkinaiselle rakennukselle ominaisesti kulkutiet johdattavat suoraa helposti havaittaville sisäänkäynneille. Osittain vanhan tehdasmiljöön johdosta alueella on mahdollista kulkea sujuvasti myös autolla.

Alue on suunniteltu alunperin tehdasalueeksi. Muutostyöllä on pyritty rikkomaan alueen mittakaavaa jakamalla laajoja kenttämaisia alueita pienempiin yksiköihin katujen ja viheralueiden avulla.

Aluetta ei ole suunniteltu asumiseen. Helsingissä alueellista tehokkuutta vastaa kaapelitehtaan ympäristö.

Alue oli melko neutraalin tuntuinen. Kyllä siellä viihtyi, mutta emme menisi sinne vartavasten viettämään aikaa. Alue ei ollut kovin innostava, vaan tuntui läpikulkualueelta.

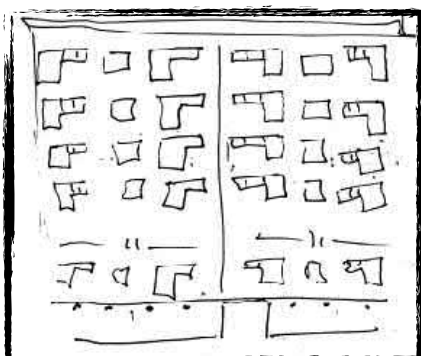
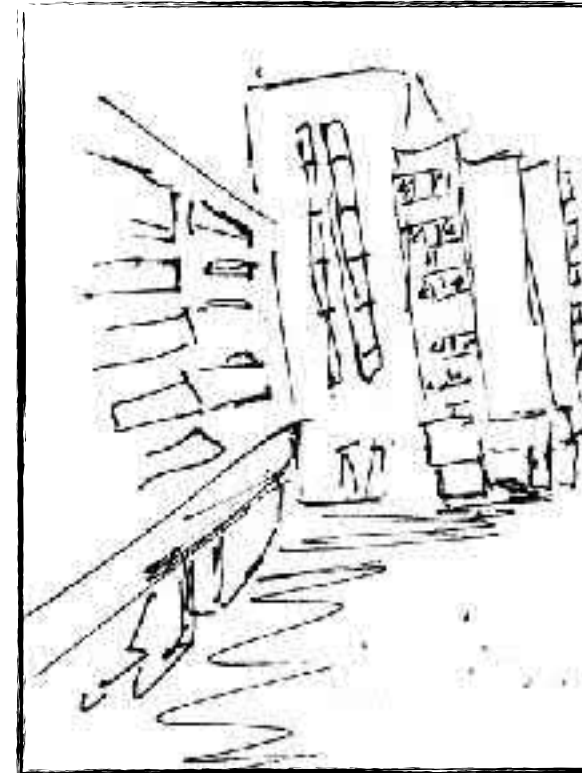
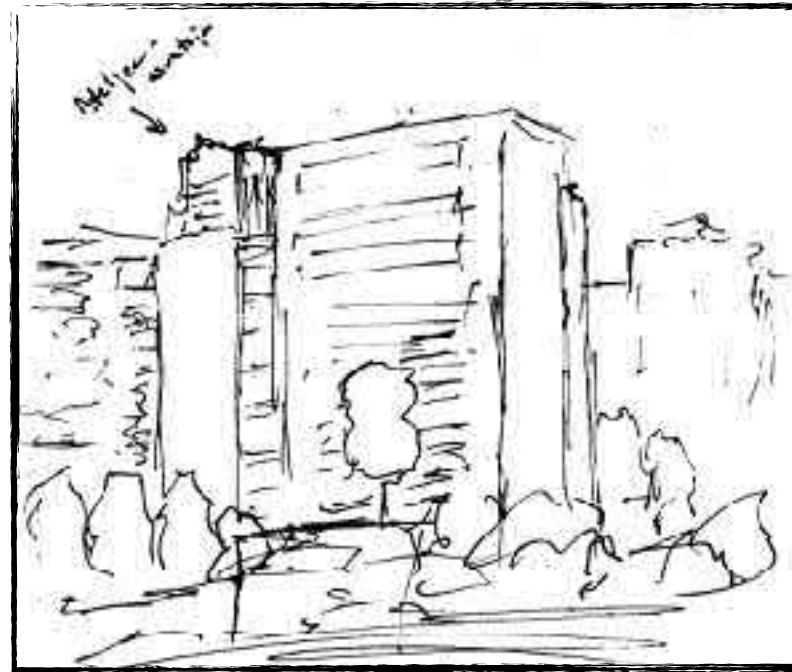
MÄRKISCHES VIERTEL

Alue rakentuu Tetriksen lailla kääntyvistä korkeista betonielementtilamellitaloista, jotka rajaavat sisälleen sisäpihoja. Aluetta rajaa aluetta kiertävät tonttikadut. Myös tonttikatujen ja rakennusmassojen väliin rajautuu vihreä vihervyöhyke. Tontin sisällä jalankulkukäytävät risteilevät rajaten organisen muotoisia alueita. Massa asettuu selkeästi pohjois-etelä ja itä-länsi-suuntaiseen koordinaatistoon.

Rakennusmassa ja aluetta kiertävät tonttikadut rajaavat rakennusmassan ulkopuolelle julkisen vihervyöhykkeen, jolla sijaitsee myös alueen parkkipaikat. Autoliikenne on siten rajattu oleskelualueen ulkopuolelle. Puoli-julkista sisäpihaa hallitsee runsas katuverkosto. Oleskelualueet on nostettu katutasoa yläpuolelle, jolloin katuverkosto muodostaa ikään kuin vallihautoja. Yksityiset tilat rajautuvat asuntojen parvekkeeseen sekä kattoterassille, jonne pääsimme tutustumaan ystävällisen asukkaan ansiosta.

Alue sopii asukkaalle, joka arvostaa edullista ja tiivistä asuinyhteisöä. Helsingistä ei löydy vastaavaa aluetta, jolla olisi yhtä suuri tehokkuusluku. Helsinkiin valmistuvat uudet tornitalot saattavat nostaa alueellista tehokkuutta lähemmäs tätä, jolloin esimerkiksi Kalasatamasta tulee pinta-alaan suhteutettuna tiiviisti asuttua aluetta.

Massiivisuudestaan huolimatta alue tuntui viihtyisältä. Vihreyden ansiosta jopa parkkipaikat olivat miellyttävän oloisia. Lisäksi uskomme rakennusmassassa tehdyn muuntelun (ulokkeet, korkeusvariaatio) sekä murretun keltaoranssin värityksen tuovan alueelle raikkautta. Rakennukset olivat myös erinomaisesti hoidettuja. Kattoterassilta aukesi huikeat näkymät alueen ylle. Alueen massiivisuudesta sai yläilmoista käsin vielä konkreettisemmän kuvan. Katuverkosto on sisäpihalla hyvin hallitseva elementti ja runsaan "vallihautaverkoston" funktio jäi meille hieman kysymysmerkiksi.

POTZDAMER PLATZ

Alue rakentuu moninaisista massoista, jotka johtavat katujen jakamin sektorein kohti Leipziger plazia. Aluetta halkoo pääkatu, Potsdamer Straße, jonka varrella liikenne on hyvin vilkasta. Yksi katulinjoista on “korvattu” puistoalueella, joka muodostaa yhteen säteen kohti keskusaukiota. Alue toimii myös yhtenä liike-elämän keskuksena. Alueen keskuksessa sijaitsee runsaasti aukioita, jotka palvelevat julkista liikennettä sekä liiketiloja. Julkinen tila jatkuu suurelta osin myös julkiseksi sisätilaksi rakennusten sisälle. Alueen rakennuskanta on hyvin vaihtelevaa ja moni-ilmeistä, niin korkeusaseman, massoittelemisen kuin materiaalienkin osalta.

Alueen asunnoille on mahdollistettu puolijulkisia ja yksityisiä tiloja mm. nostamalla asuinalue sisäpihoineen liiketilan päälle (esim. Daimler Chrysler -building).

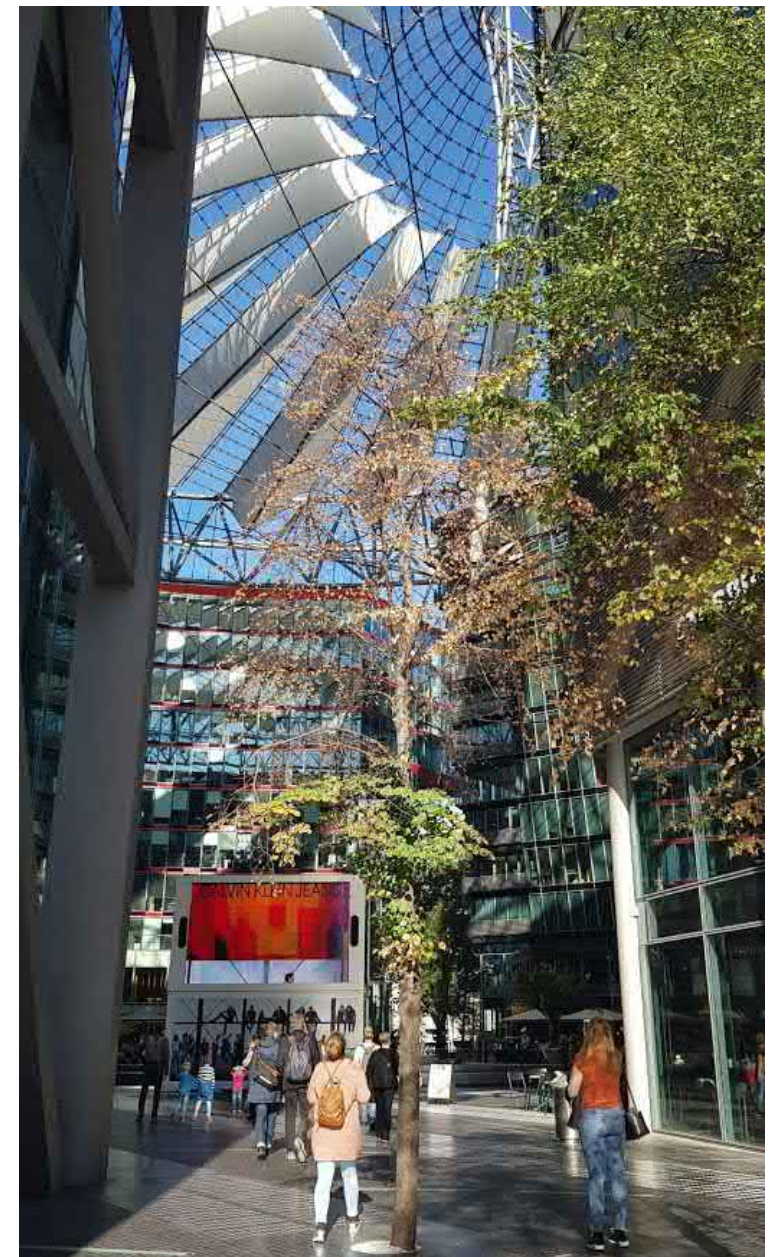
Aluetta ei miellä ensisijaisesti asuinalueeksi, vaan liike-elämän keskuksiksi. Alueella viihtyy ihminen, joka haluaa olla lähellä kaupungin sykettä, liikenneyhteyksiä ja palveluita.

Meille alue näyttäytyi ennemmin satunnaisesti käytettäväksi asiointikeskukseksi, jossa asioisi mielellään, mutta josta olisi mukava lähteä pois rauhaisemmille vesille.

Berliinin kaupunkiympäristö
Yhdyskuntasuunnittelun excursio

Großsiedlung Siemensstadt

Siemensstadtin asuinalue sijaitsee Jungfernheiden puiston eteläpuolella. Säännönmukaisesti rakennukset ovat pitkiä lamelleja, jotka on sijoitettu pääosin pohjois-eteläsuunnassa ja väljästi toisistaan erilleen, jotta valo pääsee rakennusten sisään. Rakennusten muodostamien ryhmien välissä on puistoalueita, joita voi vapaasti kulkea kivettyjä jalkakäytäviä pitkin. Rakennusten kerroskorkeus on keskimäärin neljä kerrosta: kerroskorkeus pienenee kohti asuinalueen pohjoisreunaa.

Parvekkeiden sommittelu vaihtelee arkkitehdin mukaan: Walter Gropius suosi sisäänvedettyjä parvekkeita, kun taas esimerkiksi Hugo Häring käytti ulokeparvekkeita, joissa muotokieli oli orgaanisempi. Hans Scharounin parvekkeet on kätkeyty kaarevan kuoren sisään ja ne muodostavat yhtenäisen vertikaalisen massan, jossa on kaarevat aukotukset.

Sisäänkäynnit ja parvekejulkisivut on pääsääntöisesti sijoitettu rakennusten vastakkaisille puolille. Mikäli useampi lamellitalo sijaitsee vierekkäin, sisäänkäyntisivut ovat niissä vastakkain.

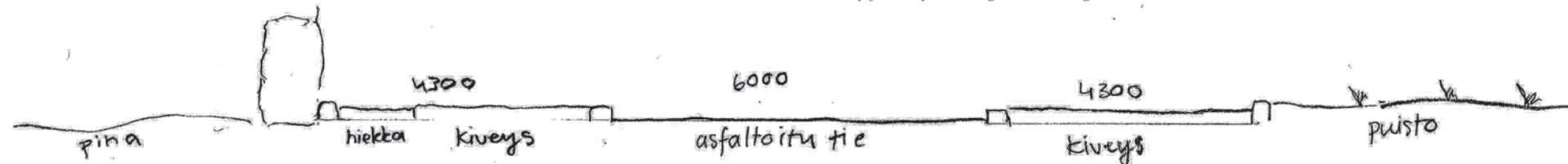
Jungfernheidewegillä jalkakäytävät ovat molemmin puolin tietä noin 4,3 metriä leveitä ja niissä on käytetty kolmenlaista kiveystä, joista pienet kivet on sommiteltu reunoille ja 30 x 30 -laatat keskelle. Ajourat ovat kuusi metriä leveitä. Jalkakäytävä nousee noin 10 cm korkeammalle ajoradan pintaan nähden. Jalkakäytävää reunustaa usein pensasaita, joka eristää julkisen kadun liikenteen rakennusten sisääntuloväyliltä.

Siemensstadtin puistoalueet rakennusten välissä ovat julkista tilaa, jossa liikkuminen on rauhallista ja miellyttävää. Pohjoisessa alue päättyy kokoojakatu Heckerdamiin, jossa on selkeästi leveämmät ajokaistat ja toisella reunalla jalkakäytävä, jonka reunassa kulkee pyörätie.

Siemensstadtin alue on selkeästi alunperin suunniteltu työväestölle, sillä rakennukset ovat hyvin samankaltaisia ja keskenään ominaisuuksiltaan tasa-arvoisia.

Helsingissä vastaava alue saattaisi olla esimerkiksi pienimittakaavaisempi Siilitien metroaseman lähiympäristö, jossa nelikerroksiset pitkät lamellitalot on asetettu samansuuntaisesti niin, että niiden välille jää väljä puistomainen alue. Samanlaista rakennuskantaa löytyy myös lähitoltta Roihuvuoresta.

Alue vaikuttaa turvalliselta asuinlähiöltä, jossa on mukava liikkua jalan ja pyörällä. Katutilat ovat selkeitä ja kevyenliikenteen väylät leveitä. Rakennusten arkkitehtuuri on yhtenevää ja alue muodostaa toimivan kokonaisuuden. Alueella on hyvin hiljaista ja rauhallista.

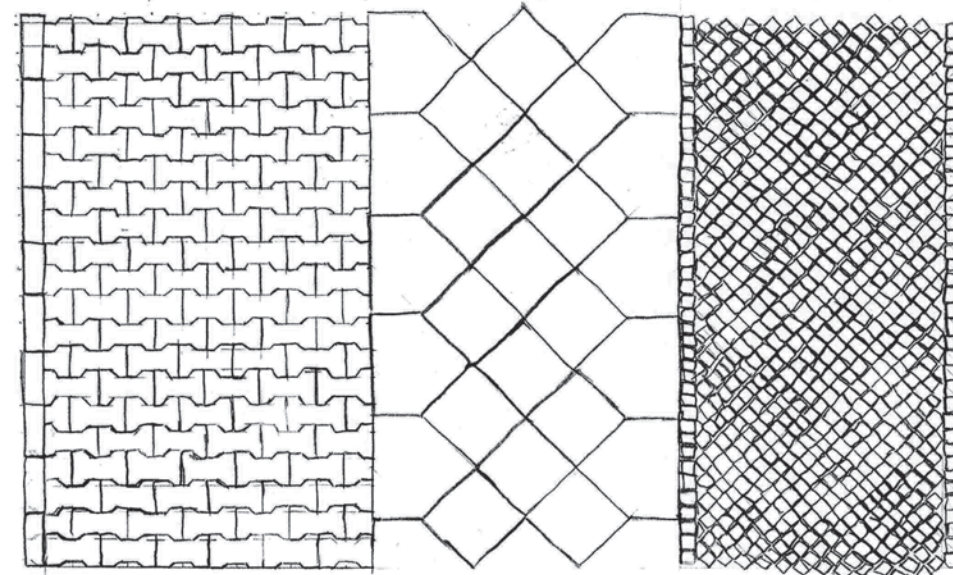
Jungfernheideweg katuleikkaus

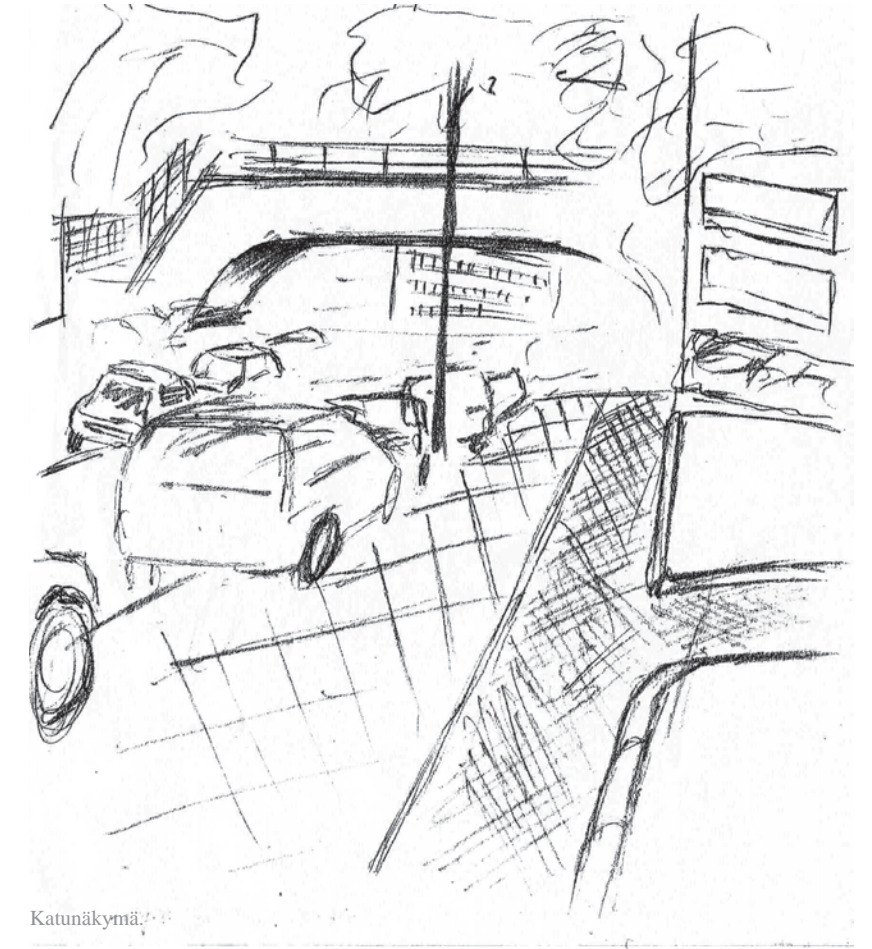
Hans Scharounin suunnittelema rakennus Jungfernheidewegillä.

Katunäkymä ja pitkä kadun suuntainen lamellitalo.

Kivetty jalkakäytävä Jungfernheidewegillä

Katunäkymä

Puisto rakennusten välissä.

Pelkistetty puistoalue tien ja rakennuksen välissä.

Westend

Villenkolonie on vihreä ja puistomainen huvila-alue Berliinin Westendin alueella. Alueen rakennuskanta on pääasiassa kaksi- ja kolmekerroksisia omakotitaloja sekä huviloita. Villenkolonie muodostuu ruutukaavaan jaetuista kaduista, jotka ovat suoria ja keskenään samanarvoisia. Ajoväylien molemmin puolin kulkee kivetty jalkakäytävä. Katunäkymät ovat hyvin vehreitä, sillä pääsääntöisesti pihat on aidattu pensasaidoin ja puita on istutettu runsaasti kadunvarsiiin. Villenkolonien keskellä neljän kadun kohtauspiste on pyöreällä Branicker Platzin viheralueella. Viheraluetta reunustaa hiekkatie ja kastanjapuut, jotka on suojeltu ja numeroitu. Vaikka alue on vihreää ja puistomaista, muita julkisia puistoalueita Branicker Platzin lisäksi alueella ei ole, sillä muut viheralueet ovat tarkasti rajattuja yksityispihoja.

Pientalojen korkeat aidat ja valvontakamerat tuovat vaikutelman, että alueella liikkuminen ei varsinaisesti ole toivottavaa, vaikka katu onkin julkista tilaa. Yksityinen ja julkinen tila rajautuu hyvin selkeästi aidalla, eikä puolijulkista tilaa ole havaittavissa. Yksityispihat sijoittuvat rakennusten taakse ja aitarakennelmien lisäksi näkyvyyttä niille on estetty pensasaidoin ja kasvein. Myös etupihat on aidattu ja runsas kasvillisuus estää näkymää. Kulku pihoilta tapahtuu lukittujen porttien kautta.

Villenkolonien alueelle siirryttäessä kuljimme kokoojakadun vartta, joka muistutti katua jakavan puistikon vuoksi paljolti Munkkiniemen puistotietä. Itse Villenkolonien alue toi vahvan mielikuvan Kuusisaaren ja Lehtisaaren alueesta, jossa sijaitsee useita suurlähetystöjä ja yksityisomistuksessa olevia arvokiinteistöjä.

Alueen profiilista päätellen asukkaat ovat pitkälti yläluokkaa, kuten virkamiehiä, poliitikkoja ja julkisuuden henkilöitä.

Villenkolonie on visuaalisesti ihan viehättävän näköistä aluetta, mutta tiukka yksityisen tilan rajaaminen tekee alueesta tunnelmaltaan hieman varauksellisen ja luotaantyöntävän.

Vehreä katunäkymä.

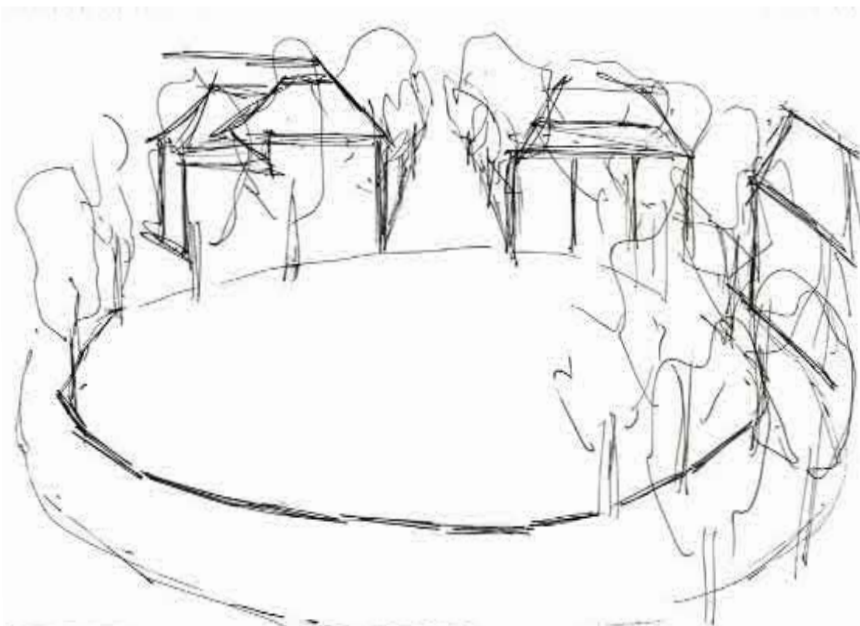
Jalankulku on erotettu ajoväyistä puurivillä.

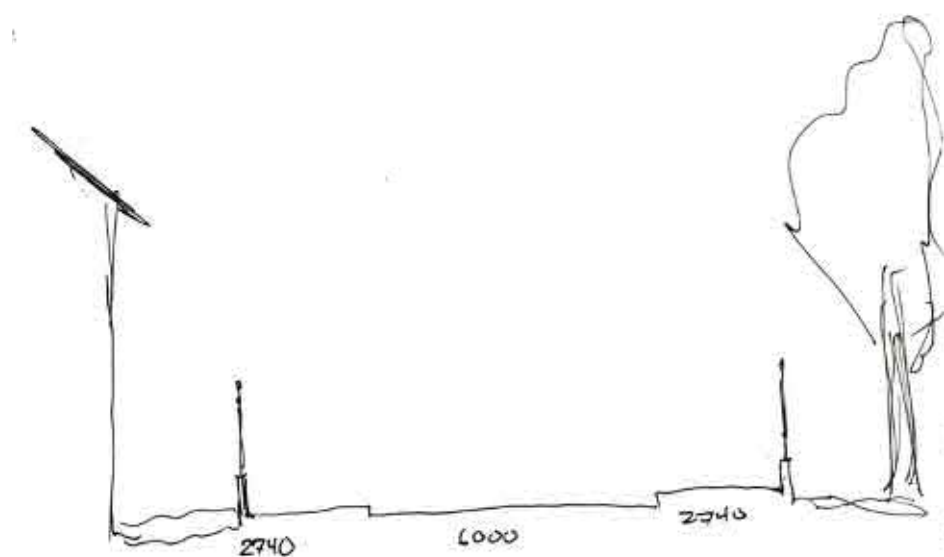
Aidatut yksityispihat.

Alueella on vanhempaa ja uudempaa rakennuskantaa.

Branicker Platz

Katuleikkaus.

Kasvillisuus näkyy myös rakennusten julkisivuissa.

Großsiedlung Britz

Britzin suurasuinalue koostuu hyvin pitkistä rivitaloista ja lamelleista, jotka kulkevat säteittäin keskeltä hevosenkengänmuotoisesta keskuskorttelista ulospäin. Siedlung-suunnittelulle tyypillisesti laajat viheralueet ovat tärkeitä ja jokaisella talolla on omat puutarhamaiset takapihansa. Mittakaava ei tunnu massiiviselta, sillä rakennukset ovat enintään kolmikerroksisia, ja monissa kaduissa on pientä kaarevuutta.

Alueen suunnittelussa keskityttiin luomaan jokaiselle rakennukselle valoa, ilmaa ja aurinkoa. Rakennukset onkin aseteltu toisiinsa nähden riittävän etäälle niin, että ne eivät varjosta toisiaan eikä suoraa näkymää toisen asuntoon ole. Pääsääntöisesti rakennukset on asetettu teiden suuntaisesti niin, että niille muodotuu kapeat etupihat tai pysäköintimahdollisuus. Talot ovat ulkonäöllisesti yhteneviä, sillä niissä on käytetty standardimalleja ja sen mahdollistamaa sarjatuotantoa. Värikkäät ja yksilölliset ulko-ovet luovat kontrastia.

Taloihin on kulku suoraan kadulta kapean etupihan kautta. Yksityispihat ovat talorivistöjen väleissä näkymättömissä tai ne on pensasaidoilla rajattuja. Katutilat ovat hyvin julkisia. Pihojen välissä kulkee kapeampia kevyenliikenteenväyliä, joissa tunnelma on puolijulkinen, sillä yksityispihoille on osittainen näkymä. Hevosenkengäkorttelin sisäpiha on käytännössä yksityistä aluetta, mutta sinne pääsyä ei ole rajattu, joten kuka tahansa voi läpikulkea. Sisäpihalla ei tunne tunkeutuvansa toisen yksityiselle alueelle, sillä asuntojen yksityispihoihin näkymä on rajattu pensasaidoilla ja muutenkin sisäpiha on niin suuri, ettei asuntoihin näe sisälle.

Alueen asukkaat ovat todennäköisesti keskiluokkaisia, iältään työssäkäyviä saksalaisia.

Alueen yhtenäinen suunnittelu ja rakennusten muodostama muoto tuo mieleen Helsingin Kuninkaantammen uuden asuinalueen. Myös Kuninkaantammessa rakennukset yhdessä muodostavat ylhäältäpäin katsottuna selkeän kuvion ja alueella on selkeämuotoinen, erottuva keskuskortteli.

Alueen värien käyttö ja talojen hoidettu ulkoasu luo viehättävän ja helposti lähestyttävän vaikutelman.

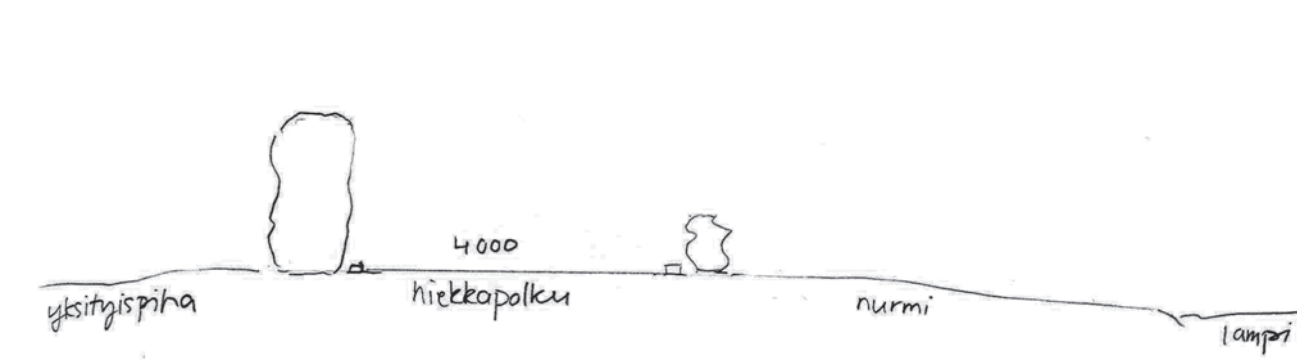
Katunäkymää.

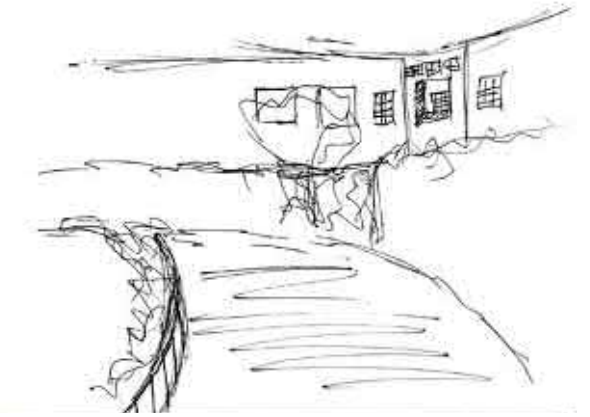
Hevosenkengäkortteli.

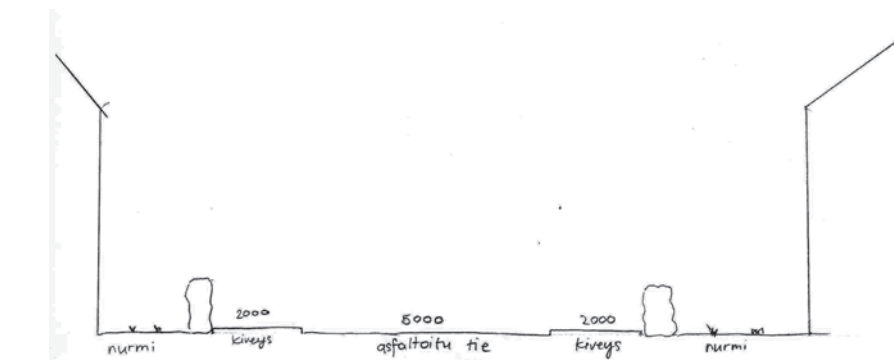
Hevosenkengäkorttelin sisäpiha.

Hevosenkengäkorttelin sisäpihan leikkaus.

Katunäkymä Hüsung.

Katuleikkaus Hüsung.

Yksilölliset, kontrastia luovat ulko-ovet.

Hansaviertel

Hansaviertelissä sijaitseva Interbau '57 on kansainvälisen aluesuunnittelukilpailun tuotosta. Rakennuskanta alueella koostuu korkeista, pitkistä lamellikerrostaloista, jotka muodostavat omia yksiköitään, sekä erikokoisista pienemmistä omakotitaloista. Rakennukset ovat monipuolisia ja niiden mitataaava on vaihtelevaa korkeista kerrostaloista yksikerroksisiin rakennuksiin. Suunnittelijoina on ollut kansainvälisiä funktionalismin ajan arkkitehtejä.

Alueella korostuu avoimelle kaupungille ominaiset avoimet tilat, vapaasti sijoitetut rakennukset sekä niitä ympäröivät viheralueet. Alueen rakeisuutta tarkasteltaessa vaikuttaa siltä, ettei rakennusten sijoittelussa ole minkäänlaista järjestystä. Rakennukset onkin sijoitettu avoimen kaupungin periaatteiden mukaan pääasiassa ilmansuuntien, auringon valon ja näkymien uuteen sekä niin, että talojen välissä on mahdollisimman paljon vapaata tilaa. Rakennukset muodostavat ryhmiä laajan Tiergartenin puiston reunaan.

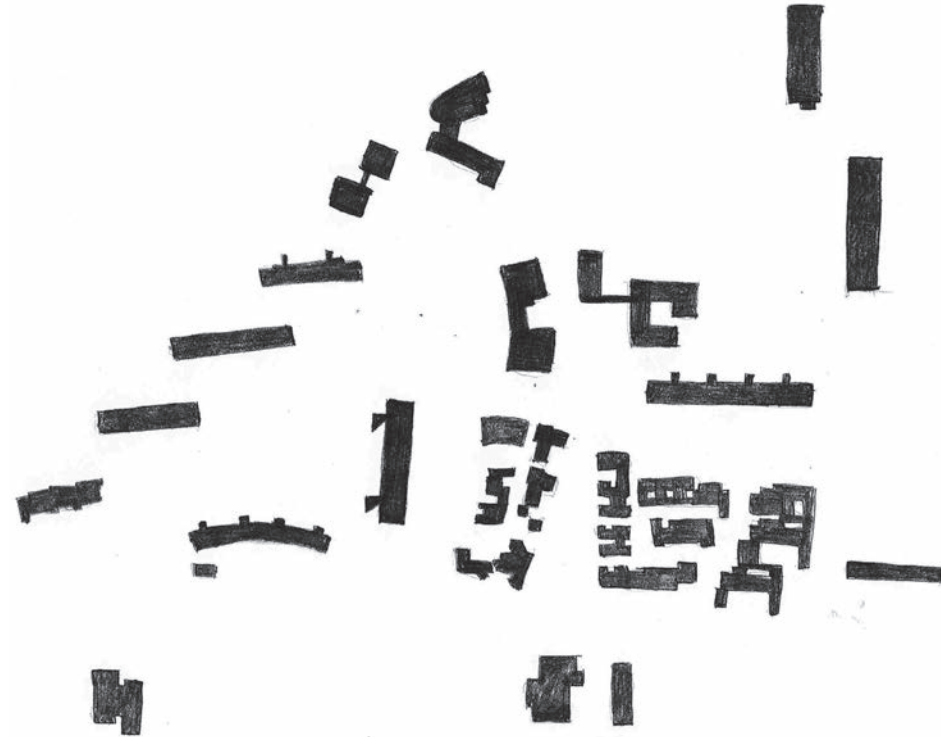
Interbaun aluetta halkovat kaksi risteävää katua. Toinen on monikaistainen ja suoralinjainen Altonaer Straße ja toinen kaartuva risteyskohdassa Klopstockstraße Bartningalleeksi vaihtuva kaksikaistainen katu. Pienempi kokoojakatu Händelallee kiertää pientaloalueen, joka sijoittuu alueen keskioon. Muut kadut ovat pääasiassa joko pihakatuja tai kivettyjä, leveitä kevyenliikenteen väyliä.

Pientaloalueella yksityisen ja julkisen tilan rajaaminen on selkeää: pihat on rajattu aidoin ja muurein, ja kadulle avautuu rakennuksista vain pieniä ikkunoita. Pihakaduilla on puolijulkinen tunnelma, sillä ne ovat päätyviä katuja ja rakennukset rajaavat niitä. Isommilla kerrostalokomplekseilla pihahat ja rakennuksen alin kerros on puolijulkista tai jopa julkista tilaa. Esimerkiksi Alvar Aallon ja Oscar Niemeyerin suunnittelemissa taloissa on mahdollista kulkea, sillä maantasokerroksia ei ole rajattu seinin. Tällöin massiivinen rakennus ei myöskään rajaa alueella vapaata liikumista. Korttelien ja erityisesti korkeiden rakennusten tonttien rajat on vaikeasti hahmotettavissa, sillä kaikki rakennusten välinen tila on yhteinäistä viheraluetta.

Alue on suunnattu ihmiselle, joka arvottaa asumisessa valoisuuden ja avoimuuden etusijalle sekä arvostaa viheralueiden läheisyyttä. Asuntojen koot ovat vaihtelevia, joten alue soveltuu hyvin niin lapsiperheille kuin yksinasuville. Alueelta on hyvät liikenneyhteydet ympäristöön yksityisautoilla, julkisilla kulkuvälineillä ja pyöräillein.

Helsingissä samankaltaista vapaan kaupungin rakennussijoittelua on toteutettu esimerkiksi Munkkivuossa, jossa eri kokoiset yksiköt on sijoitettu vapaasti rajatulle alueella. Rakennusten väleille muodostuu laajoja viherlaueita. Myös Espoon Tapiolassa toteutuu avoimen kaupungin vapaa rakennusten sijoittelu ja rakennusten väliset viheralueet.

Alueen yhtenäisyyden puuttuminen tuo vaikutelman siitä, että alue on rakennettu alunperin näyttelytarkoitukseen. Alue vaikuttaa jollain tapaa hoitamattomalta ja kasvillisuus on päässyt villiintymään.

Interbaun alueen rakeisuutta.

Katunäkymää Händelalleelta.

Villiintynyt kasvillisuus peittää näkymää pientalojen yksityispihoille.

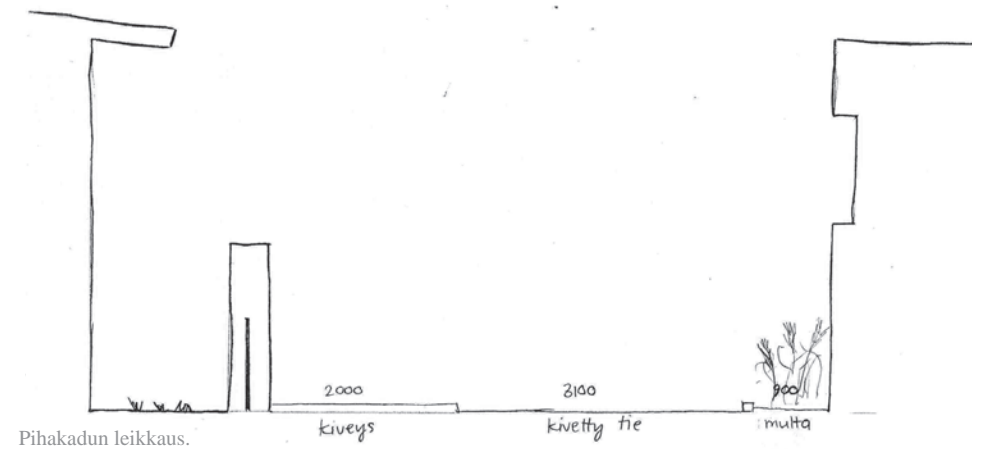
Talon läpi kulkeminen on mahdollistettu Oscar Niemeyerin suunnittelemissa talossa.

Omakotitaloalueen pihakatu.

Läpikuljettavuus Alvar Aallon talossa.

Pihakadun leikkaus.

Friedrichstadt

Friedrichstadtin alueella rakennukset ovat korkeita, noin 6-10 kerroksisia ja ne on kytketty toisiinsa niin, että rakennusmassat muodostavat umpikortteleita. Korttelit ovat pääasiassa suorakulmaisia ja säännöllisiä. Ero toimisto- ja asuintalojen välillä ei ole selkeästi havaittavissa, vaan rakennukset ovat hyvin samankaltaisia.

Pääkadulla, Unter den Lindenillä, katutila on hyvin leveä. Katualueen keskellä kulkee puistomainen kevyenliikenteen väylä, jota reunustavat puurivistöt. Kadulla on useampi kaista molempiin suuntiin ja niiden reunoissa leveät jalankulkuväylät, joita reunustavat myös puurivistöt. Rakennukset on sijoitettu suoraan kadun varteen. Katu päättyy toisessa päässä Pariser Platzin aukiolle ja Brandenburgin porttiin.

Historiallisen ruutukaavan järjestelmällisyys on selkeästi havaittavissa alueella. Katulinjat ja näkymät ovat suoria ja esteettömiä. Kadut ovat Unter den Lindeniä lukuunottamatta tasaarvoisia ja samanlaisia keskenään. Tiiviisti rakennuksilla rajatut korttelit ovat suorakulmaisia. Kulku taloihin tapahtuukin joko suoraan kadulta tai sisäpihan kautta, johon on kulku porttikongista. Alueelle toteutettu uudis- ja täydennysrakentaminen noudattaa myös ruutukaavaa sijoittelulla ja rajaa katutilaa yhtenevällä korkeudella.

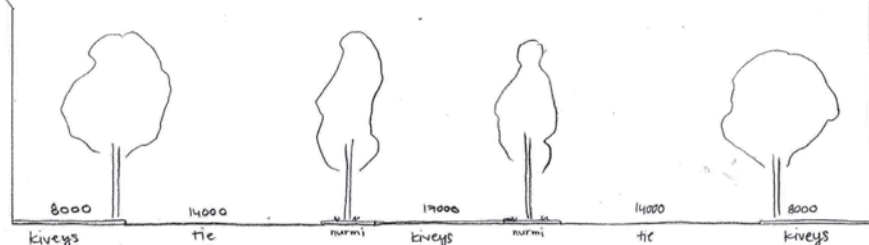
Alueella on pieniä, ruutukaavaa noudattavia puistoalueita ja aukioita. Yksi suurimmista aukioista sijoittuu konserttitalon sekä Saksalaisen ja Ranskalaisen kirkon tontille ja kattaa näin koko korttelin. Näitä rakennuksia ei ole sijoitettu rajaamaan korttelia, vaan ne toimivat ns. maamerkinä.

Yksityisen ja julkisen tilan rajaaminen on hyvin selkeää. Rakennusmassojen rajaamat kortteleiden sisäpihat on suljettu lukituilla porteilla ja näkymä sisäpihalle on hyvin vähäistä. Puolijulkista tilaa ei käytännössä ole.

Alue on suunniteltu tiiviisti rakennetussa keskustaympäristössä viihtyvälle ihmiselle, joka liikkuu lähialueilla joko jalan tai julkisilla kulkuvälineillä.

Arkkitehtuurista ensimmäinen mielikuva liittyy Helsingin tuomiokirkon ja Senaatintorin ympäristöön: Schinkel olikin yksi Engelin esikuvista. Kruununhaan alueella on toteutettu samankaltaista tiivistä ja suoralinjaista ruutukaavarakentamista.

Brandenburgin portti ja siihen päättyvä katu Unter den Linden luo mahtipontista ja kookasta vaikutelmaa samaan tapaan kuin Berliinin olympiastadionilla, joissa mittakaava on vedetty vielä enemmän överiksi siten, että tavallinen kansalainen tuntee paikkansa maailmassa pienenä muurahaisena suuren valtakoneiston edessä.

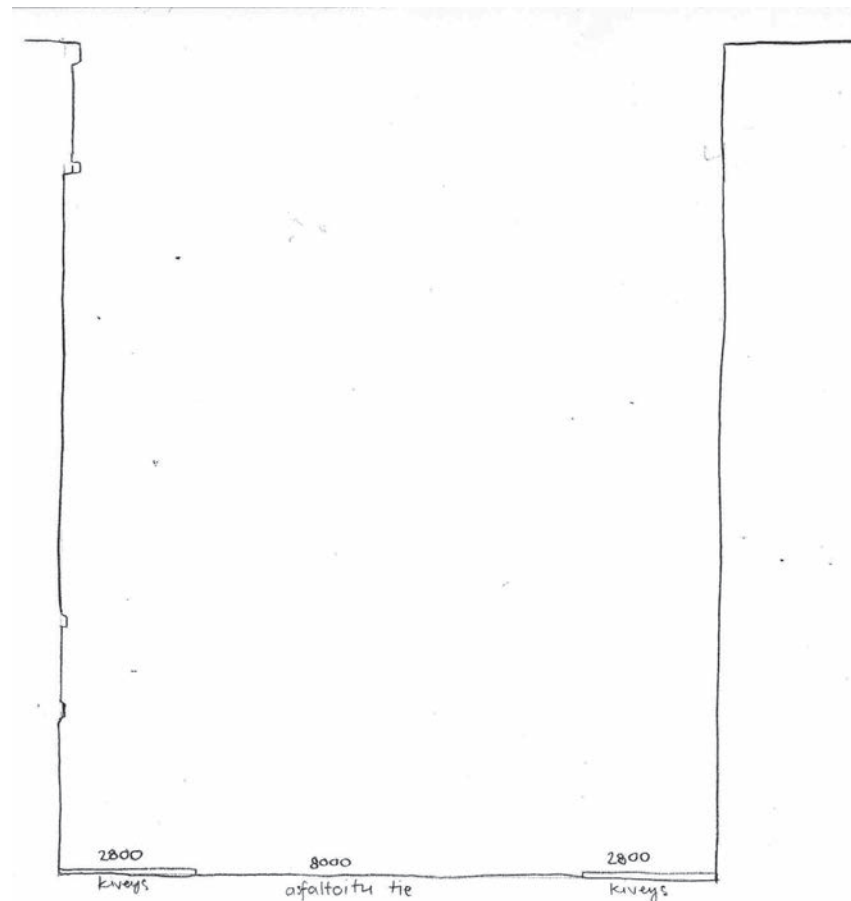
Unter den Lindenin katuleikkaus

Leveä pääväylä Unter den Linden.

Katuja rajaavia rakennuksia.

Katuleikkaus Friedrichswerderiltä, jossa kokonainen kortteli on täydennysrakennettu.

Alueen täydennysrakentaminen seuraa ruutukaavaa.

Suljettu korttelin sisäpiha.

Ranskalainen ja Saksalainen kirkko.

Aukiolle järjestelmällisesti istutettuja puita.

Prenzlauer Berg

Prenzlauer Berg ja Winsviertelin ympäristö noudattaa vapaampaa ruutu-kaavaa. Rakennukset ovat 5-6 kerroksia kytkettyjä kerrostaloja. Korttelit ovat alunperin olleet pääasiassa umpikortteleita, mutta toisen maailmansodan myötä osa kortteleista, erityisesti kortteiden nurkkarakennukset on tuhottu. Tuhottujen rakennusten tilalle on vuosikymmenien saatossa rakennettu kunkin ajan mukaisia rakennuksia, jotka kuitenkin ovat noudattaneet olemassa olevaa korttelirakennetta ja ympäröivien rakennusten kokoa. Alueella onkin paljon kerrostumia eri aikakausien rakennuksista. Siellä täällä on yhä tyhjiä, rakentamattomia tontteja, jotka saattavat olla väliaikaiskäytössä esimerkiksi puistoina. Prenzlauer Bergissä on näkyvis- sä runsaasti uutta täydennysrakentamista, jonka syntyyn ja tarpeeseen on vaikuttanut muurin purkamisen Saksojen yhdistymisen jälkeen 1990.

Prenzlauer Bergin alueella katulinjat ovat suoria ja näkymät esteettä- miä. Vanhan rakennuskannan osalta yksityisen ja julkisen tilan raja- us on selkeä. Rakennusten rajaamien kortteiden keskelle muodostuu yksityisiä sisäpihoja, joihin kulku on rajattua. Uudisrakennuksilla on pyritty osittain rikkomaan kaavaa ja luomaan puolijulkisia tiloja. Näissä mm. palveluita on sijoitettu kortteiden sisälle ja kevyenliikenteen väyliä on kuljetettu kortteiden läpi.

Entisen Berliinin muurin läheisyydessä yhdistyvät niin vanha kuin uusi rakennuskanta. Uudis- ja täydennysrakentaminen alueella on päässyt käyntiin vasta viimeisimmän vuosikymmenen aikana, sillä aluetta ei pidetty Berliinin muurin purkamisen jälkeen houkuttelevana asuinalueena. Nyt alue on vuorostaan hyvinkin suosittua aluetta Berliinissä uudisra- kentamisen osalta. Bernauer Straßen ympäristössä historia on näkyvillä isosti muistomerkkien ja nähtävyyksien muodossa. Berliinin muurin aluetta ei ole tarkoituksella rakennettu umpeen, vaan tyhjä alue on osittain muutettu puistoksi.

Alueen vanhemman rakennuskannan asukkaat ovat pääasiassa keskiluok- kaisia keskustaympäristössä viihtyviä ihmisiä. Alueen uudisrakennukset ovat selvästi arvokkaampia ja yksilöllisempiä. Liikkuminen alueella on helppoa pyörällä ja kävellen.

Uudisrakentamisella on myös tietyllä tapaa pyritty muuttamaan vanhaa kaupunkirakennetta. Muunmuassa Marthashofin asuinkokonaisuus on rakennettu osaksi vanhaa umpikorttelia, mutta kortteli onkin käännetty ns. väärinpäin niin, että rakennukset eivät rajaakaan katutilaa, vaan sisäpiha on saavutettavissa suoraan kadulta.

Prenzlauer Bergissä on jollain tapaa tutun oloista tunnelmaa, ja varsinkin kokoojakatujen lähellä syntyy mielikuva Kalliosta, jolla on historiansa Helsingin työläisten korttelina. Korkeista kerrostalokolosseista tulevat mieleen Puotinharjun tai Jakomäen korkeat 1960-luvun elementtikerros- talot. Kulttuuripanimon alueella on vahvasti yhtäläisyyksiä Kalasataman Teurastamon korttelin kanssa.

Christburger Straße 13

Puolijulkisen ja yksityisen tilan rajamailla.

Bernauer Straßens puistoalue.

Aukio.

Historian näkyminen Bernauer Straßella.

Historiallisia kerrostumia rakennuskannassa.

Bernauer Straße 8:n puolijulkisen sisäpiha.

Marthashofin yksityinen sisäpiha.

Gartenstadt Falkenberg

Falkenbergin puutarhakaupunki sijoittuu suhteellisen pienelle alueelle, käytännössä kahdelle kadunpätkälle. Alue koostuu kaksikerroksisista rivitaloista ja omakotitaloista, joiden orientaatio on samaan suuntaan, eli sisäänkäynti on kadun puolella ja yksityispiha jää rakennuksen toiselle puolelle. Osa taloista on kytkettyjä, rivitalomaisia kokonaisuuksia, joissa kunkin asunnon julkisivun väri vaihtelee. Alueella on myös valtavia, todennäköisesti useamman asunnon omakotitaloja sekä pienempiä yhden perheen omakotitaloja.

Ensimmäinen tie, Akazienhof on pihakatuminen. Isommalta kokoojakadulta rakennusten keskelle johtaa rauhallinen kapea katu. Kadulla ei ole erillistä jalkakäytävää, vaan alueella on pitkä ja kapea tietä reunustava puisto, jonka tien vastaisella puolella, talojen edustalla kulkee kapea kivetty väylä. Tien päässä on pysäköintialue. Tien päätyaluetta ympäröivät rakennukset joka puolelta.

Rivitalot kadun varrella on sijoitettu tiiviisti joko kadun tai kivetyn väylän varteen. Näiden edustalla on hyvin kapea etupiha ja takana yksityisemmät puutarhapihat. Kadun päädyssä sijaitseva talo on sijoitettu epätyypillisesti niin, että se ei sijoitu keskeisesti katuun nähden. Yksi taloista, isompi yksittäinen pientalo, on kauempana kivetystä väylästä keskellä tonttiaan. Talojen väleiltä lähtee kapeita kujia, joita rajaavat pensasaidat sekä puurakenteiset aidat. Kujat ovat selkeästi puolijulkista tilaa, sillä niiltä on osittainen näkymä yksityispihoille, mutta kuitenkin niitä pitkin pääsee läpikulkemaan seuraaville kaduille. Näkyvyyttä kujilta yksityispihoille estävät osittain myös piharakennukset.

Toinen katu, Gartenstadtweg, on selkeästi suurempi ja pidempi. Kadulla on enemmän liikennettä ja huomattavasti enemmän asutusta. Myös jalankulku on järjestetty molemminpuolin tietä. Kadulla suurin osa taloista on kytkettyjä kaksikerroksisia rivitalomaisia taloja, joiden julkisivut ovat hyvin värikkäitä. Loput taloista ovat massiivisia omakotitaloja.

Rakennukset on sijoitettu alueelle maastonmuotoja mukaillen. Osa taloista on kaduntasossa lähellä katua, osalla taas on hyvin suuri etupiha. Osa taloista on sijoitettu kadun lähelle rinteeseen niin, että suoraan kadulta kuljetaan portaita pitkin ylös etuovelle. Talojen sijoittelu kadun suhteen eri etäisyyksille välttelee monotonista näkymien sarjaa.

Asukasprofiili on hyvin toimeentulevaa keskiluokkaa, ja yksityisautoilu on vahva vaihtoehto alueen asukkaiden liikkumismuotona.

Vanhin Siedlung-alueista on tunnelmaltaan viehättävä ja helposti lähestyttävä, ja mittakaavaltaan samantyyppinen kuin Puu-Käpylä tai Puu-Valila. Alueella on rauhallinen tunnelma ja pihat ja puutarhat ovat mukavan runsaita.

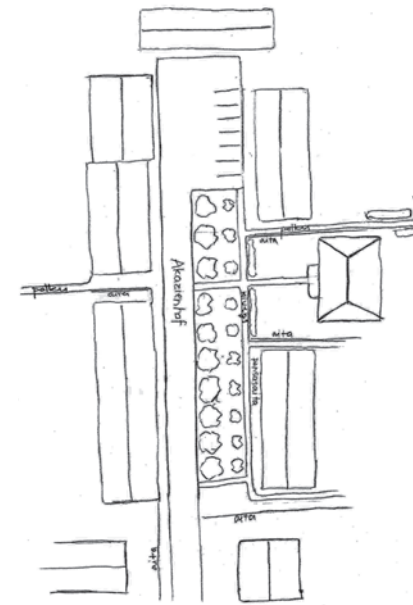
Puistokaistale Akazienhofilla.

Akazienhofin katuleikkaus.

Omakotitalo Akazienhofilla.

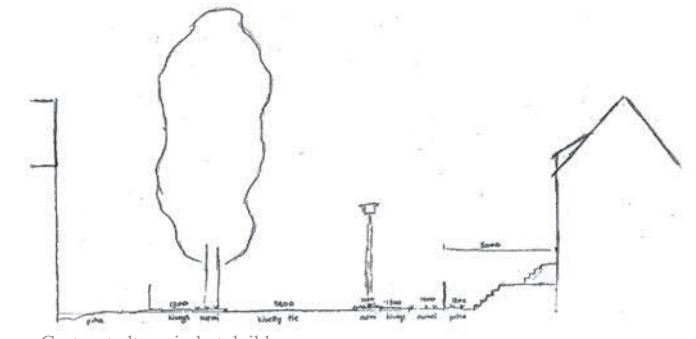
Alueen lyhyempi katu Akazienhof.

Julkisivuväritystä rivitaloissa.

Alueen pidemmän kadun, Gartenstadtwegin katunäkymä.

Gartenstadtwegin katuleikkaus.

Korkeusero katuun nähden.

Puolijulkisen kuja.

Etupihan puutarha ja julkisivujen väritystä.

HTW Berlin

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin eli Berliinin teknillinen ja taloustieteellinen korkeakoulu sijaitsee Treptow-Köpenickin kaupunginosassa Kaakkois-Berliinissä. Koulun alue on kokoluokaltaan hyvin valtava, sillä se toimii entisessä AEG:n kaapelitehtaassa, jotka rakennettiin 1890-1920-luvuilla. Osa rakennuksista on restauroitu kampuksen käyttöön 1990-luvun lopulta alkaen. HTW on toiminut alueella vuodesta 2006. Tehdasrakennuksissa on vielä runsaasti tilaa, jota ei ole valjastettu uuteen käyttöön, mutta alue on houkuttellut otollisen jokirantasijaintinsa myötä suojiinsa myös pieniä yrityksiä ja jopa asukkaita.

Väriykseltään kellankirjavat tiilirakennukset ovat pitkiä, syviä ja korkeita massoja, joissa kerroksia on 4-7. Rakennukset on suunnattu koillis-lounaissuuntaan. Luokkahuoneiksi muunnetuissa rakennuksissa käytävä sijaitsee massan keskellä ja luokkahuoneet pitkällä sivuilla. Tehdastaustansa vuoksi alueen ulkotiloissa liikkussa tulee puolijulkinen vaikutelma, sillä alue sulkeutuu korkeiden massojen ja tiiliaidan sisäpuolelle.

Koimme kompleksin jokseenkin hankalasti hahmotettavaksi, ja etäisyydet eri toimintojen välillä tuntuvat jalan kuljettuna hyvin pitkiltä. Toisaalta paikka sopii hyvin tällaiseen käyttötarkoituksen muutokseen, mutta liikumista tulisi helpottaa paremmilla opasteilla niin rakennusten sisä- kuin ulkopuolella. Tehdashistoriansa vuoksi ei synny kunnollista vaikutelmaa siitä, että rakennusten välinen tila olisi julkista ja vapaasti kuljettavaa tilaa vaan se tuntuu osin siltä, kuin liikkuisi yritysten takapihoilla.

Helsingissä ei täysin vastaavaa tehdasaluetta ole. Kalasataman tiilirakennukset luovat hieman samanlaista vaikutelmaa, mutta kokoluokka on matalampi. Parhaat referenssit mittakaavan suhteen olisivat ehkä Tampereen ja Forssan Finlaysonin alueet. Molemmissa kaupungeissa vanhoja puuvillakutomaita on valjastettu uuteen käyttöön mm. liike- ja kulttuuritiloiksi.

Erlaisiksi työskentelytiloiksi muutettuja tehdasrakennuksia.

Vanhoja tehdasrakennuksia.

Kampusaluetta.

Kampusalueen rakennuksia.

Tehdashallien välillä on runsaasti tilaa.

Kampusalueen uudistusta.

Märkisches Viertel

Märkisches Viertel oli aikansa merkittävin asuinrakentamisen suurhanke Länsi-Berliinissä. Alueen rakennukset ovat pääasiassa valtavia, jopa 18 kerroksisia toisiinsa kytkettyjä asuinkomplekseja. Kerrostaloryhmät muodostavat erilaisia, vaihtelevia kokonaisuuksia. Rakennusmassat on sijoitettu alueelle avoimen kaupungin periaatteiden mukaan niin, että rakennusten välillä on paljon tilaa eivätkä ne varjosta toisiaan. Käytännössä kaikki rakennusten väliset alueet ovat viheralueita, joissa on runsasta kasvillisuutta. Kookkaassa lähiökorttelissa on valtava mittakaava, mutta viheralueet korkeiden kerrostalomassojen välissä tekevät asuinalueesta kuitenkin viehättävän ja sopivan niin lapsiperheelle, eläkeläiselle kuin opiskelijalle. Kullekin talolle muodostuu rauhallinen sisäpiha, josta on käynti rappuihin.

Rakennusten muoto on polveilevaa ja niissä on käytetty paljon värejä. Ylhäältä päin katsottuna rakennusryhmät ovat monimuotoisia ja kompleksisia. Alue on hyvin vihreää ja kasveja on joka puolella. Sisäpihat ovat käytännössä tarkasti suunniteltuja pieniä puistoalueita, joiden halki kulkee useita polkuja. Myös pysäköintialueita varjostavat sinne istutetut puut.

Yksityisen ja julkisen tilan rajaus on häilyvää. Talojen sisäpihoille on helppo kulku rakennusten ali ja niiden viheralueet ovat käytännössä kaikille avointa tilaa. Ne eivät tunnu yksityisiltä, sillä ne ovat laajoja ja monitasoisia, jolloin pihalta ei ole suoraa näkymää kenenkään kotiin. Lisäksi pihojen poikki kulkevat polut ja kevyenliikenteenväylät houkuttelevat alueen läpikulkua.

Ensimmäisessä Senftenberger Ringin kohteistamme peruskorjaus on tehty viisi vuotta sitten. Talon asukasprofiili muodostuu pitkälti senioreista, jotka 1960-luvulla muurin syntymisen aikaan olivat muuttaneet taloon. 1961 syntyi nopealla aikataululla tarve rakentaa paljon asuntoja, kun Berliini jaettiin kahtia yhdessä yössä, ja idän ja lännen välinen raja suljettiin. Silloin pari-kolmekymppisinä vuokralle muuttaneet asukkaat ovat monet jääneet taloon asumaan näihin päiviin saakka. Ihmiset muuttavat talon sisällä elämäntilanteensa mukaan asunnosta toiseen silloin, kun tilantarve muuttuu.

Asukaskunta on taustaltaan kirjavampaa kansallisuuksien puolesta. Ostoskeskuksen ympärys kokoojakadun varressa tuntuu levottomammalta kuin itse kerrostaloalue. Liikkuminen julkisilla kulkuneuvoilla tai pyörällä tuntuu alueella luontevimmalta, vaikka autoillekin on pysäköintipaikkoja jonkin verran.

Helsingissä ei ole saman mittakaavan asuinkomplekseja, mutta samankaltaista avoimen kaupungin kompleksista ja massiivista rakennussijoittelua on toteutettu muunmuassa Pihlajamäessä. Myös Pihlajamäessä rakennusten väleille muodostuu osittain suljettuja sisäpihoja, jotka kallioisen maaston ansiosta ovat luonnostaan monitasoisia.

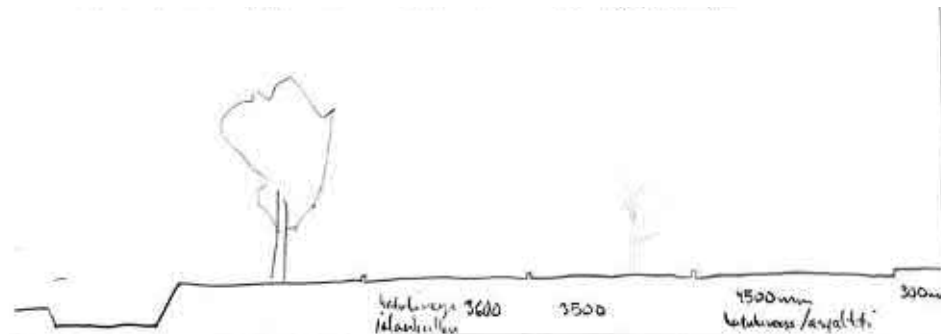
Aurinkoisena ja lämpimänä päivänä alue vaikuttaa hyvinkin miellyttävältä ja rauhalliselta. Ennako-odotusten vastaisesti koko alue on hyvin siisti ja turvallisen oloinen. Monitasoiset ja vaihtelevat sisäpihat houkuttelevat tutkimaan aluetta tarkemmin.

Asuinkomplekseja Märkisches Viertelissä.

Sisäpihaa Senftenberger Ringin ensimmäisessä asuinkokonaisuudessa.

Sisäpihan leikkaus.

Rakennusten väritystä.

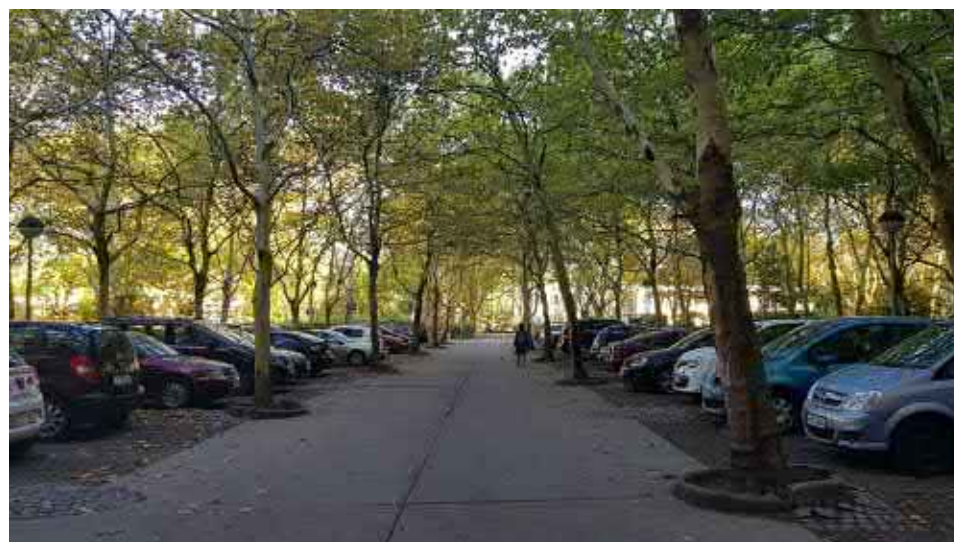
Luonnos sisäpihalta.

Monitasoinen sisäpiha.

Erlaisilla kiveyksillä päällystettyjä polkuja sydänkorttelissa.

Kasvillisuus pysäköintialueilla.

Potsdamer Platz

Ensivaikutelmaltaan Potsdamer Platz on kovan rahan bisnesaluetta, jossa rakennusten koossa ja näyttävyudessa ei ole säästelyä. Tämäkin alue on muodostunut pitkälti muurin murtumisen jälkeen, ja alueella on vielä havaittavissa useita rakentamattomia tontteja esimerkiksi Uuden Kansalliskonserttisalin ja Filharmonian välissä. Kaupunginosassa on runsaasti uutta rakennuskantaa ja materiaaleissa on käytetty paljon terästä ja lasia. Korkeat rakennukset ovat massiivisia ja monumentaalisia. Rakennukset muodostavat kokonaisuuksia joko yksittäin tai korttelirakenteina. Suuret korttelit eivät ole symmetrisiä tai säännöllisiä vaan muotoutuvat ympäristön linjojen, kuten teiden, joen ja puistojen mukaan.

Potsdamer Platzilla on paljon julkista tilaa, joka jatkuu osin rakennusten sisälle. Esimerkiksi Sony Centerissä useampi erillinen rakennus on yhdistetty kokonaisuudeksi osittain kattamalla niiden välinen sisäpiha, jolloin muodostuu sisätilamainen julkinen tila. Myös julkisia, urbaaneja viheralueita on sijoitettu rakennusten väliin. Vilkasliikenteinen pääväylä halkoo aluetta ja pysäköinti on sijoittunut maan alle. Jalankulkija tuntee olonsa pääväylän läheisyydessä turvattomaksi.

Kaupunginosa vastaa lähinnä Espoon Keilaniemeä, sillä Helsingin puolella korkean rakentamisen vaihe on vasta käynnistymässä. Helsingissä samanakaltaisuuksia on mm. Ruoholahdessa, johon on keskittynyt paljon toimistorakentamista. Monumentaalista, lasi- ja teräsrakenteista rakennuskantaa Helsingistä löytyy myös keskustan tuntumasta, mm. Kiasma, Sanomatalo sekä rakenteilla oleva keskustakirjasto.

Alue on selkeästi kohdistettu bisnesmiehille ja ihmisille, jotka viihtyvät ihmisvilinässä kaupungin sykkeessä. Useimmat rakennuksista ovat hybridirakennuksia, joissa yhdistyy asunto-, toimisto- ja liikerakentaminen. Alueella on useita kauppakeskuksia, jotka houkuttelevat paikalle niin paikallisia kuin turistejakin. Aluetta halkova pitkä kapea puistoalue vaikuttaa olevan aurinkoisina ja lämpiminä päivinä ihmisten suosiossa.

Pienoismalli korttelirakenteesta.

Potsdamer Platzin rakeisuutta.

Aluetta halkova puistoalue

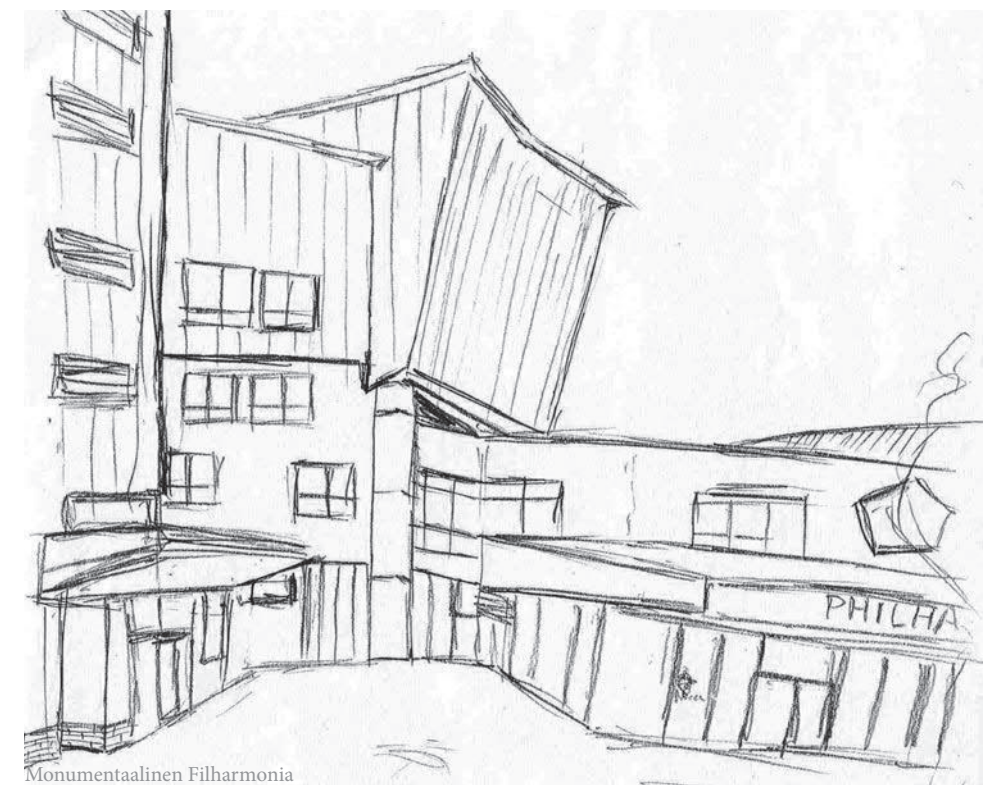
Asuintalon ja liiketilojen hybridi.

Sony Centerin katettu sisäpiha.

Filharmonia kattomuotoja.

Monumentaalinen Filharmonia

BERLIINI

EKSKURSIORAPORTTI

1.-5.10.2018

Projekti 10 - Yhdyskuntasuunnittelu

Teemu Kiiveri ja Valtteri Nikulainen,

RA15, 31.10.2018

Großsiedlung Siemensstadt

Scharoun, Wagner, Gropius, Bartning, Häring, Forbat ja Hanning, 1929-1934

Siemensin tehtaan työntekijöille suunniteltiin ja rakennettiin vuosina 1929-1934 suurasuina-alue, Siemensstadt. Se edustaa siedlung-ajattelua, joka vallitsi ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä aikana. Siedlungien taustalla on Berliinin väkiluvun nopea kasvu ja asuntopula, joiden ratkaisemiseksi siedlungit tarjosivat avoimia ja terveellisiä asuina-alueita. Siedlungien kantavia käsitteitä olivat valo, ilma ja aurinko.

Alueen toinen nimi, Ringsiedlung viittaa sitä suunnitelleen arkkitehtiryhmän nimeen Der Ring, johon kuuluivat aluetta suunnitelleet Hans Scharoun, Martin Wagner, Walter Gropius, Otto Bartning, Hugo Häring, Fred Forbat ja Rudolf Hanning.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan rajaus

Alue rakentuu pääasiassa 3-5 kerroksista asuinrakennuksista ja niiden väliin jäävistä puistoalueista. Asuinkerrostalot ovat lamellitaloja ja ne on suunnattu pohjois-eteläsuuntaan. Rakennusten keskimääräinen runkosyvyys on noin 10 metriä.

Rakennusten julkisivut ovat pääasiallisesti valkoisia tai hyvin maanläheisiä ruskean sävyjä. Materiaaleina on tiili ja rappaus.

Rakennukset ovat melko etäällä toisistaan ja niiden väliin jää noin 20-30 metriä leveä puistovyöhyke. Parvekkeet ovat pääasiassa etelän puolella. Keskellä olevia kerrostaloja ympäröi itä-, etelä- ja länsipuolilla pitkät lamellitalot, jotka muodostavat alueelle ikään kuin sitä suojaavan muurin. Pohjoispuolella on suuri puistoalue.

Julkinen katutila rajautuu puolijulkisiin puistoihin, joiden kautta kuljetaan yksityiseen tilaan, eli rakennusten sisäänkäynneille. Autot on pysäköity kadunvarsille tai pysäköintialueille. Rakennusten välissä oleva isompi puistoalue tuntuu vielä julkiselta tilalta. Rakennusten ja katujen välissä on usein viheraluetta, joka antaa mielikuvan siitä, että siirrytään kohti yksityisempää tilaa. Hugo Häringin suunnittelemissa kerrostaloissa ensimmäisen kerroksen asunnoilla on parvekkeen sijasta oma piha, jota ei ole suojattu ulkopuolisten katseilta.

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

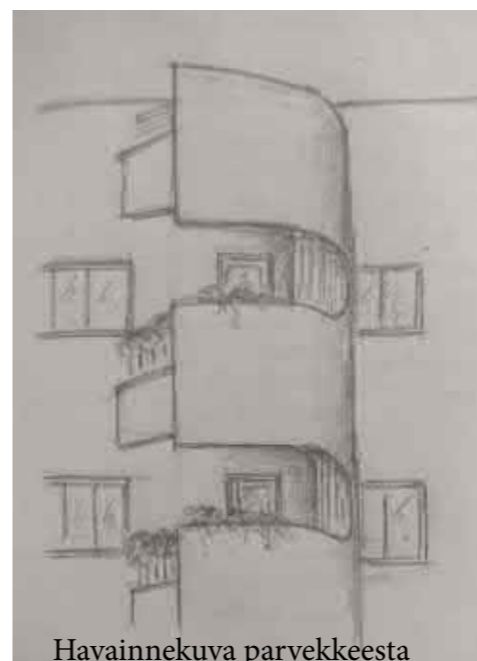
Koska alue on kaukana peruspalveluista, kuten ruokakaupoista, ja Berliinin keskustasta, ideaaliasukas on autoilija. Rauhallinen asuina-alue tuo alueelle perheellisiä ja vanhempia asukkaita. Alueen vehreys ja läheisyys suureen puisto-alueeseen vetää puoleensa ulkoilevia ja luonnosta pitäviä ihmisiä.

Helsingissä samoja periaatteita toteuttavat mm. Vanhan Herttoniemen ja Siilitien metroaseman läheinen alue, Olympiakylä sekä Roihuvuori.

Ajatuksia alueesta

Asuina-alue on mittakaavaltaan mukavan pientä ja matalaa. Siemensdammilta saavuttaessa Hans Scharounin suunnittelemaat valkoiset rakennukset muodostavat ikään kuin portin toivottaakseen saapujan tervetulleeksi alueelle. Viheralueet luovat alueelle yksityisyyden tunnetta rajaamalla julkista ja yksityistä tilaa.

Alue toteuttaa hyvin valon ja auringon periaatteita. Vaikka viheralueet ja keskeispuisto sijaitsevat rakennusten välissä, ne saavat rakennusten suuntauksen ja mataluuden ansiosta paljon valoa ja aurinkoa. Tunnelma alueella oli rauhallinen.

Havainnekuva parvekkeesta

Westend Villenkolonie

1860-, 1920-30- ja 1950-luvut

Westend Villenkolonie kehitettiin 1860-luvulla asuinalueeksi Berliinin porvaristolle. Se edustaa aikansa ruutukaava-ajattelua. Villenkolonie on pieni huvila-alue Westendin alueella ja sitä kutsutaankin usein vanhaksi Westendiksi. Sitä pidetään yhtenä Berliinin vanhimmista asuinalueista. Se käsittää n. 70 hehtaarin alueen, jolla asuu liki 4 600 asukasta. Alueen rakennuskanta on pääosin pientaloja ja huviloita sekä suurlähetystöjä ja konsulateja. Alueella on myös 1920-30- ja 1950-luvulla rakennettuja taloja.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan rajaus

Vehreä Westendin alue koostuu ns. vanhasta Westendistä, eli Villenkolonien huvila-alueesta sekä uudemmasta Westendin kaupunginosasta, jossa sijaitsee esimerkiksi Berliinin olympiastadion (alin kuva). Villenkolonien alue koostuu melko suurille tonteille sijoitetuista pientaloista, jotka ovat pääosin rakennettu 1900 -luvun alussa sekä 1950 -luvulla. Alueelta löytyy muutama uudempikin pientalo. Tontit ovat vehreitä ja alueen keskellä on suuri puisto.

Palvelurakennukset, kuten päiväkotia ja koulu, istuvat pientalojen korttelirakenteeseen noudattaen samanlaista mitta-kaavaa ympäröivien pientalojen kanssa.

Rakennukset ovat kivisiä ja yhdestä kahteen kerrokseen. Osat taloista ovat kytketty toisiinsa

Alueen katuverkosto on reunustettu puin. Kävelytie kulkee ajotien molemmin puolin. Pysäköinti on sijoitettu kadunvarsille. Tontteja on kadun molemmilla puolilla ja ne on reunustettu kivimuurein tai aidoin. Rakennus sijaitsee noin 5-10 metrin päässä tontin rajalta.

Julkinen ja yksityinen tila rajautuu selkeästi tonttien rajalla aidalla tai muurilla. Puolijulkista tai -yksityistä tilaa ei ole havaittavissa. Alueen keskellä sijaitsee kahden tien risteyksessä suuri julkinen puistoaukio, Branitzter Platz (leikkauskuva keskellä).

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

Helsingissä saman tyylisiä alueita ovat Munkkiniemen pientaloalue, Eira ja Kuusisaari. Myös Kulosaaren suurlähetystöalueella on havaittavissa samanlaista arkkitehtuuria ja aatteita, mutta ei ruutukaavamaista toteutusta. Pakilan pientaloalue on ruutukaavaan toteutettu, mutta arvokkuuden tunne ei välity yhtä voimakkaasti.

Alue on suunnattu selvästi varakkaammalle väestölle. Alueella saavutaan yleensä omalla autolla, jonka saa turvallisesti parkkiin omalle aidatulle pihalle.

Ajatuksia alueesta

Tunnelmaltaan alue oli hyvin rauhallinen ja turvallinen. Mukavaa tunnelmaa loi vehreyden määrä ja lehtipuiden rajaamat katutilat. Alueen arkkitehtuuri on korkealaatuista. Paikoitellen kasvillisuus yms. näytti hieman huonosti hoideltulta, joka ei oikein sopinut alueen ilmeeseen.

Alueelle rakennetut uudemmat rakennukset sopivat ympäröivään rakennuskantaan hyvin, sillä ne eivät jätä vanhempia huviloita varjoonsa.

Hufeisensiedlung (Großsiedlung Britz)

Bruno Taut ja Martin Wagner, 1925-1930

Nimensä mukaisesti Hufeisensiedlung tarkoittaa ”hevoskenkälähiötä”, joka juontuu sen keskellä sijaitsevan rakennuksen muodosta. Bruno Taut ja Martin Wagner suunnittelivat 350 metriä pitkän lamellitalon ympäröimään sen keskelle jäävää lampea. Hufeisensiedlung sijaitsee Berliinin Britzin alueella ja sitä pidetään nykyaikaisen kapunuki- ja asuntosuunnittelun merkkipaaluna. Suunnittelun ydinajatuksena olivat siedlungeille oleelliset valo, ilma ja aurinko, joita Hufeisensiedlungilla haluttiin tuoda vähävaraisten vuokra-asuntoihin.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan raja

Großsiedlung Britzin alue rakentuu pitkistä rivitaloista, matalista kerrostaloista sekä omakotitaloista. Alueen keskellä sijaitsee maamerkinäkin toimiva hevoskenkän muotoinen asuinrakennus, joka on nähtävillä myös lentokoneesta.

Alueen rakennukset ovat pääosin 2-3 kerroksisia ja niissä on käytetty rohkeasti värejä. Rivitalojen julkisivut on maalattu tummanpunaisella ja keltaokralla ja talojen päädyt sinisellä. Eniten esillä on kuitenkin rakennusten sisäänkäyntien ovien vaihtelevat värit sekä vaihtelevat etupihat.

Hevoskenkätalossa puisto on olennaisessa osassa asuntoja. Jokaisella sisäpihan asunnolla on näkymä lammelle. Alimpien kerrosten asunnoilla on myös sisäpihalla noin kymmenen metrin pituinen yksityinen, joka on reunustettu korkein pensasaidoin. Hevoskenkätalon pitkän lamellin läpi kulkee säteittäin kulkureittejä, jotka mahdollistavat kulkemisen rakennuksen läpi.

Rivitaloilla on pieni etupiha, joka erottaa sen autotiestä. Autot on pysäköity kadunvarsille ja tiet tuntuvat paikoittain varsin ahtailta. Katuja reunustavat lehtipuut.

Alueella on selkeitä yksityisyyden asteita. Hevoskenkätalon sisäpiha tuntuu jo puoliyksityiseltä. Asuntojen omat pihat on aidattu korkein pensasaidoin näköesteiksi, jolloin yksityisen alueen raja on konkreettinen. Rivitalojen sisäänkäynnin etäisyys autotiestä on n. 3-5 metriä ja se muodostaa puolijulkisen/puoliyksityisen vyöhykkeen sisäänkäynnille saavuttaessa.

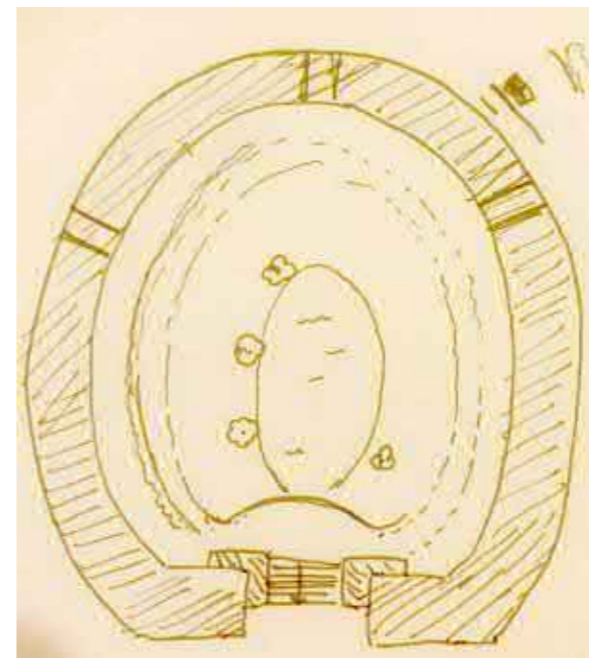
Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

Rivitaloalue tuo mieleen Vanhan Herttoniemen puurivitalot Karhutien varrella.

Alueen asukas on keskiluokkainen, autoileva ja perheellinen. Asukas on valmis hoitamaan omaa pihaa sekä kotiaan, sekä on halukas saamaan kodistaan persoonallisen näköisen. Alueen rauhallisuus vetää puoleensa myös vanhempaa väestöä ja perheitä.

Ajatuksia alueesta

Alueen yleisilme on huoliteltu. Se, että asukkaat ovat itse saaneet päättää etupihansa käytöstä on sekä hyöty että haitta: persoonallisuus hajauttaa katujulkisivun yhtenäisyyttä, mutta luo asukkaalle mielekkäämpää asumista. Hevoskenkätalon sisäpiha vaikutti ylläpidetyltä ja siellä tehtiinkin puistotöitä. Värikkäät talot eivät varmasti masenna pimeimpinäkään vuodenaikoina.

Interbau '57, Hansaviertel

Gerhard Jobstin, Willy Kreuer, Otto Banning, 1957

Hansaviertelin alue pommitettiin pahoin toisen maailmansodan aikana ja jälleenrakennuskautena se rakennettiin uudestaan. Siitä järjestettiin arkkitehtikilpailu vuonna 1953, jonka voitti Gerhard Jobstin ja Willy Kreuerin ehdotus. Alueen yleissuunnittelusta vastasi Otto Banning. Voittanut ehdotus perustui avoimen kaupungin suunnitteluperiaatteisiin, jossa korostuvat avoin tila, vapaasti sijoitellut rakennukset sekä niitä ympäröivät viheralueet.

Hansaviertel rakennettiin Interbau-rakennusnäyttelyä varten ja rakennusten suunnitteluun osallistui lukuisia arkkitehteja ympäri maailmaa, mikä toisaalta oli myös osa Itä- ja Länsi-Saksojen välistä kilpailua.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan rajaus

Hansaviertel koostuu pääosin kerrostalorakennuksista, muutamista pientaloista, kahdesta kirkosta, kirjastosta ja metroasemasta.

Kerrostalot on aseteltu toisiinsa nähden väljästi. Rakennusten väliin jää paljon tilaa viheralueille. Kerrostalojen etäisyydet toisistaan ja suuntaukset mahdollistavat myös auringonvalon maksimaalisen hyödyntämisen asunnoissa.

Yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan erottaminen alueella oli vaikeaa, sillä selkeitä kortteileita ei juurikaan muodostu. Pientaloille johtavat pienemmät tiet tuntuivat jo puoliyksityiseltä tilalta, mutta kerrostalojen piha-alueet olivat täysin julkista aluetta. Julkisen ja yksityisen tilan välinen raja kulki siis lähinnä rapun ovella. Interbau-näyttelyyn kuulunut Unite d'Habitationissa pääsimme jopa kiertämään rappukäytävissä, joten yksityisyys oli häilyvää.

Katuja reunustaa puut, mutta kävelytien ja autotien välissä ei ole kuin katukiveys. Autot on pysäköity tienvarsille tai pysäköintialueille. Alueen halkaisee raskaampi ajoväylä Altonaer Straße.

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

Alueen rakennusten tehokkuus, ulkonäkö ja korkeus tuovat mieleen 60- ja 70-luvun lähiöt Helsingissä, kuten Kontulan ja Itäkeskuksen. Rakennusten sijoittelu tuo mieleen Maunulan.

Ideaalinen asukas on vähätuloinen vuokra-asuja, joka käy kaupungin keskustassa töissä. Alueelta on hyvät kulkuyhteydet ympäri Berliiniä, joten auto ei ole pakollinen. Alue vetää puoleensa myös ulkoilijoita vehreytensä ansiosta.

Ajatuksia alueesta

Alueen mittakaava on liian suuri. Suuren mittakaavan ja selkeän korttelirakenteen puutteesta tulee turvaton olo. Näyttelymäiset rakennukset eroavat toisistaan suhteellisen paljon, joten koherenttia julkisivumaailmaa ei synny. Alue on kuitenkin miellyttävän väljästi rakennettu.

Friedrichstadt

Friedrichstadt on Berliinin vanha kaupunki, joka sijaitsee Spree-joen eteläpuolella kaupungin keskustassa. Alueen historia vie 1600-luvun puoliväliin, jolloin Brandenburgin hallitsija, Fredrik Vilhelm, käski muuttaa Berliinin linasta johtaneen ratsastustien puistokujaksi, Unter den Lindeniksi.

1600-luvun lopulla asutus alkoi levitä linnan alueelle ja Unter den Lindenin varrelle kohosi ensimmäiset rakennukset. Rakentamisen aloittamisesta seuranneena vuonna alueella seisoivat jo 300 taloa.

Alueella on havaittavissa selkeitä barokin ihanteiden mukaisia aukiosommitelmia: Mehringplatz, Leipziger Platz ja Pariser Platz sekä Brandenburgin portti. Näiltä aukioilta lähtevät aluetta halkovat pitkät katuakselit.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan rajaus

Alue rakentuu ruutukaavaan ja rakennukset muodostavat suuria ja umpinaisia kortteleita. Alueen pitkä pääkatu, Friedrichstraße, kulkee alueen keskellä. Friedrichstadtin alue koostuu pääasiassa asuinkerrostaloista ja liikerakennuksista. Seassa on myös mm. barokkikirkot sekä yliopiston rakennuksia ja konserttitalo.

Massoittelu alueella on yhteneväistä ja rakennukset ovat pääosin melko saman korkuisia. Rakennusten väliin jäi yleensä ajotie, jonka molemmin puolin oli tilaa pysäköinnille. Rakennusten julkisivuissa on kuitenkin paljon vaihtelua aukotuksessa, väreissä sekä materiaaleissa. Pääosin melko vanhan rakennuskannan seassa on uusia asuinkerrostaloja ja townhouse-tyylisiä asuntoja, jotka sopivat alueen ilmeeseen hyvin.

Julkisen ja yksityisen tilan raja oli melko selvä. Julkisesta katutilasta siirryttiin suoraan rakennukseen sisään. Poikkeuksena etenkin townhouse-rakennuksissa, joissa oli oma puolijulkinen puskurialue, jossa oli yleensä asunnon parkkipaikka sekä sisäänkäynti. Yksityistä tilaa olivat myös kortteleiden sisäpihat.

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

Alue on suunnattu hyvin toimeentulevalle väestölle, joka haluaa asua ja olla töissä alueen palveluiden äärellä. Alueella on hyvät julkiset kulkuyhteydet joka paikkaan, joten omaa autoa ei välttämättä tarvita.

Vastaavan tyyllisiä alueita Helsingissä voisivat olla Punavuoren, Ullanlinnan ja vanhan Kampin sekä Engelin suunnittelema Tuomiokirkon ja Esplanadin alue.

Ajatuksia alueesta

Alue vaikutti melko kolkolta, joka osin johtui siitä että melkein kaikki kadut olivat suljettu juhlapäivän takia. Normaalisti alue on varmasti todella vilkas ja äänekäs eikä voinut erehtyä, etteikö olisi aivan kaupungin keskustassa. Alue vaikutti myös todella turvalliselta paikalta.

Prenzlauer Berg

Prenzlauer Berg sijaitsee lähellä Berliinin ydintä ja se rakennettiin aikoinaan kaupunkiin massoittain muuttaneiden työläisten asuinalueeksi. Itä-Saksan aikanakin Prenzlauer Berg veti puoleensa taiteilijoita ja toisinajatteliijoita, jotka saivat elää muita vapaammin DDR:ssä.

Muurin murtumisen jälkeen alueen maine ja edulliset vuokrat vetivät puoleensa opiskelijoita ja taiteilijoita. Alueesta muodostui trendikäs kaupunginosa, jonka leveät kadut kahviloineen tarjoavat arjen palveluita ja yhteisen olohuoneen alueen asukkaille. Prenzlauer Berg on tunnettu sisäpihoistaan. Nykypäivänä alue vetää puoleensa myös ylemmän luokan ihmisiä ja perheitä.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan rajaus

Alue on rakenteeltaan melko tiivis ja yhtenäinen. Alue muodostuu pääosin keskimäärin 5-kerroksista asuinkerrostoista, joissa oli usein liiketilaa katutasossa.

Rakennukset muodostivat suuria ja melko suljettuja kortteleita. Jotkut korttelit olivat avoimempia sotien tuhojen seurauksena, mikä toisaalta on mahdollistanut myös vaihtelevuutta suljettuun korttelirakenteeseen. Alueella oli useita tädennysrakentamisen seurauksena syntyneitä moderneja ja muusta arkkitehtuurista poikkeavia rakennuksia, jotka täyttivät tuhoutuneita kortteleiden osia. Useat kadut olivat mukulakivikatuja ja pysäköinti oli niiden molemmin puolin. Katuja reunustivat pääosin puurivistöt. Rakennusten värimaailma oli hillitty vaikka muutoin rakennusten arkkitehtuuri erosi toisistaan.

Julkinen ja yksityinen tila rajautuivat usein suoraan rakennuksen julkisivuihin ja porttikongeihin. Yksityiset sisäpihat luovat rauhaa asukkaille melko vilkkaasta katutilasta. Kortteleiden sisäpihojen yksityisyysvaikutelmat vaihtelivat niiden väliin jäävän tilan koon mukaan. Townhouse-kotien sisäpiha oli niin kapea, että se tuntui jo yksityiseltä tilalta (alin kuva).

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

Ideaalinen asukas on hyvätuloinen ja sellainen, joka haluaa asua urbaanissa ympäristössä. Hyvät julkiset kulkuvälineet mahdollistavat sen, että omaa autoa ei välttämättä tarvitse. Alueella sijaitsee päivähoito- ja koulurakennuksia, joten perheellisetkin voivat alueella asustaa.

Vastaavanlainen alue Helsingissä voisi olla Jätkäsaari, sillä molemmissa on sekoitettu tyylikkäästi uutta ja vanhaa rakennuskantaa ja luotu eloisa urbaani ympäristö. Tiiveydeltään vastaavanlainen alue voisi olla esimerkiksi Punavuori.

Ajatuksia alueesta

Alue oli tunnelmalta turvallinen ja viihtyisä. Monet pienet kahvilat, ravintolat ja liikkeet olivat kutsuvia ja loivat alueelle mukavaa tunnelmaa. Liikennettä oli melko vähän, jonka takia alue vaikutti rauhalliselta.

Pyöräretki antoi hyvän kuvan tiiviissä ajassa siitä, kuinka Berliini on sotien jälkeen rakennettu ja miten muuri ja kylmä sota vaikutti ihmisten elämään ja arkkitehtuuriin.

Gartenstadt Falkenberg

Bruno Taut, 1913-1916

Arkkitehti Bruno Taut sai 1912 toimeksiannon suunnitella Falkenbergin alue. Hänen kokonaissuunnitelmassaan alueelle sijoittui 1 500 huoneistoa 7 000 asukkaalle. Falkenberg oli ensimmäinen vuokra-asuntoalue, jossa puutarha- ja pihasuunnitteluun palkattiin puutarha-arkkitehti Ludwig Lesser. Rakentaminen kuitenkin keskeytyi ensimmäisen maailmansodan takia ja alueen toteutus ei yltänyt tarkoitettuun: lopulta alueelle rakennettiin vain 128 asuntoa.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan rajaus

Alueen rakennukset ovat pääosin omakoti- ja rivitaloja. Palvelut ja julkinen liikenne on saavutettavissa Berlin-Grünaun aseman lähetyviltä.

Akazienhofveg -tie on lyhyt ja se päättyy pieneen puolijulkiseen sisäpihaan. Sen ympärille sijoittuu viisi rakennusta ja useampi asunto. Sisäpihalla sijaitsee kauniita vanhoja puita. Sisäänkäyntijulkisivut ovat mittakaavaltaan helposti lähestyttäviä ja ovet ovat matalia. Gartenstadtveg on pidempi katu, jonka molemmin puolin on sijoitettu asumista. Kadut on kivipäällysteiset ja reunustettu puin. Autotien molemmin puolin kulkee kapeat kävelytiet. Asunnoilla on pääosin kaksi pihaa, joista toinen on pienempi ja sijoittuu julkiselle puolelle, joten se toimii sisäänkäyntinä. Pihat on aidattu muurein tai aidoin. Osittain rakennuksissa oli korkea nousu ennen sisäänkäyntiä, joten esteettömyys ei täyty.

Julkisivut ovat pääosin samasta paletista erilaisin sointuvin sävyin. Muutama erilainen julkisivu alueelta löytyi, kuten esimerkiksi kirkkaansininen päätyrakennus kuvassa keskellä.

Gartenstadt Falkenberg on vehreä asuinalue ja viheralueet on pääosin villiintyneen hoidettuja.

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

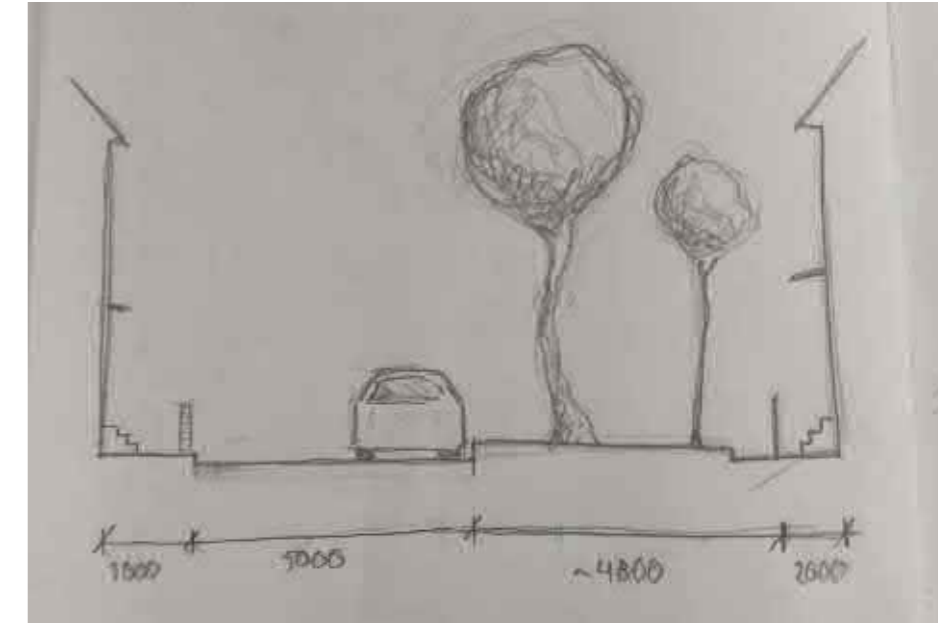
Gartenstadt Falkenberg vaikuttaa keskituloisen tai varakkaan autoilevan asukkaan alueelta. Matka Berliiniin kestää vajaan tunnin, joten auto on oleellinen osa arkea. Julkinen liikenne kulkee myös alueelle. Oma piha velvoittaa asukasta huolehtimaan puutarhasta. Rauhallisuus ja etäisyys kaupungista vetää asuinalueella vanhempaa väestöä.

Helsingin Kulosaari tai Munkkiniemen pientaloalue vastaa samanlaista tehokkuutta ja tunnelmaa. Toisaalta Marjanmies ja Jollaksessa on myös samanlaista arvokkuutta.

Ajatuksia alueesta

Gartenstadt Falkenberg oli suosikkien joukossa käydyistä alueista. Alueen mittakaava on helposti lähestyttävä. Julkisivujen väri, rakennusten massoittelu ja sijoittelu maastonmuotojen mukaan luo yhtenäisen alueen. Gartenstadt Falkenberg on kokonsa puolesta helposti tutustuttavissa ja alueesta saa kokonaiskuvan nopeasti.

Alue on rauhallinen ja hiljainen, ikään kuin aika olisi pysähtynyt. Maastonmuotojen vaihtelu ja Gartenstadtvegin pieni kaartelu luo mielenkiintoa maisemiin.

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin

1900-luvun alku

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin, tuttavallisemmin HTW, sijaitsee entisellä tehdasalueella. HTW:n rakennukset ovat muutettu koulun käyttöön. Koululla on myös uudisrakennuksia alueella, jotka on rakennettu 2000-luvulla.

Tehdasalue sijaitsee Berliinin Treptow-Köpenickin alueella. 1897 alueella toimi AEG:n (Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft) sähkölaitos ja Euroopan suurin kaapelitehdas. Pian tehtaan rakentamisen jälkeen rakennettiin työntekijöille asuntoja. Kaapelitehdas lopetti toimintansa 1990, jonka jälkeen alue hiljeni ja on nyt lähes autio. Vuonna 2006 HTW muutti ensimmäiseen rakennukseen tehdasalueella ja pian kampus laajeni nykyiseen kokoonsa. Kampus on keskittynyt tieteseen, teknologiaan, suunnitteluun, kulttuuriin sekä rakentamiseen ja siellä opiskelee yli 9 000 opiskelijaa.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan raja

HTW:n alue sijaitsee Spreejoen varrella. Se mahdollisti aikanaan suuren osan tehtaan logistiikasta. Alueella on paljon keltatiilisiä tehdasrakennuksia tyhjiillään. Joitan halleja oli muutettu tai lisärakennettu modernein ottein asunnoiksi tai työskentelytiloiksi.

Alueelle ominaista on pitkät samansuuntaiset hallirakennukset. Kampukselle muodostuu rakennusten väliin jäävä sisäpihamainen aukio. Joen varrella kulkee kävelyreitti, jota pitkin pääsee kävelemään alueen läpi.

Eri julkisuusasteen tilat ovat alueella selkeät. Hallirakennusten välissä on puolijulkista tilaa, jota rajaa selvät seinät. Yksityisiä ulkotiloja ei juurikaan ole.

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

Tehdasalueella ei tällä hetkellä asu juurikaan ihmisiä, mutta alueen kehittyessä siellä voisi asua HTW:n opiskelija ja trendien aallonharjalla kulkeva hipsteri. Pysäköintialueita tehdasrakennusten alueella ei ole, mutta julkinen liikenne kulkee aivan alueen vierestä.

Vastaava alue Helsingissä on Kalasataman tukkutorin alue sekä Ruoholahden Kaapelitehtaan ympäristö.

Ajatuksia alueesta

Tehdasalue tämän hetkessä ulkoasussaan on kolkko ja kylmä. Kunnostetut ja muutetut tehdasrakennukset vaikuttavat hienoilta tiloilta, joista on näkymä Spreejoelle (alin kuva). Kun alueen kehityssuunnitelmat laaditaan ja saadaan realisoitua, alue vetää varmasti puoleensa nuorta väestöä. Alue tarjoaisi hyvät puitteet asumiselle, kulttuuritoiminnalle, start-up -toiminnalle ja erilaisille palveluille.

Alueen kohokohta oli vierailu Peter Behrensin suunnittelemissa Behrensbaussa (kuva keskellä oikealla), jossa oli kaunis korkea aulatila lasikattoineen sekä pater noster -hissi.

Märkisches Viertel

1960-70 -luvut

Märkisches Viertel oli aikansa merkittävin asuinrakentamisen suurhanke Länsi-Berliinissä. Sen alueesta laadittiin 1959 raportti, jossa silloisen alueen todettiin olevan alkeellinen ja epäterveellinen: asunnoissa ei ollut juoksevaa kuumaa vettä eikä omia kylpyhuoneita. Rakennukset purettiin uudisrakentamisen tieltä ja asukkaat pakotettiin muuttamaan uusiin kerrostaloihin.

1962 arkkitehdit Hans C. Müller, Georg Heinrichs ja Werner Düttman esittivät Märkisches Viertelin kaupunkisuunnittelukonseptin, joka perustui avoimen kaupungin periaatteisiin. Kasvavaan asuntopulaan vastasi uusi rakentamisen innovaatio Plattenbau-betonielementtijärjestelmä. Vuosina 1963-1974 alueelle rakentui 17 000 asuntoa 50 000 asukkaalle. Suunnitteluun osallistui 35 arkkitehtiä, joista osa oli ulkomaisiakin.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan raja

Märkisches Viertel koostuu pääosin korkeista kerrostalomuodostelmista, jotka on rakennettu alueen kehätien, Senftenberger Ringin ympärille. Etelä-, itä- ja länsiosissa on myös pientaloasutusta. Palvelut sijoittuvat Märkisches Viertelin keskellä sijaitsevaan ostoskeskukseen, jonka välittömässä läheisyydessä on myös liikuntapuisto ja kulttuurikeskus. Alueen keskellä sijaitsevan puiston ympärille on sijoitettu julkisia palveluita, kuten päiväkotia ja koulu.

Kerrostalojen sijoittelu vaihtelee suorakulmaisesta sommittelusta vapaampaan muotoon. Ostoskeskuksen itäpuolella sijaitsee suorakulmaista ja korkeaa rakentamista. 10-15-kerroksisten rakennusten väliin on suunniteltu vihreää pihaa, joka myös rikkoo alueen massiivista mittakaavaa. Pohjoisessa kerrostalot muodostavat vapaampia sommitelmia ja lähes umpikortteleita. Näissäkin sisäpihat ovat vihreitä ja niille on sijoitettu erilaisia toimintoja, kuten leikkipiha. Itäosassa korttelit ovat avoimempia, mutta orgaaninen muoto säilyy. Julkisen ja yksityisen tilan raja oli rikottu sisäpihoihin, jotka toimivat puolijulkisena puskurivyöhykkeenä.

Katutila on vihreää ja pysäköintialueet ovat ikään kuin katettu puiden latvoilla. Pysäköintialueet vievät paljon tilaa, mutta vihreys tekee niistä miellyttäviä tiloja. Kevyen liikenteen väylät kulkevat kerrostaloalueilta toisille joko viheralueita pitkin tai Senftenberger Ringiä pitkin. Viheralueet on hoidettu hyvin ja ne nostavat alueen mielekkyyttä huomattavasti.

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

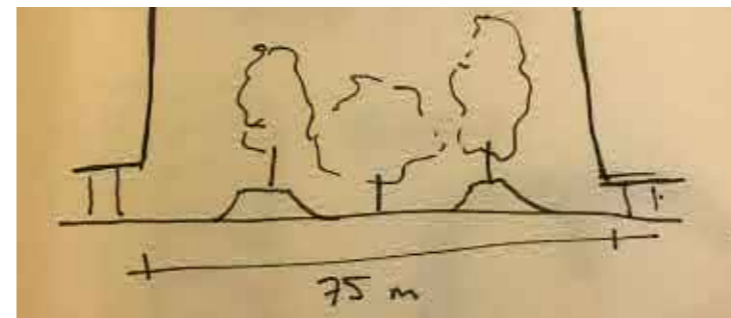
Märkisches Viertel sijaitsee vajaan tunnin päässä Berliinin keskustassa, joten asukkaalla mitä luultavimmin on auto käytössään. Alue on vihreää ja rauhallista, mikä vetää puoleensa vanhempaa väestöä sekä perheellisiä. Mitä luultavimmin alueella on halpaa vuokra-asumista, joten alueen asukas on vähätuloisen tai keskiluokkainen.

Alueen ulkonäkö ja vihreys tuo mieleen Pihlajamäen ja sen pitkät lamellit sekä Kannelmäen korkeat kerrostalot. Täysin vastaavaa rakentamista ei Helsingissä ole.

Ajatuksia alueesta

Alue ei vastannut ennakkoluuloja vaan yllätti positiivisesti. Asiaan toki vaikutti mahtava sää ja se, että kohteissa oli vastikään tehty julkisivuremontti. Suuresta mittakaavasta huolimatta korttelit olivat pääosin viihtyisiä. Lamellien väliin jäävät puistoalueet oli suunniteltu mielenkiintoisesti käyttämällä korkovaihteluita ja erikokoisia puita ja pensaita. Puiden latvat peittivät näkymät kerrostaloihin, joten massiivista mittakaavaa ei tajunnut läheltä. Julkisivuväri vaikutti olennaisesti tunnelmaan: valkoiset ja likaiset julkisivut loivat kolkon lähiömäisen tunnelman, kun taas värikkäät ja ylläpidetyt julkisivut pristinivät maisemaa.

Pysäköintialueet oli toteutettu oivaltavasti käyttämällä tiuhasti istutettuja puita luomaan yhtenäisiä katoksia autojen ylle.

Potsdamer Platz

Hilmer-Sattler, 1990-luku

Potsdamer Platz oli kaupankäyntialue 1800-luvun lopulla. Alue pommitettiin toisessa maailmansodassa täysin maantasalle. Potsdamer Platz oli kylmän sodan ja Berliinin muurin ajan tyhjiällä, mutta muurin murtumisen jälkeen, 1990-luvun alussa se oli Euroopan suurin työmaa. Alueen jälleerakentaminen symboloi Berliinin yhdistymistä ja uutta vaurautta.

Potsdamer Platzin yleissuunnitelman laati suunnittelutoimisto Hilmer-Sattler, joka jakoi alueen neljään osaan. Suurimman alueen sai Daimler-Benz, jonka arkkitehtisuunnittelusta vastasi Renzo Piano yhdessä Richard Rogersin ja Hans Kolhoffin kanssa. Toiseksi suurin alue tuli Sonyn käyttöön, johon rakennettiin alueen maamerkki Sony Center arkkitehti Helmut Jahnin suunnitelmien mukaan. Kolmannen alueen suunnitteluun osallistui mm. David Chipperfield, Hilmer Sattler ja Hans Kolhodd. Neljännen alueen suunnitteli italialainen Giorgio Grassi.

Kaupunkirakenteelliset yksiköt, aluerakenteen säännöt sekä yksityisen ja julkisen tilan raja

Alue rakentuu neljästä eri osa-alueesta, joihin sijoittuu pääosin liike- ja toimistorakennuksia. Eteläosissa on mm. kaupunginkirjasto, Mies van der Rohen suunnittelema näyttelyrakennus ja Berliinin filharmoninen konserttitalo. Yhdessä nämä muodostavat nk. Kulturforum-alueen.

Korkeiden liike- ja toimistorakennusten välissä kulkee kevyen liikenteen väyliä ja kauppakatuja. Aluetta halkoo Giorgio Grassin suunnittelema puistoalue Park Kolonnaden.

Julkisen ja yksityisen tilan raja on melko selvä ja yksiselitteinen eikä puolijulkista tilaa juurikaan ole. Julkinen tila ja monet julkiset sisäpihat rajautuvat toimistorakennusten sisäänkäynteihin, jotka avautuvat suoraan kadulle.

Ideaalinen asukas ja vastaava alue Helsingissä

Potsdamer Platz on tarkoitettu liiketoimintaan, joten alueen käyttäjä on ”uraohjus”. Asumista alueella on hyvin vähän, joten alueen käyttäjä asuu muualla Berliinissä. Potsdamer Platzilla on paljon yleistä oleskelutilaa, mikä houkuttelee berliiniläisiä esimerkiksi lounastamaan ja käyttämään alueen palveluita. Monumentaalisten rakennusten takia alueella käy paljon turisteja.

Helsingissä samaa tehokkuutta vastaa keskustan ja Ruoholahden alueet. Kampin kauppakeskus ja Sanomatalo luovat samanlaista yhteistä tilaa kaupungin asukkaille.

Ajatuksia alueesta

Alue huokuu kapitalismia ja sitä, että alueella tuotetaan rahaa. Alue kuhisee ihmisiä ja palveluita on joka lähtöön kauppakeskuksesta ravintoloihin, museoihin ja puistoon. Tunnelma alueella on kiireinen ja meluisa, sillä alueella on myös paljon liikennettä. Alue ei sovellu asumiseen niin hyvin.

Kulturforum on alueena mukava ja tuo mieleen Suvilahden kiireisemmän version. Hiekkakenttä vaatii rakentamista, ja siihen soveltuisi esimerkiksi Kulturforumille yhteinen ”pöhinätori”.

Excursio: Berliini

Rebecca Koivukoski, Aleksei Montonen

RA15 - Projekti 10 Yhdyskuntasuunnittelu

31.10.2018

Großsiedlung Siemestadt

Siemenstadt rakentuu ajoväylistä, kävelykaduista, puisto- ja viheralueista sekä pitkistä nelikerroksisista lamellitaloista.

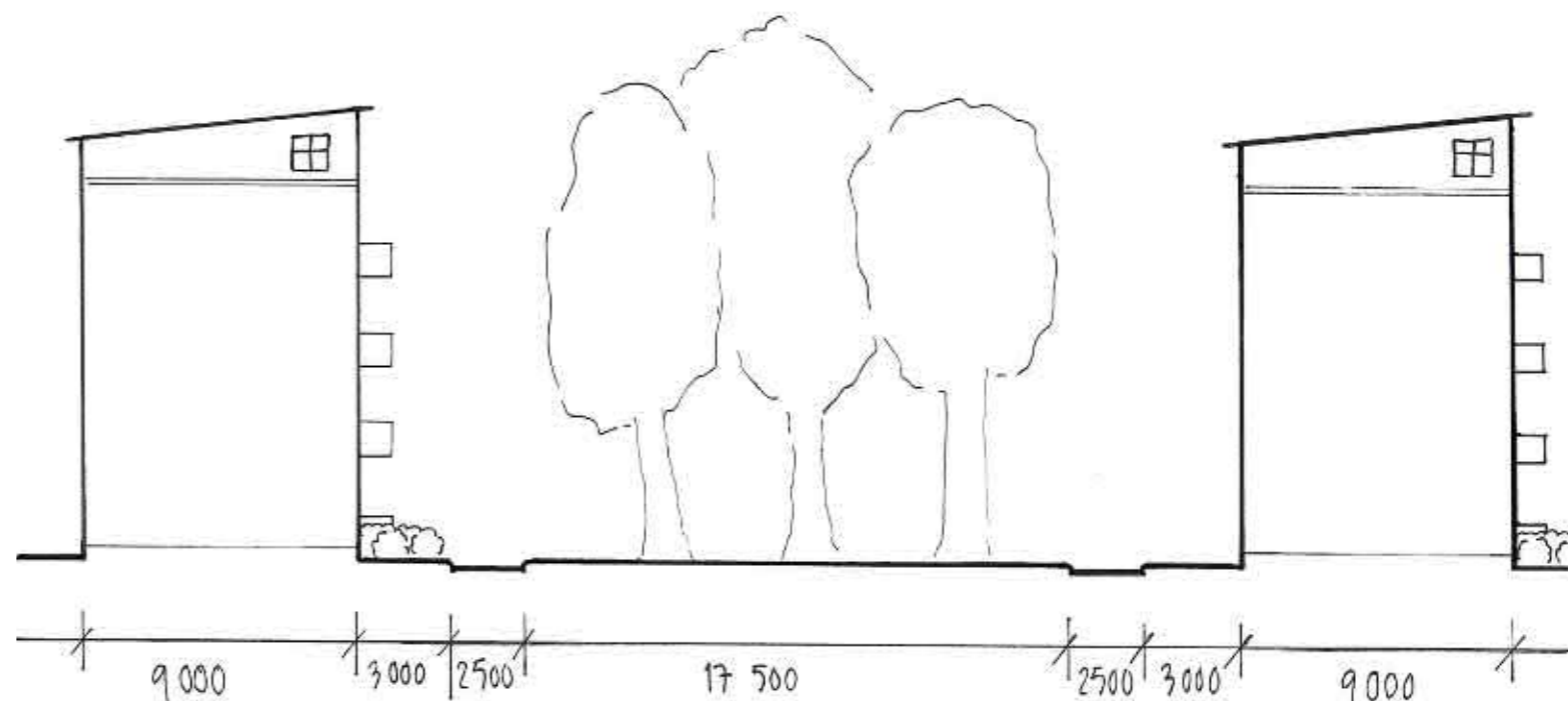
Ajoväylät sijaitsevat asuinalueen ulkoreunoilla tai niiden läheisyydessä. Ajoväyliä reunustavat kevyen liikenteen väylät sekä ajoneuvojen pysäköintipaikat. Alueen keskellä on itä-länsisuuntainen puistoalue, jossa kulkee kevyen liikenteen väyliä. Nelikerroksiset lamellitalot sijaitsevat puiston molemmin puolin pohjois-eteläsuuntaisesti asuinalueen eteläreunassa sijaitsevaa pitkää lamellitaloa lukuunottamatta. Asuinrakennukset sijaitsevat pääsääntöisesti noin 23 metrin etäisyydellä toisistaan. Asuinrakennusten väliin jää leveähkö viheralue ja sitä reunustavat kapeat, kevyelle liikenteelle mitoitettut tonttikadut. Puut ja muut istutukset sijaitsevat pääsääntöisesti aina puisto- tai viheralueilla, vain yksittäisiä puita sijaitsee varsinaisilla katualueilla.

Ajoväylät ja niitä reunustavat kevyen liikenteen väylät sekä alueen keskellä sijaitseva puistoalue muodostavat asuinalueen julkisen tilan. Voimakkaimmin puolijulkista tilaa muodostuu pohjois-eteläsuuntaisesti sijaitsevien rakennusten väliin. Puolijulkisen tilan pituus määräytyy rakennuksen pitkän sivun mukaan. Rakennusten umpinaiset päädyt muodostavat julkisen ja puolijulkisen tilan rajan. Puolijulkisessa tilassa rakennusten sisäänkäyntejä on korostettu istutusaluein sekä hillityin katoksin. Asuntojen parvekkeet muodostavat asuinalueen yksityisen ulkotilan.

Siemenstadtin asuinalueen tehokkuutta Helsingissä vastaa Kannelmäki.

Siemenstadtin asuinalue on suunniteltu Siemensin tehtaan työntekijöille. Työpaikan läheisen sijainnin vuoksi, ajoneuvoliikenteen järjestäminen ei ole ollut asuinalueen suunnittelun tärkein tehtävä. Asuinrakennukset muodostuvat kaksioista ja kolmioista, joten ne ovat soveltuneet myös perheasunnoiksi.

Koimme asuinalueen hyvin miellyttävänä. Asuinrakennusten ympärillä sijaitsevat runsaat ja vehreät puisto- ja viheralueet loivat alueelle luonnonläheisen ja ilmavan tunnelman. Iäkkäät jalopuut, istutukset sekä kivettyt kevyen liikenteen väylät tekivät väljästä ja puutarhamaisesta asuinalueesta viimeistellyn ja kaupunkimaisen. Alue vaikutti rauhalliselta ja turvalliselta.

Westend

Westendin kaupunginosassa sijaitseva asuinalue rakentuu tonttikaduista, joita ympäröi puulinjastot, kävelykaduista ja -kujista, vehreistä pihalueista, sekä pienistä omakotitaloista aina suuriin huviloihin asti.

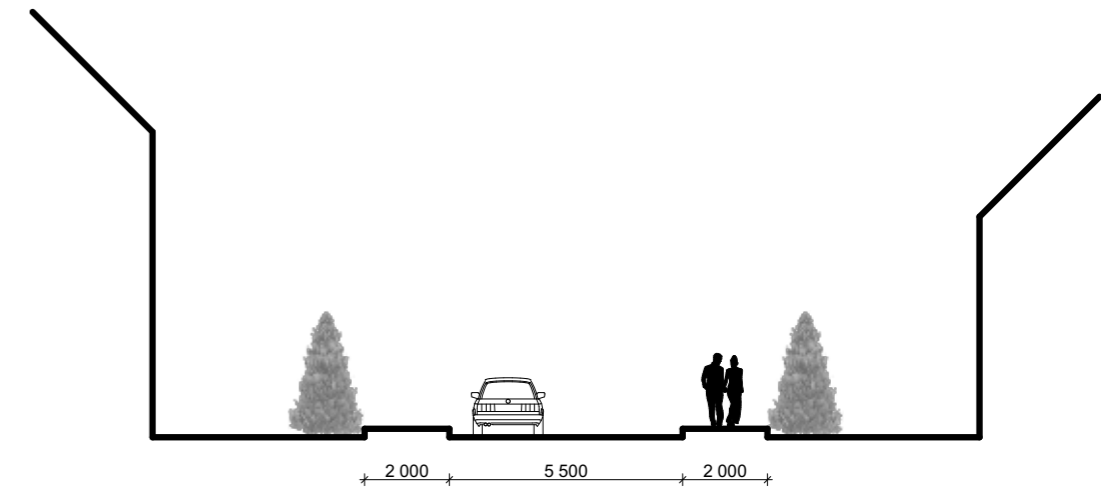
Puutarhakaupungeissa tavoiteltiin yhtenäistä, mutta yksityiskohdissaan vaihtelevaa kylämiljöötä. Kadut olivat suorina, hyvin pitkiä ja suhteellisen kapeita, joiden sivulle on määrätty rakennusten paikat kohtisuoraan tietä. Pihat ovat jätetty talojen taakse.

Ajoväylät ja niitä reunustavat kevyen liikenteen väylät, sekä puistoalueet muodostavat asuinalueen julkisen tilan. Puolijulkisia tiloja alueella ei havaittu, sillä tontit rajoittuvat suoraan julkiseen tilaan. Tontin omat sisäpihat ovat yksityistä tilaa.

Westendin tehokkuutta Helsingissä vastaa Puu-Käpylän asuinalue.

Omakotitaloista ja huviloista koostuva asuinalue on suunniteltu perheille, sillä suurehkot asuinpinta-alat mahdollistavat monihenkisen perheen asumistarpeet. Jalankulku on alueella toimivaa, sen sijaan autoilu, ainakin sen pysäköinti saattaa tuottaa hankaluuksia, sillä alueella ei ole erikseen pysäköimiselle tarkoitettua aluetta, vaan autot pysäköidään kadunvarteen.

Turvallisuus ja viihtyisyys vallitsi alueella. Alueen kadut olivat vihreitä, oli paljon puustoa ympärillä. Asukkaiden tontit tuntuivat yksityisiltä, sillä niitä ympäröi joko muurit, aidat tai korkeat istutukset.

Großsiedlung Briz

Brizin kaupunginosassa sijaitseva asuinalue rakentuu kokoojakaduista, tonttikaduista, kävelykaduista ja -kujista, vehreistä piha- ja puistoalueista, pitkistä pääsääntöisesti pohjois-eteläsuuntaisista kaksikerroksisista rivitaloista ja kolmikerroksisista lamellitaloista.

Aluerakenne on muodostunut useammassa vaiheessa, minkä vuoksi säännöt aluerakenteen muodostuksessa vaihtelevat. Asuinalueen ensimmäisessä vaiheessa aluerakenne on jäsenneilty hevosenkengän muotoisen keskuskorttelin ympärille. Keskuskorttelin itäpuolella kulkee paikallinen kokoojkatu, johon ajoneuvoliikenteelle mitoitettut tonttikadut yhtyvät. Sekä kokoojkatua että tonttikatuja reunustavat ajoneuvojen pysäköintipaikat ja kevyen liikenteen väylät. Kaksikerroksiset harjakattoiset rivitalot on jäsenneilty kortteleihin pohjois-eteläsuuntaisiksi nauhoiksi. Rakennukset sijaitsevat aina hieman irti tonttikadusta siten, että kadun molemmille puolille muodostuvat asuntojen pienet ja avoimet etupihat. Asuntojen pitkät ja kapeat pensasaidoin rajatut takapihat sijaitsevat rakennusten välissä ja ne on erotettu kapealla kävelykujalla. Varsinaiset puistoalueet sijaitsevat asuinkortteleiden sisällä. Puut ja muut istutukset sijaitsevat rakennusten etu- tai takapihoilla sekä puistoissa. Poikkeuksena tähän paikallinen kokoojkatu, jota reunustaa puurivistö.

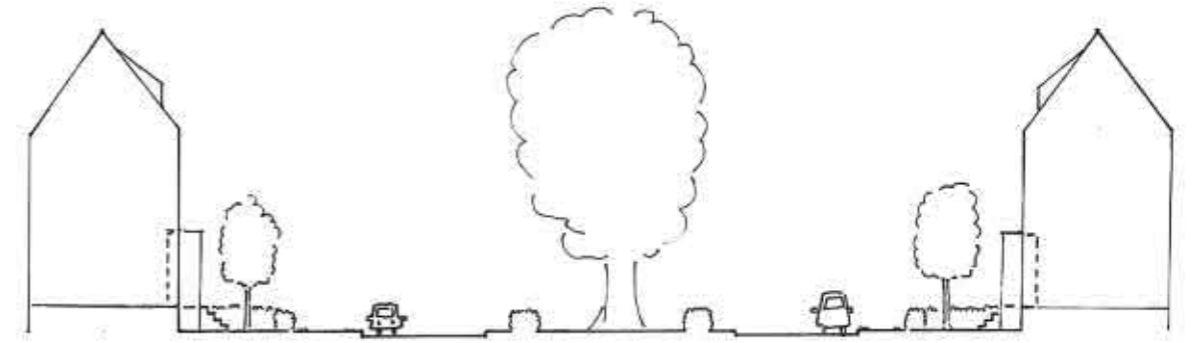
Asuinalueen toisessa vaiheessa aluerakenne on jäsenneilty ensimmäistä vaihetta säännönmukaisemmin. Ajoväylät sijaitsevat alueen ulkoreunoilla ja alueen sisällä kulkee ainoastaan kaksi itä-länsisuuntaista ajoväylää. Ajoväyliä reunustavat ajoneuvojen pysäköintipaikat sekä kevyen liikenteen väylät. Itä-länsisuuntaisilta ajoväyliltä pääsee pohjois-eteläsuuntaisille kevyelle liikenteelle mitoitetuille tonttikaduille. Alue muodostuu samansuuntaisista, kaksikerroksisista, pitkistä ja tasakattoisista rivitaloista sekä niitä itä- ja länsilaidalla rajaavista kolmikerroksisista pitkistä lamellitaloista. Rakennukset sijaitsevat pohjois-eteläsuuntaisina nauhoina, mutta eivät enää muodosta kortteleita. Asuntoihin käydään rakennusten itäpuolella sijaitsevan suljetun etupihan kautta. Asunnoilla ei ole takapihaa. Puut ja muut istutukset sijaitsevat pääasiassa rakennusten etupihoilla. Itä-länsisuuntaista ajoväylää reunustaa jokaisen rakennuksen kohdalla puu. Puu on sijoitettu rakennuksen päätyyn muodostuvaan nurkkaukseen muiden istutusten ohella.

Asuinalueen kolmannessa vaiheessa ajoväylät on jäsenneilty samalla tavalla kuin toisessa vaiheessa. Alue koostuu kolmikerroksisista pitkistä lamellitaloista sekä kaksikerroksisista pitkistä rivitaloista. Lamellitalojen piha-alueet ja parvekkeet sijaitsevat rakennusten länsipuolella. Sisäänkäynti rakennuksiin tapahtuu itäpuolelta. Rivitaloilla on ensimmäisen vaiheen rivitalojen tapaan sekä etu- että takapiha. Sisäänkäynti rakennukseen tapahtuu aina länsipuolella sijaitsevan etupihan kautta. Puut ja muut istutukset sijaitsevan piha-alueilla sekä pohjois-eteläsuuntaisen ajoväylän varrella erottaen pysäköinnin kevyen liikenteen väylästä.

Ajoväylät ja niitä reunustavat kevyen liikenteen väylät sekä puistoalueet muodostavat asuinalueen julkisen tilan. Puolijulkista tilaa ovat ainoastaan kevyelle liikenteelle mitoitettut kadut rakennusten vieressä tai kapeat kujat takapihojen välissä. Myös pitkien lamellitalojen porrashuonekohtaiset takapihat ovat puolijulkista tilaa. Puoliyksityistä tilaa ovat rivitalojen avoimet etupihat. Yksityistä tilaa ovat rivitalojen aidatut etu- ja takapihat.

Hufeisensiedlungin tehokkuutta Helsingissä vastaa Olympiakylä. Vuokra-asunnoista koostuva Brizin asuinalue on suunniteltu vähävaraisille asukkaille. Asuntojen koot vaihtelevat 1,5 huoneesta 4,5 huoneeseen, jolla on pyritty maksimoimaan monenlaisia asuimistarpeita.

Koimme asuinalueen ja erityisesti sen ensimmäisen rakennusvaiheen viihtyisänä. Rehevät ja istutuksin rajatut takapihat loivat alueelle puutarhamaisen tunnelman. Yhdessä pienten ja hoidettujen etupihojen kanssa ne saivat alueen vaikuttamaan touhukkaalta ja turvalliselta paikalta asua. Julkisivujen lämpimät sävyt sekä huolellisesti suunnitellut, joskus jopa leikkisät yksityiskohdat toivat alueelle ripauksen leikkisyyttä.

Hansaviiertel

Hansaviertelin alue koostuu suurehkosta kokoojakadusta, tonttikaduista, kävelykaduista, vehreistä piha- ja puistoalueista, sekä vapaasti asemoiduista lamelli- ja pistetaloista.

Kun aluetta suunniteltiin avoin kaupunki - ajatteluperiaatteella, niin korotetussa roolissa olivat asumisterveys ja hyvinvointi. Auringonvalon uskottiin parantavan sairauksia, varsinkin tuberkuloosia. Näistä periaatteista alkoi muodostumaan sääntöjä, jotka olivat esimerkiksi rakennusten ilmansuunnat, etäisyydet, muodot jne.

Julkiset tilat ovat alueen kadut, tiet ja puistot. Puolijulkista tilaa on vaikeampi määrittää, koska tontit eivät rajoitu mihinkään, vaan jatkuvat yhtenäisinä. Talojen välistä viheraluetta voidaan kuitenkin pitää puolijulkisena tilana. Yksityiset tilat ovat jokaisen rakennuksen välittömässä läheisyydessä.

Hansaviertelin tehokkuutta Helsingissä vastaa Pihlajamäki.

Asuinalueella viihtyy niin perheet, kuin myös nuorempi ja vanhempi sukupolvi. Asuntojen keskikoko vaihtelee 3-4 huonetta. Alue on ehkä enemmän suunnattu autoilijoille, sillä pitkien välimatkojen takia kävelyt saattavat venyä pitkiksi. Autopaikat löytyvät pääsääntöisesti jokaisen kerrostalon pihalta.

Asuinalue on avoin ja rakennusten väliin on jätetty runsaat nurmikkoalueet. Avoimuus tuo mukavasti luonnonvaloa asuntoihin, joka sen sijaan edistää asumisterveyttä. Vaikka rakennukset ovatkin suhteellisen korkeita ja massiivisia, ne eivät luo rakennettua tunnelmaa sen takia, koska niiden etäisyydet toisistaan ovat pitkät.

Friedrichstadt

Friedrichstadt rakentuu suorakulmaisesta katuverkostosta, umpikortteleista sekä aukioista. Katuverkosto koostuu tavallisten katujen lisäksi pääkadusta sekä puistobulevardista.

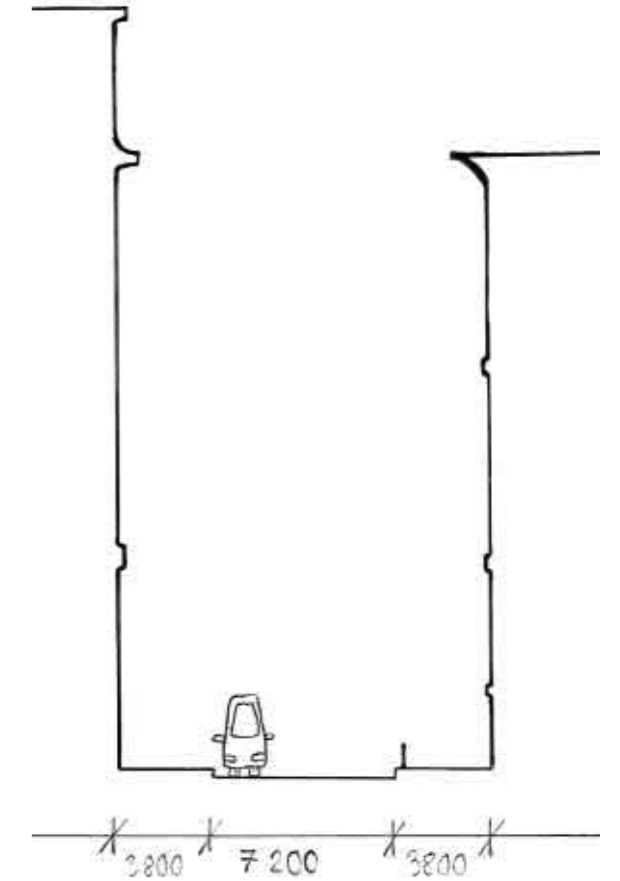
Aluerakenne on muodostettu lähes pohjois-eteläsuuntaisesta suorakulmaisesta katuverkostosta. Kadut muodostavat pitkiä akseleita ja erityisesti pääkadun, Friedrichstrassen, ja puistobulevardin, Unter den Lindenin, kohdalla akseleita on korostettu päätepisteissä sijaitsevilla monumenteilla. Kadut koostuvat pääsääntöisesti aina yhdestä tai useammasta ajoradasta sekä sen molemmin puolin sijaitsevista kevyen liikenteen väylistä. Ajoneuvoliikenne ja kevyt liikenne on erotettu toisistaan pysäköintikaistalla ja/tai kanttarilla. Katutilan leveys vaihtelee kadun tyypistä sekä pysäköintitarkaisusta riippuen. Pääsääntöisesti yli viisikerroksisista rakennuksista muodostuvat umpikorttelit rajautuvat kevyen liikenteen väylän kautta suoraan katutilaan. Vain harvoissa tapauksissa rakennusten ja kevyen liikenteen väylän välissä on pysäköinti- tai viheralue. Friedrichstadt on kaupunkikuvallisesti erittäin rakennettu, kaupunginosasta löytyy vain muutamia viheralueita ja nekin noudattavat ruutukaavaa. Puut ja muut istutukset sijaitsevat pääsääntöisesti umpikortteleiden sisällä. Puistobulevardilla sekä muutamilla muilla tavallisilla kaduilla puurivistöt erottavat ajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen toisistaan.

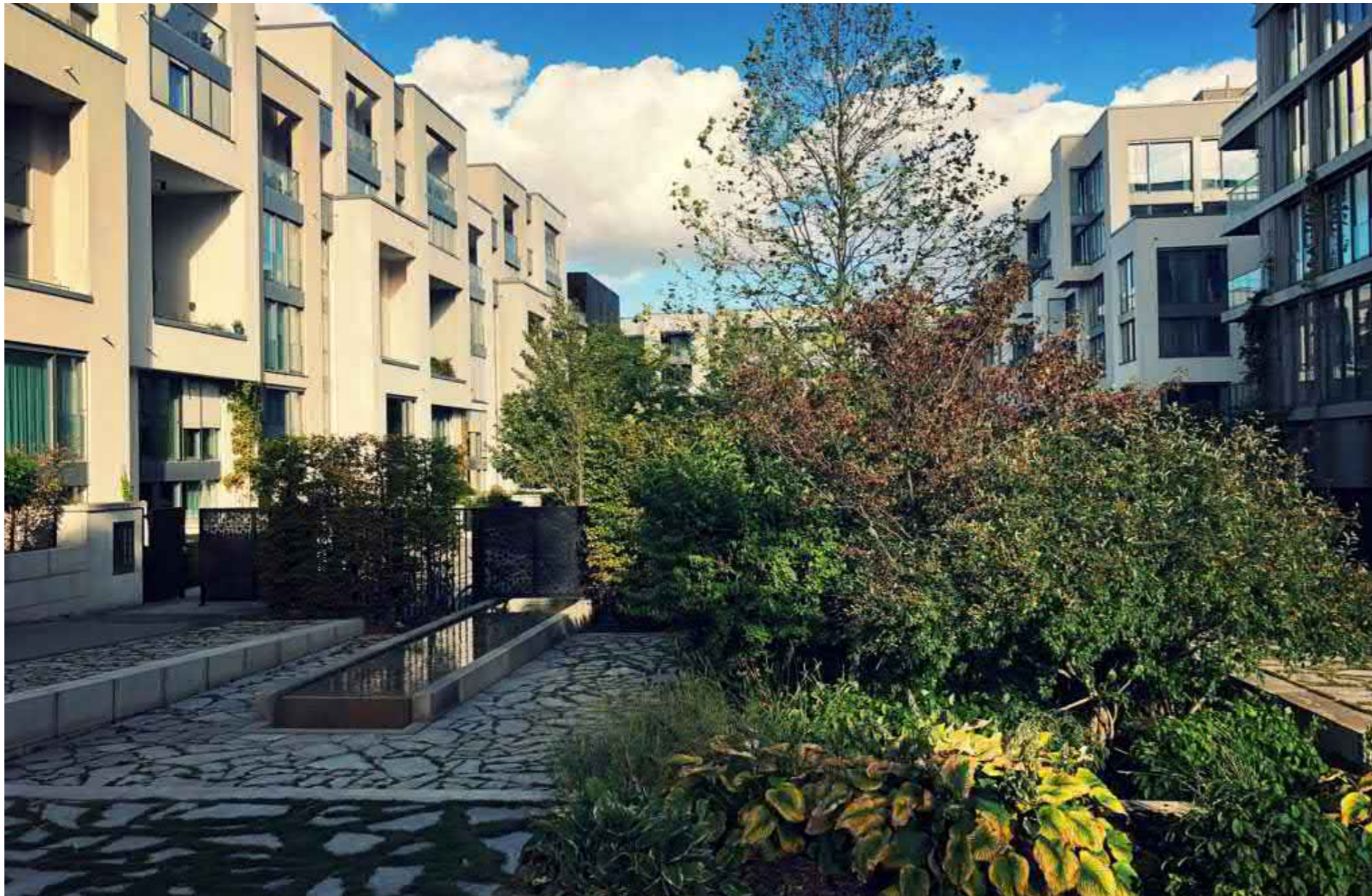
Friedrichstadtissa julkisen tilan muodostavat rakennusten rajaama katuverkosto, aukiot sekä puistot. Puolijulkista tilaa ovat umpikortteleiden sisäpihat. Kaupunginosalle epätyypilliseen tapaan Friedrichswerderin asuntokehityskohteessa puolijulkista tilaa muodostuu myös katutilan ja rakennusten väliin jääville asuntokohtaisille etupihoille. Yksityistä tilaa Friedrichstadtissa ovat pääsääntöisesti asuntokohtaiset parvekkeet.

Friedrichstadtin tehokkuutta Helsingissä vastaa Kruunuhaka.

Friedrichstadt on suunniteltu keskusta-alueeksi, jossa sijaitsee asumisen lisäksi paljon hallinnollisia, sivistyksellisiä ja kaupallisia rakennuksia, minkä vuoksi asukkaat ovat olleet pääsääntöisesti varakkaita tai muuten merkittäviä henkilöitä. Keskeisen sijaintinsa vuoksi alue on mitoitettu jalankulun lisäksi myös vilkkaalle ajoneuvoliikenteelle.

Koimme Friedrichstadtin järjestelmällisenä, turvallisenä ja aikakaudelleen tyypillisenä keskusta-alueena. Kaupunginosa vaikutti suurempimittakaavaiselta Helsingin keskustalta. Yllätyksellisyyttä alueelle toivat täydennysrakentamiskohteet.

Prenzlauer Berg

Alue koostuu hyvin pitkistä ja suoralinjaisista kaduista, jossa rakennuksen on sijoitettu kiinni kevyeen liikenteen väyliin. Rakennusten vuosikymmenet vaihtelevat, samoin kattomuodot, materiaalit, kerrosluvut jne.

Yksi alueen säännöistä on se, että rakennukset sijoitetaan kadunvarteen, ja luodaan niihin suljettu sisäpiha. Koko alue on toteutettu samalla periaatteella muutaamaan poikkeusta lukuun ottamatta.

Julkista tilaa ovat alueen tiet ja kadut. Yksityistä tilaa ovat rakennusten korttelipihat. Puolijulkisia tiloja alueella ei havaittu.

Kruununhaan alue vastaa samaa tehokkuutta kuin Prenzlauer Bergin alue. Prenzlauer Berg on sinällään lähellä “keskustaa” joten asuntojen hinnat voivat olla hyvinkin korkeat. Alueen rakennukset ovat kiinni toisiinsa, joka luo hyvin lyhyet välimatkat. Alueella pyöräily onnistuu myös vaivatta. Autopaikoista on sen sijaan pulaa.

Alue oli hyvin vilkas, siellä oli paljon liikennettä. Alue on hyvin rakennettua, ja vihreys näkyy parhaiten kortteleiden sisäpihoilla. Kun rakennusmassat ovat korkeita ja kadut kapeita, luo se suljetun tunnelman.

Gartenstadt Falkenberg

Alue koostuu tonttikaduista, jonka varrelle on sijoitettu niin omakotitaloja, rivitaloja ja pienkerrostaloja. Rakennusten ympärille on pyritty säilyttämään puusto.

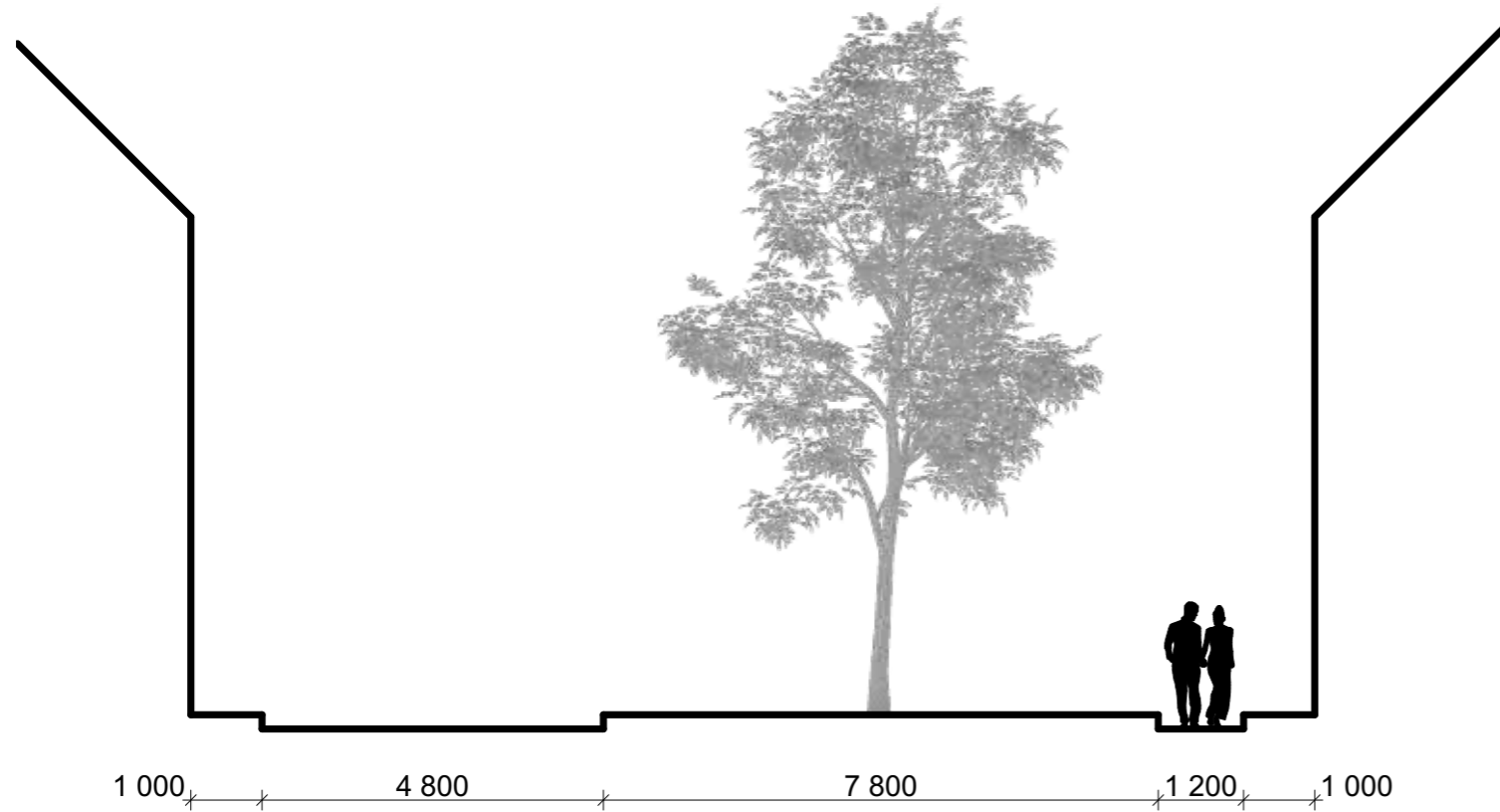
Rakennukset on sijoitettu tienvarteen, pitkä sivu tiensuuntaisesti. Rakennusten ja tien väliin on jätetty vihervyöhyke / asukkaan piha, sekä istutettu puita. Ovet avautuvat suoraan tielle.

Alueen tonttikadut ovat puolijulkista tilaa ja rakennusten pihat yksityistä tilaa. Alueella kulkeva pääkatu on sen sijaan julkista tilaa.

Gartenstadt Falkenbergin tehokkuutta Helsingissä vastaa Kumpulan asuinalue.

Alueella on tarkoitettu perheille, ja vanhemmalle ikäpolvelle. Alueella on otettu niin pyöräily, kuin autoilu hyvin huomioon.

Alueella vallitsi todella rauhallinen ja rento tunnelma. Hyvin pieni mittakaava loi kotoisan ja turvallisen tunnelman. Istutukset ja puusto lisäävät asumismukavuutta alueella. Maastonmuotoja ollaan myös hyödynnetty, sillä rakennukset sijaitsevat eri korkeusaseissa.

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin

Teollisuusalue, jossa Berliinin Hochschule für Technik und Wirtschaft sijaitsee rakentuu piha-alueista, muutamista viheralueista, suurista hallirakennuksista sekä korkeista ja matalista kapearunkoisista rakennuksista.

Aluerakenne on muodostettu Spree-joen varteen kohtisuorasti jokeen nähden. Piha-alueet ovat pääsääntöisesti suorakulmaisia ja pitkänomaisia. Noppamaisten ja I:n muotoisten rakennusten ympärille muodostuvat kapeahkot piha-alueet toimivat pysäköintipaikkoina ja liikenneyhteyksinä niin ajoneuvoille kuin jalankulkijoillekin. Piha-alueet ovat useassa eri vaiheessa asfaltoituja, täysin päällystämättömiä tai kivettyjä ja melko jäsentymättömiä. Jalankulku on erotettu ajoneuvoliikenteestä ainoastaan HTW:n koulun alueella. Pysäköintipaikkojen sijainnit on osoitettu maalaamalla niiden rajat asfalttiin. Kapearunkoisten ja vaihtelevan korkuisten L:n, U:n ja O:n muotoisten rakennusten keskelle muodostuvilla sisäpihoilla ajoneuvoliikenne on vähäisempää tai sitä ei ole lainkaan. Alueen muutamat viheralueet sijaitsevat sisäpihoilla tai aivan joen rannassa. HTW:n koulun alueella myös pitkänomaisen ajoväylän varrelle on istutettu puita pysäköintipaikkojen väliin. Mielenkiintoa katutilaan luovat rakennusten vaihtelevat kattomuodot sekä remontoidut rakennukset vanhojen teollisuusrakennusten joukossa.

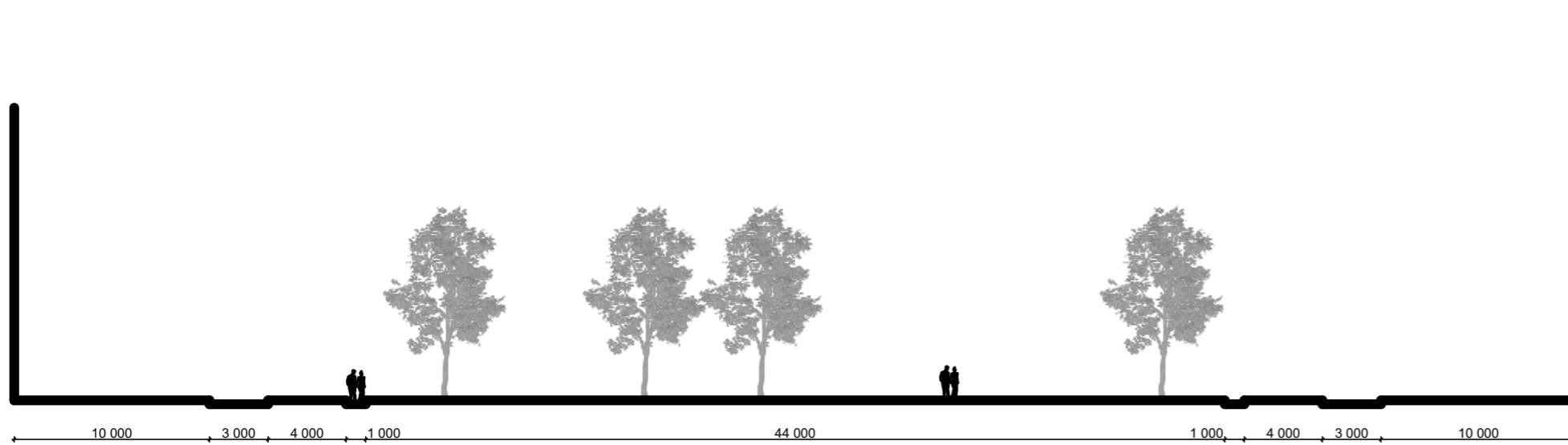
Julkista tilaa alueella ovat piha-alueet, jotka on osoitettu ajoneuvoliikenteelle ja pysäköinnille. Julkista tilaa ovat myös alueen jalankulureitit. Puolijulkista tilaa sen sijaan ovat rakennusten sisäpihat. Tällä hetkellä alueelle ei tunnu muodostuvan lainkaan yksityistä ulkotilaa.

Teollisuusalueen, jossa Berliinin Hochschule für Technik und Wirtschaft sijaitsee, tehokkuutta Helsingissä vastaa Kaapelitehtaan alue.

Alue on suunniteltu keskiluokkaiselle autoilevalle asukkaalle.

Koimme alueen mielenkiintoisena ja trendikkäänä. Alue henki vanhoille teollisuusalueille tyypillistä viehätysvoimaa monimuotoisine tiilirakennuksineen ja korkeine savupiippuineen. Alueella näkyi hyvin vähän ihmisiä lukuunottamatta HTW:n koulun aluetta. Päivällä alue vaikutti täysin turvalliselta, mutta jäimme pohtimaan turvallisuudentunnetta alueella ilta- ja yöaikaan.

Märkisches Viertel

Märkisches Viertel on epäsymmetrinen asuinalue, joka koostuu suurista ja korkeista lamellitaloista, joiden välissä on yleensä suuri puistoalue.

Alueen yleissääntönä on, että ajoväylät sijaitsevat asuinrakennusten välissä, joista on suora yhteys paikoitusalueelle. Ajoväyliä reunustavat kevyen liikenteen väylät. Monikerroksiset lamellitalot ovat hyvin vapaasti asetettu alueelle, kuitenkin auringonvalo huomioon ottaen. Siitä johtuen rakennusten välillä on pitkä etäisyys, joka mahdollistaa luoda rakennusten välille laajan puistovyöhykkeen.

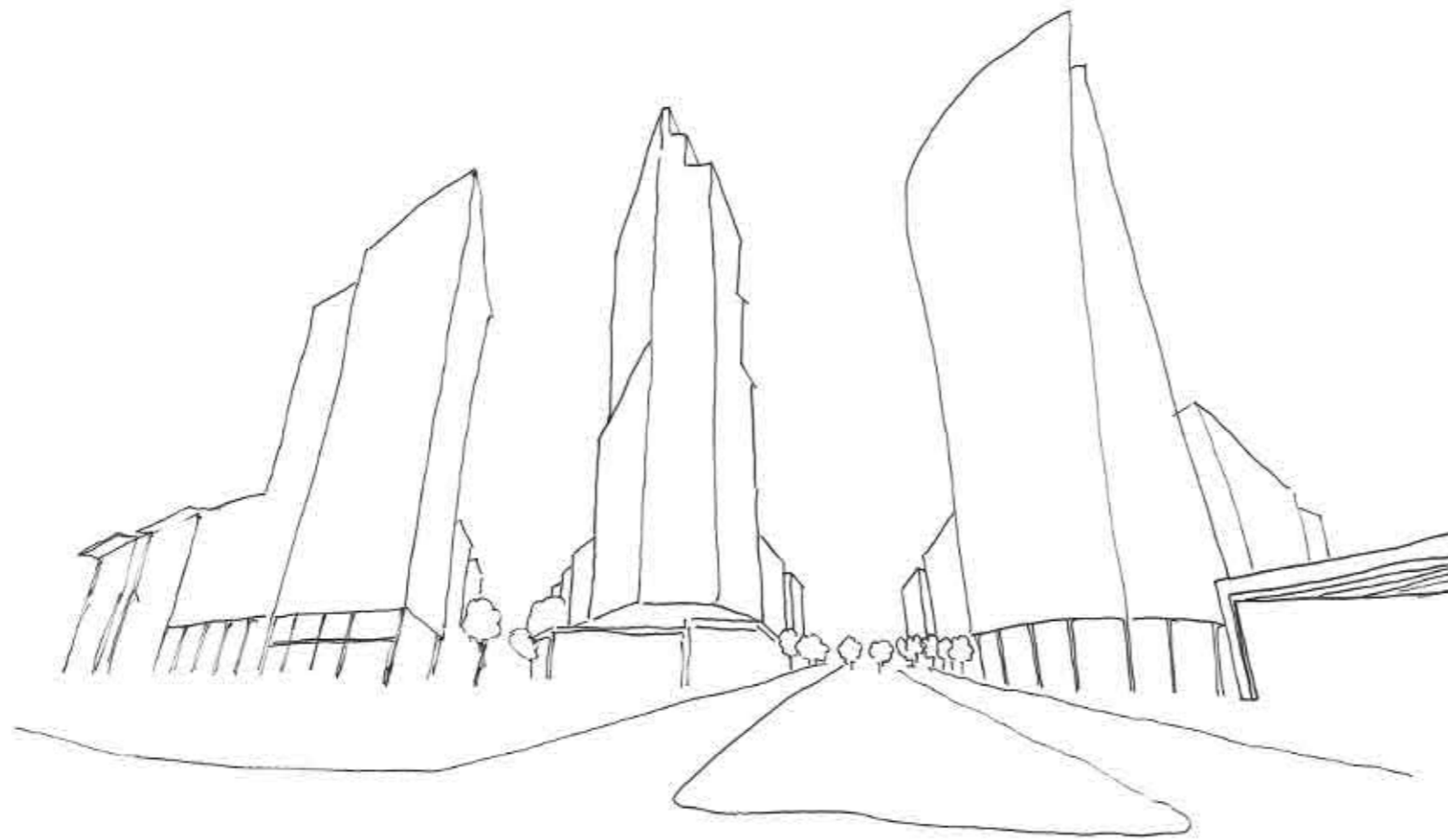
Julkista tilaa alueella ovat piha-alueet, jotka on osoitettu ajoneuvoliikenteelle ja pysäköinnille. Julkista tilaa ovat myös alueen jalankulkureitit. Puolijulkista tilaa sen sijaan ovat rakennusten välillä olevat kulkureitit. Yksityistä aluetta ovat rakennusten rajaamat pihat.

Märkisches Viertelin tehokkuutta Helsingissä vastaa Merihaka.

Suuren koon vuoksi alueelle mahtuu asumaan hyvin erityyppisiä perheitä, sekä eri ikäluokan asukkaita. Alue on tarkoitettu keskiluokkaiselle asumiselle, ja siellä on otettu autoilu hyvin huomioon. Autopaikat sijaitsevat rakennusten välittömässä läheisyydessä.

Koimme alueen mielenkiintoisena ja alueella vallitsi massiivisuuden tunnelma. Sisäpihojen puistoissa ollessa, vehreyden takaa näkyi ainoastaan asuinrakennuksia. Yleistunnelma oli rauhallinen, ehkä johtuu siitä, että sisäpihojen puistot oli ainakin sillä hetkellä hyvin vähäisessä käytössä.

Potsdamer Platz

Potsdamer Platz rakentuu säteittäisistä ajoneuvo- ja kevyen liikenteen väylistä, monimuotoisista kortteleista, monumentaalisisista rakennuksista, aukioista sekä avarista viheralueista.

Katsantokannasta riippuen aluerakenne vaikuttaa tiivistyvän tai vaihtoehtoisesti laajenevan Potsdamer Platzista ulospäin säteittäin. Potsdamer Platzilta lähtevien katujen väliin muodostuu kapenevia tai kiilamaisia kortteleita ja viheralueita. Tällä tavoin hyvin monta korttelia on saatu kosketuksiin pääaukion kanssa. Kortteleiden korkeimmat rakennukset on sijoitettu lähimmäksi pääaukiota. Alueen lävistävät pääkadut ovat erittäin vilkkaasti liikennöityjä. Ne ovat kaksikaistaisia molempiin suuntiin ja niitä sekä erottaa että reunustaa kevyen liikenteen väylät. Pääkaduilla ajoneuvoliikenne ja kevyt liikenne on erotettu toisistaan puurivistöin ja kanttarein. Kevyemmin liikennöidyt kadut ovat kapeampia ja katupysäköinti tapahtuu ainoastaan niiden varsilla. Vastapainoa korkeille rakennuksille ovat monimuotoiset mutta tasaiset viheralueet, joissa ei ole joko lainkaan puita, tai niitä on vähän ja ne ovat matalia. Ulkoreunoiltaan kortteilit eivät koskaan rajaudu suoraan viheralueisiin, vaan niiden välissä kulkee aina katu.

Potsdamer Platzilla julkista tilaa muodostavat kadut, aukiot, puistot sekä eräiden julkisten rakennusten yhteistilat. Esimerkkejä näistä ovat Sony Centerin katettu keskusaukio ja kauppakeskus Potsdamer Platz Arkadenin katettu keskikäytävä. Puolijulkisia tiloja ovat kortteleiden sisäiset viheralueet, rakennusten pihakannet, viherkatot ja kattoterassit. Yksityisen ulkotilan muodostavat asuntojen parvekkeet.

Potsdamer Platzin tehokkuutta Helsingissä tulee vastaamaan Kalasataman Redin tai Pasilan Triplan alueet.

Potsdamer Platz on suunniteltu erityisesti kaupankäynnin, työskentelyn ja vapaa-ajan keskittymäksi. Alueen ideaalinen asukas on palveluita runsaasti kuluttava henkilö, joka liikkuu jalan ja kattavilla julkisen liikenteen yhteyksillä.

Koimme Potsdamer Platzin energisenä, suurkaupunkimaisena sekä sykkivänä liike-elämän ja vapaa-ajan keskuksena. Tunnelmaa vahvisti vilkkaasti liikennöidyt kadut ja niistä syntyvä melu. Vilkkaudesta huolimatta alue tuntui kokoonsa suhteutettuna varsin turvalliselta.

Opintomatkan havainnot

Anna Koskela & Mikko Nieminen

RA | TXR15S1 | Projekti 10 Yhdyskuntasuunnittelu | 31.10.2018

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	2
Tehtävänanto	2
Großsiedlung Siemensstadt.....	3
Westend.....	4
Großsiedlung Briz	5
Hansaviertel	6
Friedrichstadt	7
Prenzlauer Berg.....	8
Gartenstadt Falkenberg	9
Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin	10
Märkisches Viertel	11
Potzdamer Platz.....	12

Tehtävänanto

Tehtävä Berliinin opintomatkan havainnoista. Opintomatka tehtiin 1.-5.10.2018 rakennusarkkitehtien 4. vuosikurssin kanssa osana yhdyskuntasuunnittelun projektikurssia.

Tehtävässä analysoidaan kaupunkiympäristöä mitattava ja koettavan asiana. Työssä on mittausten (kaaviot ja leikkaukset), muistiinpanojen, valokuvien, croquis -piirustusten ja kokemusten avulla pyritty löytämään kunkin kohdealueen identiteetti.

Raportissa käsitellään seuraavia asioita:

- Millaisista kaupunkirakenteellisista yksiköistä alue rakentuu?
- Millaisilla säännöillä yksiköistä on muodostettu aluerakenne?
- Mikä on yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan rajaus?
- Mikä alue Helsingissä vastaa samaa tehokkuutta?
- Millaiselle ideaaliselle asukkaalle alue on suunniteltu?
- Millaisena koitte alueen? Tunnelma, turvallisuus, visuaalisuus, jne.

Raportissa käytetyt valokuvat ja piirustukset ovat Anna Koskelan ja Mikko Niemisen tekemiä.

Großsiedlung Siemensstadt

Siemensstadtin alue muodostuu pitkistä 4-5 kerroksisista lamellitaloista, joita rytmittävät talojen välien leveät viheralueet. Lamellirivistöjen ja lamellien väleissä on kevyelle liikenteelle osoitettuja väyliä. Kevyenliikenteen polkumaiset väylät on pääosin päällystetty mosaiikkinopalla.

Rakennuksilla ja niiden välisillä viheralueilla on selkeä rytmi, joka muodostuu vakioista mitoista; lamellien noin 10 metrin runkosyvyys sekä viherkaistaleen 25-30 metrin leveys. Lisäksi kaikki lamellit ovat pääosin samansuuntaisia. Ajoneuvoille varatut kadut ovat kapeahkoja. Pysäköinti tapahtuu varsinaisten katujen varsilla, jolloin autot ovat osittain pysäköity kevyenliikenteenväylälle. Ajoneuvoilla ei kuitenkaan ole varsinaista yhteyttä suoraan talojen ulko-oville. Erillinen katettu pysäköintialue sijaitsee asuinalueen reunamalla ja mahdollistaa vain muutaman ajoneuvon pysäköinnin. Porrashuoneiden sisäänkäynnit oli korostettu korkeilla ylös saakka ulottuvilla ikkunoilla.

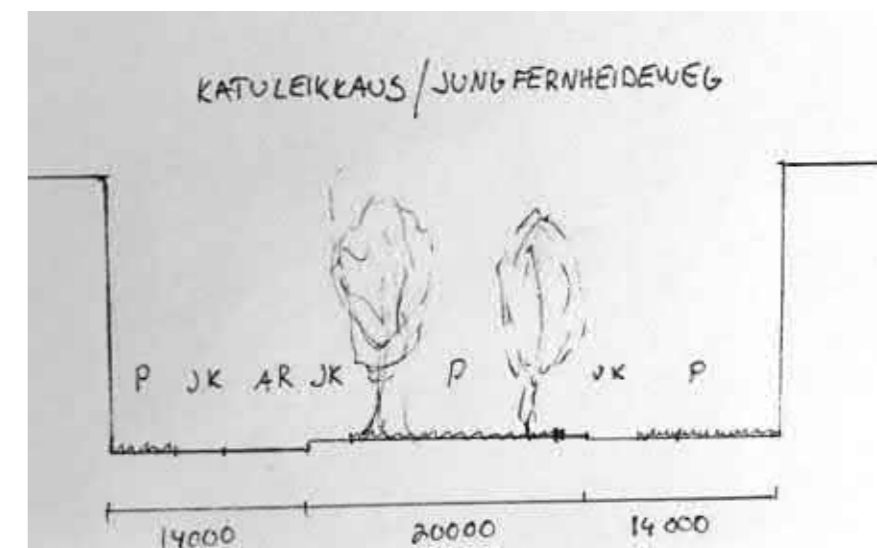
Alueella on hyvin vähän yksityistä ulkotilaa. Puolijulkisen ja julkisen tilan raja on häilyvä. Lamellien väleissä kulkevat kevyen liikenteen väylät eivät kulje talojen seinustoissa kiinni, vaan talon ja väylän väliin jäävää kaistaletta voidaan pitää puolijulkisena tilana. Alueen asukkailla on hyvin vähän yksityisiä pihvoja, ja talojen välien puuistutuksista koostuvat vihervyöhykkeet tuntuvat enemmän puolijulkisilta kuin puoliyksityisiltä tai täysin julkisilta alueilta. Asunnot ovat alueella melko pieniä, noin 50 m², joten ne eivät sovellu kovin suurelle perheelle. Alueen yleisvaikutelma oli rauhallinen ja viihtyisä. Viihtyisyyttä loivat etenkin laajat vihervyöhykkeet, matalat rakennukset sekä rakennuksien vaalea väritys. Ideaalinen asukas voisikin olla lapseton pariskunta, nuorempi tai vanhempi, jotka arvostavat vehreyttä ja ekologisia arvoja, jolloin auto tai sen välitön läheisyys eivät ole välttämättömyys.

Alueen tunnelma oli miellyttävä ja seesteinen. Ainakin aamuaisena vierailuhetkenä alue vaikutti rauhalliselta ja idylliseltä. Autoteiden varsilla tunnelma oli selkeästi erilainen autottomien alueiden tunnelmasta; autottomat alueet olivat hiljaisia ja turvallisempia. Kadunvarrelle pysäköidyt autot aiheuttavat näköesteen ajokaistalla ajavien autojen huomaamiseen, joten tietä ylittävän jalankulkijan on oltava varuillaan. Alue oli visuaalisuudeltaan melko selkeälinjainen ja pelkistetty, ainoastaan erilaiset parvekkeet ja kaareva talomuoto rikkoivat toistuvaa linjaa.

Helsingissä vastaavia väljästi rakennettuja matalahkoja lamellitaloalueita alueita löytyy Laajasalosta, Myllypurosta, Siltämäestä sekä Pihlajämäestä.

Kuva 1 Mosaiikkinopalla päällystetyt polkumaiset tiet johtavat pääsisäänkäynneille.

Kuva 2 ja 3 Jungfernheidewegin katuleikkaus ja kadun lamellitalo

Kuva 4 Goebelstrassen kaareva lamellitalo ja kaareva katuakseli.

Westend

Westendin alue koostuu pienehköistä vehreistä tonteista, jotka rajautuvat katutilaan. Rakennukset ja tonttien koot vaihtelevat, mutta pääasiallisesti ne ovat yhden perheen taloja. Suuret puuistutukset tai pensasaidat erottavat tontit, jalkakäytävät ja autotiet toisistaan. Talojen vapaasta sijoittelusta johtuen varsinaista katutilaa rajaavat vahvasti tienvarren kookkaat puut.

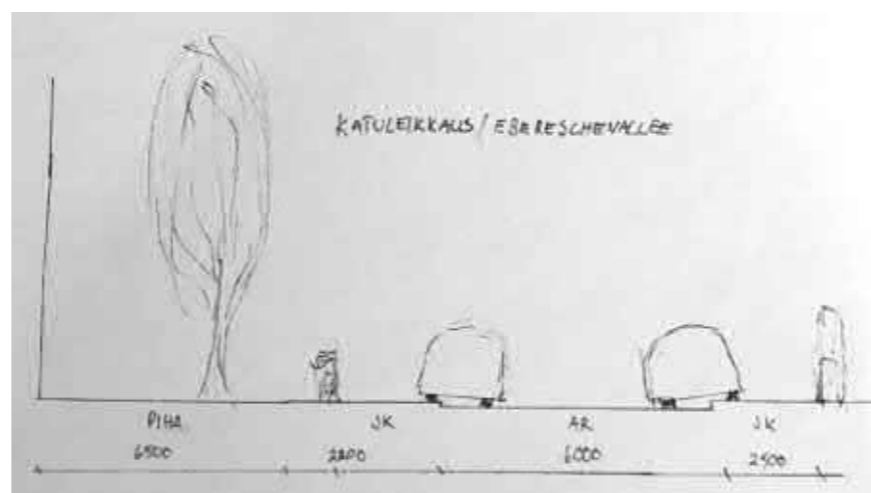
Alueen perusrakenne noudattaa pitkälti ruutukaavaa. Vaihtelevuutta luovat tonttien ja talojen eri koot sekä alueen keskiössä oleva ympyränmuotoinen aukio, Branitzer Platz. Alueen kaduilla on selkeä hierarkia; alueen pääasialliset kulkuväylät ovat leveitä puistokatuja, joiden akseleita yhdistää sekundäärisempiä ja kapeampia katuja.

Alueella kadun ovat täysin julkisia. Rakennuksien etupihat ovat pienuutensa puolesta puolijulkisia, mutta aitaamisen johdosta tuntuvat enemmän puoliyksityisiltä. Aidat ovat pääosin pensas-, puu tai metalliaitoja. Rakennusten takana olevat suurehkot pihat ovat täysin yksityisiä. Yksityispihojen suuret istutukset toimivat myös näköesteinä lisäten pihojen yksityisyysidentuntua.

Alueen rakennukset ovat suhteellisen suuria, joten alue soveltuu hyvin lapsiperheille. Alueen yleisilmeen perusteella alue vaikuttaa varakkaiden seudulta.

Alueen tunnelma on varsin miellyttävä johtuen suurista istutuksista ja talojen yksilöllisistä ulkoasuista. Talojen julkisivuvärit ja materiaalit ovat toisistaan poikkeavia, mutta talojen ollessa yhdenmukaisesti kolmikerroksisia, kuuluvat ne selkeästi samalle asuinalueelle.

Helsingissä vastaavia alueita ovat etenkin Eira, mutta samanlaista tehokkuutta on myös vanhassa Munkkiniemessä.

Kuva 5 Ebereschentalin katuleikkaus.

Kuva 6 Valokuva Platanenalleesta.

Kuva 7 Valkoisella puuaidalla rajattu kotipiha.

Kuva 8 Ebereschentalin uudempaa rakennuskantaa ja Sontsa-Jorma.

Großsiedlung Briz

Alue muodostuu hevosenkengänmuotoisen keskuskorttelin ympärille. Keskuskorttelista lähtee säteittäin pitkiä rivitalokokonaisuuksia. Rivitalorivien väliin jää katutiloja sekä pieniä kujia, jotka luikertelevat rakennuksien takapihojen väleissä. Keskuskorttelin rakennus on neljäkerroksinen ja muut omakotitalomadot ovat matalampia, pääsääntöisesti 2,5-kerroksisia.

Alue keskittyy keskuskortteliin ja sitä ympäröivään katuun. Säteittäiset pihakadut ovat kapeita ja päättyviä.

Yksityiset pihat on rajattu aidoilla. Rakennuksien pienet etupihat on myöskin rajattu aidoilla, mutta aitojen mataluudesta johtuen etupihojen tunnelma ei ole liian yksityinen. Katutilat ja hevosenkengän keskuspuisto ovat puolijulkista tilaa, muuten julkista tilaa ei juuri ole.

Kuva 9 Pääsisäänkäynti tapahtuu pitkää pihan läpi kulkevaa polkua pitkin, Gielowerstrasse

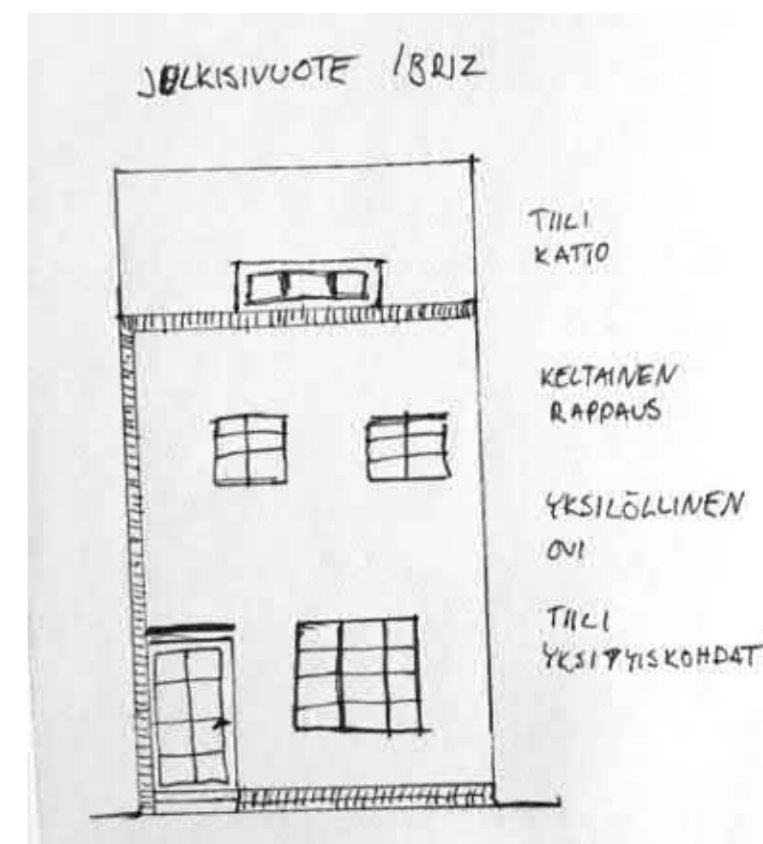
Alueen asunnot eivät ole kovin suuria, joten suurelle perheelle ne eivät sovi. Alueelle sopiva kohderyhmä on sama kuin Siemenstadtin Siedlungin; lapseton ja autoton pariskunta.

Alueen tunnelma oli hyvin miellyttävä, mutta talomatojen geneerisyys aiheutti lievää ahdistusta. Talojen eri värit rytmittivät tasaista kokonaisuutta ja tekevät katunäkymästä elävän. Hevosenkengän keskuspuiston hoitamaton tila sai sen näyttämään käyttämättömältä, varsinkin kun alueelle ei ollut varsinaisia rajattuja oleskelualueita.

Helsingissä samaa tehokkuutta vastaavaa rivitalopainotteista asuinalueita löytyy etenkin osissa Vuosaarta ja Suutarilaa

Kuva 10 ja 11 Yllä hevosenkengän keskuspuisto ja alla Liningstrassen rakennuskantaa.

Kuva 12 ja 13 Yllä julkisivuote ja alla valokuva Liningstrassen asuintalosta.

Hansaviiertel

Alueen identiteetti vuodelta 1957 asumiskoneiden näyttelyalueena näkyy ja tuntuu selvästi. Alue koostuu irrallisista ja erityyppisistä suurehkoista asuinkerrostaloista sekä tiiviistä ja matalasta pientaloalueesta alueen ytimessä. Alueella suuressa roolissa on runsas ja vihreä puistoympäristö.

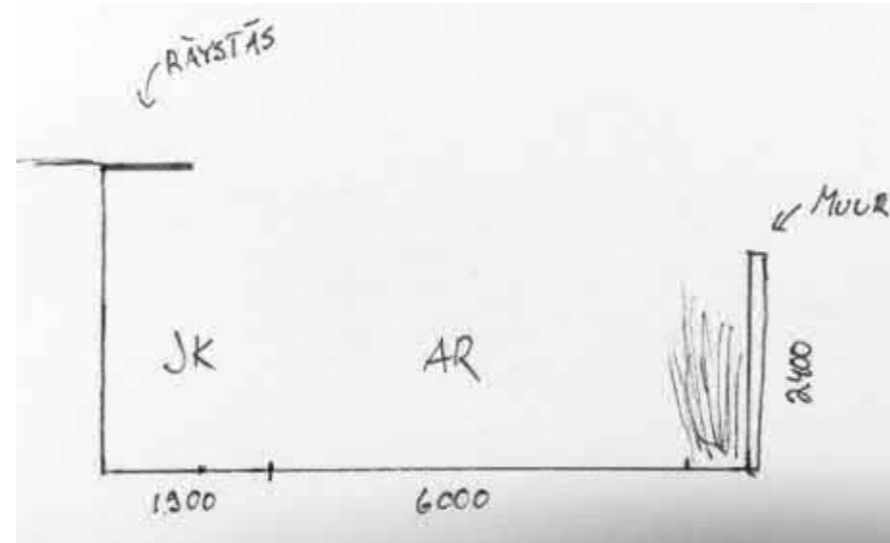
Alueen sääntö muodostuu väljyydestä sekä avoimen kaupungin periaatteista asemoida rakennukset mahdollisimman suosiolliseen ilmansuuntaan ja tarpeeksi etäälle toisistaan. Muutoin alueelta on vaikeaa hahmottaa tiettyjä sääntöjä.

Rakennuksien jalustat ja pohjakerrokset ovat puolijulkista tilaa, muutoin kaikki rakennusten välit täysin julkista tilaa. Täysin yksityistä ulkotilaa ei kerrostaloalueella ole havaittavissa. Pientalojen alueella yksityiset pihat on rajattu muurein. Pientalojen pihakaduilla puolijulkisen tilan fiilis, sillä osa asunnoista aukeaa suoraan kadulle ja kadulla on mahdollista kulkea rakennuksen räystäään alla.

Alueen asutokanta on hyvin monipuolista, joten sen puolelta alue ei aseta rajoitteita ideaaliselle asukkaalle. Autoja alueella kuitenkin näkyi hyvin vähän, joten ideaalinen asukas on luultavasti autoton.

Alueen fiilis oli hieman sekava; kaikki rakennukset ovat käytännössä erilaisia ja varsinaista rytmiä oli vaikeaa löytää. Lisäksi miellelyhtymät lähiöihin aiheuttivat turvattomuuden tunnetta. Myöskään vierailuajankohdan sateinen ja tuulinen sää ei ruusuistanut tunnelmaa. Kuitenkin yksittäisen rakennuksen yksilöllisen ilmeen olettaisi luovan sen asukkaille enemmän yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Helsingissä vastaavan tehokkuuden aluetta on itäisten lähiöiden väljästi rakennetut alueet kuten Keski-Vuosaari.

Kuva 14 ja 15 Yllä katuleikkaus ja alla valokuva Händelalleesta.

Kuva 16 Kerrostalon maantasokerros on avoin, Oscar Niemeyer Haus.

Kuva 17 Rakennuksen yksilöllisen ilmeen luovat pääasiassa parvekkeiden leikkisä sijoittelu, Walter Gropius Haus.

Friedrichstadt

Alue on historiallista ruutukaava-aluetta, joten sen kaupunkirakenteelliset yksiköt ovat umpikorttelit sekä niitä ympäröivät eri leveyksiä olevat kadut. Alueelle sijoittuu niin julkisia rakennuksia, kuten kirkkoja ja teattereita, mutta myös asumiseen osoitettuja rakennuksia. Alueen katutila ei ole kovin vehreää ja puustoa on lähinnä vain kortteleiden sisäpihoilla sekä muutamien torien ja katujen laidoilla.

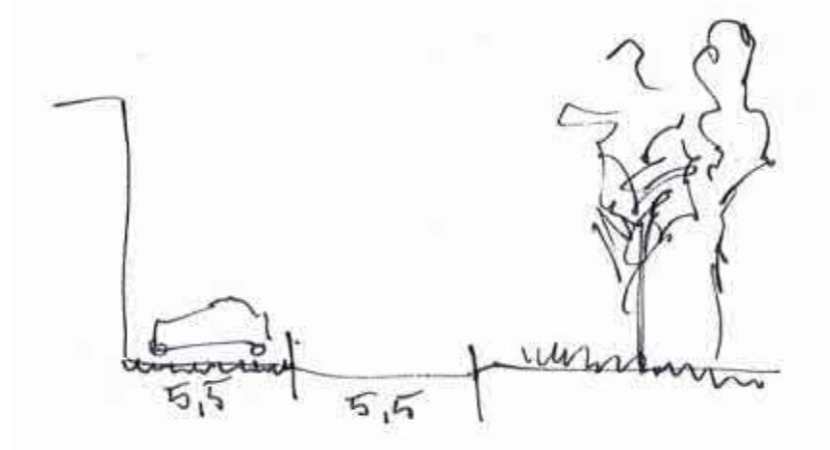
Alueen ruutukaavassa on säännöt ja hierarkia. Umpikorttelit muodostuvat 5-8 - kerroksisista rakennuksista, jotka ympäröivät pääsääntöisesti nelikulmaisia kortteleita. Kortteleiden välinen katuverkko on hierarkkinen; pääkadut, kuten Friedrichstrasse ja Unter den Linden ovat leveitä ja useampikaistaisia, sivukatujen, kuten Rosmarinstrassen, ollessa hyvinkin kapeita.

Alueen kadut ovat täysin julkista tilaa, rakennuksien sisäpihojen luonne vaihtelee puolijulkisen ja puoliyksityisen välillä. Täysin yksityistä ulkotilaa alueella ei juurikaan ole.

Alueella on paljon työpaikkoja ja virastoja, mutta myös asutusta. Alueen asutokanta on luultavasti monipuolista. Alueen ideaalein asukas on kaupunkielämisestä nauttiva yksilö tai perhe, joka ei kaipaa omaa puutarhaa.

Alueen tunnelma oli samantyyppinen kuin Helsingin keskustassa. Tosin vierailuhetkenä pyhäpäivän aamuna alue oli lähes autio. Alueen rakennukset ovat eri-ikäisiä ja eri käyttötarkoituksilla, mikä muodostaa alueesta elävän ja yhtenäisen kokonaisuuden.

Aluetta Helsingissä vastaavat ruutukaava-alueet, kuten Helsingin keskustan alueet; Kamppi, Punavuori, Kruunuhaka ja Kaartinkaupunki.

Kuva 18 ja 19 Yllä Friedrichswerderin julkisivuja ja alla katuleikkaus, jossa sekä autotie että pysäköintialue ovat saman levyiset. Yksittäiset julkisivut ovat kukin 6,5 metriä leveitä.

Kuva 20 ja 21 Yllä Unter den Lindenin liikenneväylien sisään rajautuva puistoalue. Alla kapea ja korkeiden rakennusten vierustama sivukuja Rosmarinstrassen.

Prenzlauer Berg

Alue on tyypiltään ruutukaavan mukaista ja tiheään rakennettua. Ainoastaan Ernst Thälmannin puiston korttelikokonaisuus on hieman väljempää ja vihreämpää. Alueen rakennukset ovat pääasiassa 4-6 kerroksisia umpikortteleita. Umpikortteleiden kulmarakennukset puuttuvat monesta kohtaa, sillä niiden avulla saatiin toisen maailmansodan aikana estettyä vihollisten eteneminen. Alueen täydennysrakentamisen arkkitehtuuria hallitsee selkeästi Berliinin muurin jäljiltä jäänyt tyhjä maakaistale.

Katutilat ovat julkisia ja umpikorttelien sisäpihat vaihtelevat puoliyksityisen ja puolijulkisen välillä. Yksityistä ulkotilaa ei juurikaan ole. Ainoastaan vierailukohteissa Marthashof ja

Kuva 22 Danziger Strasse 73:n julkisivua hallitsevat parveke-elementit.

Christburger Strasse 13 ulkotilat olivat aidalla rajattuja ja selkeästi yksityisiä tai puoliyksityisiä.

Alueen asutokanta lienee monipuolista. Ideaalinen asukas on kaupunkiasumisesta pitävä ja vähän yksityistä ulkotilaa kaipaava henkilö tai perhe. Rakennuskannan asukkaat lienevät keskiluokkaa tai yläluokkaa. Pysäköintimahdollisuudet keskittyvät ainoastaan kadun varsille, joten jalankulun, pyöräilyn ja julkisten kulkuneuvojen käyttö lienee alueelle sopivampaa.

Tunnelmaltaan alue oli vilkas, eloisa ja viihtyisä. Iltapäivän vierailuajankohta vaikutti rakennusten ja ulkotilojen käytön toimivuuden hahmottamiseen, sillä ihmiset olivat liikkeellä.

Kuva 13 Christburger Strasse 13:n puoliyksityinen portaikko ja tasanteet, jotka paikoittain tuntuivat täysin yksityisiltä.

Rakennusten ulkoasu antoi ymmärtää niiden käyttötarkoituksen olevan asumisen ja toimistorakennusten välimuotoa, sillä rakennukset muistuttivat materiaaleiltaan ja pelkistetyltä pinnoiltaan toimistorakennuksia.

Helsingissä vastaava alue on ruutukaavoitettu ja asutopainotteinen Punavuori.

Kuva 24 Marthashofin sisäpihalla on useita eri toiminnoille rajattuja alueita. Piha-alueen tasoerot ja kasvillisuus luovat viihtyisyyttä..

Gartenstadt Falkenberg

Alue koostuu pienimittakaavaisista rivitaloista sekä kapeahkoista kaduista. Sekä katutilaa, että asuntojen pihoja koristaa runsas kasvillisuus. Rakennusten julkisivuissa on käytetty runsaasti väriä, joka tekee alueesta leikkisän oloisen.

Rivitalot reunustavat katutilaa, mutta niiden sijoittelussa on havaittavissa vaihtelua. Muutoin rivitalot ovat keskenään samankokoisia niin korkeudeltaan kuin runkosyvyydeltään. Rakennuksen sijoittelu katuun nähden vaikuttaa asunnon etupihan kokoon; Akazienhofissa etupihat ovat selvästi viereisen Gartenstadtwegin pihaja pienemmät.

Katutilat ovat julkista ja kapeat etupihat ovat puoliyksityistä tilaa. Syvemmissä etupihoissa puolestaan on havaittavissa siirtymä puolijulkisesta etupihan etuosasta yksityisempään etupihan takaosaan. Syvissä pihossa tilojen rajausta on tehty kasvillisuudella. Talojen takana sijaitsevat pihat ovat täysin yksityisiä.

Alue on idyllinen paikka asua, joskin asunnot vaikuttavat pieniltä, joka rajoittaa ruokakunnan kokoa. Autoilla on tilaa ainoastaan katujen varsilla, tosin auto ei ole alueella välttämättömyys. Alueen ideaalinen asukas pitää ainakin puutarhan hoidosta, sillä jokaisessa asunnossa oli suhteellisen kookas piha. Maastonmuotojen aiheuttamien korkeuserojen vuoksi käynti taloon tapahtuu paikoittain useanousuisia portaita pitkin, joten suuri osa taloista ei ole esteettömiä.

Alue on kaikkeudessaan hyvin miellyttävän oloinen. Maastonmuodot oli käytetty hyväksi ja rakennukset olivat kauniin värisiä. Kokonaisuutena hyvin pittoreski ja turvallisen tuntuinen alue.

Aluetta vastaa Helsingissä rivitalovaltainen ja vehreä alue, kuten osat Töyrynummesta ja Vuosaaresta, mutta myös vanhassa Munkkiniemessä on havaittavissa samantapaista tehokkuutta.

Kuva 25 Gartenstadtwegin värikkäitä rivitaloja, joissa etupiha on tavallista syvämpi.

Kuva 26 Skissaus Gartenstadtwegin rakennuksesta. Useiden rakennusten tasoerot ovat huomattavat.

Kuva 27 Akazienhof. Ylimpänä rivitalot jalankulkuväylän varrella. Keskellä autotie, johon rakennusten sisäänkäynnit johtavat. Alimpana katuleikkaus.

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin

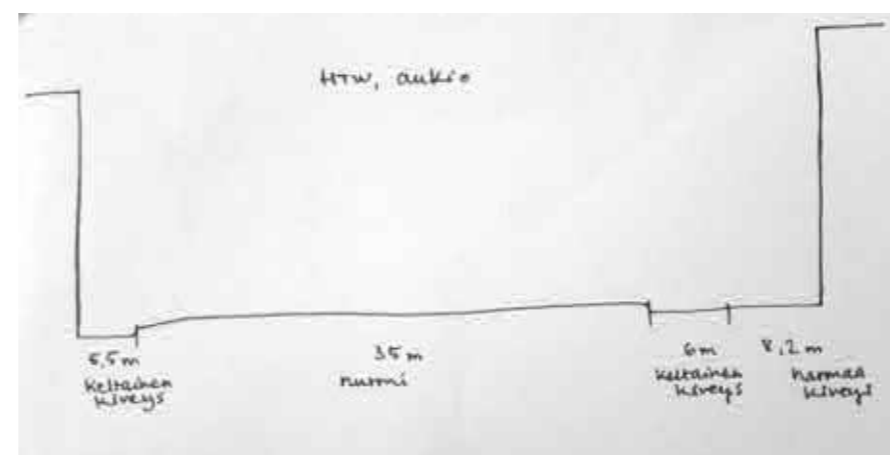
HTW:n alue on vanhaa teollisuusaluetta, joten alue koostuu käytössä olevista ja käyttämättömistä vanhoista teollisuusrakennuksista. Osassa rakennuksista on vielä teollista toimintaa ja osaan on kehitetty uutta. Alue ei ole vihreää ja rakennusten väliset alueet ovat pääasiassa päällystettyä maata. Rakennusten väljyys perustuu teollisen toiminnan vaatimuksiin ja paloturvallisuuteen. Alueella vaikuttavat teollisuusalueen säännöt. Nykyisin kouluna toimiva alue on täysin julkista eikä yksityisyyden muita muotoja ole havaittavissa.

Kuva 28 HTW:n koulurakennus.

Vierailuajankohtana päiväsaikaan alue kuhisi opiskelijoita, joten alueella oli varsin turvallinen olo. Koulurakennusten tunnelma on uudenaikainen ja varmasti nykypäivän opetusmetodeihin sopiva. Alueella ei ole asukkaita, mutta tulevaisuudessa alueella voisi olla esimerkiksi opiskelija-asumista tai urbaania asumista.

Helsingissä samaa henkeä löytyy Kaapelitehtaalta sekä Suvilahden alueelta.

Kuva 29 ja 30 Yllä koulurakennusten välinen aukio, jonka materiaalina nurmea ja kiveystä.

Alla aukion leikkaus.

Kuva 31 ja 32 Tehdasaluesta osa on edelleen teollisuuskäytössä ja osan käyttötarkoitus on muutettu

Märkisches Viertel

Alue koostuu todella väljästi asetelluista isoista ja korkeista lamellitaloista, rakennusten väliin jäävistä viheralueista sekä aluetta kiertävästä Seftenberger Rungiustämistä, jonka varrelle alueen rakennukset pääsääntöisesti sijoittuvat.

Kaunpunkirakenteellisesti päähuomiossa on talojen asemointi suotuisaan suuntaan ja muiden rakennusten varjostamattomuus. Lisäksi rakennusten sijoittelussa on havaittavissa pihapiirien muodostaminen. Pihapiirin eri toimintoalueet ovat runsaasti istutettuja, erityisesti pysäköintialueet ovat täynnä puustutuksia.

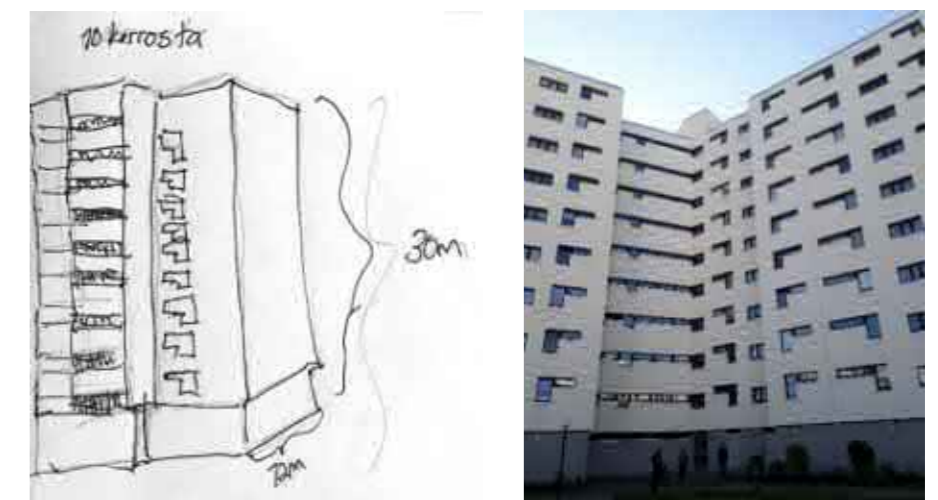
Alueella olevien suurten kerrostalolamellien vuoksi yksilön yksityistä ulkotilaa ei ole. Yksityistä ulkotilaa voisi ajatella olevan ainoastaan parvekkeet, jotka alueella sulautuvat rakennusten suoralinjaisen massan sisään. Rakennusten lomassa olevien pihojen luonne on puolijulkisen. Kadut ja aluetta halkovat kevyen liikenteen väylät ovat julkisia.

Alue ei rajoita asukkaitaan, ja alueella on monipuolista asuntokantaa. Rakennusten väritys teki alueesta miellyttävän ja runsaat viheralueet lisäsivät sitä muuttamalla valtaviin rakennusten mittakaavaa inhimillisemmäksi. Muutoin alue voisi juuri sen valtavan koon myötä tuntua turvattomalta ja ahdistavalta. Vierailun ajankohta ei paljastanut viheralueiden todellista käyttöastetta, ja siksi hoitamattomilta ja käyttämättömiltä näyttävien viheralueiden toimivuus jäi huomioimatta.

Helsingissä vastaavat alueet ovat itäiset lähiöt kuten Kontula.

Kuva 33 ja 34 Alueen rakennuskanta värikäs ja mahtipontinen.

Kuvat 35-38 Yllä puustoinen pysäköintialue. Keskellä julkisivuaukotusta ja rakennuksen päämitat. Alla rakennusten rajaama suojaista viheralue.

Potzdamer Platz

Alue koostuu useasta suuresta korttelialueesta, joilla on omanlaisensa luonne. Rakennukset ovat pääosin erittäin suuria ja monikerroksisia suurkaupungin toimisto- ja kaupparakennuksia. Korttelirakenteet muodostavat keskelleen aukiomaisen alueen, jota ympäröivät joko kytketyt (Potsdamer Platz) tai selkeästi erillään olevat rakennukset (Tilla Durieux -puisto). Alueen rakennukset ovat arkkitehtonisesti merkittäviä ja maamerkkimäisiä niiden suuren koon vuoksi.

Julkista tilaa on paljon, sillä vähintään kaikki maantasokerrosten tilat ovat julkisia. Alueella onkin suuri määrä kauppoja ja muita palveluita. Alueen ideaali asukas on kaupunkiasumisesta, erityisesti suurkaupunkiasumisesta, pitävä nykyaikainen ihminen, joka ei tarvitse yksityistä ulkotilaa. Alue huokuu hi-tech -tunnelmaa, joten asukkaiden olettaisi olevan kiinnostuneita uudesta teknologiasta ja innovaatioista.

Alue on selkeästi omanlaisensa kokonaisuus, jota on suunniteltu isossa mittakaavassa. Alue ei ole asumistarkoituksessa kovin miellyttävä, ellei satu pitämään suurkaupungin melusta, aktiivisuudesta ja julkisen tilan paljoudesta. Vierailun aikana löytyi vain yksi kohtuullisen rauhallinen alue, joka oli liikenteen melut hävittävä Sony Centerin keskiö.

Kuva 39 Skissipiirustus Berliinin Filharmonikkojen konserttitalosta.

Alue muistuttaa Helsingissä erityisesti Töölönlahden aluetta, joka on myös suurten arkkitehtonisten kohteiden keskittymä. Toimistorakennukset tuovat mieleen Ruoholahden toimisto- ja kauppakeskusalueen Porkkalankadun varrella

Kuva 40 ja 41 Yllä Daimler Chryslerin asunto- ja toimistokompleksi. Alla Potsdamer Strassen katuperspektiivi.

Kuva 42 ja 43 Näköalakuva Sony Centerin katosta, taustalla Filharmonikkojen konserttitalo. Alla Sony Centerin purjemaiset kattorakenteet.

BERLIINI

1.-5.10.2018

EXCU-RAPORTTI

Projekti 10 – Yhdyskuntasuunnittelu
Perttu Laitinen & Kia Tengström

Grossiedlung Siemestadt / Ringsiedlung

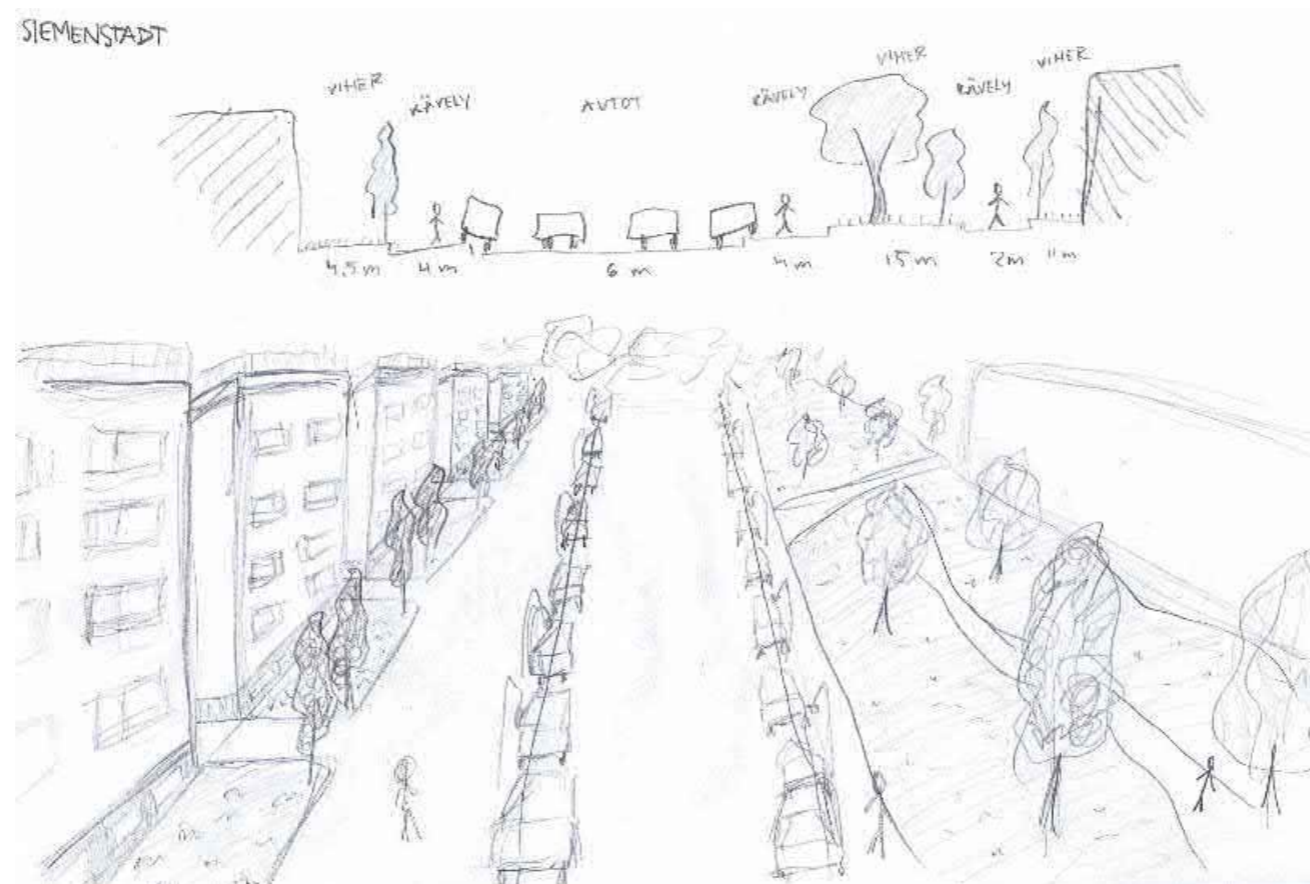
Grossiedlung Siemenstadtissa yksiköitä ovat pienkerrostalot, julkiset ruohoalueet näiden välissä, puolijulkiset piha-alueet lähempänä toisiaan olevien pienkerrostalojen välissä, julkiset leikkialueet, puoliyksityiset istutusalueet sisäänkäyntien yhteydessä, kevyenliikenteen käytävät, autotiet ja pienemmät polut. Siemenstadtin alueen rakennukset ovat eri arkkitehtien suunnittelemia, joten arkkitehtonisesti rakennukset eroavat toisistaan. Pienkerrostaloissa on 3-5 kerrosta ja suurin osa on lamellikerrostaloja ja osa luhtikerrostaloja.

Alue on tunnelmaltaan rauhallinen, turvallinen ja puistomaisen vehreä, paljon laajoja ruohoalueita sekä isoja puita. Kukkaistutuksia ei tosin ole kuin vain joidenkin talojen puoliyksityisillä istutusalueilla. Rakennukset ovat pääsääntöisesti hyvin huollettuja ja niiden väri on hillittyä ja väriskaala luonnonmukainen (ruskean sävyjä, valkoista, kellertävää). Julkista tilaa ovat autotiet, kevyenliikenteenväylät ja -polut sekä puistoiset viheralueet ja leikkipaikat. Puolijulkisiksi rajautuvat avoimet viheralueet pienkerrostalojen välissä ja puoliyksityisiksi talojen edustalla sisäänkäyntien läheisyydessä olevat istutusalueet. Yksityisiä

pihoja rajaavat 20-30m toisistaan olevat rakennukset sekä osittaiset viheraidat. Samankaltaiseksi alueeksi Helsingistä mieltäisin ehkä Käpylän tai Koskelan pienkerrostaloalueen sen rauhallisuuden sekä vehreyden johdosta. Kummallakaan alueella ei ole itse alueen sisällä kovinkaan paljoa palveluja, kuten kauppoja tai baareja vaan palvelut löytyvät alueen ulkopuolelta. Alueet soveltuvat parhaiten lapsiperheille, pariskunnille, vanhuksille tai muuten vehreydestä pitävälle henkilölle, kuten koiranomistajille. Alueiden infrastruktuuri keskittyy jalankulkijoihin ja autotiet kulkevat etäämmällä puistoalueen jalankulkuväylistä.

Kuvat
▲ Rakennukset on erotettu jalkakäytävästä viherkaistaleella
► Samoin parvekkeiden edustat
▼ Katuleikkaus ja -näkymä

Westend - Villenkolonie

Westendin Villenkolonien alue koostuu pääasiassa huvilamaisista pientaloista, joita ympäröi omat pihat muureineen, aitoineen tai istutuksineen. Alue on rakentuu selkeistä suoraviivaisista ja kapeahkoista kaduista, joiden varrella kahdesta-kolmeen kerrokseen korkeat asuinrakennukset seisovat pääasiassa kadusta irrallaan ja rajattuna muurein tai istutuksin.

Alueella yksityisen ja julkisen tilan raja on sinänsä selkeä pihojen ollessa rajattu. Tämä kuitenkin johtaa siihen, että jopa katutila tuntuu hieman puolijulkiselta.

Helsingissä vastaavan kaltaista kaavaa noudattavat esimerkiksi Eiran huvila-alue.

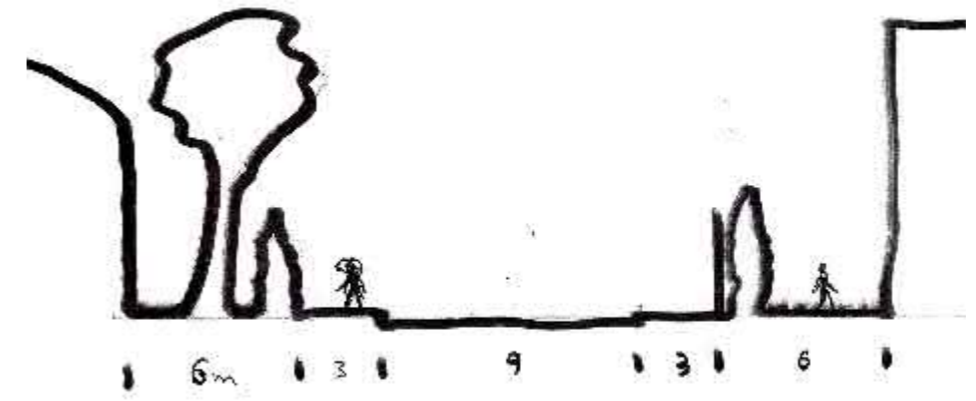
Alue on silminnähden yläluokkainen ja rakennusten koon ja oman pihan puolesta varsinkin perheille sopiva. Toisaalta alueen rauhallisuus ja hiljaisuus viittaa enemmän eläkeläisiin.

Alue huokuu vaurautta sekä ylellisyyttä ja samalla näyttäytyy hyvin rauhallisena ilman muuta kuin paikallista liikennettä ja alueen asukkaita. Samalla oma oleskelu ei tunnu kovin tervetulleelta. Katutilasta irrallaan ja muurein, aidoin ja istutuksin erotetut rakennukset vaikuttavat luotaantyöntäviltä. Siltikin alue on erittäin viihdyttävä varsinkin, jos sitä voisi kutsua omakseen.

Kuvat

- ▲ Kasvillisuus hallitsee rakennusten edustaa
- ▼ Katuleikkaus
- ▼ Rakennusten suhde tiehen on etäinen
- ◀ Pihat on pyritty pitämään yksityisinä

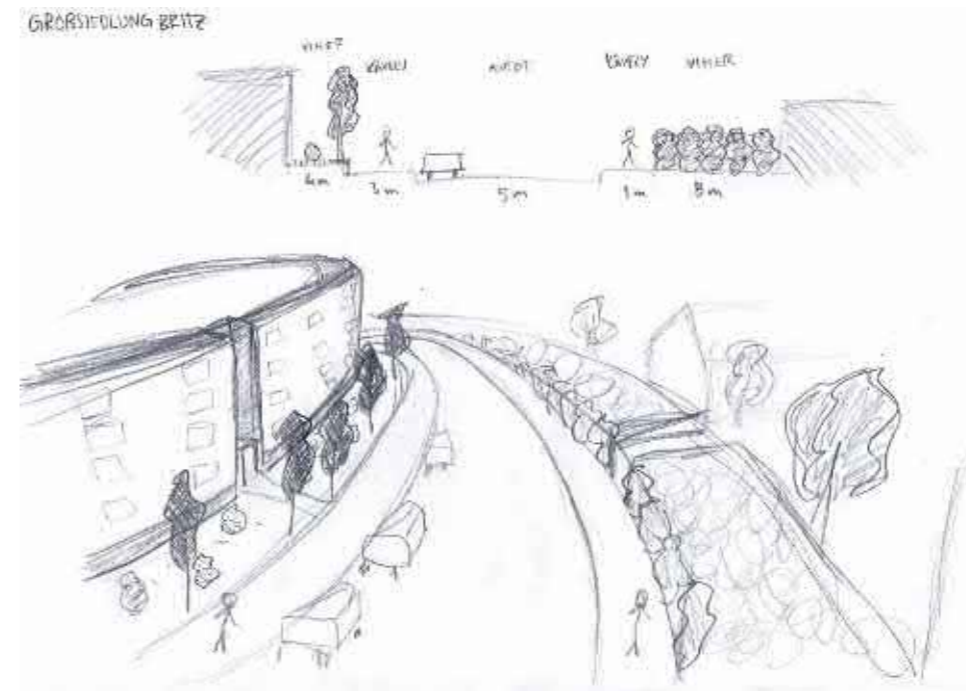

Grossiedlung Britz

Hevosenkälähiön alue rakentuu pienkerrostaloista, kaksikerroksisista omakotitaloista, puolijulkisista viheralueista, puoliyksityisistä istutusalueista, yksityisistä pihoista, autoteistä, kapeista jalankulkuväylistä ja puoliyksityisistä poluista. Alueen infrastruktuuri keskittyy autoilijoihin; autotiet rajaavat ja rytmittävät koko aluetta ja jalankulkukäytävät ovat kapeita. Alueen itälaidalla kulkee pääkatu noin 45 metriä leveä Buschkrugallee ja alueen halki kulkee noin 35 metriä leveä kokoojakatu Fritz-Reuter-Allee. Asuinalueen sisällä olevat tonttikadut ovat leydeltään 16-26 metriä, josta ajoväylä on 5 metriä. Autoteitä reunustavat pääosin viherkaistaleet puurivistöineen.

Hevosenkälähiö on tunnelmaltaan rauhallinen ja soveltuu parhaiten perheille sekä vanhuksille. Talot ovat pääosin hyvin huollettuja ja värikkäitä ja pihat ovat pitkänomaisia ja vaihtelevasti hoidettuja. Kerrostalot ovat 4-5 kerroksisia lamellitaloja ja omakotitalot kaksikerroksisia ja toisiinsa kytkettyjä. Alue rakentuu 350m pitkän hevosenkengän muotoisen keskuskorttelin ympärille säteittäin. Alue on kooltaan 37,1 hehtaaria ja siellä on vajaa 2000 huoneistoa

ja 679 omakotitaloa. Pysäköinti tapahtuu talojen etupihalla tai kadunvarressa. Alue muistuttaa Helsingin alueista eniten Pikku-Huopalahtea. Pikku-Huopalahdessa kerrostalot ovat korkeampia ja siellä on enemmän puistoja ja vehreyttä, mutta molemmissa rakennukset ovat värikkäitä ja rakennustyyppit kerrostaloja sekä omakotitaloja (ja rivitaloja).

Kuvat

- ▲ Katuleikkaus ja -näkö
- ▲ Alueen kadut ovat reheviä
- ◀/ ▲ Osalla taloista on oma puolijulkinen katuosuus
- ◀ Hevosenkärakennuksen keskellä on suuri puistoalue

Hansaviiertel - Interbau '57

Interbaun alue koostuu väljästi ja vaihtelevasti sijoitelluista piste- ja lamellitaloista sekä muutamista pientaloista, kahdesta kirkosta ja ostoskeskuksesta. Kerrostalojen korkeus vaihtelee 7-17 kerroksen välillä. Yhteensä alueella on 36 rakennusta joista 29 on asuinrakennuksia. Aluetta halkovien muutaman autotien ja rakennusten välit ovat viheralueiden ja kevyen liikenteen väylien hallitsemia. Alueen rakennukset on sijoitettu kahden risteävän päätien Altoer Strassen ja Klopstocksrasen sekä pientaloalueelle johtavan Händelalleen varteen. Rakennusten suuntauksen periaatteena on ollut ilmansuunnat pohjois-etelä- ja itä-länsi - suunnassa auringonvalon maksimoimiseksi jokaiselle asunnolle. Rakennusten sijoittelu tien nähden on etäinen ja lähtökohtaisesti vinosti suuntautuva, johtuen teiden väli-ilmansuunnantaisuudesta. Alueen väljyys, rakennusten korkeus ja valoisuuden tavoittelu ovat yhdessä toisilleen syy-seuraus -suhteessa. Alueella ei ole selkeää puolijulkista tilaa vaan julkisesta tilasta siirrytään lähes suoraan yksityiseen tilaan. Ainoastaan pientaloilla on puolijulkinen yhteinen sisäpiha, jonka kautta siirrytään yksityiselle pihalle tai itse rakennukseen.

Kerrostaloissa kadun ja rakennuksen välistä aluetta ei ole varsinaisesti rajattu tai jäsennelty yksityisemmäksi.

Helsingissä vastaavaa kaavaa noudattavat Itä-Pasilan alue, etenkin Kumpulantien kohdalla.

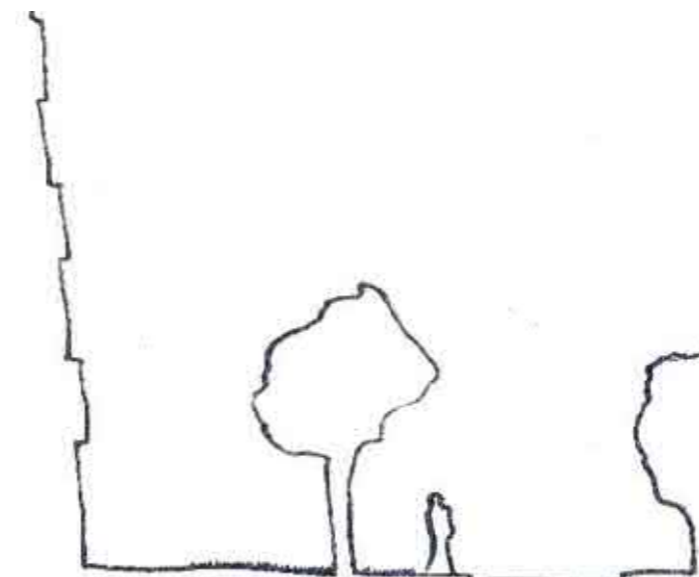
Alue sopii rakenteensa ja sijaintinsa puolesta hyvin kaikkia kulkumuotoja käyttävälle asukkaalle. Alueen väljyys rakennuksen jalanjäljen suhteen mahdollistaa hyvät yhteydet autolla sekä pysäköinnin omilla parkkialueille, mutta myös monipuoliset kevyen liikenteen väylät viheralueiden poikki.

Alue näyttäytyi sateisena ja tuulisena päivänä hiljaisena ja harmaana betonipintaisine rakennuksineen, jota alueen vehreys ei niinkään pelastanut. Rakennusten etäisyys teistä ja kulkuväylistä aiheutti hieman luotaan työntävän tunnelman. Viheralueiden suunnitteluun olisi myös toivonut suurempaa huomiota, verrattuna esimerkiksi Märkisches Viertelin monimuotoisiin ja tasoisin viheralueisiin rakennusten välissä.

Kuvat

- ▲ Pientaloilla on yhteinen puolijulkinen sisäpiha
- Kerrostalojen edustat ovat vehreitä
- Rakennusten edustat ovat vielä melko julkisia tiloja
- ▼ Katuleikkaus

Friedrichstadt

Friedrichstadtin alue rakentuu kaavamaisesta katujen ristikosta, jossa rakennuksen rajautuvat jyrkästi katutilaan. Aluetta elävöittää bulevardit avaruudellaan ja vehreydellään sekä aukiot merkkirakennuksillaan. Alue noudattaa perinteistä historiallista ruutukaavaa, jossa katuverkosto on hyvin suoraviivaista, josta tärkeimmät kadut erottautuvat bulevardeina tai muuten avaruudellaan. Rakennukset rajautuvat suoraan katutilaan ja ainoastaan aukiot rikkovat korttelirivistöjä.

Friedrichstadtissa on selkeä raja yksityisen ja julkisen tilan välillä eikä varsinaista puolijulkista tilaa ole havaittavissa. Julkinen tila päättyy pääsääntöisesti rakennuksen sisäänkäyntiin ja vasta yksityisen tilan sisällä voidaan havaita puolijulkisia tiloja kuten sisäpihat.

Helsingissä vastaavaa kaavaa noudattavat Kluuvin, Kaartinkaupungin ja Kruununhaan alueet

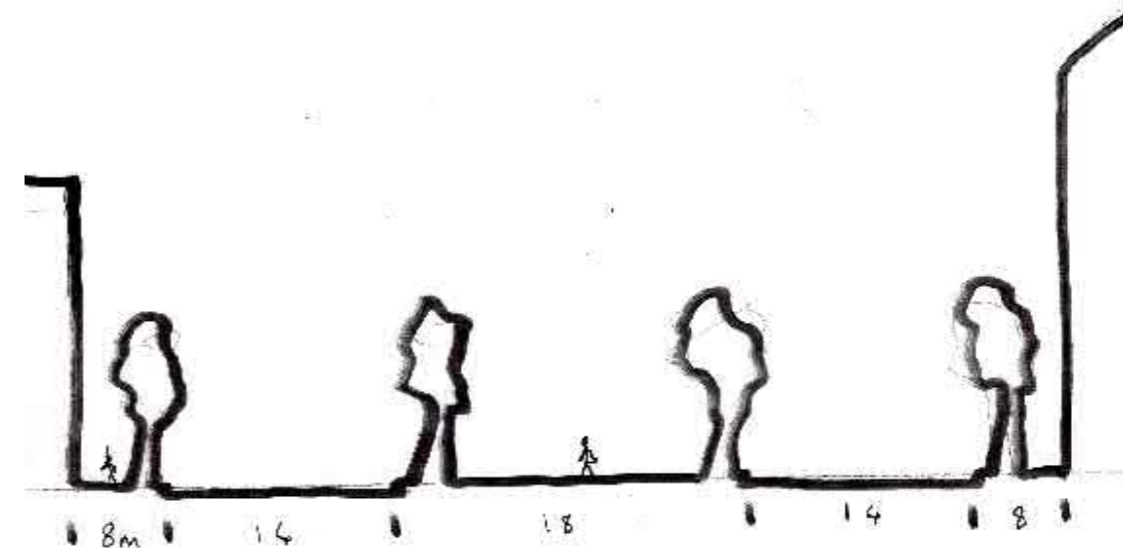
Alueella on hyvin paljon hallinnollisia, kaupallisia ja historiallisia rakennuksia ja asuinrakennukset ovat pienemmässä osassa. Nykyinen sijainti keskustassa nostaa hintoja, joten asukkaiden tuloluokka on sen mukainen. Alue suosii kevyttä ja julkista liikennettä lyhyiden välimatkojen ansiosta sekä pysäköintipaikkojen ollessa vähissä ja jatkuvien liikennevalojen hidastaessa liikennettä. Alkujaan tilanne on voinut olla hyvinkin päinvastainen varakkaiden asuessa väljemmillä alueilla.

Alue huokuu arvokkuutta ja historiaa, vaikka onkin paljolti uudelleen rakennettu toisen maailmansodan jälkeen ja umpikorttelirakenne antaa keskustamaisen vaikutelman. Meneillään olevat turvallisuusjärjestelyt ja muuten tyhjät kadut antavat ristiriitaisen turvallisuusvaikutelman.

Kuvat

- ▲ Alueella on rakennuksia monelta aikakaudelta
- ▶ Alueen uusia townhouse-taloja
- ▼ Katuleikkaus bulevardilta
- ◀ Under den Linden on leveä bulevardi

Prenzlauer Berg

Prenzlauer Bergin ominaispiirteisiin kuuluvat 1900-luvun vaihteen wilhelmiläiset rakennukset ja muutenkin alueella yli 80% rakennuksista on ennen vuotta 1948 rakennettuja. Näin ollen alueella vallitsee perinteinen umpikorttelirakenne olematta kuitenkaan täysin suoraviivainen historiallinen ruutukaava. Alueelle ominaista on kadunvarsien puusto myös sivukatuja myöden. Alue muodostuu keskustaan johtavien pääteiden ja sen suhteen säteittäisesti kiertävien kehäteiden väliin rakentuneiden umpikortteleiden mukaan. Korttelirakenne on pääsääntöisesti suorakaiteinen, joitakin poikkeuksia lukuunottamatta. Umpikorttelirakenteen myötä julkinen katutila rajautuu jyrkästi rakennusten yksityistä tilaa rajaavaan seinään ja puolijulkiset alueet jäävät sisäpihoiksi kortteleiden keskelle.

Helsingissä vastaavaa kaavaa noudattavat Punavuoren ja Ullanlinnan alueet.

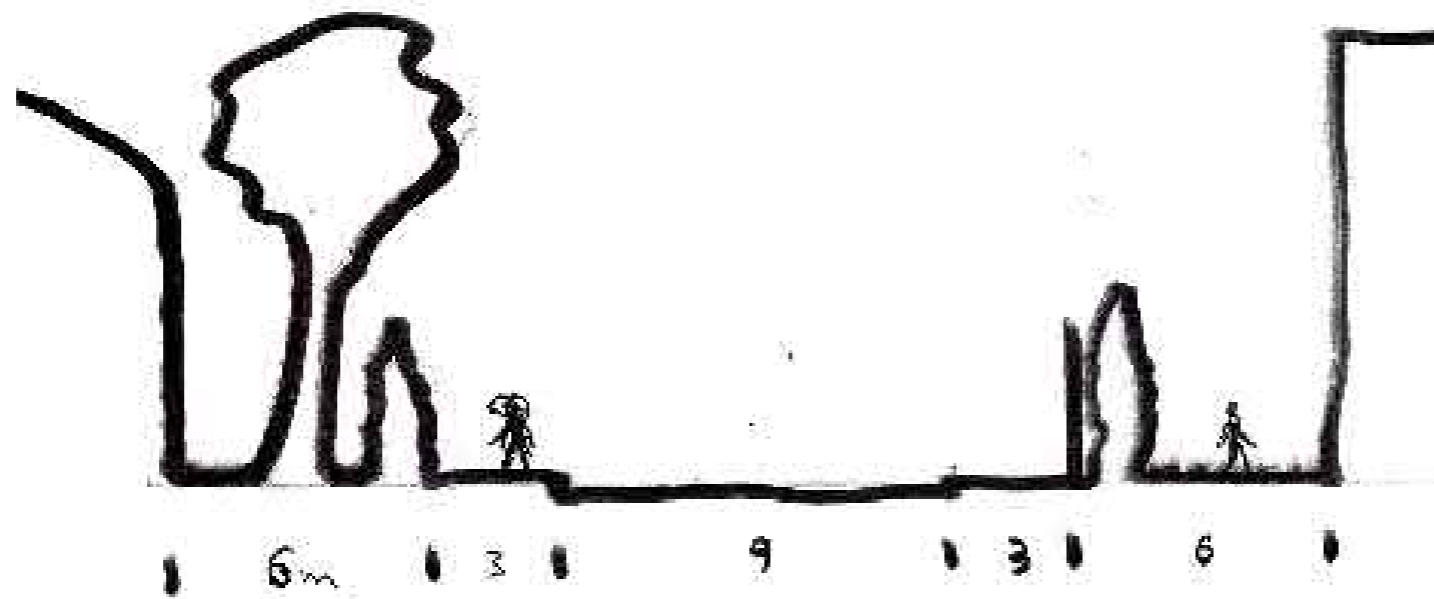
Alue toimii erityisen hyvin tiiviistä keskusta-asumisesta nauttivalle asukkaalle, joka luottaa kevyeen liikenteeseen ja julkisiin kulkuneuvoihin liikkuaan.

Alue näyttäytyy siellä liikkuvalla boheemina ja nuorekkaana sekä Helsingin keskustassa ja kantakaupungissa viihtyvälle kodikkaalta.

Kuvat

- ▶ Uudella rakentamisella alueelle on saatu erilaisia katutiloja
- ▶ Pienen townhouse-korttelin katu on puoliyksityinen
- ▼ Ulkoinen porraskäytävä on tunnelmaltaan yksityinen
- ◀ Katuleikkaus

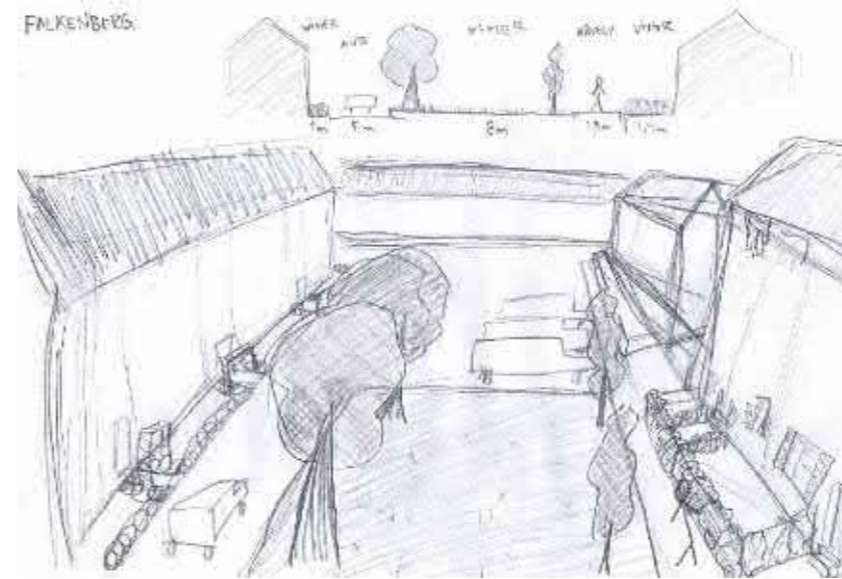

Gartenstadt Falkenberg

Falkenbergin alueen yksikköinä toimivat omakotitalot (yksittäiset ja rivitalot), yksityiset pihat, viheralueet, metsä, autotiet, kävelytiet ja polut. Rakennukset on sijoitettu autoteiden reunoille. Pääväyliä reunustaa vihreä puurivistö. Omakotitalojen yksityiset pihat avautuvat julkisille kävely- ja autotielle ja ne on rajattu aidoin. Rakennukset on sijoitettu melko etäälle tiestä ja "takapuolella" pihojen välissä kulkee kävelypolkuja. Osa taloista on sijoitettu melkein tiehen kiinni vain parin metrin yksityisen istutusalueen päähän ja osan taloista sisäänkäynti on suoraan tieltä. Näiden rakennusten välissä on 8 metrin puolijulkainen puistomainen nurmialue, jonka laidalla on puita. Toiselta puolelta nurmialue rajautuu autotiehen, josta käynti asuntoihin kapean kävelytien kautta, ja toiselta puolelta kävelytiehen, joka johtaa asunnoille. Alueella oleva metsä on julkista tilaa, jossa risteilee kävelypolkuja.

Tunnelma Falkenbergissä tunnelma on erittäin vihreä, pirteä, turvallinen sekä rauhallinen ja autoliikenne on vähäistä. Rakennukset ovat hyvin hoidettuja ja erittäin värikkäitä, joka luo jokaiselle rakennukselle oman identiteetin. Alue on ihanteellinen luonnosta ja rauhasta nauttiville asukkaille. Sopivimmat kohdeasukkaat ovat pihan

hoidosta kiinnostuneet perheet, pariskunnat ja vanhukset. Alueen infrastruktuurin keskiössä ovat rakennusten ja pihojen välissä kulkevat polut. Autotiet ovat melko kapeita kaksisuuntaiselle liikenteellä, sillä myös tienvarteen pysäköinti kaventaa ajoväylää. Tämän vuoksi autotiet ovat hitaasti liikennöityjä, joka luo kävelijöille turvallisemman mielikuvan. Helsingin alueista Falkenberg on verrattavissa Puu-Käpylään. Molemmissa pihat aukeavat ohikulkijalle, talot ovat värikkäitä ja vihreä sekä rauhaisa tunnelma on läsnä. Puu-Käpylästä löytyy ehkä enemmän rakennustyyppiltään erillistaloja verrattuna Falkenbergiin, mutta tunnelma on sama. Myös Vantaalla sijaitseva Kartanonkosken pientalo-osuus on myös lähellä Falkenbergin aluetta värikkyyden ja talotyyppien perusteella.

Kuvat

- ▲ Katuleikkaus ja -näkömä
- Vihreät pihat etäännyttävä rakennukset tiestä
- ▼ Katunäkymät ovat vihreitä
- ▼ Alueelle on rakennettu myös uusia asuintaloja

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin

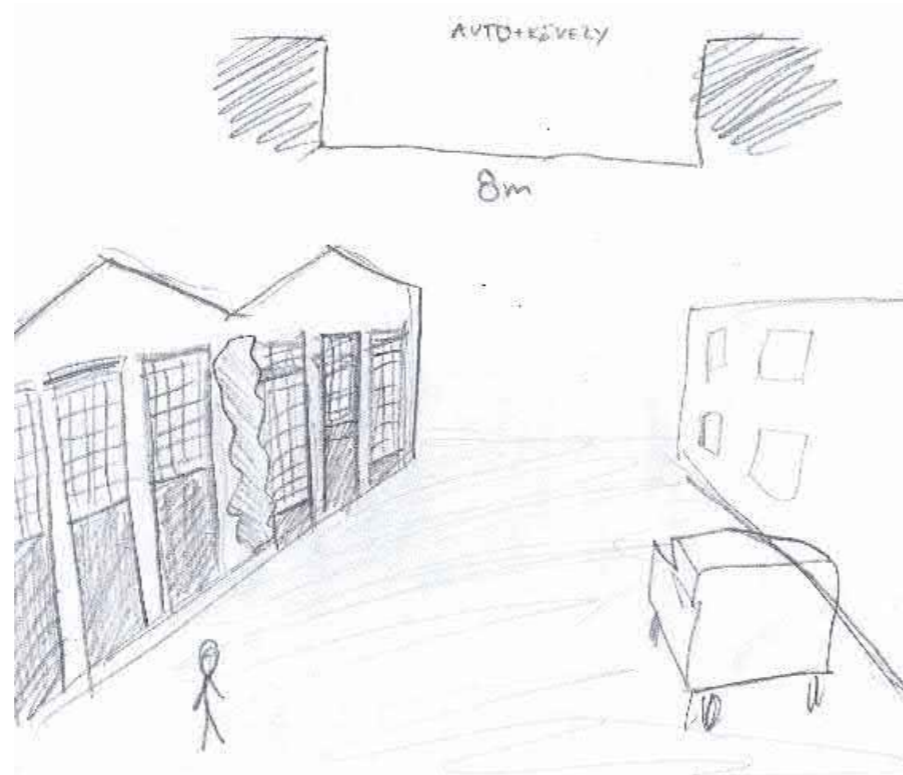
Hochschule für Technik und Wirtschaft koulun alue on aidattu ja se rajautuu entiseen teollisuus alueeseen, kerrostalo vyöhykkeeseen sekä kanaaliin. Yksikköinä koulun alueella toimivat koulurakennukset, autotiet, parkkipaikat, viheralueet ja laatoitetut aukiot. Koulun alueen viereinen entinen teollisuusalue koostuu vanhoista teollisuusrakennuksista ja -halleista, uudesta asuinrakennuksesta, autotiestä, kävelytiestä, parkkipaikasta, viheralueesta sekä laatoitetusta aukiota. Myös teollisuusalue on pääosin aidattu tiilimuurilla. Koulun alueella kaikki on julkista tilaa ja teollisuusalueella ulkotila on julkista tilaa.

Tunnelmaltaan molemmat alueet ovat rosoisia, hieman arveluttavia sekä hektisiä. Teollisuusalueen suurin osa rakennuksista osa on huonossa kunnossa ja osa on kunnostettu ja valjastettu uuteen käyttöön. Koulurakennukset ovat kunnostettuja.

Väriskaala on pääosin maanläheisen kellertävää. Alueiden infrastruktuurin perus lähtökohtana on ollut autolla saavutettavuus ja kävelyreitit ei ole erikseen pahemmin rajattu. Teollisuusalueen ideaali asukas on urbaani opiskelija tai pariskunta. Helsingin alueista Arabia on lähimpänä näitä kahta aluetta. Arabiassa on käyttötarkoituksen muutoksen kokeneita teollisuusrakennuksia sekä kampusalue ja alueen reunalta löytyy myös vesistö. Ympäröivä kerrostalo vyöhyke on tosin pääosin uudempaa rakennuskantaa ja paremmin hoidettua eikä tunnelma Arabiassa ole yhtä rosoinen ja arveluttava.

Kuvat

- ▶ Osa alueen taloista ovat vielä alkuperäiskunnossa
- ▶ Osassa rakennuksista näkyy jo uutta käyttöä
- ▼ Katuleikkaus ja -näky

Märkisches Viertel

Märkisches Viertelin kaupunginosa koostuu pääasiassa suurista lamellitalorivistöistä, joiden väliin jäävät viheralueet ovat hyvin pitkälle muotoiltuja ja rakennettuja tarjoten monenlaisia oleskelualueita. Lisäksi alueella on muutamia suoraviivaisia pientaloalueita. Alueen pääväylät kulkevat irrallaan rakennusmassoista, joiden välissä kulkevat vain kevyelle liikenteelle varatut väylät ja puolijulkiset oleskelualueet.

Alueen peruseriaate piilee suurissa lamellitalorivistöissä ja niiden välissä olevissa alueen asukkaille suunnatuissa puolijulkisissa pihossa. Alueen pääväylät erottavat yksiköt toisistaan rauhoittaen oleskelualueet autoliikenteeltä. Alueen rakennukset ovat Hansaviertelin tapaan etäämmällä katutilasta.

Märkisches Viertel jakautuu julkisten pääväylien, puolijulkisten pihojen tai viheralueiden ja yksityisten sisätilojen osiksi. Varsinaista yksityistä ulkotilaa alueella ei juuri ole, mutta ne ovat selkeästi ympäröivien rakennusten asukkaiden käyttöön tarkoitettuja vaikka ei varsinaisesti rajattuja.

Helsingistä ei löydy samassa mittakaavassa vastaavia alueita, mutta samankaltaisuuksia

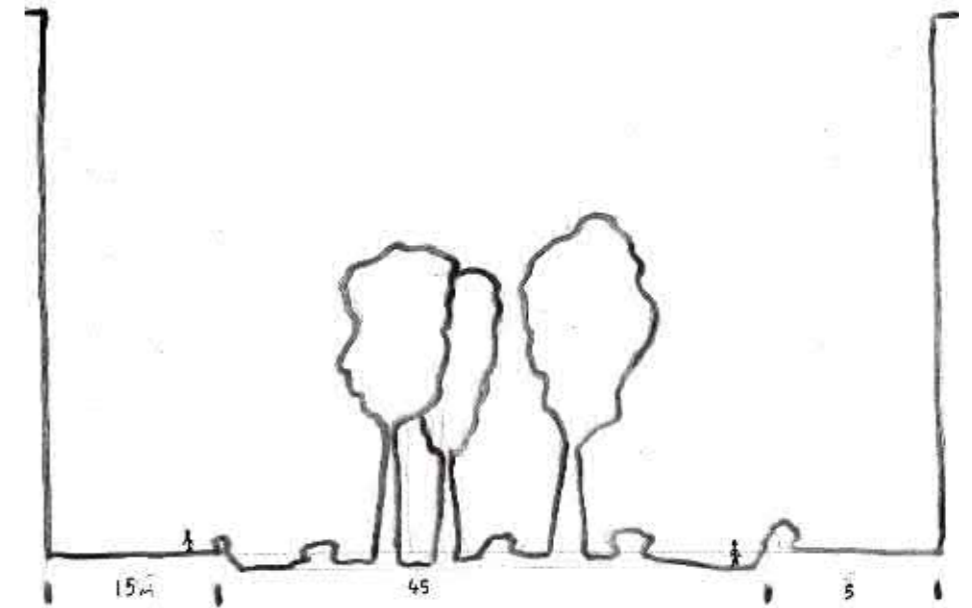
voi löytyä muun muassa Kontulasta tai Pihlajamäestä, missä lamellitalorivistöt häytyttelevät samaa pituutta, mutta eivät ole yhtälailla monimuotoisia.

Alueen asukas arvostaa kaupunkimaista, mutta viheralueiden värittämää ympäristöä. Alueen etäisyys keskustasta, sen väljyys ja laajat pysäköintialueet ruokkivat yksityisautoilua, mutta se ei kuitenkaan ole hallitsevassa asemassa laajojen viheralueiden suosiessa liikkumista myös jalkaisin.

Alue yllätti positiivisesti monimuotoisilla viheralueillaan ja vaikuttavan massiivisilla rakennuksillaan. Varsinkin erään talon kattoterassilta tarkasteltuna rakennuksen työntyivät mielenkiintoisesti lehvästön läpi. Ennakoasetelmana annettu turvattomuus loisti poissaolollaan aurinkoisena aamupäivänä.

Kuvat
▲ Rakennusmassojen välissä on puistoja
► Leikkaus rakennusten välistä
▼ Näkymä erään rakennuksen kattoterassilta

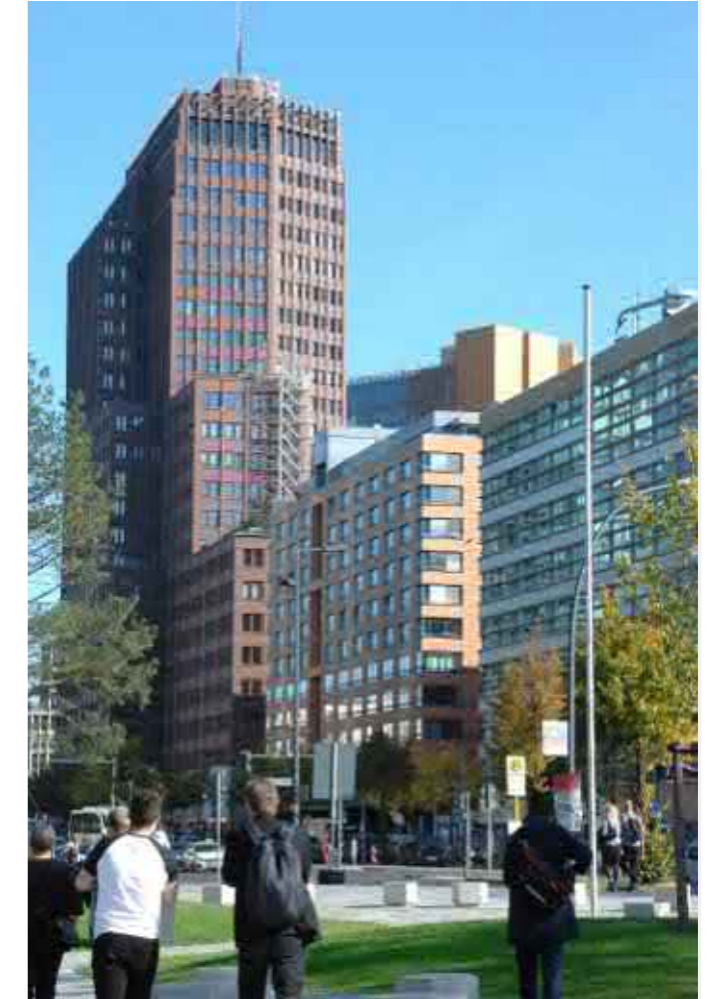

Potzdamer platz

Potzdamer platz rakentuu vilkkaista autoteistä, aukioista, kävelyteistä, viheralueista, korkeista toimisto- sekä asuinrakennuksista ja kaupoista/palveluista. Ulkotilat ja tietyt osat rakennuksista ovat julkisia. Rakennukset ovat hyvässä kunnossa ja moderneja. Samankaltainen alue Helsingissä on Ruoholahti korkeine toimistorakennuksineensa ja laatoitettuine aukioineensa. Myös autoliikenne on yhtä vilkasta molemmilla alueilla.

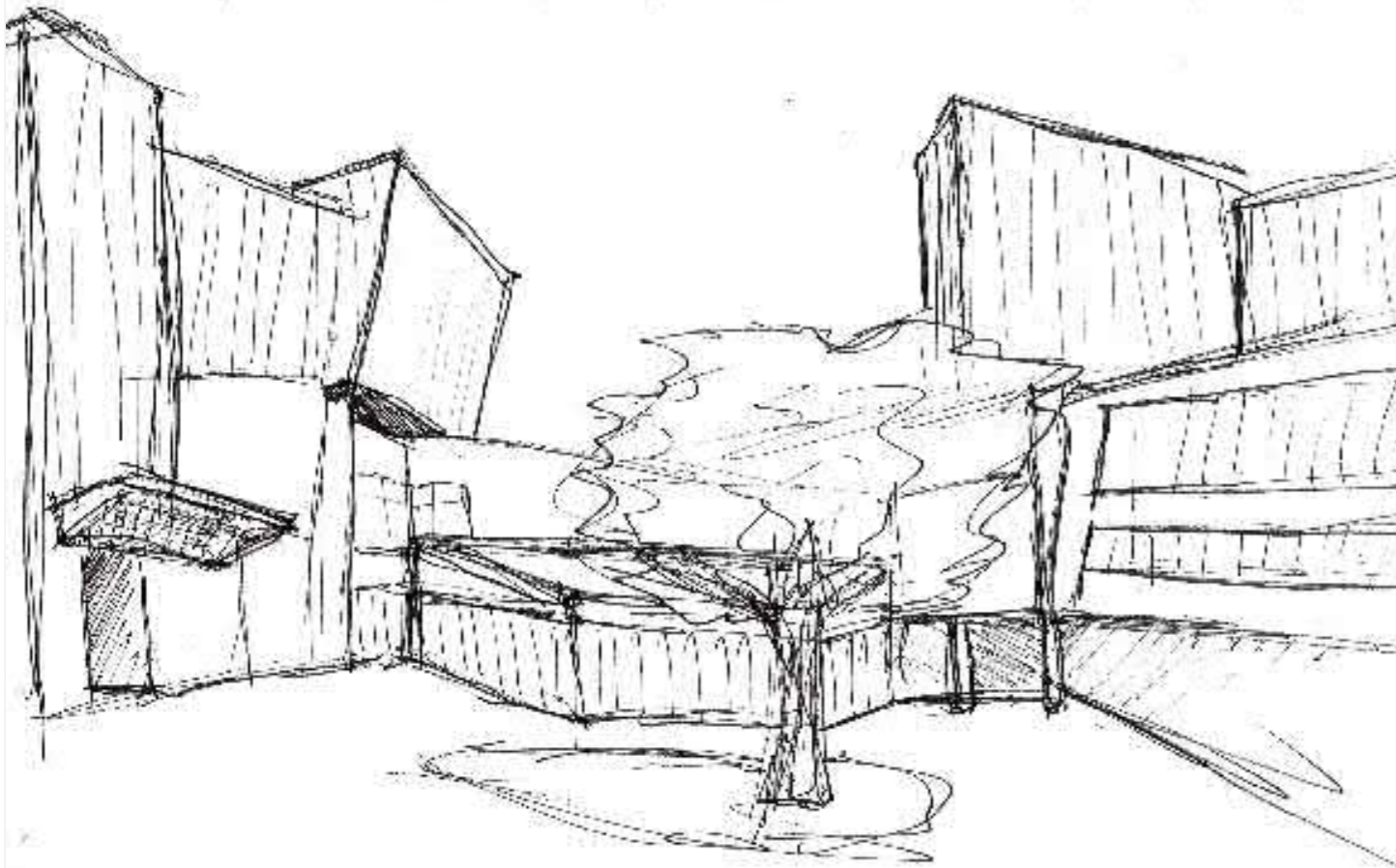
Ideaalinen asukas Potzdamer platzilla on urbaani kaupunkielämästä nauttiva

opiskelija, perhe tai pariskunta. Vaikka autoliikenne on vilkasta, on alueella silti helpoin liikkua kävellen jos haluaa käyttää alueen palveluita. Tunnelma Potzdamer platzilla on todella urbaani ja vilinää sekä vilskettä löytyy joka suunnalta. Toisaalta aukiot sekä viheralueet luovat myös kontrastia vilkaalle liikenteelle ja rauhoittavat tunnelmaa. Kaupunkimaisuus luo toki aina osaltaa pientä turvattomuuden tunnetta ihmispaljouden johdosta, mutta Potzdamer platz ei silti leimaannu pelottavaksi paikaksi.

Kuvat

- ▲ Alueen rakennuskanta on Berliinin korkeinta
- ▶ Alueen rakennuskanta on yhtenäistä
- ▼ Sony-centerin sisäpiha
- ◀ Berlin Philharmonie

Berliiniexcursion havaintoja

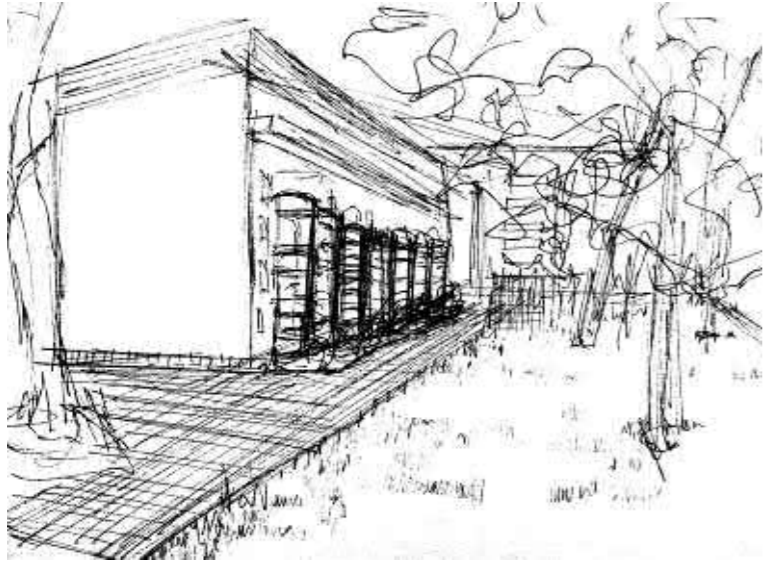
Metropolia AMK

RA15 Projekti 10- Yhdyskuntasuunnittelu

Kristina Litja & Marina Rågård

31.10.2018

Großsiedlung Siemensstadt

Großsiedlung Siemensstadt koostuu suurimmaksi osaksi 3-5-kerroksisista, pitkistä lamellitaloista, suurista viheralueista, kaduista ja poluista. Aluetta on ollut suunnittelemassa useampi arkkitehti, ja jokaisen arkkitehdin suunnitelmissa näkyy omanlainen, kuitenkin rakennusten kesken yhtenevä tyyli.

Rakennukset on sijoitettu mahdollisimman etäälle toisistaan valon maksimoimiseksi. Usein rakennusten välillä on suuri viheralue, jonka leveys on noin 2,5-3 kertainen rakennuksen korkeuteen nähden. Rakennuksia on sijoitettu katuun nähden varsin moninaisesti. Joidenkin rakennusten sisäänkäynnit aukeavat lähes suoraan kadulle, jolloin vain pieni viherkaistale erottaa rakennuksen tiestä. Osa rakennuksista puolestaan on asemoitu 90° kulmaan katuun nähden. Nämä rakennukset on ryhmitelty kahdella tapaa: 1) rakennusten sisääntulojulkisivut ovat vastakkain, jolloin rakennusten väliin syntyy kaksi jalankulkureittiä molempiin rakennuksiin ja keskelle puolijulkinen piha-alue 2) rakennusten sisääntulojulkisivut ovat suunnattu samaan suuntaan, jolloin rakennusten väliin muodostuu laaja puolijulkinen viheralue, sekä jalankulkuväylä toiseen rakennuksista.

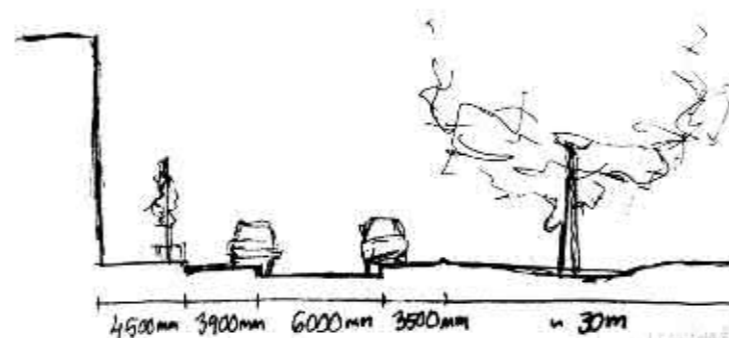
Alueella julkisen ja puolijulkisen tilan raja on hyvin häilyvä. Toisaalta rakennusten väliset viheralueet tuntuvat puolijulkisilta, mutta ne ovat niin saumattomasti yhteydessä julkiseen puistoalueeseen, että rajaa ei ole tarkkaan vedetty. Joidenkin rakennusten väliset piha-alueet oli kuitenkin rajattu pensasaidoin, jolloin tilat tuntuivat paljon enemmän puolijulkisilta.

Helsingissä vastaavaa tehokkuutta oleva alue löytyy Töölöstä. Rajasaarentien ja Linnakoskenkadun väliin jäävä asunalue muistuttaa luonteeltaan varsin paljon Siemensstadtia. Alueella on kolmikerroksisia kerrostaloja ja rakennusten väli on kutakuinkin samaa luokkaa kuin Siemensstadtissa.

1930-luvulla rakennetut rakennukset on suunniteltu Siemensin työntekijöille. 1930-luvulla autoja oli varsin vähän ja niitä omisti lähinnä varakas väestö sekä yritykset. Tästä voidaan päätellä, että Siemensstadt on suunniteltu alkujaan autottomalle väestölle. Myös kadunvarsille parkkeeratut autot kertovat, ettei alueelle ole suunniteltu paljon pysäköintipaikkoja.

Alueen tunnelma on varsin seesteinen ja turvallinen. Alue on varsin siistin oloinen: Rakennukset, pihat ja viheralueet ovat siistin ja hyvin hoidetun näköisiä.

Westend Villenkolonie

Westendin alue rakentuu kaksi- tai kolmikerroksista erillispientaloista, huviloista, paritaloista ja pienkerrostaloista, kaduista, sekä pihosta.

Rakennukset on sijoitettu omille tonteilleen melko lähelle katua. Tontit on rajattu erilaisin aidoin, niin, että aita toimii yksityisen ja julkisen tilan rajana. Kadun ja rakennuksen välissä on usein pienehkö viheralue. Rakennukset on sijoitettu niin, että rakennuksen pitkä sivu kulkee kadun suuntaisesti. Osa rakennuksista on suunnattu niin, että sisäänkäynti on kadulle päin, kun taas osassa rakennuksista sisäänkäynti on pihan puolella.

Alue on varsin yksityinen: Julkinen tila, eli kadut, on erotettu yksityisistä pihosta aidoin, eikä välissä ole puolijulkista tilaa. Alueen keskellä on pyöreä julkinen puisto. Tunnelma alueella ei kuitenkaan ole yksityisyytensä takia poissulkeva, sillä rakennusten ja aidan välissä on usein kuitenkin ainakin pieni viherkaistale ja joissain tapauksissa kadulta näki myös hieman pihalle.

Westendin alue muistuttaa tehokkuudeltaan hieman esimerkiksi Tapanilaa junaradan länsipuolella, tai Kulosaarta. Helsingissä rakennukset ovat kuitenkin suurimmaksi osaksi kaksikerroksisia pientaloja, kun Westendin alueella on myös paljon pienkerrostaloja ja kolmikerroksisia pientaloja.

Rakennusten koosta ja tontille sijoittelusta voisi päätellä, että alue on jo alkujaan suunniteltu varakkaammalle väestölle.

Alueen tunnelma on rauhallinen ja suhteellisen turvallinen. Alueen varakkuus ja hyvin hoidetut pihat ja rakennukset korostavat turvallisuuden tunnetta. Alueen tunnelma on myös varsin mukava. Katuja reunustavat puurivit rajaavat katutilaa ja pienentävät mittakaavaa, vaikka talot ovatkin aika isoja, verrattuna esimerkiksi perinteisen suomalaisen pientalon mittakaavaan.

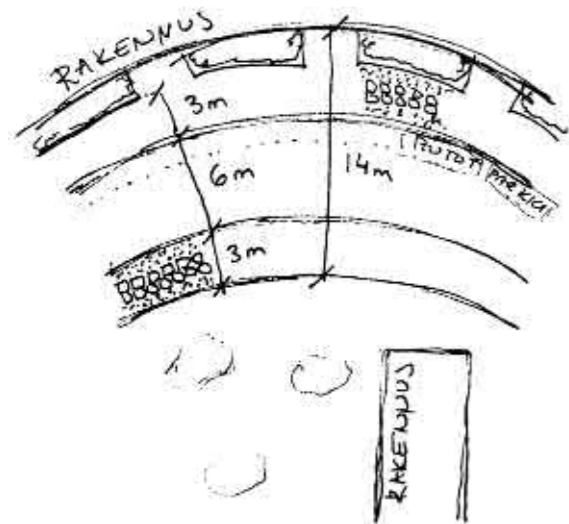

Großsiedlung Britz

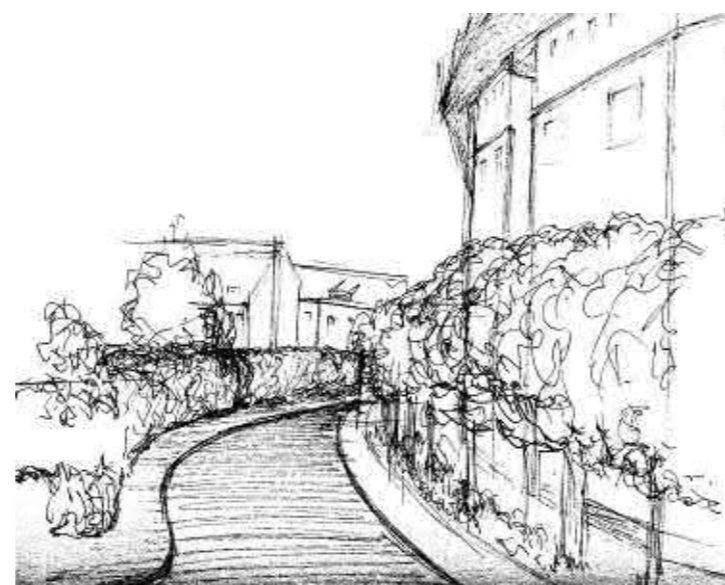
Großsiedlung Britz on osittain puutarhakaupungin ihannetta noudattava siedlung, jossa on kaksi erilaista vallitsevaa rakennustyyppiä. Alueen tärkein rakennuskompleksi on pitkä kolmikerroksinen hevosenkengän muotoon rakennettu lamellitalo, jonka mukaan aluetta usein kutsutaankin Hufeisensiedlungiksi-Hevosenkenkäsuinalueeksi. Lamellitalon ympärillä on säteittäin pois päin suuntautuvia kaksikerroksisia rivitaloja. Osassa rivitaloista julkisivut on maalattu niin, että asunnot erotuvat toisistaan kuten townhouseissa. Lisäksi alue koostuu viher- ja puistoalueesta hevosenkengän keskellä, sekä erilaisista kaduista ja kujista.

Hevosenkengän muotoinen lamellitalo on sijoitettu niin, että sisäänkäynnit avautuvat kaarevan kadun puolelle ja asuntojen pihat ja parvekkeet on sijoitettu sisäpihan puolelle. Rivitalot on sijoitettu niin, että pitkä sivu kulkee kadun suuntaisesti. Suurin osa rivitaloista on suunnattu etelä-pohjoissuuntaan. Sisäänkäynnit ja mahdolliset autopaikat on suunnattu suoraan kadulle päin.

Yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan rajat ovat alueella melko selkeät. Hevosenkengän muotoinen rakennus rajaa keskelleen suojaisen pihan. Piha on kuitenkin varsin avoin ja julkisen ja puolijulkisen tilan eroa ei helposti huomaa, jollei sitä ajattele. Rakennus rajaa sisäpihan selkeästi, ja sisäpiha on katua matalammalla, josta voi päätellä olevansa puolijulkisessa tilassa, ja alueella ollessaan ei tunne rikkovansa kenenkään yksityisyyttä. Kuitenkaan alue ei tunnu täysin julkiselta. Yksityinen alue on erotettu puolijulkisesta tilasta sisäpihalla korkein pensasaidoin. Rivitalojen edustat olivat puolestaan osittain hieman epäselvemmin rajattu. Toisinaan yksityisen pihan erotti julkisesta tiestä pensasaita, mutta toisinaan pihalla oli autopaikka, joka ei tuntunut aivan niin yksityiseltä, kuin selkeästi pensasaidalla rajatut.

Helsingissä vastaavanlainen tehokkuus löytyy Kannelmäestä, Kanneltien itäpuolelta. Molemmilla alueilla on kaksikerroksisia rivitaloja. Tyyliiltään alueet kuitenkin poikkeavat toisistaan varsin paljon.

Alueen rakennukset on alkujaan suunniteltu edullisiksi ja terveellisiksi työväenasunnoiksi. Nykyisin alue vaikuttaa olevan melko hyvin toimeentulevien asuinalue. Alue on mukava jalankulkualue ja luultavasti alueen suunnittelussa ei ole paljon ajateltu autoja. Rivitalojen pihaille tehdyt autopaikat on luultavasti tehty myöhemmin, sillä autopaikka talon edessä ei sovi puutarhakaupunkiajatteluun.

Tunnelma alueella oli varsin rauhallinen ja turvallinen. Rakennusten värit ja viheralueet piristivät alueen yleisilmettä ja tekevät tunnelmasta ja visuaalisesta ilmeestä miellyttävän ja kotoisan.

Hansaviiertel

Hansaviiertel on rakennettu alkujaan rakennusnäyttelyalueeksi. Alue koostuu yhteensä 41:stä asuinrakennuksesta, joista suurin osa on noin 10-kerroksisia. Kerrostalojen lisäksi alueen keskellä on pientaloja. Alueella on paljon viheralueita ja puistoja, joiden lisäksi alueella on aukioita ja erilevyisiä katuja.

Korkeat rakennukset on sijoitettu väljästi, niin, että rakennusten väliin muodostuu leveähköjä viheralueita. Alueen kerrostaloista suurin osa on asemoitu itä-länsisuuntaan. Muutama rakennus on kuitenkin asemoitu etelä-pohjoissuuntaisesti. Alueen keskellä sijaitseva pientaloalue on muuta aluetta tiiviimpi ja paljon yksityisemmän oloinen. Suunnittelualueen pohjoispuolella alueen jakaa kahtia hyvin leveä ja vilkas autotie, joka rikkoo alueen yhtenäisyyttä.

Pientalo alueella julkisen, puolijulkisen ja yksityisen tilan raja oli kaikista selkein. Asfaltoitu katu oli selkeästi julkinen, jos siirryttiin rakennusten väliin, jossa katu oli kivetty. Kivetty alue tuntui selkeästi puolijulkiselta ja tunnelma tuntui koko ajan yksityisemmälle, mitä syvemmälle pientaloaluetta kulki. Kerrostalojen piha-alueet eivät aina tuntuneet näin selkeästi yksityiseltä. Ollessaan talojen avoimessa maantasokerroksessa ei tuntenut tekevänsä suurta vääryyttä, vaikka esimerkiksi Alvar Aallon suunnittelemissa rakennuksissa oli erikseen kyltti, joka kertoi alueen olleen yksityisaluetta. Toisaalta kyltin olemassaolo kertoo siitä, että ihmiset eivät selkeästi ole ymmärtäneet alueen olevan yksityinen.

Hansaviertelin alue muistuttaa tehokkuudeltaan Helsingin Pihlajanmäkeä tai osittain Kontulaa. Helsingissä rakennukset ovat kuitenkin molemmilla alueilla keskenään yhtenäisempiä, sillä Hansaviiertel on rakennusnäyttelyalue, jota on ollut suunnittelemaan paljon eri arkkitehteja.

Alue on suunniteltu suosimaan jalankulkijoita ja pyöräilijöitä, alue on siihen varsin mukava. Kuitenkin alueella on myös varsin leveät autotiet.

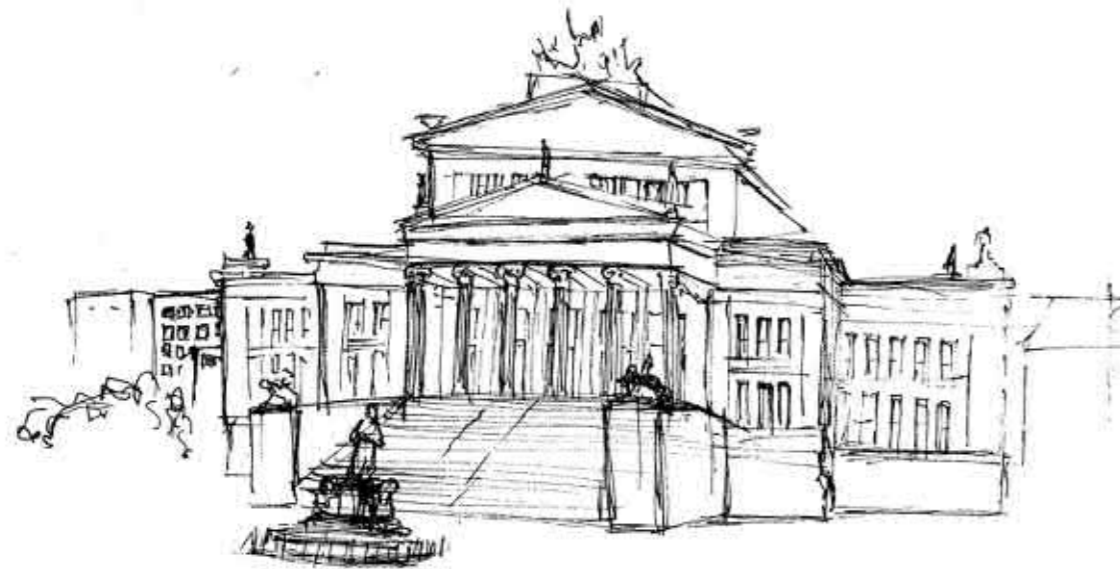
Alue on varsin vihreä ja puistomainen. Korkeat rakennukset tuntuvat ikään kuin nousevan maasta valtavana massoina. Alueen puistomaisuus tasapainottaa rakennusten korkeuden ja veistoksellisuuden tunnetta ja tekee alueesta mielenkiintoisen. Mikäli alueen rakennukset olisivat selvästi lähempänä toisiaan tai viheralueita ei olisi, voisi alueen tunnelma olla varsin erilainen. Alue sinänsä tuntui varsin turvalliselta ja rakennukset näyttivät olevan hyvin hoidettuja.

Friedrichstadt

Friedrichstadtin alue koostuu erilevyisistä kaduista, aukioista, julkisista rakennuksista, toimisto- ja hallintorakennuksista, suurlähetystöistä ja monumentaalirakennuksista. Alueen tärkein katu on suurin ja levein Unter den Linden, jonka lähistöllä julkiset rakennukset sijaitsevat. Kauempana keskusta-alueesta sijaitsee myös enemmän asuinrakennuksia.

Friedrichstadt on ruutuasemakaavaan rakennettu keskusta-alue. Korttelit ovat katuun rajautuvia umpikortteleita. Kadut ovat leveydeltään hierarkkisia niin, että tärkeämmät kadut, joiden varrella julkiset rakennukset ja niiden sisäänkäynnit sijaitsevat, ovat leveämpiä.

Alueena Friedrichstadt on varsin julkinen. Puolijulkisia tiloja ei tullut kävelyreittimme varrella vastaan. Ainoastaan rakennusten rajautuessa katuun, tuntui jonkin asteinen yksityisyyden tunne. Kortteleiden sisäpihoilla on varmasti yksityistä piha-aluetta, mutta sitä emme päässeet kokemaan.

Friedrichstadtin alue muistuttaa tehokkuudeltaan aikalailla Helsingin ydinkeskustaa. Helsingissä katuleveydet ja pituudet eivät ole ihan samanlaisia, mutta rakennusten koot ovat hyvin lähellä toisiaan.

Alue on selvästi suunniteltu keskusta-alueeksi, toimistoille, hallinnolle ja kaupalliselle toiminnalle. Alue on myös selkeästi suunniteltu monumentaaliseksi, korostamaan kaupungin arvoa. Asukkaina alueella ovat varmasti hyvätuloiset lapsettomat pariskunnat tai yksinasujat.

Alueen visuaalinen ilme on varsin näyttävä korkeine ja massiivisine rakennuksineen. Alueen tunnelmassa on varsin voimakas vallan ja mahdin tunne. Alue on normaalisti hyvinkin vilkas, mutta koska olimme Saksan yhtenäisyyspäivän aamuna liikkeellä, oli tunnelma toisinaan jopa hieman aavemainen, kun kadut ja aukiot olivat niin tyhjillään.

Prenzlauer Berg

Prenzlauer Berg sijaitsee Spree-joen pohjoispuolella. Alue koostuu suurimmaksi osaksi viisikerroksisista asuinkerrostaloista, puistoista, kaduista, aukioista ja julkisista rakennuksista. Useiden alueen asuinkerrostalojen ensimmäisessä kerroksessa on liiketiloja. Alueella on myös jonkin verran uudempaa täydennysrakentamista.

Korttelit olivat suurimmaksi osaksi umpikortteleita. Alueelta kuitenkin löytyy myös paljon avoimempia kortteleita. Avoimemmat korttelit ovat useissa tapauksista uutta täydennysrakentamista. Rakennukset on sijoitettu kortteleiden reunoille katujen varteen, kuten umpikortteleissa yleensäkin. Uudemmissa, avoimemmissa kortteleissa rakennusten sisäänkäynnit saattoivat kuitenkin aueta yhteiselle pihalle päin. Alueella oli myös risteyksiä, joissa kortteleiden kulmat oli sodan aikana pommitettu. Jotkut näistä kulmista oli jätetty rakentamatta ja toisiin kulmiin oli rakennettu rakennukset vasta 1990-luvun jälkeen.

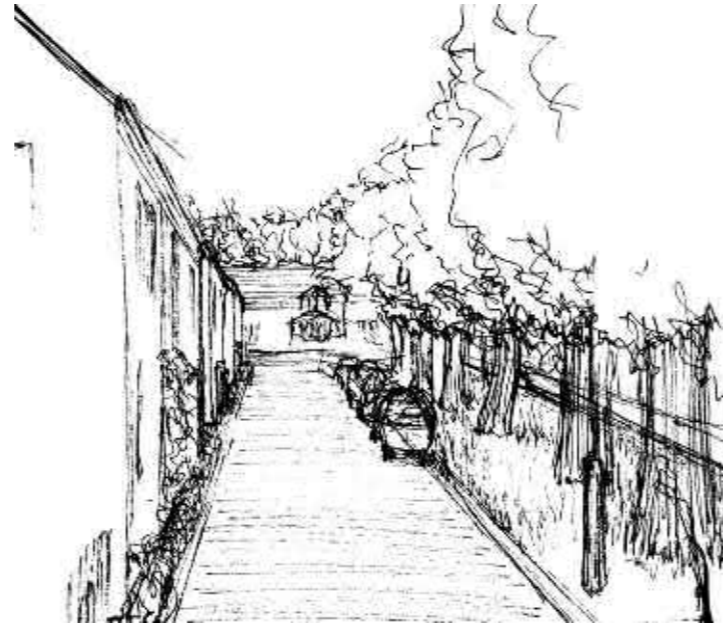
Yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan erottelu oli alueella ratkaistu hyvin eri tavoin. Umpikortteleissa julkinen vaihtui yksityiseen kadun rajautuessa rakennukseen. Avoimissa kortteleissa raja oli hieman erilainen. Osassa paikoista puolijulkinen tila oli rajattu aidoin julkisesta ja yksityinen vielä kerran rajattu aidoin puolijulkisesta. Vanhan sairaalan alueella puolijulkinen tila oli puolestaan rajattu julkisesta vain rakennuksen massalla ja todellisuudessa tila tuntui jopa melko julkiselta.

Helsingissä vastaavaa tehokkuutta edustaa esimerkiksi Etu-Töölö. Alueita yhdistää umpikorttelit ja rakennustyytit: Asuinkerrostalot, joiden kivijalassa on liiketiloja. Lisäksi alueita yhdistää tunnelma.

Alueen tunnelma oli varsin mukava. Alue tuntui eloiselta, ihmisiä oli lähes joka paikassa. Alueen eloisuus toi myös turvallisuuden tunnetta. Alueella oli onnistuttu uuden ja vanhan yhteensovittamisessa. Vanhan ja uuden yhteistyö toi mielenkiintoa moniin kortteleihin.

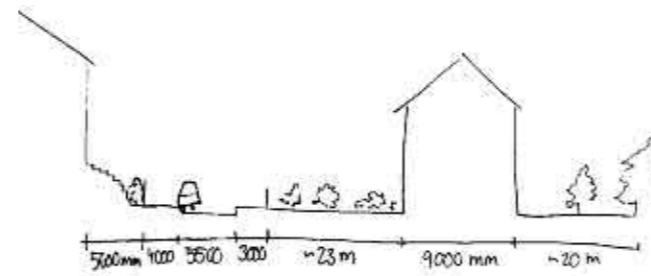

Gartenstadt Falkenberg

Gartenstadt Falkenberg on englantilaisen puutarhakaupungin ihanteiden perusteella suunniteltu siedlung. Gartenstadt Falkenberg koostuu townhouse-tyyppisistä kaksikerroksisista rivitaloista, erillispientaloista, pihoista, kaduista, kujista ja alueen keskelle jäävästä metsäisestä viheralueesta.

Rakennukset on sijoitettu tonteille niin, että sisäänkäynti on kadulle päin. Joissain rakennuksissa sisäänkäynti avautuu käytännössä suoraan kadulle ja toisissa rakennuksissa sisäänkäynnin edessä on pieni, noin kahden metrin piha-alue. Toisessa ääripäässä taas rakennuksen edessä on yli 20 metrin piha-alue.

Julkiset, puolijulkiset ja yksityiset tilat on rajattu melko selkeästi aidoilla. Rakennukset on sijoitettu tonteille niin, että kadun puolelle jää yksityinen piha-alue. Joidenkin tonttien välissä kulkee puolijulkisia polkuja ja kujia. Erään polun päätteeksi avautuu suurehko metsäinen viheralue, joka tuntuu varsin julkiselta, kuitenkin paikalla oleva kyltti kertoo alueen olevan yksityisaluetta.

Helsingissä vastaavaa tehokkuutta voi löytää esimerkiksi Siltamäen lounaisosasta. Sieltä löytyy alue, joka koostuu kaksikerroksisista rivitaloista, joissa jokaisella asunnolla on oma aidattu piha ja rakennusten väleissä on puolijulkisia viheralueita. Samantyylinen alue löytyy myös Töyrynummen pohjoisosasta, Suutarinkylän koulun läheltä. Molemmat alueet on rakennettu 1980-luvulla.

Alue on alkujaan suunniteltu terveellisiksi työväen asunnoiksi. Alue on luultavimmin suunniteltu asukkaille, jotka suosivat kevyttä- ja julkista liikennettä. Alueella ei ole paljoakaan parkkipaikkoja, vaan pysäköinti tapahtuu suurilta osin kadunvarsissa, joten kevyen liikenteen suosiminen tuntuu loogiselta. Alueen sijainti kuitenkin on varsin kaukana palveluista ja keskuksista, joten auto on varmasti asukkaille nykyään mieluisa kulkuneuvo. Julkinen liikenne kuitenkin kulkee melko läheltä aluetta. Nykyisin alue on varmasti lapsiperheiden suosiossa.

Gartenstadt Falkenbergissä oli hyvin rauhallinen ja seesteinen tunnelma. Alue tuntui varsin turvalliselta. Visuaalinen ilme alueella oli hyvin miellyttävä ja suorastaan maalauksellinen. Alueen värit ja rakennusten pieni mittakaava tekevät tunnelmasta hyvin pirteän ja mukavan. Alue on varmasti lapsille täydellinen kasvuympäristö.

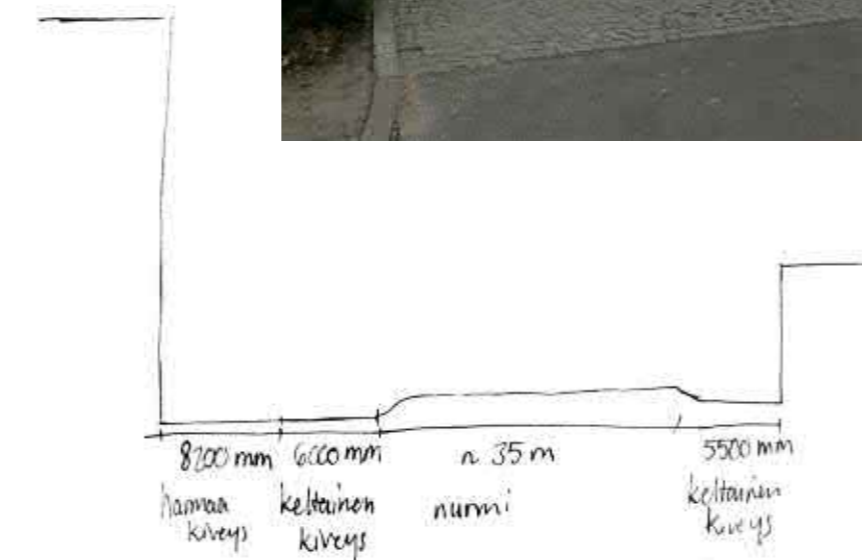
Hochschule für Technik und Wirtschaft

Hochschule für Technik und Wirtschaft:n, eli HTW:n alue koostuu suureksi osaksi vanhoista tiilirakennuksista, jotka ovat aiemmin olleet tehdas- ja varastorakennuksia. Rakennusten kerroslukumäärä vaihtelee kahdesta viiteen. Osaa vanhoista tiilirakennuksista on laajennettu uusilla osilla. Laajennusten lisäksi alueelle on myös rakennettu uudisrakennuksia. Lisäksi alueella on jonkin verran nurmialueita ja aukioita. Varsinaista puistoaluetta alueella ei ole

Rakennukset on sijoitettu alueella melko etäälle toisistaan. Sijoitteluun on alkujaan vaikuttanut varmasti tehtaiden suunnitteluperusteet ja esimerkiksi paloturvallisuus. Alueelle myöhemmin rakennetut uudisrakennukset ja laajennukset ovat tiivistäneet kuitenkin aluetta

Alue on periaatteessa täysin julkista tilaa, sillä siellä toimii päiväsaikaan oppilaitos. Osa tiloista kuitenkin on tunnelmaltaan puolijulkista. Keskellä kampusta oleva nurmialue on rajattu viereisten rakennusten väliin niin, että tunnelma on osittain puolijulkisen. Kampus on kuitenkin rajattu aidoilla julkisista kaduista, ja portit suljetaan koulun aukioloaikojen ulkopuolella. Yksityisiä tiloja alueella ei ollut.

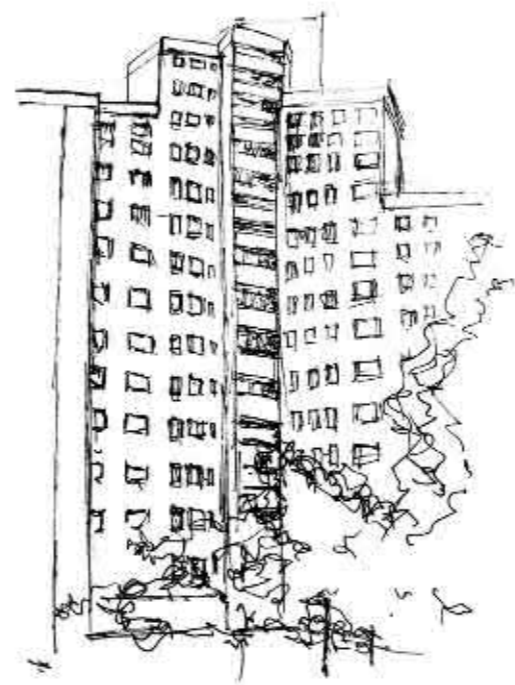

Helsingissä samaa tyyliä ja tehokkuutta voisi löytyä Kaapelitehtaan alueelta. Kaapelitehdas on kenties pienempi alueena, mutta tunnelma ja rakennusten mittakaava on aika lähellä toisiaan. Molemmissa kohteissa on myös keksitty toimiva käyttötarkoituksen muutos vanhaan tehtaaseen.

Alue on alkujaan suunniteltu tehdasalueeksi, ja se näkyy alueella vieläkin, rakennukset ovat suurimmaksi osaksi hyvin korkeita, ja niissä on isot ruutuikkunat, jotka tuovat tehdasmaista tunnelmaa. Alueen tunnelma on varsin rauhallinen ja turvallinen. Varsinkin sisäpihalla tunnelma oli hyvin turvallinen, sillä rakennukset rajaavat pihaa hyvin ja pihalla on hyvä näkyvyys. Opiskelijoiden läsnäolo toi alueelle eloisaa ja mukavaa tunnelmaa.

Märkisches Viertel

Märkisches Viertelin alue koostui pitkälti 1960-70 luvuilla rakennetuista noin 10-18-kerroksista lamellitaloista. Alueella on suuria puisto- ja viheralueita, kävelykatuja, teitä ja aukioita. Lisäksi alueella on hyvin suuria pysäköintialueita rakennusten lähellä.

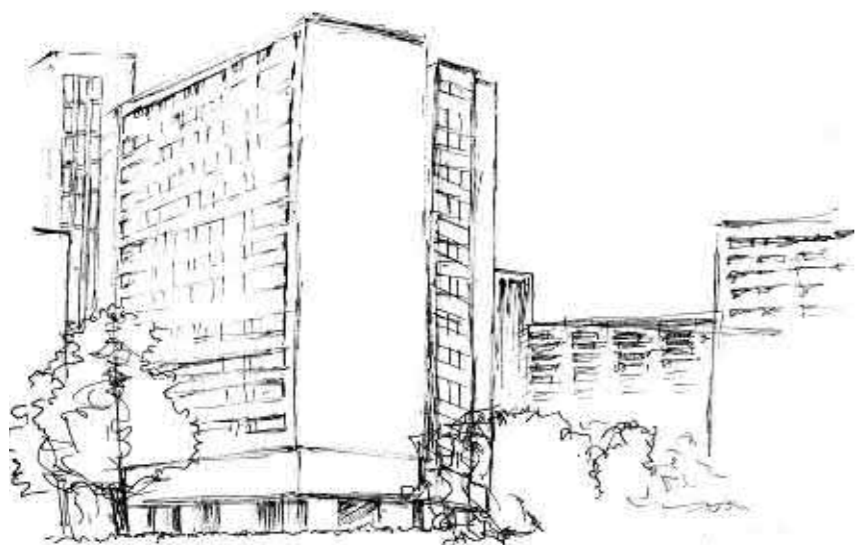
Suuri osa alueen rakennuksista on kytketty toisiinsa niin, että rakennukset muodostavat suuria rakennuskokonaisuuksia. Vaikka rakennukset ovat kytketty toisiinsa, ne on sijoitettu niin, etteivät ne varjostaisi toisiaan liikaa. Rakennusten väleihin on jätetty laajoja autottomia puistoalueita, aivan kuin sisäpihoja. Puistoalueet olivat kuitenkin avoimia, niin, että rakennukset eivät rajanneet puistoa yhdeltä sivulta.

Alueella julkisen, puolijulkisen ja yksityisen rajat olivat hyvin häilyvät. Rakennusten sisäpihat toisaalta tuntuivat hieman puolijulkisilta, mutta joissain rakennuskokonaisuuksissa julkiselta tuntuneet jalkakäytävät kulkivat rakennusten ali sisäpihalle ja sisäpihan kautta taas selkeästi julkiselle puistoalueelle. Yksityiseltä alueella tuntui vasta rakennusten sisätiloissa.

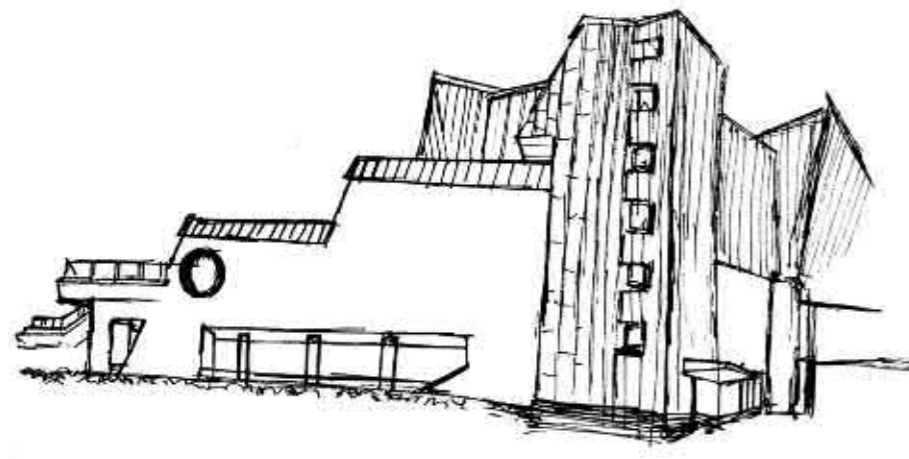
Märkisches Viertelin alue muistuttaa osittain tehokkuudeltaan Helsingin Itä-Pasilaa. Molemmissa alueissa on selkeästi ollut ajatuksena erottaa asuminen ja oleskelu autoilusta, Märkisches Viertelissä autot on jätetty rakennuskokonaisuuksien ulkopuolelle, kun Itä-Pasilassa rakennukset on nostettu autojen yläpuolelle.

Alue on alun perin suunniteltu vuokra-asuntokäyttöön, mitä se on myös tänä päivänä. Autot ovat toissijaisia varsinaisilla korttelialueilla. Vaikka alueen liikenteessä ja suunnittelussa oli huomioitu hienosti autopaikoitusalueet, tuntui tärkeimmät alueet suosivan kevyenliikenteen käyttäjiä.

Rakennukset vaikuttivat hyvin hoidetuilta ja suhteellisen turvalliselta. Alue oli visuaalisesti varsin näyttävä. Rakennusten värit hehkuivat todella kauniisti auringonpaisteessa ja saivat alueen tuntumaan mukavalta, vaikka alueen mittakaava olikin hyvin suuri.

Portzdamer platz

Potsdammer platz koostuu noin 10-kerroksista kerrostaloista, matalammista julkisista rakennuksista, pilvenpiirtäjästä, aukioista, puistosta ja kaduista. Kadut ovat keskenään erikokoisia ja alueen läpi itä-länsisuunnassa kulkeva Potsdammerstraße on alueen levein katu. Alueella on myös kapeampia, rauhallisempia katuja.

Potsdammer platzin alueen keskiosa on erittäin suuri aukio, jonka ympäriltä leveät kadut leviävät säteittäin. Varsinaisesti Potsdammer platzin halkaisee leveät kadut vain pohjois-etelä ja länsi-itä suunnassa, mutta näiden katujen varsilta erkanee pienempiä katuja säteittäin aukion keskikohtaan nähden. Katujen väleihin, aivan aukion tuntumaan on sijoitettu korkeita pilvenpiirtäjiä. Noin 300 metrin säteellä aukioista rakennukset ovat hyvin korkeita ja tiiviisti rakennettu, mutta ne madaltuvat ja harvenevat kauemmas mentäessä. Aukiolla on useita käyntejä metrotunneleihin. Hieman kauempana lännessä on paljon matalampia, julkisia monumentaalirakennuksia, jotka ovat sijoitettu jokainen yksin omaan kortteliinsa. Esimerkiksi Mies Van der Rohen suunnittelema nykytaiteen museo, Berliinin kaupunginkirjasto ja Berliinin filharmonia sijaitsevat omissa kortteleissaan.

Tehokkuudeltaan Helsingin ydinkeskusta pääsee lähimmäs Potsdammer platzin tehokkuutta aivan samanlaiseen tehokkuuteen ei kuitenkaan Helsingissä täysin vielä päästä missään. Keski-Pasila tulee luultavasti valmistuessaan olemaan lähinnä Potsdammer platzin tehokkuutta.

Alue on suunniteltu suureksi osaksi yritysten ja kuluttajien käyttöön. Yritysten läsnäolo näkyy esimerkiksi rakennusten koossa ja lasisissa julkisivuissa.

Alueen tunnelma on jossain määrin kylmä. Mittakaava alueella on todella suuri, joka vie alueelta tunnelmallisuutta. Alue on tarkoitettu kaupalliseksi ja sen tunnelman alue antaa. Yritysten läsnäolo tuntuu vahvasti. Korkeat rakennukset antavat tunteen, että siellä varmasti tapahtuu jotain tärkeää. Myös suoraan yrityksen mukaan nimetty Sony Center kuvastaa alueen yritysvoittoisuutta.

BERLIINI-EXCURSIO: ALUERAPORTTI

LASSI RANTANEN – PAULA RAUHALA

31.10.2018

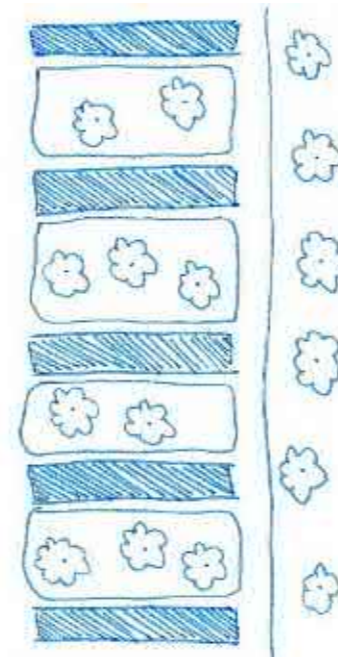
Siemensstadt on laaja asuinalue, joka rakentuu lamellitaloista sekä niiden välisistä viheralueista, puistoista ja kaduista. Helsingissä samankaltaisia piirteitä on Siilitien varren asuinrakennuksissa Länsi-Herttoniemessä sekä Käpylän Olympiakylässä. Siemensstadt on puistomainen ja väljä asuinalue, jossa ei juuri ole palveluita – lähimmät päivittäistavara-kaupat sijaitsevat asuinalueen ulkopuolella.

Lamellitalot ovat noin neljäkerroksisia, runkosyvyydeltään kapeita (keskimäärin 10 metriä) ja niissä on kolmesta viiteen rappua. Koko alueen rakennusten värimaailma on hyvin maanläheinen – julkisivut ovat joko keltaista tiilipintaa tai vaaleanruskeaksi ja valkoiseksi rapattuja.

Asuinrakennukset on sijoitettu pääosin katujen suuntaisesti, ja niiden väliin on jätetty runsaasti puolijulkista puistotilaa. Rappujen sisäänkäynnit sekä taloyhtiöiden roska-astiat sijaitsevat näillä puisto- tai viheralueilla. Vaikka sisäpihoja ei ole aidattu, ne ovat kuitenkin selkeästi puolijulkisia alueita – talojen asukkaat tulivat ikkunoihin hämmästelemään suurta ulkona liikkuvaa ryhmää, mutta eivät kuitenkaan vaikuttaneet loukkaantuneilta.

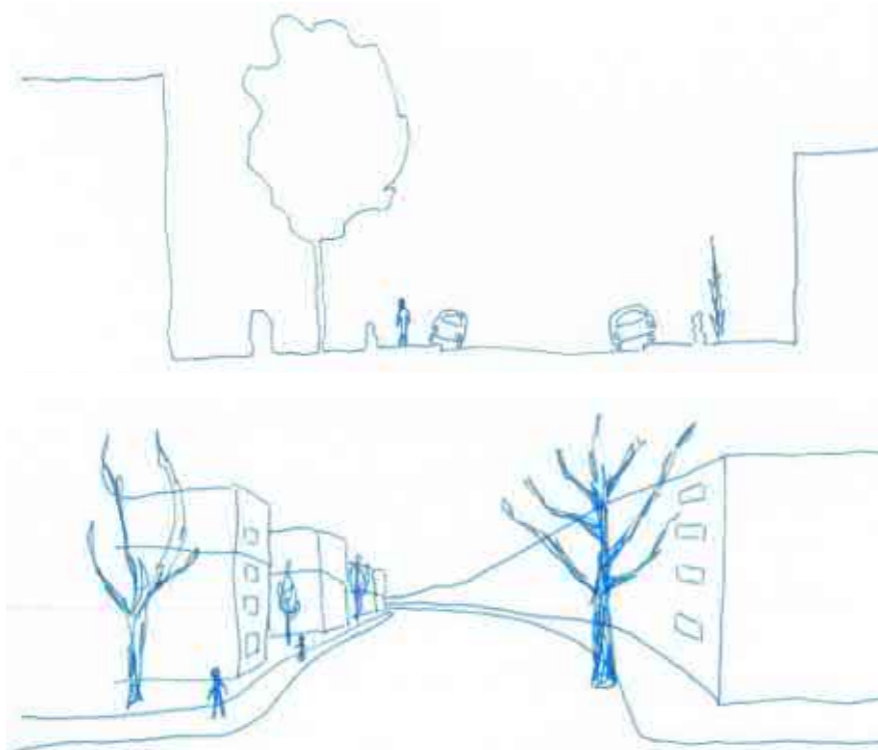
Kadut, joilla liikutaan moottorikulkuneuvoilla, ovat julkisia tiloja. Ne johtavat pääsääntöisesti pysäköintialueelle, joista kuljetaan kävellen puolijulkisen viheralueen kautta asuinrakennuksen sisään, yksityiseen tilaan.

Tyypillinen Siemensstadtin asukas voisi olla ulkoilmassa viihtyvä, keskiluokkainen yksinasuja tai pieni perhe. Alueelta löytyi yksi lasten leikkikenttä, mikä voisi viitata siihen, että lapsiperheitä ei ole alueella kovin paljon. Alue vaikuttaa olevan suosittu koiranulkoiluttajien keskuudessa.

Kuvitus ylhäällä: Nelikerroksisten asuinrakennusten väleihin muodostuu puolijulkisia sisäpihoja. Kaikista asunnoista on suora näkymä pihaan, ja pihalla liikkuvien ihmisten piirteet ovat tunnistettavissa. Ensimmäisen kerroksen asunnoilla on oma pihakaistale, jonka yksityisyyttä ei ole suuremmin suojattu – pihalla kulkeva näkee, mitä yksityisellä pihalla tehdään.

Kuva alhaalla: Julkinen katutila rajautuu julkiseen puistoalueeseen sekä kerrostalon julkisivuun.

Kuvitukset vasemmalla: Liikennöityjen katualueiden mittakaava on suuri – katsoja näkee pitkän katulinjan päähän saakka.

Moottoriliikennöidyiltä kaduilta kuljetaan sisäpihoihin kävellen, ja sisäpihaan saavuttaessa myös mittakaava muuttuu ihmellisemmäksi.

Siemensstadt

Westendin katuverkosto muodostaa säännöllisen ruudukon, jonka keskellä sijaitsee pyöreän muotoinen Branitzer Platz-puisto. Se toimii asemakaavallisena kiintopisteenä, jota kohti johtaa neljä kokoojakatua. Helsingissä vastaavanlaisia kaupunkirakenteita – pientaloalueita, joissa on ruutumainen katuverkko – löytyy Vanhan Munkkiniemen sekä Pakilan pientaloalueilta.

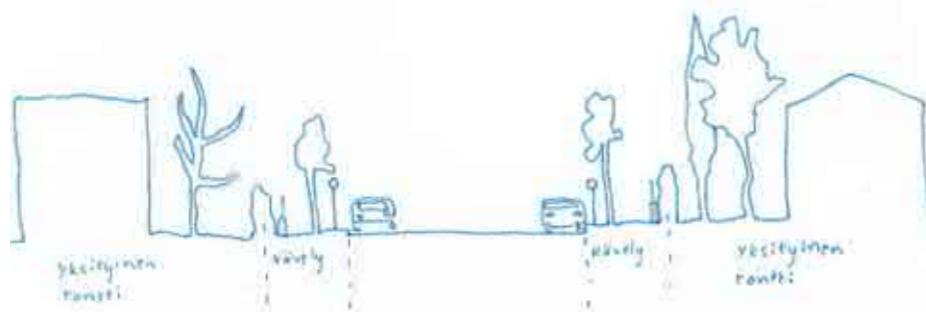
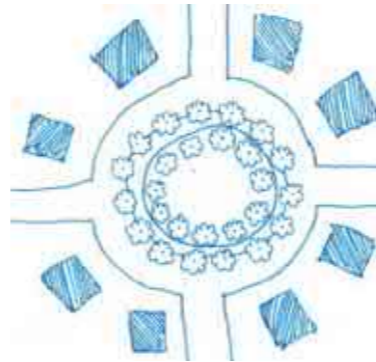
Westendin alue rakentuu kaduista, joiden varressa on autopaikkoja. Kadut ovat julkista tilaa, ja niistä siirrytään suoraan yksityiseen tilaan, aidatulle pientalotontille. Pientalot sijaitsevat tontin keskiosassa, jolloin talon eteen muodostuu yksityinen etupiha ja taakse takapiha. Joillekin pihaille on suora näkymä kadulta, joillakin näkymä on peitetty aidoilla, muureilla ja kasvillisuudella. Julkiset rakennukset, kuten päiväkotit ja koulu, sulavat korttelirakenteeseen pientalotonttien kaltaisesti.

Rakennukset ovat kivisiä, kaksi- tai kolmekerroksisia suuria pientaloja. Osa taloista on kytketty toisiinsa. Alueella on myös muutamia suurlähetystöjen rakennuksia, mistä voi päätellä, että alue on arvostettu ja rakennusten hinnat korkeita. Sekä vanhojen että uudisrakennusten arkkitehtuuri on korkeatasoista.

Talojen ja tonttien kunnossapito aiheuttaa paljon kustannuksia, joten voi päätellä, että alueen asukkaat ovat hyvätuloisia. Yhteisiä tiloja alueella ei ollut keskellä sijaitsevan puiston lisäksi lainkaan.

Kuvitus alhaalla: Westendin katukuvassa on runsaasti kasvillisuutta, joka suojaa pientalojen yksityisyyttä ohikulkijoilta. Kävelykaistan ja autokaistan toisistaan erottaa vyöhyke, jolla on katuvalaisimia, liikennemerkkejä ja matalia puita.

Kuvitus ylhäällä: Keskuspuistikko, josta pääkadut loittonevat säteittäisesti. Talot on suunnattu siten, että sisäänkäynnit ovat puistoon päin.

Westend

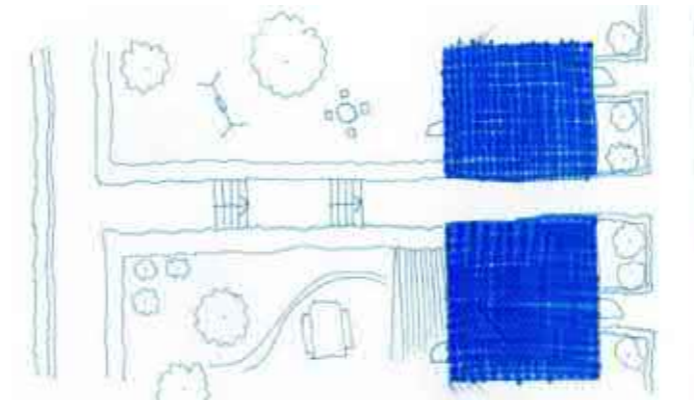
Großsiedlung Briz rakentuu matalista rivi- ja kerrostaloista. Ne on sijoitettu siten, että alueen keskellä on hevosenkengän muotoinen Hufeisen-kortteli, ja sitä ympäröivät korttelit osoittavat säteittäisesti eri suuntiin. Hufeisen-korttelin sisällä on puolijulkinen puistomainen piha, jonka keskipisteessä sijaitsee lampi.

Hufeisen-korttelissa ensimmäisen kerroksen asukkailla on oma piha, jonne on pääsy suoraan asunnosta. Yksityiset pihat on suojattu pensasaidalla, joka on niin korkea (n. 2 metriä), ettei maan tasosta näe pihaan. Sisäänkäynnit rappuihin sijaitsevat talon ulkokaarella, ja matka ovelta kadulle on muutaman metrin. Sisäänkäynnit ovat osa katutilaa, mutta oven ympäristö on tehty puolijulkiseksi matalan vihervyöhykkeen ja pienten puiden avulla.

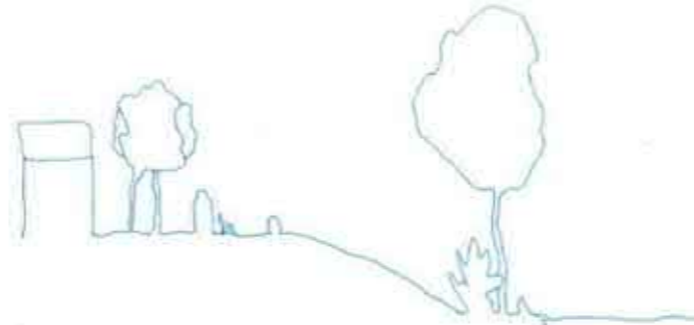
Alueen rivitalojen asukkaat ovat saaneet tehdä asunnoistaan oman näköisiä sisäänkäyntejä myöten, ja näin katukuvasta on tullut hyvin eläväinen ja persoonallinen. Etupihoja on muokattu mm. itämaisiksi puutarhoiksi, viljelyspalstoiksi tai mopon tai muun kulkuvälineen säilytys- ja korjauspaikoiksi. Rivitalojen takapihat ovat yksityisiä, eikä niille ole suoraa pääsyä kadulta.

Großsiedlung Brizissä asuva on ulkoilmaihminen, joka viihtyy omalla takapihalla tai taloyhtiön yhteisellä piha-alueella. Hänellä on mahdollisuus tuoda persoonaansa esiin myös katukuvaan. Alueella on myös anonyymempää kerrostaloja, jotka toimivat ikään kuin taustana värikkäille ja rönsyville rivitaloille.

Alueesta pidetään hyvää huolta - kaupunki asentaa parhaillaan uusia vesiputkia, ja asukkaat pitävät huolen oman tonttinsa edustavuudesta. Helsingissä samanlaista kaupunkirakennetta on havaittavissa esimerkiksi Malminkartano, jossa on sekä rivi- että kerrostalorakennuksia ja yhteisiä sekä yksityisiä pihoja.

Kuvitus vasemmalla: Ote Hufeisen-korttelin piharakenteesta. Kulkuväylä julkisesta katutilasta puolijulkiseen taloyhtiön pihaan kulkee yksityisten pihojen läpi.

Kuvitus vasemmalla: Leikkaus Hufeisen-korttelin sisäpihasta. Asuinrakennus ja kävelyväylä sijaitsevat korkeammalla kuin oleskelupiha.

Kuvitus vasemmalla: Kaksikerroksisissa rivitaloissa ei ole kahta samanlaista julkisivua.

Großsiedlung Briz

Hansaviertelin kaupunginosassa sijaitseva **Interbau '57** on rakennusnäyttelyalue, joka avautui yleisölle vuonna 1957. Alue rakentuu vapaasti seisovista, modernistisista, betonielementtirakenteisista lamelli- ja pistetalosta. Rakennukset seisovat tonteilla melko vapaasti ja väljästi sijoiteltuna, eivätkä niinkään rajaa katutilaa.

Korttelirakenne on vaikeasti erotettavissa alueella, jossa viheralueet ympäröivät ryhdikkäästi seisovia korkeita, jopa monumentaalisia kiintopisteitä, asuinkerrostaloja: tästä alue saa tunnusomaisen suurimittakaavaisen piirteensä. Aluerakenne on muodostunut selkeästi avoimista näkymistä korttelirakenteen sisään, jotta vähempiarvoinen hukkatila saadaan minimoitua ja auringon valon saanti rakennuksiin maksimoitua.

Yksityisen, puolijulkisen ja julkisen tilan rajaus on tällaisella alueella vaikeasti havaittavissa, jos sitä on ollenkaan. Julkista tilaa edustavat luonnollisesti julkiset kadut alueella. Puolijulkista tilaa ei ole oikeastaan rajattu mitenkään, mutta ehkä talojen oleskelupihat ja sisäänkäyntien edustat lukeutuvat puolijulkisiin tiloihin. Korkeiden elementti- ja lamellitalojen omaama yksityinen tila jää oikeastaan kokonaan sisätiloihin.

Alueesta tulee mieleen 70-80 luvuilla Helsinkiin rakennetut alueet kuten Merihaka sekä Itä-Pasila. Rakentamistapa on samankaltainen näillä alueilla, mutta eroavat kuitenkin paljon eriytyllä auto- ja jalankulkutasoillaan.

Hansaviiertel olisi omiaan autoa aktiivisesti käyttävälle liikemiehelle, joka käy päivittäin töissä keskustassa. Alueen pysäköinti on suunniteltu melko autoilijaystävällisesti kadunvarteen ja talojen viereen ”sisäpihoille”, joten pitkiä matkoja ei tarvitse kävellä asunnolta autolle.

Alueen tunnelma oli turhan suurimittakaavainen, ja puolijulkisen ja yksityisen tilan puute sai olon tuntamaan turvattomaksi. Vaikka alue edustaa ”uutta demokraattista Saksaa”, niin avoin ja aluenäyttelymäinen näyteikkunafilosofia tallaa helposti jalkoihinsa ihmisen kaipaamaa intymiteettiä sekä rauhaa.

Kuva ylhäällä: tyypillinen elementtirakenteinen lamellitalo alueella.

Kuva vasemmalla: Alueen pistetalot olivat korkeita kiintopisteitä, jota ympäröivät vehreät viheralueet.

Kuva oikealla: Oscar Niemeyer Haus on korotettu v-pilareilla ylös maantasosta corbusiermäisellä periaatteella: rakennuksen aiheuttama liikenteellinen häiriö pyritään minimoimaan – rakennuksen läpi voi ulkopuolinenkin kävellä.

Hansaviiertel

Friedrichstadtin, Berliinin vanhan kaupungin, suunnitteluperiaate pohjautuu vahvasti historialliseen ruutukaavaan. Se rakentuu pääosin suorakulmaisista kortteleista, joiden välissä on katuverkosto. Katutila on selkeästi rajattu – rakennukset kehystävät katuja, luoden alueelle hyvin voimakkaan piirteen. Rakennukset on sijoitettu tonttien reunoille, jotta oman puolijulkisen sisäpihan koko saadaan maksimoitua. Alueen peruselementti on siis suorakulmainen kortteli, joita toistetaan hyvin systemaattisesti alueen kasvillisuudesta ja topografiasta huolimatta – näin syntyy ruutukaava-alue, jota pidettiin vallitsevana asemakaavoitusperiaatteena 1600 -luvulta 1800-luvun loppuun.

Julkinen tila on korttelien rajaama katutila, ja puolijulkista tilaa ovat korttelien sisäpihat. Yksityinen tila rajoittuu tällaisella, useimmiten liiketilojen elävöittämällä kerrostaloalueella luonnollisesti rakennusten sisätiloihin.

Helsingin keskustan ruutukaava-alueet vastaavat samaa tehokkuutta. Ruutukaavaa on selkeästi havaittavissa erityisesti Punavuoren ja Kampin alueilla.

Friedrichstadt on suunniteltu erityisesti julkista liikennettä käyttävälle yläluokan asukkaalle – keskustan kiinteistöjen kalleus sekä pysäköintipaikkojen niukkuus ajavat tähän analyysiin.

Alue on suhteellisen mukava ja turvallinen paikka urbaanille tapahtumanäköiselle asukkaalle. Alue voi tosin olla öisin sekä erilaisten kaupunkitapahtumien aikaan levoton. Tosin umpikorttelien muurimainen sisäpihan suojelu varmasti luo omaa turvallista ja yhteisöllistä ilmapiiriä. Alueen vanhat barokki- ja uusklassistiset rakennukset olivat hyvin kauniita ja harmonisia – arkkitehtuuri luo osaltaan pehmeyttä ja rauhaa. Viheralueiden niukkuus ja alueen tiukka jäsentely voi kuitenkin tuoda ruraalin maaseutuympeiristön kasvatille tunteen, että ”seinät kaatuvat päälle”.

Ylhäällä: Alueen vanhojen sekä tuorempien rakennusten vuorottelu tuo mukavaa vaihtelua. Uudemmat rakennukset on taitavasti sovitettu vanhaan rakennuskantaan.

Alhaalla: Gendarmenmarkt, Barokkiaukio. Tituleerattu yhdeksi Euroopan kauneimmista aukioista.

Friedrichstadt

Prenzlauer Berg on Berliinin keskustan koillispuolella, Pankowin hallintoalueella oleva vanha kaupunginosa. Alueella on paljon tyypillisiä wilhelmiläisiä rakennuksia, jotka on pystytetty 1900-luvun vaihteessa. Yli 80 % rakennuksista on rakennettu ennen vuotta 1948, mikä kertoo rakennuskannan olevan melko vanhaa. Alue rakentuu suurista kortteleista sijoitettuna melko säännölliseen ruutukaavaan. Alueen korttelit ovat noin 4 kertaa isompia kuin Friedrichstadtissa, mutta suunnittelufilosofia on samankaltaista: kaupunkirakenteelliset yksiköt ovat kortteleita, joita toistamalla on saatu aikaan vahvasti jäsenneilty ruutukaava.

Yksityisen ja puolijulkisen tilan raja on selvä: rakennusten kehystämät sisäpihat ovat puolijulkista tilaa. Yksityinen tila puuttui käytännössä kokonaan ulkoalueilta, kuten Friedrichstadtissa. Helsingissä samaan tehokkuuteen yltyvät joiltakin osin keskustan ruutukaava-alueet, tosin tällä alueella tehokkuus on hivenen korkeampi suurempien kortteleiden takia.

Alue on suunniteltu ehkä enemmän pyöräilyyn orientoituneelle keski-/yläluokan urbaanille kansalaiselle. Mittakaavan suuruus on helpompi hallita pyörän selästä kuin kävelen, sillä korttelien koko ja pitkät kadut voivat helposti uuvuttaa kävelijän. Autoilijalle alue on niin ikään hankala suuren tontitehokkuuden ja pysäköintialueiden niukkuuden vuoksi.

Alue on melko viihtyisä. Isot korttelit on rajattu pienempiin sisäpihoihin, joka tuo turvallisuuden tunnetta sekä intiimiyttä. Kuitenkin leveät väylät aivan rakennusten vieressä aiheuttavat melusaastetta. Vanhan rakennuskannan arkkitehtuuri miellyttää, ja sitä yhtenäistä ilmettä rikkoivat mukavasti tonteille suhteellisen modernilla ja funktionaalisella otteella lisärakennetut uudisrakennukset.

Ylhäällä: Bernauer Strasse 8:n townhouse-tyyppiset talot ovat piristävä kokonaisuus, jossa talojen massoittelu on samankaltaista mutta muu muotokieli hyvin vaihtelevaa.

Vasemmalla: Uudiskohde lisärakentamalla vanhaan kortteliin. Talon aukotusta voi säätää kiskoilla kulkevien metalli-elementtien avulla.

Oikealla: Vuonna 2013 valmistunut puukerrostalo on saatu näyttämään betonielementtitalolta. Rakennuksen kantavan rungon muodostavat massiivipuulevyt sekä liimapuupilarit.

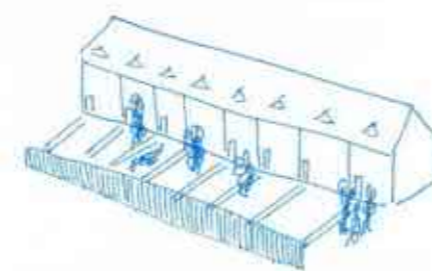
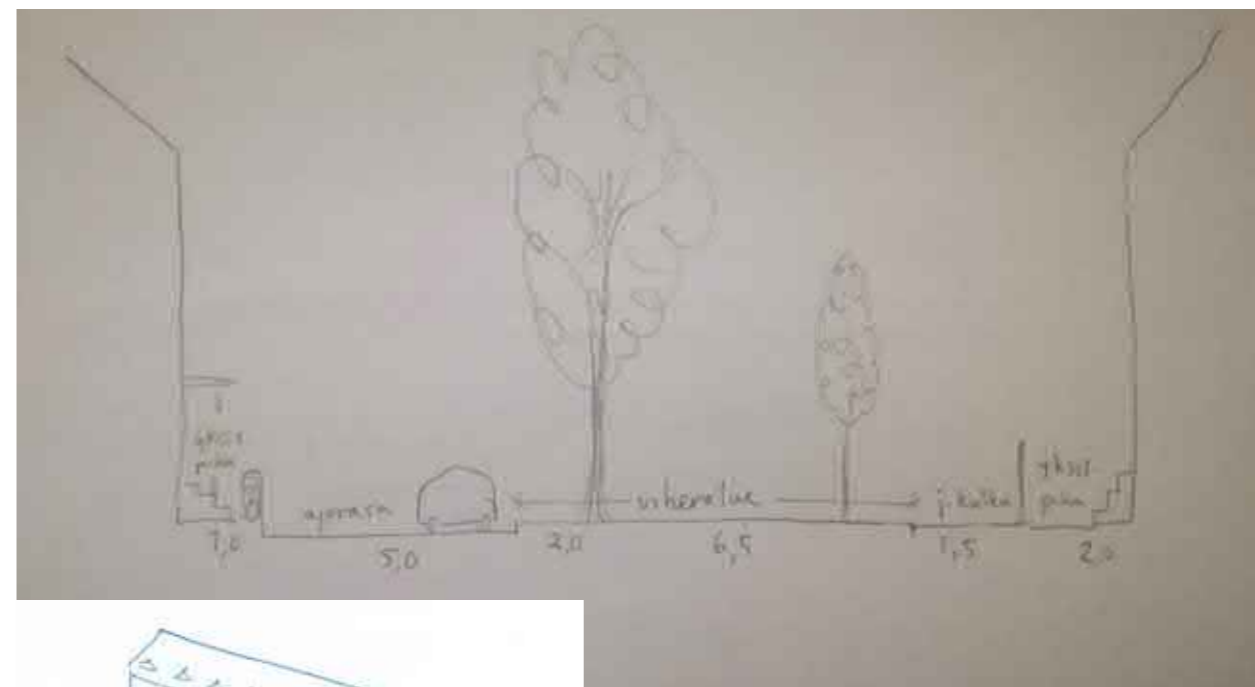
Prenzlauer Berg

Gartenstadt Falkenberg sijaitsee Kaakkois-Berliinissä. Alue on rakennettu 1910-1920 -luvulla puutarhakaupungillisia periaatteita mukaillen. Alueen perusyksikkö on kaksi- tai puolitoistakerroksinen rivitalo, joita mukavan polveilevasti toistamalla on saatu aikaan mukavaa puutarhakaupunkiympäristöä. Rakennukset kehystävät katuja, ja luovat selkeää julkista katutilaa. Yksityiset pihat ovat selkeästi rajattuja aidoin. Jokaisella asunnolla on selkeä yksityinen piha, mutta puolijulkinen tila jollain tapaa puuttui alueelta. Ehkä puolijulkista tilaa on jo alueen kaksi pienempää katua, jonka varsiin talot on rakennettu – ison kokoojakadun ollessa täysin julkinen.

Helsingin alueella samaa tehokkuutta vastaa Kartanonkosken matalampi pientaloalue. Siellä on hyvin paljon samanlaisia puutarhakaupungin suunnitteluperiaatteita kuin Falkenbergissä, yhtenäisine rakennustyyleineen, katua rajaavine taloineen sekä runsaine istutuksineen.

Alue on suunniteltu ehkä vanhemmalle ikäpolvelle, harvemmin keskustassa käyväälle pariskunnalle, joka saattaa viettää leppoisia eläkepäiviään puutarhaansa hoitaen, kaukana kaupungin vilinästä. Alueen mittakaava on pieni ja kotoisa, ja se tekee alueesta hyvin viihtyisän.

Alue on kuin suoraan puutarha- tai sisustuslehdessä. Eriväriset talot luovat idyllisiä näkymiä ja helpottavat rakennusten ja asuntojen identifioimista sekä alueella navigoimista. Alueella oli jollain tapaa aistittavissa rento tee-se-itse -meininki, johtuen osittain varmasti hyvinkin värikkäistä, suorastaan ornamenttimaisista yksityiskohdista talojen julkisivuissa.

Ylhäällä: Katutilan poikkileikkaus ja esimerkkirakennus karkeasti piirrettynä.

Vasemmalla: Katutilaa rajaavat melkein kadussa kiinni olevat rakennukset ja puurivi. Asettelu luo suojaista ja turvallista tunnelmaa.

Oikealla: Julkisivuissa on nähtävissä värien iloittelua.

Gartenstadt Falkenberg

Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin on Itä-Saksan suurin ammattikorkeakoulu, joka on sijoittunut kahdelle kampukselle. Wilhelminenhofin kampus on rakennettu vanhalle 1800-luvun lopun teollisuusalueelle Spree-joen varteen. Alue rakentuu vanhoista tehdasrakennuksista, joiden arkkitehtuuri on lähes täysin määritelty tehtaan funktion ja prosessien mukaan – näin alueelle on syntynyt omaleimainen tehdasmiljöö. Alueen rakennuksista useat ovat tyhjiillään, ja tällä hetkellä käydään keskusteluja, millaista toimintaa alueelle voitaisiin sijoittaa sen elävöittämiseksi.

Julkista tilaa on alueen vieressä kulkeva kokoojakatu, ja puolijulkista tilaa tehdasrakennusten sisäpihat. Puolijulkisen tila kallistuu enemmän julkisen tilan puolelle, koska ei tullut tunnetta, että olisi ollut puoliksi yksityisellä pihalla, arvatenkin siksi, ettei alueella asuta. Yksityistä tilaa ovat paikoittain hyvinkin avonaisten hallien sisäosat, joihin avautui kadulta näkymiä.

Helsingissä vastaavanlaisia alueita lienee Teurastamon alue Sörnäisissä sekä osittain myös Aalto-yliopiston kampusalue, jolla ei tosin ole samankaltaista historiaa teollisuusalueena. Alue on suunniteltu alun perin teollisuutta varten, ja nyt alueella on jonkun verran pienyrityksiä sekä tietysti kampusalue. Aluetta voisi mahdollisesti kehittää ”start-up -pöhinäkeskuksena”, ja kampusalueen läheisyys voisi luoda synergista symbioosia toimintojen välille.

Koimme alueella olevan mielenkiintoisia mahdollisuuksia, ja alueesta voisi saada hyvinkin viihtyisän ja omaperäisen identiteetin omaavan alueen. Kuitenkin tehdasrakennusten arkkitehtuuri ja rakenteelliset ratkaisut sekä alueen etäisyys keskustasta tuovat eteen realiteetteja, jotka vaikeuttavat alueen elävöittämistä. Rouheaa tiiliarkkitehtuuri on omiaan moderneille ja kliinisille metalli- ja lasipinnoille, joiden yhteensovittaminen tuo kauniita ja aistikkaita ratkaisuja suunnittelijalle – tällaista kontrastifilosofista korjaussuunnittelua oli jo havaittavissa joissakin rakennuksissa.

Ylhäällä: Vanha tehdasrakennus.

Vasemmalla: Vanhaan tehdasmiljööseen on sovitettu selkeästi erottuvalla otteella uusia, moderneja rakennuksia.

Oikealla: Vanhan teollisuusrakennuksen sisäosa oli tehty kokonaan uusiksi, ja se tarjoaa upeat puitteet erilaisten kokousten ja tilaisuuksien järjestämiselle. Koneista prosesseissa syntynyt lämpö ohjattiin katon kautta ulos – nyt kattoon on tehty hieno lasikate, jonka ansiosta keinovalon käyttö tilassa saadaan minimoitua.

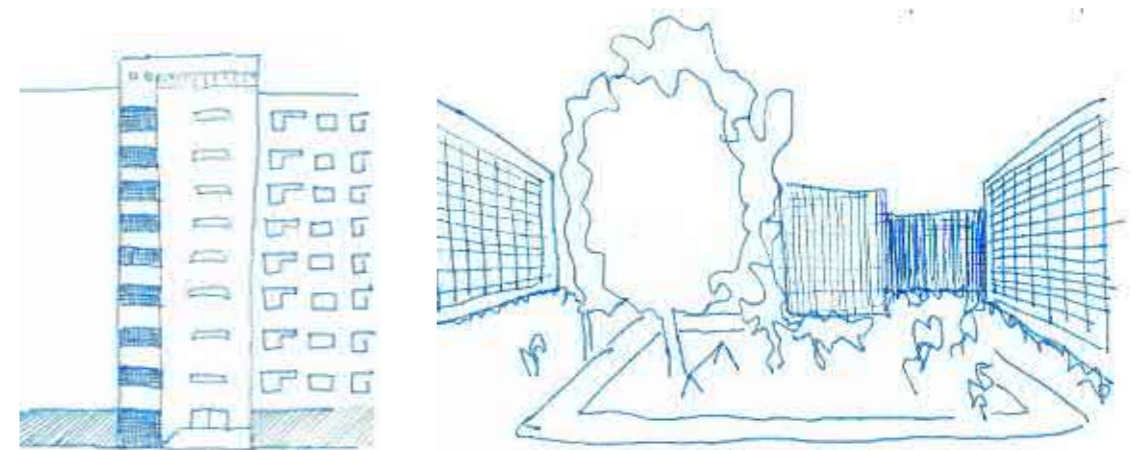
Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin

Märkisches Viertel on valtava asuinalue, jonka asuinrakennukset ovat yli 10-15-kerroksisia lamellitaloja. Kaupunkirakenteellisia yksiköitä ovat lamellitalot ja niiden sisäpihat. Moottoriliikenteen väylät sijaitsevat asuinalueen ulkopuolella ja ovat näin vähemmän kaupunkikuvallisesti merkittävässä roolissa. Katualueet ovat selkeästi julkista tilaa.

Korkeat lamellitalot rajaavat runsaita viheralueita, jotka on tarkoitettu alueen asukkaiden käyttöön. Viheralueet voisivat olla julkisiakin, mutta koska ympäristöt palvelevat vain asuinrakennusten käyttäjiä, ne on helpompi mieltää puolijulkisiksi – kukapa ulkopuolinen tulisi kerrostalon pihaan piknikille, ellei itse asu kyseisessä ympäristössä? Puolijulkinen tila muuttuu yksityiseksi vasta, kun astuu rakennukseen sisään.

Märkisches Viertelä voi verrata Helsingin Pihlajamäkeen. Vaikka alueiden mittakaavoissa on merkittävä ero, asuinalueiden rakenne on melko samantyyppinen. Molemmilla alueilla pitkät lamellitalojen letkat rajaavat puistotiloja, ja kulku rakennuksiin tapahtuu puistomaisen alueen läpi kävelen.

Märkisches Viertel sijaitsee lähes tunnin matkan päässä Berliinin keskustasta, joten hän todennäköisesti viihtyy rauhallisemmalla alueella. Lähiympäristössä on paljon metsää ja ulkoilualueita, joten hän ehkä arvostaa luonnontilaista ympäristöä massiivisesti rakennetun ympäristön vastapainona. Korkean kerrostalon asukas arvostaa tehokasta asumista, eikä kaipaa omaa pihaa eikä välttämättä parvekettakaan.

Kuvitukset ylhäällä: Vaikka rakennukset ovat korkeita, ihmisen mittakaava on saatu säilymään. Ensimmäisen kerroksen julkisivu erottuu muusta massasta, tai koko rakennusmassan ali voi kävellä. Rakennusten väliin muodostuneet puistot on laskettu rakennusten sisääntulokerrosta matalemmalle tasolle, jolloin puistotila erottuu selkeästi omaksi vyöhykkeekseen.

Lähellä rakennusta katsojan huomio kiinnittyy ensimmäisen ja toisen kerroksen luomaan tilaan – ihmisen mittakaava säilyy. Näkökenttää rajataan matalilla katoksilla, ja katsetta ohjataan maan tasoon.

Näkymä ylimmästä kerroksesta. Katse kiinnittyy ympäröiviin rakennuksiin ja horisonttiin, mikä saa katsojan tiedostamaan alueen laajuuden ja todellisen mittakaavan.

Märkisches Viertel

Potsdamer platz on toimisto- ja liikerakennusten alue lähellä Berliinin keskustaa. Alueen läheisyydessä on myös kulttuurirakennusten keskittymä Kulturforum, joka koostuu mm. taide- ja designmuseoista, kirjastosta ja konserttitalosta. Rakennukset ovat monumentaalisia yksilöitä, jotka on helppo jäsentää omiksi kokonaisuuksikseen.

Alue on verrattavissa Helsingin rautatieaseman ympäristöön, jossa rakennukset on väljästi ”ripoteltu” kaupunkirakenteeseen, ja rakennusten toiminta liittyy vahvasti kulttuuriin, viestintään ja kaupankäyntiin – etenkin Sony Centerin ja Sanomatalon välillä on monia yhteneväisyyksiä: kumpikin on kaupunkilaisille avointa tilaa, joka toimii jatkeena katutilalle, mutta toimii silti samalla sisätilana. Katutasen kerroksessa on yleisölle avoimia tiloja, kuten kahviloita ja myymälöitä, ja ylemmissä kerroksissa on yksityistä toimintaa, kuten asumista, majoitusta ja työpaikkoja.

Rakennusten välinen tila on julkista aluetta, joka voi olla liikenneväylä, aukio, tori tai puisto. Potsdamer Platzilla liikkuvista ihmisistä suurin osa asuu toisaalla, mutta tulee alueelle töihin tai viettämään vapaa-aikaa. Alueella vallitsee urbaani, kuhiseva tunnelma, ja ihmiset ovat paljon liikkeessä.

Kuva: Potsdamer Platzin alueen rakennukset ovat kaikki hieman eri muotoisia toisiinsa nähden. Rakennusten väleihin syntyy pitkiä katutiloja, joiden näkymät kantavat pitkälle. Osa rakennusten välisistä alueista on katettu, jolloin ulko- ja sisätilan raja on häilyvä.

Potsdamer platz

Pihlajanmäki

Pihlajanmäki alueleikkaus 1:1000

Pihlajanmäki koostuu maastoon, luonnonmuotojen mukaan sijoitelluista rakennuksista. Pihlajanmäki onkin tunnettu maastonmuotoja mukalevistä rakennuksistaan.

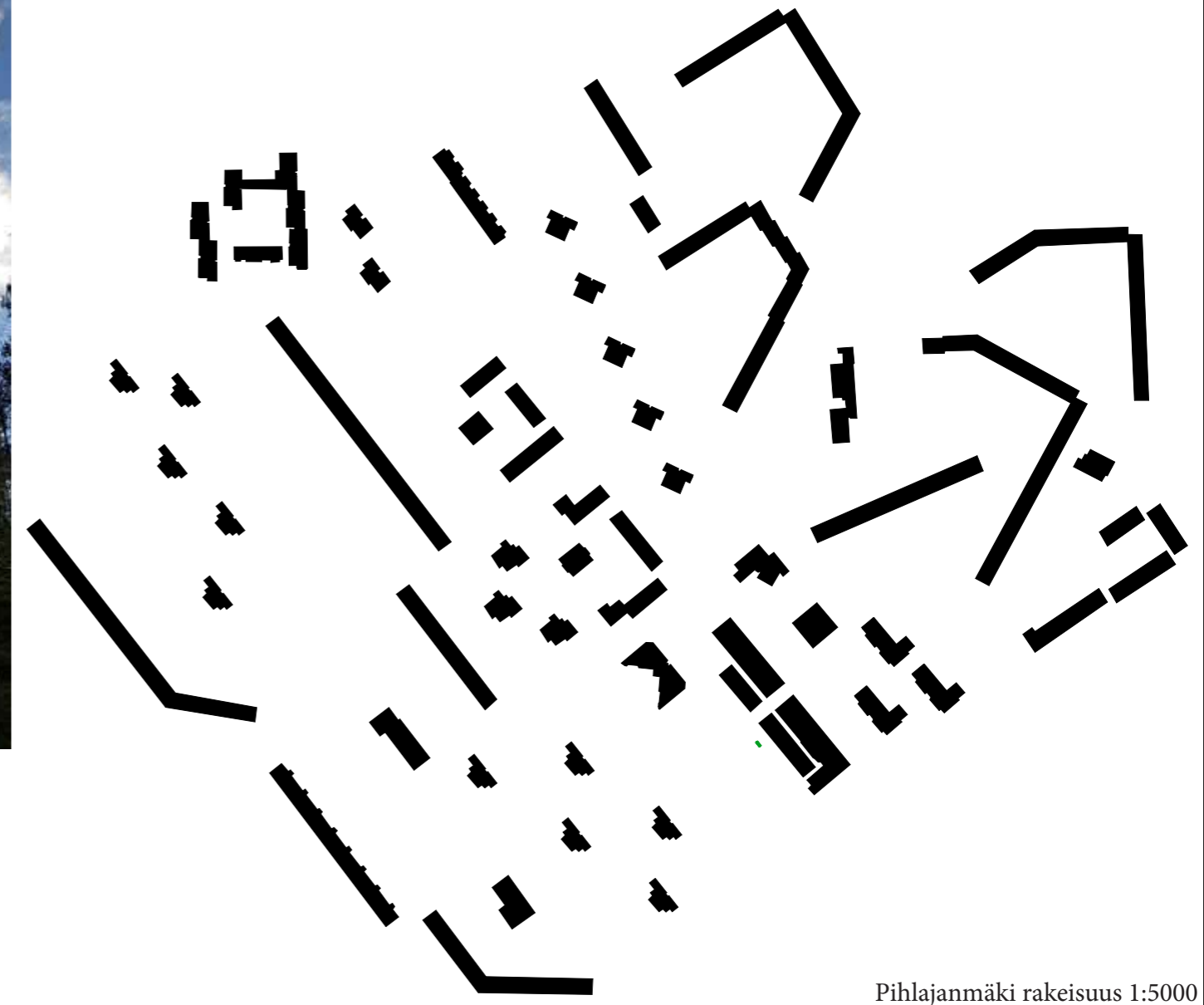
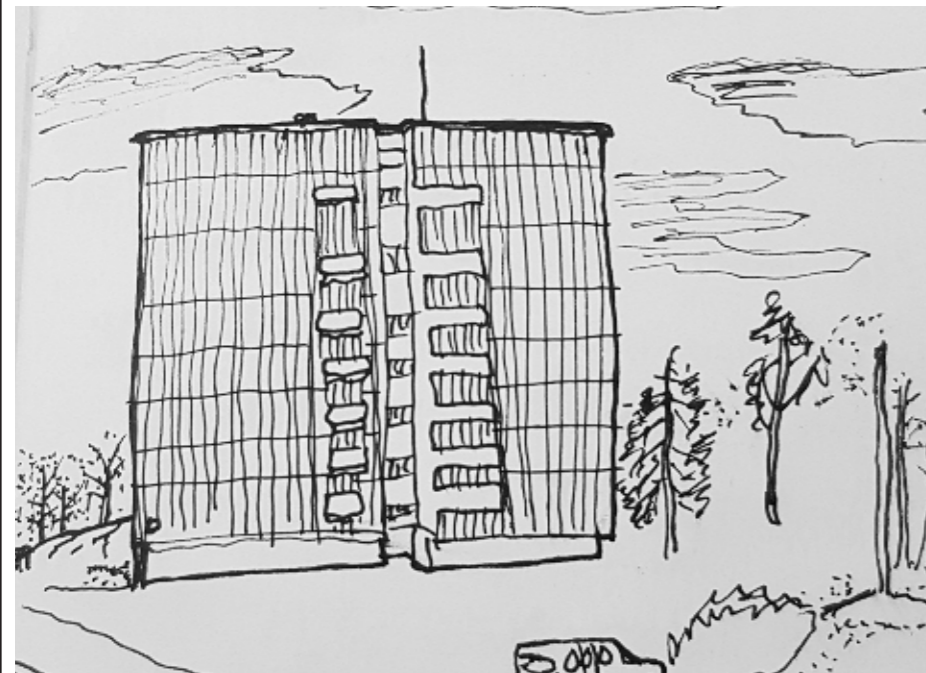
Alueen suunnittelussa on sovellettu eräänlaista satelliittikaupunkiperiaatteella. Tarkoituksena on ollut suunnitella itsenäinen kaupunkiyksikkö josta ei ole tarpeellista poistua kaupungin keskustaan.

Alueen kokonaisilme on mukavan vihreä ja ilmava. Pihlajanmäen kokoojakadun varrella sijaitseva ostoskeskus, joka on ensimmäinen asia minkä pihlajanmäkeen saapuessa näkee, on rapistunut ja vaikuttaa hieman sekavalta ja paikkaan kuulumattomalta. Vaikka ostoskeskus on vanha ja huonokuntoinen on myös hyvä muistaa, että nimenomaan se on pihlajanmäen henkireikä.

Alueella ostoskeskuksen ympäristö ja pääväylät tuntuvat julkisimmilta tiloilta, puolijulkisen tilan rajaa julkisesta usein tontin reunalla sijaitsevat parkkialueet. Puolijulkista hieman yksityisemmiltä tuntuvat pitkien lamellien syliin jäävät puistomaiset pihat.

Alueen luonteesta ja asukkaiden yhteisöllisyydestä kertoo se, että piirtäessäni tunnelmakuvaa Pihlajanmäestä, tuntematon mies tuli tiedustelemaan mitä oikein teen. Vastattuani miehen kysymykseen hän vaikutti tyytyväiseltä vastaukseeni ja rupesi kertomaan omia kokemuksiaan alueesta.

Pihlajanmäen alkuperäinen asemakaava on lähtöisin Olli Kivisen kynästä ja on yksi hänen arvostetuimpia töitään.

Pihlajanmäen kanssa suunnilleen samaa tehokkuutta vastaa Pohjois-Haaga, joka on samoin kuin Pihlajanmäki suunniteltu eräänlaiseksi metsäaupungiksi. Pohjois-Haagassa rakennukset on sijoitettu maastonmuotojen mukaan ja alueella on pitkiä lamellitaloja ja kukkuloiden päälle sijoitettuja pistetalojen ryppäitä.

Pihlajanmäki rakeisuus 1:5000

Puotila

Puotilan Klaavuntien ympäristö koostuu U-mallisesti sommitelluista lamellikerrostaloista, joiden väliin jää suljettuja hyvin yksityisiä sisäpihoja. Rakennukset on sijoitettu maaston muotoja mukailleen. Rakennukset on sommiteltu kuitenkin niin että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

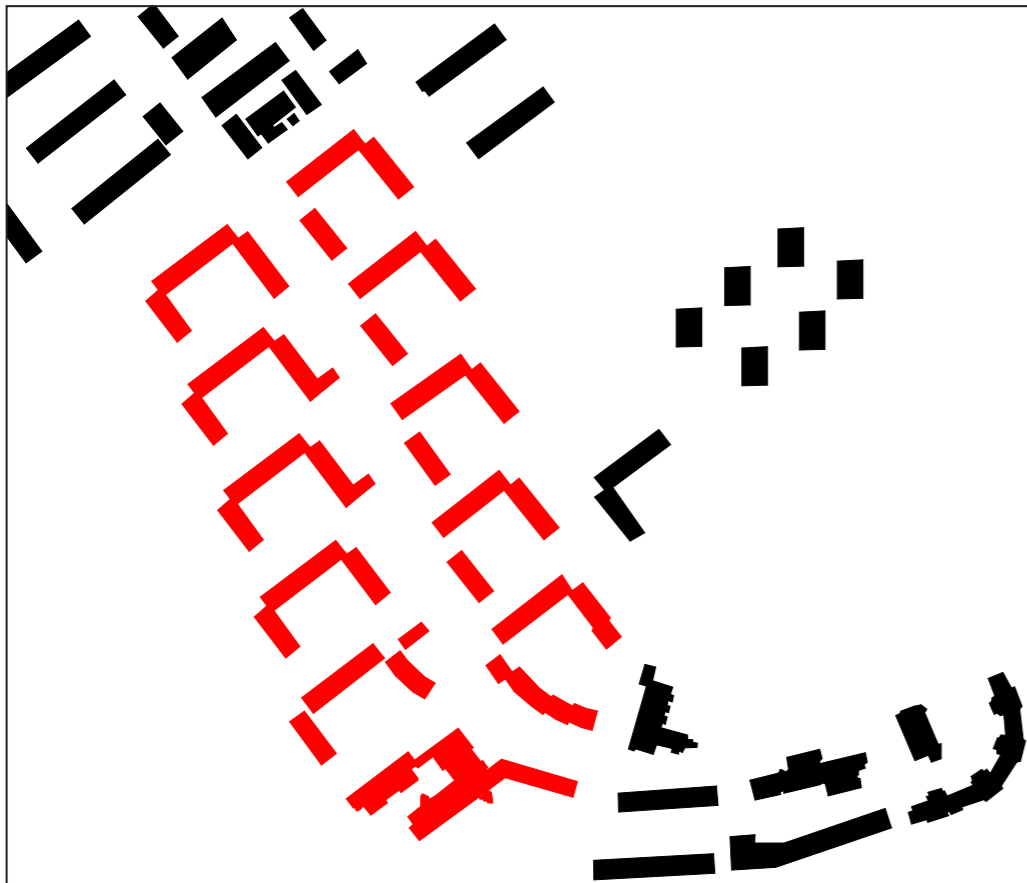
Alueella yksityisiä alueita ovat rakennukset, puolijulkista tilaa ovat sisäpihat joille näkee kadulta mutta suljetun muodon takia niille meneminen tuntuu hieman luvattomalta. Alueen julkista tilaa edustaa kokoojakatu joka kulkee koko alueen halki.

Vastaava alue Helsingissä, joka edustaa samaa tehokkuutta ja on rakennettu samalla aikakaudella, on Kannelmäki. Molempien suunnittelussa on käytetty samankaltaisia aiheita kuten lamellitaloja ja suljettuja sisäpihoja.

Alueen ideaaliset asukkaat ovat lapsiperheet ja varttuneempi väestö. Alue on rauhallinen ja palvelut sijaitsevat hyvin lähellä. Alueella toimivat mm. vanhainkoti, palvelutalo, päiväkoti, lukio, peruskoulu, ostoskeskus ja metroasema. Lisäksi alueen läheisyydessä sijaitsevat Itäkesksen ja puhoksen kauppakeskukset sekä erittäin suuri päivittäistavara-kauppa.

Koin alueen rauhallisena ja miellyttävänä lähionä. Alueen selkärankana toimivat ostoskeskus ja metroasema, joille alueen kaukaisimmasta osasta on matkaa n. 10min kävelyn verran.

Puotilan nykyinen asemakaava on vuodelta 1959.

Puotila (Klaavuntien ympäristö rakeisuus 1:2000)

Kruununhaka

Ote kaavakartasta v.1820

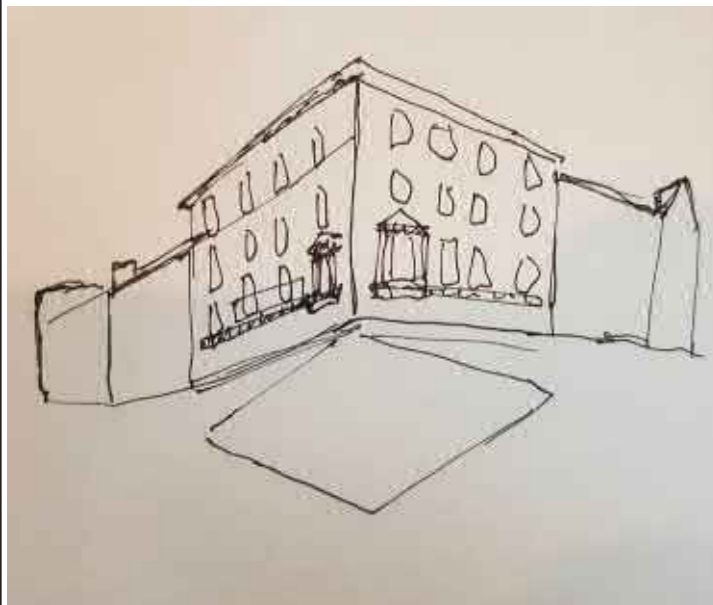
Kruununhaan ympäristö koostuu tiukan ruudukon muodostamista kerrostalokortteleista, joiden välissä kulkevat tiet etelä-pohjoissuunnassa sekä länsi-itäsuunnassa. Kruunuhaan asemakaava onkin ruutukaava ja sen on alunperin suunnitellut J. A. Ehrenström vuosina 1912-17.

Kruununhaassa yksityinen ja julkinen tila erottautuvat toisistaan sisäänkäyntiovilla kerrostaloihin. Katutila on julkista tilaa ja siitä siirrytään suoraan yksityiseen tilaan kerrostalon rappukäytäviin.

Alueita, jotka vastaavat samaa tehokkuutta kuin Kruununhaka ovat mm. Katajanokka, Kamppi, Töölö ja suurin osa Helsingin keskusta-alueesta.

Alue on tehokkaasti rakennettua kivikaupunkia ja alueen ihanne asukas onkin ihminen joka toivoo palveluiden olevan lähellä, hyviä liikenneyhteyksiä, mutta kuitenkin rauhallista asuinalueita. Alueella onkin käyntini aikana rauhallista ja saan kävellä kujia lähes yksin.

Koin alueen rauhallisena, jylhänä, hieman kylmänä ja autiona. Alue on miellyttävä miljöö, mutta ainakaan syksyllä ei alue kutsu ulkoilemaan. Hienointa alueessa on meren läheisyys ja Katajanokan rannassa kelluvat jäänmurtajat jotka luovat omanlaisensa tunnelman Kruununhakaan.

Kruununhaka ote rakeisuudesta 1:2000

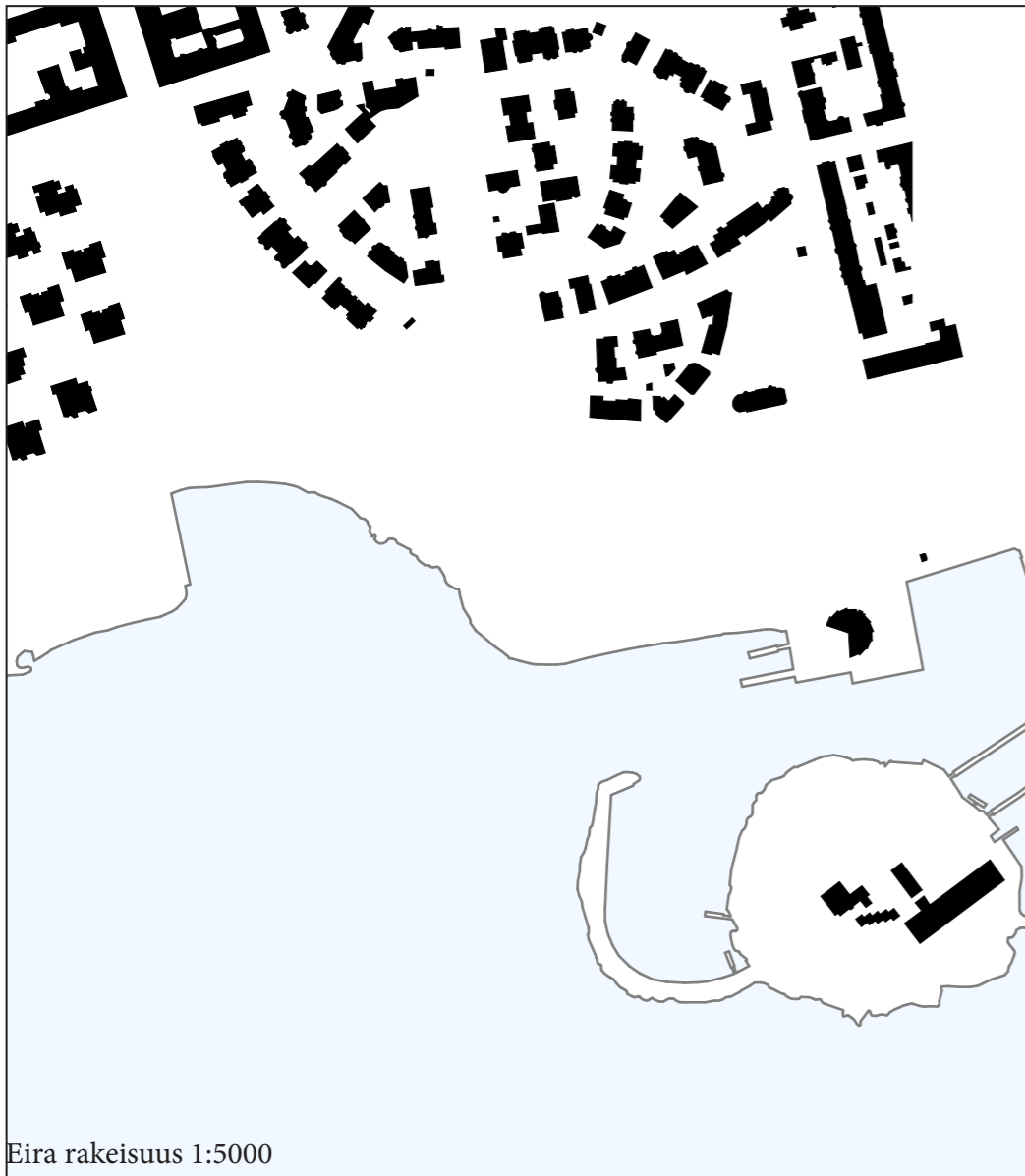
Eira

Eiran asemakaava on alunperin luotu Lars Sonckin, Bertel Jungin ja Armas Lindgrenin, ehdotuksen pohjalta. Suurin osa alueen rakennuksista on rakennettu 1910-1914. Kaupunginosa tunnetaan ns. huvilaka- tai puutarhakaupunginosana. Eiran asemakaavan innoittaja olivatkin Camillo Sitten ajatukset puutarhakaupungeista.

Eiran kaupunginosa koostuu matalista n. 2-4 kerroksisista kerrostaloista. Pihoja alueella rajaavat muurit ja tuntuukin että kaupungissa on pyritty tekemään selkeä ero julkisen ja yksityisen tilojen välille. Kaupunkirakenne muodostuu Eirassa pääosin pistetaloista jotka on sijoitettu maastonmuotojen mukaan. Eirassa kulkiessa huomaa että talojen välissä kulkevat kaarevat tiet ovat ikäänkuin eri kerroksissa .

Eiran kaupunginosan tehokkuutta vastaava kaupunginosa on Kaivopuiston rakennettu osa.

Alueen ihanteellinen asukas on hyvin toimeentuleva n. 30-70 vuotias ihminen, joka käyttää autoa pääasiallisena kulkuvälineenään.

Eira rakeisuus 1:5000

Lauttasaari, Vattuniemi

Lauttasaari liitettiin osaksi Helsinkiä vuonna 1946 ja Lauttasaaren uusi asemakaava valmistui vuonna 1951 Väinö Tuukkasen suunnittelemana. Lauttasaaren asemakaava vuodelta 1951 suunniteltiin funktionalististen periaatteiden pohjalta. Tarkoituksena oli, että alueella asuisi vuoteen 1990 mennessä 30 000 ihmistä.

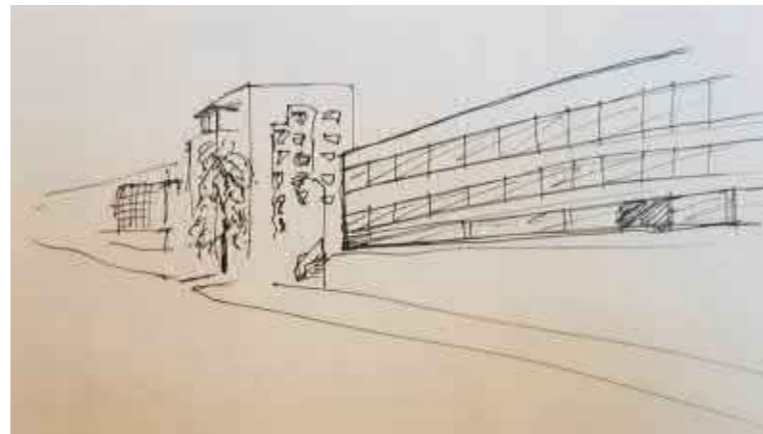
Vattuniemen alue oli pitkään alue, jossa oli lähinnä pienteollisuutta. Vattuniemen nykyinen asemakaava koostuukin pienistä postimerkkikaavoista joita on tehty vuosien 1990-2018 aikana. Alue koostuu edelleen itä-länsisuunnassa sommitelluista rakennuksissa, jotka on sijoitettu maastonmuotoja ja funktionalistisia ihanteita noudattaen.

Alueen julkiset tilat ovat pitkälti kadut ja puistoalueet, puolijulkisia ovat talojen väliin jäävät piha-alueet ja yksityisiä talojen sisäosat. Mikä erottaa alueen puolijulkisia tiloja muista alueista on se, että niiden läpi on suunniteltu polkuja ja kävelyteitä, jotka ovat täysin julkisia.

Helsingissä toinen alue, joka vastaa samaa tehokkuutta on Arabianranta. Molemmissa alueissa on tehty täydennysrakentamista vanhalle teollisuusalueelle ja alueiden luontoa on pyritty säästämään ja korostamaan.

Alueen ideaali asukas on perheellinen keskiluokkainen ihminen, jolla on auto käytettävissään.

Koin alueen miellyttävänä ja pidin alueen ulkoilumahdollisuuksista. Alueella on miellyttävä liikkua ja meren läheisyydestä ja kylmästä päivästä huolimatta ei alue tuntunut erityisen tuuliselta tai kylmältä. Alueella aurinko valaisi katuja myöhäisestä käyntiajasta huolimatta lähes kaikkialla. Alueen sekoitus vanhaa teollisuusmiljöötä ja uutta arkkitehtuuria on minusta hyvä yhdistelmä.

Vattuniemi, ote rakeisuudesta 1:5000

BERLIININ ALUEET

© Metropolia Ammattikorkeakoulu
ISBN 978-952-328-123-3 (pdf)

www.metropolia.fi/julkaisut